



Rolf Gollob, Peter Krapf, Wiltrud Weidinger (editörler)

Demokraside yer almak

Üst Orta Öğretim düzeyinde demokratik vatandaşlık ve insan hakları eğitimi için ders planları

Publishing
Editions



Demokraside yer almak

Üst orta öğretim düzeyinde DVE/İHE için ders planları

Editörler: Rolf Gollob, Peter Krapf ve Wiltrud Weidinger

Yazar: Peter Krapf

İllüstrasyon: Peti Wiskemann

DVE/İHE I-VI Ciltleri

arasından

Cilt IV

Okul uygulamasında Demokratik Vatandaşlık Eğitimi ve İnsan Hakları Eğitimi

Eğitim planları, kavramları, yöntemleri ve modelleri

Bu çalışmada ifade edilen görüşlerden yazar sorumludur ve bunlar Avrupa Konseyi'nin resmi politikasını yansıtmıyor olabilir.

Tüm hakları saklıdır. Public Information and Publications Division, (Kamuyu Bilgilendirme ve Yayınlar Bölümü) İletişim Müdürlüğü'nün (F-67075 Strasbourg Cedex veya publishing@coe.int) yazılı izni olmaksızın bu yayının hiçbir bölümü herhangi bir şekilde elektronik (CD-Rom, İnternet vb. gibi) araçlar veya fotokopi, kayıt ya da herhangi bir bilgi depolama veya erişim sistemi dâhil olmak üzere, herhangi mekanik bir vasıta ile tercüme edilemez, çoğaltılamaz ve aktarılamaz.

Bu cildin üretim, tasarım ve yayına hazırlanmasıyla ilgili koordinasyon çalışmaları Zürih Öğretmen Eğitimi Üniversitesi'nde (Pädagogische Hochschule Zürih) bulunan IPE (Eğitim Alanında Uluslararası Projeler Merkezi; www.phzh.ch/ipe) tarafından yürütülmüştür.

Bu yayım için İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Ajansı (SDC) tarafından ortak finansman sağlanmıştır.



pädagogische hochschule zürih

Eğitim Alanında Uluslararası Projeler Merkezi
www.phzh.ch/ipe



Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

İsviçre Kalkınma ve İşbirliği
Ajansı SDC

İllüstrasyonlar: Peti Wiskemann

Kapak: Desktop Publishing Birimi, Avrupa Konseyi

Düzenleme: Jouve, Paris

Avrupa Konseyi Yayınları

F-67075 Strasbourg Cedex

<http://book.coe.int>

ISBN 978-92-871-6833-7

© Avrupa Konseyi, Eylül 2010

Belçika'da basılmıştır

Katkıda bulunanlar

Emir Adzovic – Bosna-Hersek

Manuela Droll – Almanya

Christian Fallegger – İsviçre

Rolf Gollob – İsviçre

Sarah Keating-Chetwynd – Avrupa Konseyi

Sabrina Marruncheddu Krause – İsviçre

Olöf Olafsdottir – Avrupa Konseyi

Karen O’Shea – İrlanda Cumhuriyeti

Wim Taelman – Belçika

Wiltrud Weidinger – İsviçre

İçindekiler

Giriş	7
1. Bu kılavuz neler sunuyor? – Ana hatların özeti.....	7
2. DVE/İHE nedir? – DVE/İHE'nin üç boyutu	7
2.1 DVE/İHE'nin bilişsel boyutu: demokrasi ve insan haklarını öğrenmek.....	8
2.2 DVE/İHE'nin katılımcı boyutu: demokrasi ve insan hakları için öğrenmek.....	9
2.3 DVE/İHE'nin kültürel boyutu: demokrasi ve insan hakları aracılığıyla öğrenmek	10
3. Bu kitapçığın kavramsal çerçevesi – DVE/İHE'nin üç temel kavramı (Mücadeleler, yapılandırmacılık, yeterlilikler)	11
4. DVE/İHE'ye “Avrupalı yaklaşımı”.....	12
Metinde kullanılan sembollerin anlamları.....	15
DVE/İHE'de interaktif yapılandırmacı öğrenme	19
1. DVE/İHE'de didaktikler üzerine temel sorular	19
2. İnteraktif yapılandırmacı öğrenmeye ilişkin bir örnek – genç öğrenciler ideal dünyalarını hayal ediyorlar	20
3. Her insanın öğrenme şekli farklıdır – “Biz zihnimizdeki dünyayı yaratırız”	22
4. Yapılandırmacı öğrenme ve sosyal etkileşim	23
5. Yapılandırmacı öğrenmenin süreçlerinde öğretmenin rolü nedir?	24
6. DVE/İHE'de öğretmenin rolü nedir?	25
6.1 Okutman ve eğitmen olarak öğretmen – konstrüksiyonu desteklemek ve zenginleştirmek için.....	25
6.2 Eleştirmen ve düzeltmen olarak öğretmen – dekonstrüksiyonu desteklemek	26
6.3 Uygulama görevlerinin yaratıcısı ve sağlayıcısı olarak öğretmen – rekonstrüksiyonu desteklemek	26
6.4 Genel oturumlarda başkan olarak öğretmen – yapılandırmacı öğrenmenin tüm şekillerini desteklemek	27
7. Öğrencilerin toplulukları olarak demokrasiler – DVE/İHE'nin temel kavramlarına yapılandırmacı bir yaklaşım	29
Bölüm 1 – Toplulukta yer almak // topluluğun bir parçası olmak	
Ünite 1: Kimlik. Seçimler yapmak. Kendi hayatımızı da, başkalarının hayatlarını da şekillendiriyoruz	33
Ünite 2: Sorumluluk. Katılmak, sorumluluk almak. Özgürlük sorumlulukları beraberinde getirir	59
Ünite 3: Çeşitlilik ve çoğulculuk. Görüş ayrılığından fikir birliği doğar mı? Herkesin iyiliği üzerinde nasıl anlaşırız?	81

Bölüm 2 – Politikada yer almak: anlaşmazlığı gidermek, sorunları çözmek

Ünite 4: Anlaşmazlık. Balıkavı çatışması. Sürdürülebilirlik ikilemini nasıl çözebiliriz?	109
Ünite 5: Kurallar ve kanun. Hangi kurallar en çok işimize yarar? Bir karar alma oyunu 	137
Ünite 6: Hükümet ve siyaset. Politika döngüsü modeli. Demokratik bir topluluk sorunlarını nasıl çözer?	153
Ünite 7: Eşitlik. Çoğunluk kuralı – adil bir kural mı? Demokraside çoğunluk/azınlık meselesini nasıl çözebiliriz?	177

Bölüm 3 – Politikada yer almak: iletişim aracılığıyla katılım

Ünite 8: Özgürlük. Toplum içinde münazara yapmak Konuşma özgürlüğü niçin katı kurallar olmadan işlemez?	195
Ünite 9: Medya. Medya aracılığıyla demokraside yer almak. Geçit denetçisi ve gündem belirleyicisi olarak medyanın üreticileri ve kullanıcıları	213
Öğrenciler için öğrenci çalışma kağıtlarını içeren el kitabı	233

Giriş

1. Bu kılavuz neler sunuyor? – Ana hatların özeti

Bu kılavuz Demokratik Vatandaşlık Eğitimi (DVE) ve İnsan Hakları Eğitimi (İHE) için dokuz ders ünitesi içermektedir. Kitabın hem adından, Demokraside yer almak, hem de kapak resminden anlaşılacağı gibi, bu kitaptaki üniteler öğrencilerin genç birer vatandaş olma rollerine hitap etmektedir. Her ünite öğrencileri içinde buldukları topluluklara katılmaya teşvik eden ve bu yönde onlara güç kazandıran belirli bir yaklaşım sunulmaktadır.

Her ünite tek başına kullanılabilir veya diğer ünitelerle farklı şekillerde birleştirilebilir. Kılavuzun tamamı, demokraside yer almaya yönelik yeterlilik eğitiminin ders programını kapsamaktadır.

Her biri dörder dersten oluşan üniteler üst orta öğretim düzeyindeki (10-12. Sınıflar) öğrencilere yöneliktir. Her ünite DVE ve İHE ile ilgili temel kavramlardan birine odaklanmaktadır: kimlik – sorumluluk – çeşitlilik ve çoğulculuk – anlaşmazlık – kurallar ve yasalar – hükümet ve politika – eşitlik – özgürlük– medya. Dokuz temel kavramdan oluşan bu küme bu kılavuz ile ilköğretim düzeyi ve alt orta öğretim düzeyine yönelik ortak kılavuzlar (DVE/İHE, cilt II ve III) arasındaki bağı oluşturur. Bu üç cilt bir araya gelince, DVE ve İHE için temel kavramların sarmal ders programını sağlamaktadır.

Ünitelerin her birinde bir temel kavram üzerinde durulur ve her ünite dört dersten oluşur. Her ders için, önerilen öğretme basamaklarının sıralanışı, makul düzeyde mümkün olduğu kadar ayrıntılı biçimde anlatılmaktadır. Çalışma kâğıtları, öğrenciler için ayrı bir el kitabında temin edilmiştir.

Bu nedenle bu kitap öğrencilere değil, öğretmenlere hitap etmektedir. Stajyer öğretmenlerin ve öğretmenlik mesleğine yeni adım atanların ayrıntılı ders planlarını takdir edeceğini umuyoruz. Ancak belki, deneyimli öğretmenler derslerine dâhil edebilecekleri ilave materyaller ve fikirler de bulacaklardır. Öğretmenlerin eğiticileri DVE ve İHE öğretmenlerinin eğitimi için bir el kitabı olarak bu kitabı kullanabilirler.

Bu kılavuz ayrıca Avrupa Konseyine üye devletlerde ders programlarını geliştirenler ve ders kitaplarının editörleri ile çevirmenlere de hitap etmektedir. Üye devletlerin eğitim sistemleri bünyesindeki belirli gereksinimlerini karşılayacak şekilde tercüme edilip uyarlanabilir.

Avrupa Konseyi bu kılavuzun revize edilmiş bir baskısını sunmaktadır. Birinci baskısı Bosna Hersek'te okullarda yeni tanıtılan bir konuyu, Demokrasi ve İnsan Hakları (2002) konusunu desteklemek için geliştirilmişti. Avrupa Konseyi 1996'dan beri hizmet içi eğitim ve materyallerin geliştirilmesini sağlayarak öğretmen ve öğretmen eğiticilerinin DVE ve İHE konularında eğitimiyle ilgilenmektedir. Rolf Gollob ve Peter Krapf (editörler), bu projeye katılan uluslararası eğitimler ekibinde yer almışlardır

2. DVE/İHE nedir? – DVE/İHE'nin üç boyutu

Demokratik Vatandaşlık Eğitimi ve İnsan Hakları Eğitiminin amaçları ve ilkeleri öğretme ve öğrenmenin üç boyutuyla bağlantılıdır. Üst orta öğretim düzeyindeki öğrenciler:

- Kendilerine yönelik insan haklarının hangileri olduğunu bilmesi gereken ve bunların hangi koşullara bağlı olduğunu anlamış olması gereken (demokrasi ve insan hakları hakkında öğrenmek);
- Okulu, öğrencilerinin özgürlük ve eşitliğine saygı duyan bir mikro-topluluk deneyimi olarak gören ve insan haklarını kullanmak konusunda eğitilmiş (demokrasi ve insan hakları aracılığıyla öğrenmek);
- Bu nedenle insan haklarını kullanmak konusunda yeterli ve kendinden emin olan, başkalarına ve içinde buldukları topluluğa karşı olgun bir sorumluluk anlayışına sahip (demokrasi ve insan hakları için öğrenmek) genç vatandaşlardır.

1. DVE/İHE Cilt II: Demokrasiyle büyümek– ilköğretim düzeyi için DVE/İHE ders planları; DVE/İHE Cilt III: Demokrasiyle yaşamak– alt orta öğretim düzeyi için DVE/İHE ders planları level.

Ana hatlarıyla özetlediğimiz DVE/İHE'yi açıklamanın en iyi yolu bir örnek vermektir – düşünce özgürlüğü ve ifade özgürlüğü hakkı. DVE/İHE Cilt III'ün Giriş bölümünde de (s.5) aynı örneğe değinilmektedir; bu kılavuzda, bu insan hakkıyla ilgili düşünceler bir adım daha ileri götürülmektedir (sarmal ders programı).

2.1 DVE/İHE'nin bilişsel boyutu: demokrasi ve insan haklarını öğrenmek

Orta öğretim düzeyindeki DVE/İHE derslerinde öğrencilerin Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi (EİHB) ve Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi; AİHS) gibi temel belgeleri mutlaka incelemeleri gerekir (2.5 ve 2.6 sayılı öğrenci çalışma kağıtlarına bakınız ↗). Herkesin düşünce ve ifade özgürlüğü hakkından ve sansürlenmemiş medya aracılığıyla bilgilere özgürce erişim hakkından yararlandığını bilmeleri gerekir (AİHS, Madde 10). Demokrasinin hayata geçirilmesinde tek başına bu hakkın ne kadar önemli, hatta vazgeçilmez olduğunu anlamaları gerekir.

Öğrencilerin ayrıca AİHS'nin 14ncü Maddesini de anlamaları gerekir. Bu madde, düşünce, ifade ve bilgi edinme özgürlüğüne eşitlik ve ayrımcılık yapmama (non-discrimination) temel ilkesini eklemektedir: erkekler ve kadınlar, zengin ve fakir, genç ve yaşlı, vatandaşlar ve göçmenler – hepimiz bu haklardan eşit şekilde yararlanıyoruz.

Son olarak, öğrenciler özgürlüklerin niçin bir yasalar çerçevesinde bulunması gerektiğini ve kendilerinin de sorumluluklar taşıdıklarını anlamalıdır (EİHB, Madde 29). İfade özgürlüğü, çoğulcu bir toplumda vatandaşların menfaatlerini korumalarına olanak verir ve böylesi rekabetçi bir ortamda kazananlar olduğu gibi kaybedenler de olacaktır. Farklılıkları eşitlemeksizin, güçlü olanların özgürlüklerini sınırlayan ve zayıf olanların korunmasını sağlayan bir anayasa, kurallar ve yasalar çerçevesi olmalıdır. Kurallar tüm sorunları çözemez, dolayısıyla bir topluluğun üyeleri birbirlerine karşı bir sorumluluk anlayışı içinde olmalıdır.

İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi; 4 Kasım 1950)

Madde 10

İfade özgürlüğü

1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

Madde 14

Ayrımcılık yasağı

Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.

Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi (10 Aralık 1948)

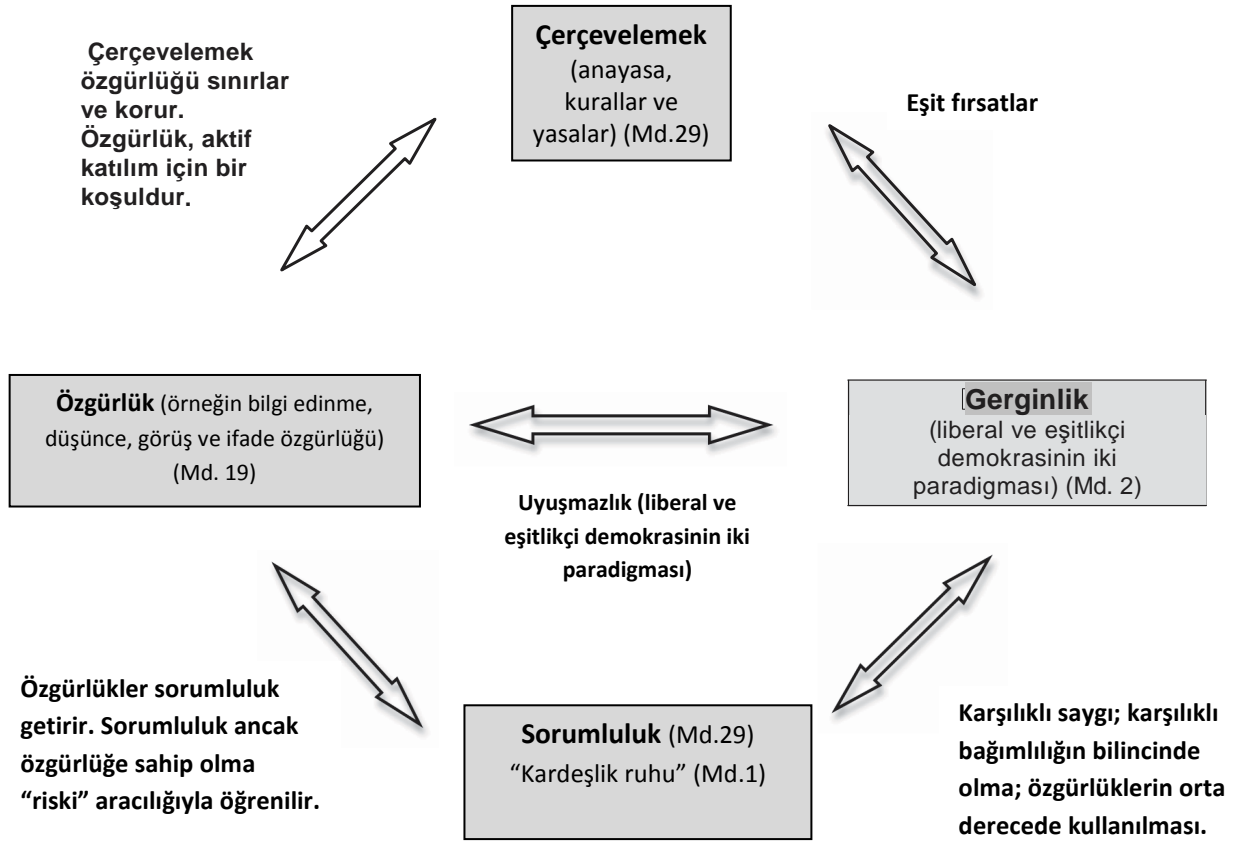
Madde 29

1. Her şahsın, şahsiyetinin serbest ve tam gelişmesi ancak bir topluluk içinde mümkündür ve şahsın bu topluluğa karşı görevleri vardır.

2. Herkes, haklarının ve özgürlüklerinin kullanılmasında, sadece başkalarının haklarının ve özgürlüklerinin gereğince tanınması ve bunlara saygı gösterilmesi amacıyla ve ancak demokratik bir cemiyette ahlâkın, kamu düzeninin ve genel refahın haklı icaplarını yerine getirmek maksadıyla kanunla belirlenmiş sınırlamalara tabi tutulabilir.

Özetle bu üç madde, bireysel özgürlükler ve hürriyetin, bu özgürlükleri hem sınırlayan hem de koruyan bir kamu düzeni aracılığıyla çerçevelenmesi arasındaki uyumsuzluğu ana hatlarıyla çizmektedir.

Bunu açıklayabilen öğrenciler demokrasi ve insan hakları **hakkında** çok şey öğrenmiştir ve okuyucu bu ana temanın bu kılavuzun tüm ünitelerinde bulunduğunu görecektir. Bu, DVE/İHE'nin bilişsel boyutudur.



Şekil: İnsan haklarının “yapılanması” – bu kılavuzun teması

2.2 DVE/İHE’nin katılımcı boyutu: demokrasi ve insan hakları için öğrenmek

Bu kılavuzun başlığı, *Demokraside yer almak*, öğrencilerin örneğin bilgiye serbest erişim hakları ve düşünce, görüş ve ifade özgürlüğü hakları gibi özgürlük haklarını nasıl kullanacaklarını öğrenmeleri gerektiğini çağırır. Ayrıca başkalarıyla etkileşimde bulunmaya yönelik aktif deneyimler edinmelidirler – örneğin, kendi menfaatlerini korumak, müzakere yoluyla uzlaşmak veya “genel refahın” nasıl tanımlanacağı konusunda anlaşmaya varmak (EİHB, Madde 29). Bir kurallar çerçevesinde hareket edebilmeli ve kendileri için konulan sınırlamaları kabul etmelidirler. Başkalarının ve bir bütün olarak topluluğun refahı için bir sorumluluk anlayışı geliştirmiş olmalıdırlar.

Kısacası, yukarıda değinilen insan haklarına ilişkin üç maddenin bağlantılarını ve çıkarımlarını anlamış olmakla kalmayıp aynı zamanda bunların altında yatan değerleri takdir etmeyi öğrenmiş olmalı ve buna göre hareket ediyor olmalıdırlar. Bunları yaparken, kendi menfaatleri ile başkalarının ve bir bütün olarak topluluğun menfaatleri arasında bir denge kurabilmeleri gerekir.

Bu şekilde eğitilen öğrenciler demokraside nasıl yer alacaklarını öğrenmişlerdir. Bu, DVE/İHE’nin eyleme dayalı boyutudur – demokrasi ve insan hakları için öğrenmek.

Demokraside yer almak isteyen genç vatandaşların aşağıdaki modelde gösterilen çok boyutlu yeterliliklere ihtiyacı vardır.

Katılım ve siyasi karar alma yeterlilikleri	
Analiz ve muhakeme yeterlilikleri	Yöntemler ve beceriler
İnsan haklarına dayalı tutumlar ve değerler	

Bu yeterlilikler değer-odaklı olmalıdır; örneğin ırkçılığın elinde bunlar demokratik bir topluluğu tehdit eden unsurlara dönüşür.

Bu kılavuz bu tür yeterliliklerin geliştirilmesine odaklanmaktadır. Her ünitenin giriş bölümünde bir matrise yer verilmiştir. Bu matris, kullanıcıların yeterlilik eğitimi için ders programlarını tasarlarken, örneğin öğrencilerinin öğrenme ihtiyaçlarına göre veya okullarının ders programının belirli gereksinimleri doğrultusunda üniteleri birleştirmelerine imkan tanır. Aşağıda Ünite 2'nin yeterlilik şeması verilmektedir (temel kavram: sorumluluk).

Üniteler	Yeterlilik geliştiriminin boyutları			Tutumlar ve değerler
	Politik analiz ve muhakeme	Yöntemler ve beceriler	Siyasi karar alma ve eylem	
2 Sorumluluk	İkilem sorunlarını anlamak Bir kararın sonuçlarını analiz etmek Öncelikleri tanımlamak ve sebepler göstermek	Özenle değerlendirme ve düşünme Bir kararın sebeplerini ve kriterlerini paylaşmak	Eksik bilgiyle karar vermek Başarısızlık riskinin bilincinde olmak	Bakış açılarını değiştirmek Başkalarının menfaatlerini ve haklarını kabul etmek İnsan haklarına dayalı topluluk
1 Kimlik	Yaptığımız seçimlerin başkaları üzerindeki etkilerini anlamak			Bakış açılarını değiştirmek
4 Anlaşmazlık	Sürdürülebilirlik ikilemi	Müzakere stratejileri	Anlaşmazlığın çözümlenmesi	
6 Hükümet ve siyaset	Siyaset– sorunları çözme ve anlaşmazlığı çözüme kavuşturma süreci			
7 Eşitlik	Demokrasinin kültürel boyutunun takdir edilmesi		Çoğunluk ve azınlık haklarını dengelemek	Karşılıklı tanıma

2.3 DVE/İHE'nin kültürel boyutu: demokrasi ve insan hakları aracılığıyla öğrenmek

Demokraside yer almak zahmetli bir iştir – yeterlilikler okulda öğrenilebilir ve geliştirilebilir ve bu şekilde olması da gereklidir. Bu nedenle DVE/İHE'nin kültürel bir boyutu vardır. Öğretme ve öğrenme kültürünün DVE/İHE'nin mesajını yansıtması gereklidir. Bilgi kazanmanın bir yolu öğrenimdir (bir ders dinlemek, okumak); yeterlilikler eğitim aracılığıyla geliştirilir (görsel örnekleme, alıştırma yapmak ve rehberlik etmek). Özsaygı ve karşılıklı saygı değerleri okulda bir sosyalleşme süreci aracılığıyla kazanılır. Sınıftaki deneyim ve ebeveynler, öğretmenler ve akranları tarafından belirlenen rol modelleri genç bir insanın tutumları ve değerlerinin gelişimini etkiler. Demokrasi ve insan hakları **hakkında** eğitim vermek özel konulara tahsis edilmiş bir görevken (örneğin sosyal bilgiler, tarih, vatandaşlık eğitimi), demokrasi ve insan hakları **aracılığıyla** eğitim vermek okulun bütünü için zorlu bir iştir– insan hakları ve demokrasi okul topluluğunun pedagojik rehberidir.

Bu kılavuz göreve dayalı öğrenme yaklaşımını benimsemektedir: her ünite, öğrencilere belirli yeterlilikleri geliştirme fırsatı veren bir temel görev içermektedir. İhtiyaç duyduğumuz oranda yeterliliklerimizi geliştiririz – bu nedenle söz konusu görevlerde, gerçek hayatta da olduğu gibi, kesin çözümleri olmayan sorunlara değinilmektedir. DVE/İHE'de yöntem mesajın önemli bir bölümünü nakleder.

3. Bu kılavuzun kavramsal çerçevesi – DVE/İHE'nin üç temel kavramı (Zorlu işler, Yapılandırıcılık, Yeterlilikler)

Genç vatandaşlar eşit haklara sahip oldukları halde eşit fırsatlara sahip olmayan özgür birer birey olarak demokraside yer alırlar.

Küresel boyutta birbirlerine bağımlı dinamik çoğulcu toplumların üyeleri olarak, genç vatandaşlar giderek daha karmaşık **zorluklarla** karşı karşıya kalmaktadır (örneğin, iklim değişimi, doğal kaynakların tükenmesi, başarısız devletler). Okul bunlara somut çözümler getiremez ancak genç kuşağı çözümler geliştirmeye yarayacak araçlarla donatmak için **yeterlilik eğitimi** sunabilir.

Bu tür zorluklarla nasıl başa çıkılacağı bir deneme yanılma meselesi ve farklı menfaatler arasında müzakere yoluyla uzlaşma meselesidir. Bu tür karar alma süreçlerinin sonuçları kamu yararı hedefine ulaşmak için bir girişim olarak algılanabilir. Sonuç daima eksiktir ve anında eleştirici tartışma ve geliştirmeye açıktır. Bu nedenle çoğulcu demokrasinin politika oluşturmaya yönelik **yapılandırıcı** bir yaklaşımı vardır. Dolayısıyla demokrasi kelimesinin tam anlamıyla her kuşağın yeterlilikleri ve sorumluluklarına bağlı belirsiz bir durumdur. Ve **yapılandırıcılık** yeterlilik gelişimi arkasında yatan ilkedir – bir kez daha asla bitmeyen bir süreç.

O halde bunlar, bu kılavuzun her ünitesinde ve her öğrenme basamağında bulunan temel kavramlardır:

- Dinamik çoğulcu demokratik topluluklarda **zorluklar**;
- Demokraside yer almanın gerektirdiği **yeterlilikler**;
- Demokratik karar alma ve yeterlilik gelişiminin bir paradigması olarak **yapılandırıcılık**.

Her ünite bünyesinde, DVE/İHE'nin temel kavramlarından biri ile yapılandırıcı yeterlilik gelişimi için öğrenme fırsatları yaratan belirli zorluklar arasında bağlantı kurulur. Dolayısıyla, kavramlar dokuz adet bilişsel öğrenme modülünü birbirinden soyutlanmış şekilde aktarmaz. Daha ziyade, birbirleriyle pek çok şekilde bağlantılı olan beceriler, değerler ve bakış açılarından oluşan bir ağ yaratırlar. Aşağıdaki matris bu kılavuzun kavramsal çerçevesini ana hatlarıyla özetlemektedir.

	...Yapılandırıcı okumaları	
Ünite No. Temel kavram	Zorluklar olarak temel kavramların ...:	Yaşam boyu bir süreç olarak yeterlilik gelişiminin Öğrenciler eğitilir...
Ünite 1 Kimlik	Hangi mesleği seçmeliyim? Kim benim eşim olacak? Çocuklarımızın olmasını istiyor muyuz?	Kişisel menfaatleri ve hedefleri üzerinde derinlemesine düşünmek, bunları dile getirmek ve öncelik sırasına koymak
Ünite 2 Sorumluluk	Kararlarımın sonuçları nelerdir? İkilemde kalınca neye öncelik veririm? Hangi değerlere ve ilkelere bağlı kalıyorum?	İkilemlerle başa çıkmakta sorumluluk üstlenmek – bilgi biriktirmek, sonuçları dikkate almak, öncelikleri tanımlamak, seçimler yapmak
Ünite 3 Çeşitlilik ve Çoğulculuk	Menfaatlerim nelerdir? Ne gibi bir uzlaşma öneriyorum? Kamu yararını ne şekilde tanımlıyoruz?	Çoğulcu ve rekabetçi ortamlarda adil ve etkin uzlaşma yolları üzerinde müzakere etmek

Ünite 4 Anlaşmazlık	Sorun nedir? Ne gibi menfaatler söz konusudur? Arzu edilen ve uygulanabilir olan çözüm nedir?	Çıkar çatışmalarının şiddette başvurmaya yöntemlerle çözülmesi
Ünite 5 Kurallar ve yasalar	Davranışlarımızı yönetmek için ne gibi kurallara ihtiyaç duyarız? Hangi kurallar üzerinde anlaşmaya	Kurumsal çerçevelerin işlevini takdir etmek – anayasalar, yasalar, kurallar ve ortak değerler
Ünite 6 Hükümet ve siyaset	Hangi meseleler siyasi gündeme alınır ve siyasi gündemden çıkartılır? Tartışmaya konu olan sorun nedir? Çözüm nedir ve nasıl gerçekleştirilir?	Demokratik karar alma süreçlerini anlamak ve bunlara katılmak – kurumsal yapıların bünyesinde ve haricinde
Ünite 7 Eşitlik	Çoğunluğun ve azınlığın menfaatleri nelerdir? Ne gibi bir uzlaşma öneriyorum? Azınlığın kabul etmesi gereken nedir? Bir grubun menfaatleri insan haklarıyla ne şekilde korunur?	Çoğunluk ve azınlık gruplarının menfaatlerini dengeleyerek sosyal bütünlüğü desteklemek
Ünite 8 Özgürlük	Değindiğim temel nokta nedir? Tartışma stratejim nedir? Muhalifimin stratejisi nedir?	Tartışma becerileriyle düşünce ve ifade özgürlüğünü kullanmak
Ünite 9 Medya	Kime hitap etmek istiyorum? Hedefim nedir? Vermek istediğim mesaj nedir? Bu bilgiyi nerede bulurum?	Medyaya dayalı iletişimin potansiyelinden yararlanmak

4. DVE/İHE'ye "Avrupa yaklaşımı"

On yılı aşkın bir süredir Avrupa Konseyi, üye devletlerde DVE/İHE'nin geliştirilmesi ve uygulanmasını başlatmıştır. Editör ve yazarları, pratisyenlere yönelik altı ciltlik bu diziyi üretmeye teşvik eden tartışmalara birçok üye devletten DVE koordinatörleri, uzmanları, öğretmen ve eğitimciler katılmıştır.

DVE/İHE, demokratik vatandaşlık ve insan haklarını öğretmenin "Avrupa yaklaşımı"ni simgeler. Okullarımızın ve eğitim sistemlerimizin kendine özgü kapsamları içinde, öğretme ve öğrenme geleneklerimiz, demokrasi ve insan hakları "hakkında" ve demokrasi ve insan hakları "için" öğretmenin boyutları değişkenlik gösterebilir. Ancak DVE/İHE'nin okulun bütünü için pedagojik bir rehber anlamına geldiği konusunda ortak bir anlayışa sahibiz. DVE/İHE'de yöntemin mesajı naklettiği konusunda hemfikiriz – demokrasi ve insan hakları aracılığıyla öğretmek.

DVE/İHE'nin bu baskısıyla editörler ve yazarlar, Avrupa Konseyi'nde DVE/İHE sürecinin nihai sonuçlarını elde etme girişiminde bulunmuşlardır. Bu kılavuzu yazarken aldığım desteklerin kaynakları "Avrupa yaklaşımını" yansıtmaktadır. Özellikle sözünü etmek istediklerim aşağıdadır.

Bosna Hersek'te DVE öğretmenlerinin eğitimi için bu kılavuzun bir önceki versiyonunu Bayan Manuela Droll ve Bayan Karen O'Shea ile ortaklaşa yazdık. Projemizin örgütsel çerçevesini ise, Bosna Hersek'teki Avrupa Konseyi DVE/İHE projesinin koordinatörü Bay Emir Adzovic sağladı.

Temel kavramlar çerçevesini Bay Don Rowe, Bay Ted Huddleston ve Bay Wim Taelman ile birlikte geliştirdik. Bay Don Rowe ilk taslaklarımızın bir bölümünü okudu ve Bay Ted Huddleston tartışmalarda en eleştirici ve yapıcı ortaklarımızdan birisi oldu.

Bu proje için Avrupa Konseyi'ndeki ortaklarımız ve koordinatörlerimiz Bayan Olöf Olafsdottir ve Bayan Sarah Keating-Chetwynd oldu. Sabırla ve kararlılıkla baştan sona kadar bu projede yer aldılar.

Peti Wiskemann, dokuz ünitenin temel konu başlıkları üzerine canlı ve motive edici bir yorum getiren kapak resmi ve konu başlıklarına karşılık gelen temel kavramlarla ilgili bir bulmacayla da bu kılavuzu zenginleştirmiştir. Bayan Wiltrud Wiedinger ve Bay Rolf Gollob birlikte editörlük yaparak ve sayısız tartışmalarda bana ortak olarak destek vermişlerdir.

Bay Christian Fallegger ile olan işbirliğim pek çok bakımdan ön plana çıkmaktadır. Kılavuzu yazmaya başladığım ilk aşamalarda benimle bazı konuları tartışmış, değerli fikirler ve önerilerle katkıda bulunmuş ve daha sonra bu kılavuzun nihai taslağını okumuştur; baştan sona kadar, onun eleştirici ve yapıcı geribildirimlerinin bana pek çok faydası olmuştur.

Meslektaşlarım, benimle işbirliği yapanlar ve arkadaşlarımdan hepsinin desteği ve verdikleri ilham olmasaydı bu kitabı yazmam mümkün olamazdı. Hepsine çok müteşekkirim; yine de, okuyucunun bulabileceği herhangi bir kusur veya hata için sorumluluk bana aittir.

Peter Krapf
Zürich ve Ulm,
Aralık 2009

Metinde kullanılan sembollerin anlamları

Aşağıdaki iki sembol okuyucunun bu kitapçığın içerdiği materyallerin kategorilerini tanımlamasına yardımcı olmaya yöneliktir, zira numaraları karışıklığa neden olabilir.



Öğretmenlere yönelik materyaller

Her ünitenin sonuna takviye olarak öğretmenlere yönelik materyaller eklenmiştir.



Öğrencilere yönelik çalışma kağıtları

Ünitelerin anlatımında sıklıkla öğrencilere dağıtılan çalışma kağıtlarına değinilmektedir. Bunlar öğrenciler için ayrı bir kitapçıkta toplanmış ve bu kitapçık bu cildin sonuna eklenmiştir. Çalışma kağıtlarını içeren kısım bir bütün olarak çoğaltılarak öğrencilere dağıtılabileceği gibi, bölümler halinde de çoğaltılıp dağıtılabilir.

DVE/İHE’de İnteraktif yapılandırmacı öğrenme

Ana başlıklar

- 1. DVE/İHE’de didaktikler (öğretim bilgileri) üzerine temel sorular**
- 2. İnteraktif yapılandırmacı öğrenmeye ilişkin bir örnek – genç öğrenciler ideal dünyalarını hayal ediyorlar**
- 3. Her insanın öğrenme şekli farklıdır – “Zihnimize bir dünya canlandırırız”**
- 4. Yapılandırmacı öğrenme ve sosyal etkileşim**
- 5. Yapılandırmacı öğrenmenin süreçlerinde öğretmenin rolü nedir?**
- 6. DVE/İHE’de öğretmenin rolü nedir?**
 - 6.1 Okutman ve eğitmen olarak öğretmenin rolü – konstrüksiyonu (yapılanmayı) desteklemek ve zenginleştirmek için**
 - 6.2 Eleştirmen ve düzeltmen olarak öğretmenin rolü – dekonstrüksiyonu (yapının parçalara ayrılmasını) desteklemek**
 - 6.3 Uygulama görevlerinin yaratıcısı ve sağlayıcısı olarak öğretmenin rolü – rekonstrüksiyonu (yeniden yapılanmayı) desteklemek**
 - 6.4 Genel oturumlarda başkan olarak öğretmenin rolü – yapılandırmacı öğrenmenin tüm şekillerini desteklemek**
- 7. Öğrenici toplulukları olarak demokrasiler – DVE/İHE’nin temel kavramlarına yapılandırmacı bir yaklaşım**

DVE/İHE’de İnteraktif yapılandırmacı öğrenme

1. DVE/İHE’de didaktikler (öğretim bilgileri) üzerine temel sorular

DVE/İHE’de, genel anlamda öğretimde olduğu gibi, belirlenmesi gereken öncelikler ve kaçınılmaz surette yapılacak seçimlerin amaçları üzerinde derinlemesine düşünmek ve bunların sebeplerine açıklık getirmek öğretmen için önemlidir.

1. Öğrencilerin DVE/İHE’de ne öğrenmesi gerekir?

Öğrenciler, ait oldukları demokratik topluluklara vatandaş olarak nasıl katılacaklarını öğrenmelidir. Geliştirmeleri gereken özellikler:

- politik sorunlar ve meseleleri ele alırken, politik analiz ve muhakeme yeterlilikleri;
- politik karar alma süreçlerine katılım yeterlilikleri; artı
- metodik (yöntemli) becerilerden oluşan bir repertuardır.

2. Öğrenciler bu yeterlilikleri **niçin** ve **neye** yönelik olarak kazanmalıdır?

Demokrasi, karar alma sürecine katılmaya ve kurumlarında görev almaya istekli ve bunu becerebilen vatandaşlara bağlıdır. İnsan hakları ve vatandaşlık haklarını kullanabilmek ve aktif vatandaşlar olarak rollerini gerçekleştirebilmek için öğrencilerin bu yeterliliklere ve becerilere ihtiyaçları vardır (demokrasi ve insan hakları **“için öğrenmek”**).

3. Bu durum bir soruyu daha akla getirir. Eğer genç vatandaşların– öğrenme çıktıları bakımından – öğrenmeleri gereken buysa, DVE/İHE öğretmenleri bunu sağlamak için ne yapmalıdırlar?

DVE/İHE öğretmenleri, öğrencilerinde:

- bilgi ve kavramsal öğrenme ve – demokrasi ve insan hakları **“hakkında öğrenmek”**;
- beceri eğitimini destekleyecek girdileri sağlamalıdırlar; ve
- öğretmenler ayrıca demokratik bir kültür için destekleyici olan tutumlar ve değerleri öğrenmek için gerekli rol modellerini ve öğrenme ortamlarını sağlamalıdırlar (hoşgörü, karşılıklı saygı, insan haklarının değerinin anlaşılması) – demokrasi ve insan hakları **“aracılığıyla öğrenmek.”**

4. Yukarıda verilen üç soruya bu kılavuzun giriş bölümünde zaten değinilmişti. Ancak, geriye bir önemli soru daha kalmıştır: DVE/İHE’de öğrenciler nasıl öğrenir?

DVE/İHE öğretmenleri olarak öğrencilerimizin öğrenme süreçlerinin nasıl gerçekleştiği ve onları nasıl destekleyebileceğimize ilişkin bir anlayış geliştirmiş olmalıyız. Öğrencilerimizin nasıl öğrendikleri sorusunu yanıtlamak için **interaktif yapılandırmacı öğrenme** dediğimiz kavramsal bir çerçeveyi esas aldık. Bu yaklaşımla, DVE/İHE derslerinde demokrasi ve insan hakları “aracılığıyla öğrenmeyi” demokraside politik karar alma süreçlerine bağlıyoruz. Demokrasilerde karar alma süreçleri esasen toplu öğrenme süreçleridir. John Dewey’in okulu “minyatür bir topluluk, bir nevi embriyonik toplum”² olarak düşünmesinin sebebi budur. Bu bölümde interaktif yapılandırmacı öğrenmeye ilişkin anlayışımızı ortaya koyuyoruz. Bunun, DVE/İHE öğretmenlerinin:

- öğrencilerinin DVE/İHE’deki öğrenme süreçlerini;
- öğrencilerinin öğrenmelerine destek olma rollerini;
- demokratik karar almanın bir toplu öğrenme süreci olduğunu, daha iyi anlamalarına yardımcı olduğuna inanıyoruz.

Hem DVE/İHE’de öğretmek ve öğrenmek hem de demokraside politika, yapılandırmacı bir bakış açısıyla algılanabilir. Bu mümkündür ve yapılandırmacı öğrenme ile demokratik karar alma arasındaki yapısal benzerlikler nedeniyle de faydalıdır. Hem DVE/İHE sınıfları hem de demokratik topluluklar,

² John Dewey, *The School and Society (Okul ve Toplum)*, New York, 2007, s. 32.

insan haklarıyla yönetilen, öğrenen topluluklardır veya en azından böyle olmalıdırlar. Bu nedenle interaktif yapılandırıcılık DVE/İHE'nin temel yaklaşımını güçlendirir – demokrasi ve insan hakları aracılığıyla, demokrasi ve insan hakları için ve demokrasi ve insan hakları hakkında öğretmek: bu iyi bir öğretimdir, insan haklarına hizmet eder ve ayrıca öğrencilerle vatandaşların öğrenme ihtiyaçlarını destekler.

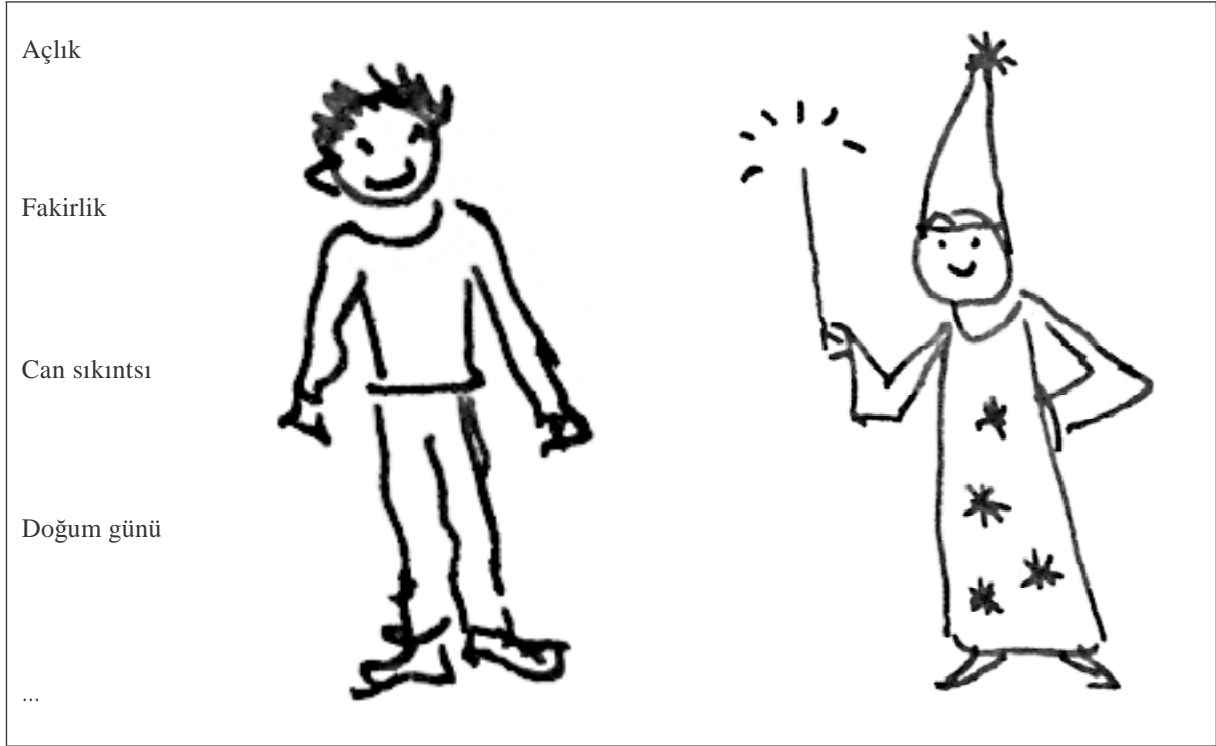
Teoriyi anlatmanın en iyi yolu somut bir örnek vermek olacaktır. Takip eden kısım bu nedenle çocuk hakları eğitiminde interaktif yapılandırmacı öğrenmenin potansiyelini örneklemektedir.

2. İnteraktif yapılandırmacı öğrenmeye ilişkin bir örnek – genç öğrenciler ideal dünyalarını hayal ediyorlar

DVE/İHE dizisinin V. Cildi, *Çocuk haklarını keşfetmek*, üçüncü sınıf öğrencileri için, “Biz büyücü olduk!”³ başlıklı dört derslik bir ünite içermektedir. Öğrencileri, dünyanın nasıl olması gerektiği yönündeki dileklerini ve fikirlerini ifade etmeye teşvik eder ve takip eden tartışmada gelecekteki dünyayla ilgili dileklerinin ahlaki ve siyasi bakımdan olası sonuçlarını incelerler.

İlk ders aşağıdaki şekilde başlar:

“Öğretmen tahtaya iki kişinin resmini çizer: sıradan bir kadın veya adam ve bir büyücü.



Çocuklar da ikili gruplar halinde bu iki figürü çizmeye ve aşağıdaki sorulara birlikte yanıt vermeye çalışmalıdır:

- Sıradan kişi belirli durumlarda ne yapar?
- Aynı durumlarda büyücü ne yapar?

Birkaç dakika sonra öğretmen öğrencileri, her birinin iyi bir görüş alanına sahip olmasını sağlamak için, yarım daire oluşturacak şekilde tahtanın karşısına toplar (büyük sınıflarda iki sıra yarım daire oluşturmak gerekebilir). Öğretmen öğrencilerin verdikleri yanıtların hepsini toplar ve – yorum yapmadan ve yargılamadan – liste halinde tahtaya yazar. Bu aşamada öğrencilerin fikirlerini bütünleştirmek için aşağıda verilen tabloyu öneriyoruz.

3. Rolf Gollow / Peter Krapf, DVE/İHE, Cilt V: *Çocuk haklarını keşfetmek*, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg, 2007, “Biz büyücü olduk!”, s. 22-26; bakınız DVE/İHE Cilt VI, *Demokrasiyi öğretmek (Teaching democracy)*, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg, 2008, Alıştırma 6.3, “Sihirbaz olsaydım”, s. 59

Çözümlere bakar ve çocukların kendi yorumlarını yapmalarını bekleriz. Tabii ki, şimdi sorular ortaya çıkacaktır! Öğretmen şunları bilmek isteyecektir:

- İyi veya kötü bir büyücü tarafından getirilen çözümler veya fikirler görebiliyor musunuz?
- En son ne zaman bir büyücü olmayı dilemişsiniz ve o zaman neyi değiştirmek istiyordunuz?
- Şu anda en büyük dileğiniz nedir?

Öğretmen, öğrencileri öne çıkararak fikirlerini paylaşmaya teşvik eder ve hepsine olumlu destek verir. (...)"

Bu örnek, öğrenciler ve öğretmenin yapılandırmacı öğrenme ortamlarında nasıl etkileşim içinde bulduklarına dair önemli bazı görünümeler sunmaktadır:

Öğretmen ...	Öğrenciler ...
<ul style="list-style-type: none"> - öğrencilerin bakış açılarını (gerçeklik – ütopya) değiştirmelerini gerektiren; - öğrencilerin düşünce ve ifade özgürlüğünü destekleyen açık uçlu bir görev belirler. <p>...öğrencilerin fikirlerini tahtada toplar; ...yapılandırır (anahtar sözcükler ve temel kavramlar); ...bunları yaparken, öğrencilerin düşüncelerine doğaçlama karşılık verir; ...öğrencilerin kendi fikirlerinin sebepleri ve olası sonuçlarını incelemelerine yardımcı olmak için sorular sorar; ... öğrencileri teşvik eder ve olumlu geri bildirimde bulunur.</p>	<p>...fikirlerini geliştirir ve paylaşırlar;</p> <p>...fikirlerini ifade eder ve paylaşırlar; (örnekte, onların fikirlerinin hem kişisel hem de politik bir boyutu vardır)</p> <p>...dilekleri ve bu dileklerle ilgili gerçek hayatta karşılaştıkları sınırlar ve kısıtlamalara ilişkin deneyimleri üzerinde düşünürler; ... “iyi” ve “kötü” büyücülük arasındaki farkı keşfederler.</p>

Yapılandırmacı öğrenmenin temel ilkesi, öğrencinin bakış açısının önemli olmasıdır. Bu durumda:

- Öğrenciler içinde yaşadıkları dünyayı nasıl algılıyorlar?
- Çevrelerinde olup bitenleri nasıl muhakeme ediyorlar?
- Eğer yapabilselerdi, neyi değiştirirlerdi?
- En ciddi endişeleri nedir – kişisel gündemlerinde birinci sırada yer alan endişeleri?
- Sınıfta hangi görüşleri paylaşıyorlar – bunlar hangi bakımdan farklılık gösteriyor?
- Ayrıca, öğrencilerin kendi dünyalarında olup bitenleri muhakeme ettikleri de açıktır ve muhakemeleri ne şekilde harekete geçecekleri ve katılımında bulunacaklarını güçlü bir biçimde etkilemektedir.⁴

Yapılandırmacı öğrenmede, öğrencilerin uzman rolleri üstlenmelerine izin verilir. Öğretim düzenlemeleri öğrencilerin halihazırda bildikleri şeyler üzerine odaklanır, *bilmedikleri* değil. Büyücü rolünü üstlenince her çocuk bir fikirle katkıda bulunabilir ve “doğru veya yanlış” standardı yoktur. Daha ziyade bir çocuğun belirli bir vizyonu ifade etmesinin sebepleri önemlidir – hangi deneyimler söz konusudur? Bu erkek çocuğun veya kız çocuğun istekleri ve ihtiyaçları nelerdir? Yapılandırmacı öğrenme, öğrencinin bireysel bakış açısı ve öğrenme ve düşünme sürecini dikkate alır.

Yapılandırmacı öğrenme insan ve çocuk haklarına ilişkin bir alıştırma – düşünce, görüş ve ifade özgürlüğü; fırsat eşitliği; karşılıklı tanıma ve ayrımcılık yapmama ilkeleri; ve eğitim hakkı.

4. DVE/İHE çok küçük çocuklara öğretilir ve bu nedenle de öğretilmelidir. DVE/İHE Cilt V, henüz okuma yazmayı öğrenmemiş anaokulu düzeyindeki çocuklara yönelik bir üniteyle başlar. Bakınız Ünite 1, “Benim bir adım var – bizim okulumuz var”, s. 13-16..

Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında öğretmenin görevi öğrencileri birçok bakımdan desteklemektir – öğretmen göreve dayalı ve/veya probleme dayalı bir çerçeveye temin eder, öğrencilerin özgürlük ve eşitlik haklarına saygı gösterir, rehberlik yapar, cesaretlendirir ve öğretir (kavramlar). Öğretmen, öğrencilerin vereceği yanıtları bilmez ve onların ortaya koyacakları düşüncelerle çalışmaya istekli ve hazırdır (doğaçlama). Öğrencilere fikirlerini paylaşma ve karşılaştırma fırsatı mutlaka tanınmalıdır ve çoğunlukla ele aldıkları konu veya üstlendikleri görevler onların ortak bir anlayış geliştirmelerini veya bir karar almalarını gerektirmektedir. Öğretmen kolaylaştırıcı rolünü üstlenir; öğretmen, öğrencilerin öğrenme süreçlerinin çıktılarını önceden tahmin edebilir ancak önceden belirleyemez.

Yapılandırmacı öğrenme, bir takım olguların kabulünden ziyade yeterlilik gelişimini destekler. Yapılandırmacı bir bakış açısından bakarsak, bilgiye dayalı her ders programı sorgulanabilir ve herhangi birilerinin soyutlanmış olguları, anlamadan ve değerlendirmeden, ezberleyerek “öğrenip öğrenemeyeceği” de şüphelidir.

Takip eden kısımda bu konu biraz daha ayrıntılı biçimde incelenmektedir. Bu kısımda, interaktif yapılandırmacılıkta öğrenme teorisinin bazı yönlerine bakılıp, yapılandırmacı bir demokratik karar alma kavramıyla bağlantı kurulur.

3. Her insanın öğrenme şekli farklıdır – “Zihnimize bir dünya canlandırırız”

Bir kitaptaki öyküyü okurken zihinlerimizde film gibi bir görüntü yaratırız. Bu görüntüye yazarın ima ettiği veya öyküye katmadığı ayrıntıları ve sahneleri ekleriz ve hatta karakterlerin yüzlerini bile hayal ederiz. Bazı romanlar hayal gücümüze o kadar güçlü biçimde hitap eder ki, şayet sonradan o öyküye dayalı “gerçek” bir film izlersek hayal kırıklığına uğrarız. Kendi hayal gücümüzle çok daha iyisini üretmişizdir ve o eşsizdir, tıpkı her okuyucunun zihninde farklı bir “film” üretmesi gibi.

Bu bizlerin “zihnimizeki dünyayı yaratma” kabiliyetimize ilişkin bir örnektir. İçinde yaşadığımız dünya, bizim algıladığımız şekliyle var olan dünyadır – yaratmış olduğumuz görüntüler, deneyimler, kavramlar ve yargılardan oluşur. Öğrenen bireyler olarak insanlar duydukları veya okuduklarından bir anlam çıkarmak isterler – anlamak isterler. Bir beyin araştırmacısı insan beynini “anlam arayan bir makine” olarak nitelendirmiştir. Anlam veremediğimiz şeyler bir şekilde aydınlığa kavuşturulmalıdır. Eğer bilgi eksikse, ya onu bulmalıyız ya da aradaki boşluğu tahmin yürüterek doldurmalıyız. Stereotipler, karmaşık konuları basitleştirmeye yarar.⁵

Deneyimleri arttıkça, öğretmenler bir dersi anlattıklarında her öğrencinin birbirinden birazcık farklı mesajlar aldığını ve kaydettiğini keşfederler. Bazı öğrenciler yetişkin olduklarında bile belirli bir bilgiyi unutmazlar zira onlara fazlasıyla hitap etmiştir. Oysa başkaları aynı bilgiyi ertesi sabah unutmuş bile olabilir çünkü onlar için bir anlam taşımamaktadır. Yapılandırmacı bir bakış açısıyla, öğrencilerin zihinlerinde neler olup bittiği önemlidir.

Yapılandırmacılık, öğrenmeyi son derece bireyselleşmiş bir süreç olarak ifade eder:

- Öğrenciler, anlam yapıları inşa eder veya yaratırlar. Öğrenci yeni edindiği bilgi ile hâlihazırda bildiği veya anlamış olduğu bir şey arasında bağlantı kurar.
- Öğrenciler DVE/İHE dersine kendi özgeçmişleri ve deneyimleriyle gelirler.
- Cinsiyet, sınıf, yaş, etnik köken veya dini inanç gibi özellikler her öğrenciye eşsiz bir bakış açısı kazandırır.
- Hepimiz, matematikte veya yabancı dillerde başarılı olmak şeklinde ifade edilen geleneksel anlayışın çok ötesine geçen farklı zekâ yapılarına sahibiz.⁵
- Kişisel veya politik ilgiye yönelik kesin bir standart yoktur. Bir kişi bir şeyi problem olarak tanımlayınca, o bir probleme dönüşür ve öğrencinin zihninde anımsanacak veya unutulacak bilginin ayrımı gerçekleşir.

5. Bakınız Rolf Gollub / Peter Krapf (editörler), DVE/İHE Cilt III: *Demokrasi içinde yaşamak*, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg, 2008, Ünite 1, “Stereotipler ve önyargılar. Kimlik nedir? Başkalarını nasıl görüyorum, onlar beni nasıl görüyor?” s. 19-38.

6. Bakınız Howard Gardner’ın çoklu zekâ kuramı üzerine çalışmaları.

4. Yapılandırmacı öğrenme ve sosyal etkileşim

Buraya kadar bireysel öğrencinin bakış açısına değindik. Öğrenciler anlam arayışındadır ancak aynı zamanda hata da yaparlar. Bunlar nasıl düzeltilecektir? Yapılandırmacı bir bakış açısıyla, yanlış olan bir şeyi sökmeye veya parçalarına ayırması gereken ve yeniden oluşturması gereken kişi öğrencidir. Fakat bireysel bir öğrenci yaptığı yanlışların nasıl farkına varacaktır? Bir öğrencinin, eksik kalan yönlerin ve hataların üstesinden gelmesinin iki yolu vardır.

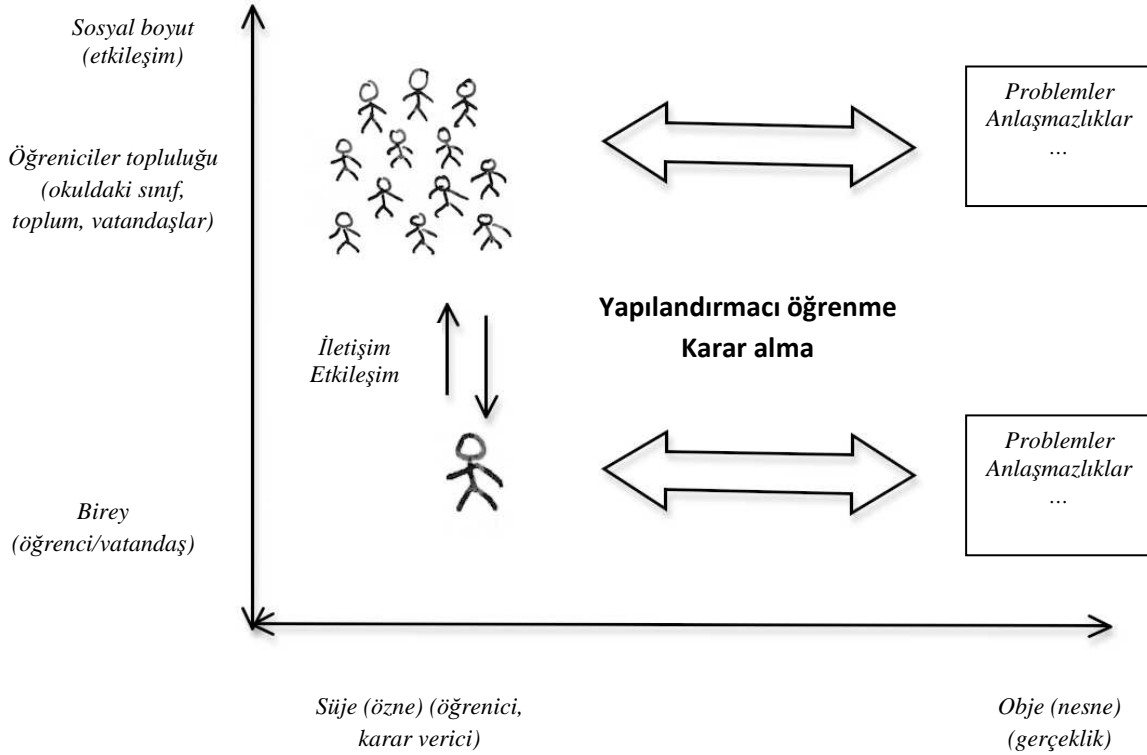
Birincisi, hatalarımızı kendimiz keşfederiz. Bir probleme karşılık bulduğumuz çözümün işe yaramadığını fark ederiz, ya da savunduğumuz ayrı bir görüşün anlamsız olduğunu fark ederiz.

İkincisi, başkalarının bize bunu söyleyeceğine ve çoğunlukla da yardım edeceğine güveniriz.

Yapılandırmacı öğrenme bu nedenle yalnızca son derece bireyselleşmiş bir süreç değildir. Eşit derecede önemli toplu öğrenmeyle ilgili ikinci bir boyutu da vardır. Öğrencilerin fikirlerini etkileşim yoluyla ve hem birbirleriyle hem de öğretmenleriyle olan iletişim aracılığıyla paylaşmaları gerekir. Bu sebeple, kavramımızı **interaktif yapılandırmacı öğrenme** olarak ifade ettik.

Aşağıdaki grafik, bireyi ve yapılandırmacı öğrenmenin sosyal düzeyini göstermektedir; yapılandırmacı öğrenmenin sosyal boyutu budur.

Bunun yanı sıra, öğrencilerin daima kendi zihinlerinin dışındaki dünyaya başvurduklarını göstermektedir. Fikirlerini ve planlarını test edecekleri zaman, başvuru noktaları objeler (nesnelere) âlemidir. Bu da yapılandırmacı öğrenmenin süje-obje (özne – nesne) boyutudur.



Öğrenme ve karar alma boyutu

Hem sınıftaki öğrenciler hem de demokratik bir devlette vatandaşlar, öğrenci toplulukları olarak etkileşim içinde bulunurlar. Daha önce de, okulu “minyatür bir topluluk, bir nevi embriyonik toplum” olarak düşünen John Dewey’e atıfta bulunmuştuk.⁷ Bu nedenle öğrencilerin okulda deneyimini yaşadıkları birbirleriyle ve öğretmenleriyle olan etkileşim, onları gelecekteki gerçek hayata hazırlamak için oluşturulmuş yapay bir düzenleme değil, gerçek hayatın bir parçasıdır.

7. John Dewey, *Okul ve Toplum (The School and Society)*, New York, 2007, s. 32.

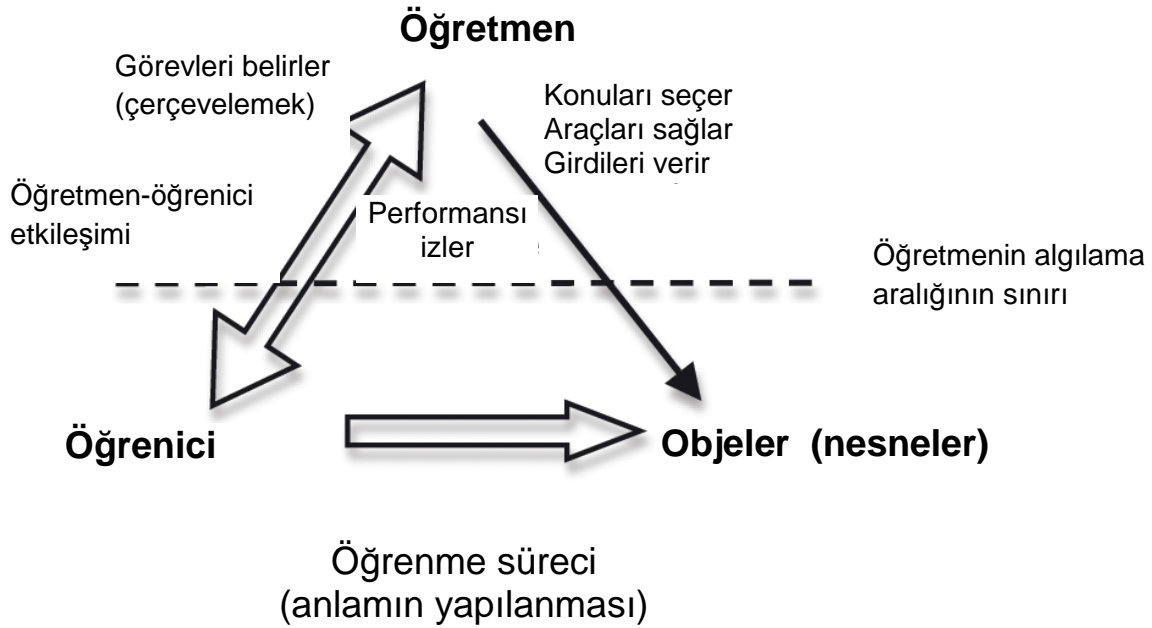
Hem siyasette hem de okulda, daima daha fazla deneyim, bilgi, anlayış ve ayrıca güç sahibi – öğretmenler, siyasi liderler, yöneticiler, bilim insanları vs. – üyeler mevcuttur. Ancak, modern toplumlarda bu oyuncuların hiçbiri mutlak güç kullanamaz. Demokrasi ve hukukun üstünlüğü herhangi bir oyuncunun güçlerine sınırlamalar getirir (getirmelidir) ve bu sınırlamalar her oyuncuyu belirli bir alanın uzmanı olarak kısıtlayan iş bölümü ile yansıtır.

Bununla birlikte, herkesin demokraside yer almak için eşit fırsatlara sahip olduğuna dair demokratik güvence ciddi bir tehditle karşı karşıyadır. Toplularımız ve çözülmesi gereken sorunlar giderek daha karmaşık hale geldikçe, bireysel olarak bir vatandaş demokraside yer almak için kendi yeterliliklerine derece daha çok güvenmektedir. Eğitim, daha önce hiç olmadığı kadar, yetişkin öğrenciler topluluğuna katılmanın anahtarı haline gelmiştir.

5. Yapılandırmacı öğrenmenin süreçlerinde öğretmenin rolü nedir?

Öğrenciler anlam ararlar ve her öğrenci bunu son derece bireysel bir şekilde yapar. Bir öğrenci yeni bilgiler – bir bilgi parçası, bir ders konusu, bir kitapta yer alan ilginç bir fikir, vb. – ile zihninde var olan bilgi yapıları ve deneyimleri arasında bağlantı kurar. Yapılandırmacılık, bilgi, anlayış ve deneyimlerimizden oluşan kendi sistemlerimizi ve yapılarımızı yarattığımız anlamına gelir.

Yapılandırmacı bir bakış açısıyla, herkesin bildiği didaktik üçgen yeni bir anlam kazanmaktadır:



Üçgen şeklindeki ilişkilerde, taraflardan bir tanesi bazen dışarıda bırakılır. Yapılandırmacı öğrenme süreçlerinde bu kişi öğretmendir. Öğrenme objelerine ilişkin kendi anlayışını oluşturan kişi öğrencidir. Anlamın yapılanması (oluşturulması) öğrencinin zihninde, öğretmenin algılama aralığının dışında gerçekleşir. Öğretmenin gördüğü şey, çıktıdır – yani, öğrencilerin ne ürettikleri ve nasıl davrandıkları. Öğretmen performansı görür, yeterliliği değil. Ve sonuçta neyi ilginç ve öğrenmeye değer bulduklarına ve neyi ömür boyu anımsayacaklarına veya unutacaklarına karar veren öğrencilerdir, öğretmen değil.

Yapılandırmacı öğrenme üç alt kategoriye daha bölünerek farklılaştırılabilir ve öğretmen bunları desteklemekte önemli bir rol oynar.

1. Öğrenciler anlam **oluştururlar (konstrüksiyon)** – yeni bir şey keşfeder ve yaratırlar. Öğretmenler öğrencilerini desteklemek için:
 - öğrenme fırsatları yaratabilirler;
 - zorlayıcı görevler tasarlayabilirler;

- öğrenmenin objelerini temsil eden araçlar ve girdiler (dersler) aracılığıyla ders verebilirler;
 - öğrencilerin özsaygılarını geliştirmek için onları teşvik edebilirler ve destekleyebilirler;
 - ...
2. Öğrenciler öğrendikleri şeyleri **yeniden yapılandırır**lar (**rekonstrüksiyon**)– bunları uygular ve test ederler. Büyük ölçüde, hepimiz kendi kendimize bu tür uygulamalar yaratırız fakat okulda öğretmen bunları sağlamak için:
- Paylaşım, sunum ve tartışma fırsatları yaratır;
 - Resmi sınavasını ve değerlendirmesini yapar;
 - Portfolyo çalışmaları sunar veya ister;
 - Örneğin projelerde zorlayıcı görevler tasarlar;
 - ...
3. Öğrenciler kendilerine ait sonuçları veya birbirlerinin sonuçlarını **söküp parçalarına ayırırlar** (**dekonstrüksiyon**) veya eleştirirler. Yukarıda özetlendiği gibi, bu eleştirel inceleme ve test etme unsuru olmaksızın öğrenmeye yönelik sarf edilen herhangi bir çaba, hem toplum için hem de bireysel olarak öğrencinin kendisi için alakasız hale gelecektir.

6. DVE/İHE'de öğretmenin rolü nedir?

Öğretmenin ve öğrenmenin temel unsurlarından biri öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenle nasıl iletişim kurup etkileşimde bulduklarıdır. Öğretmenin profesyonel yeterliliği belirli bir faaliyetin etkisi üzerinde derinlemesine düşünebilmesini ve bu tür davranış biçimlerini birer araç gibi kullanmasını sağlar. Öğretmen farklı roller üstlenir ve bunlar geleneksel, tahtanın önünde durarak, taraflı içeriği olan derslerin anlatılması (“tahtaya yaz ve anlat”) yönteminde üstlenilen rollerden daha farklılaştırılmıştır. Ders anlatmak öğretmenin yerine getirmesi gereken bir roldür ancak bu durumda bunu daha az sıklıkla yapar. Yapılandırmacı öğrenme daha ziyade öğretmenin, öğrencilere daha fazla zaman tanıyıp daha fazla söz hakkı vererek “fazla konuşmadan öğretmesini” gerektirir.

Takip eden kısımlarda yapılandırmacı öğrenme ortamlarında bir öğretmenin tipik olarak yerine getirdiği dört temel rol özetlenmektedir:

1. Okutman ve eğitmen olarak öğretmen.
2. Eleştirmen ve düzeltmen olarak öğretmen.
3. Uygulama görevlerinin yaratıcısı ve sağlayıcısı olarak öğretmen.
4. Genel oturumlarda başkan olarak öğretmen.

Bu rollerin nasıl yerine getirileceğini tarif eden soyut talimatlar vermektense, örnekler kılavuzdaki ders tanımlarına değinmektedir ki okuyucu burada DVE/İHE derslerinin kapsamına ilişkin ayrıntılı tanımları bulacaktır.

6.1 Okutman ve eğitmen olarak öğretmenin rolü – konstrüksiyonu desteklemek ve zenginleştirmek için

Bir okutman için temel kural “60:40” ilkesidir; anlattığınız şeylerin yüzde 40’ı, tercihen daha fazlası, öğrencilerin aşına oldukları şeyler olmalıdır. Gereğinden fazla olan bu bilgi olmadan herhangi bir şekilde yapılandırmacı öğrenmeden söz etmek mümkün değildir.

Bu kılavuzda, temel kavramlar DVE/İHE ders programına ait didaktik belkemiğini oluşturur. Bu kavramlar öğrencilere tanıtılmalıdır ve bu da öğretmenin öğrencilerine bir ders veya okuma görevi vererek, ya da her ikisini yaparak onları eğitmesi gerektiği anlamına gelir. Yapılandırmacı öğrenciler olarak, öğretmenin anlattığı dersi içine yerleştirebilecekleri bir anlam bütünü hâlihazırda oluşturmuş olmalıdırlar. Tipik olarak bu ucu açık, tamamlanmamış anlam yapısı açıklanması gereken sorulardan veya deneyimlerden oluşur. Aşağıdaki tabloda, bu kılavuzdaki ders tanımlarının neresinde öğretmenin okutman ve eğitmen olarak rolüne değinildiği gösterilmektedir.

Ünite No. / Temel kavram	Materyallere yönelik örnekler ve referanslar
Ünite 2 Sorumluluk	Ders 4: Öğretmen, öğrencilerin tartışma sırasında üzerinde odaklandıkları bir konu seçer ve düşünceleri için kavramsal bir çerçeve verir. Yapacağı hazırlık için öğretmene destek verecek modüller, [1]öğretmenlere yönelik materyaller 2.3'te temin edilmiştir.
Ünite 3 Çeşitlilik ve çoğulculuk	Ders 2: Öğretmen kamu yararı kavramını tanıtır (bakınız [2]öğretmenlere yönelik materyaller 3B).
Ünite 4 Anlaşmazlık	Ders 3: Öğrenciler anlaşmazlık deneyimleriyle ilgili rapor hazırlamışlardır. Öğretmen onlara sürdürülebilirlik hedeflerine ilişkin modeli tanıtarak bu anlaşmazlığın ortaya çıkmasına sebep olan sorunu anlamalarında yardımcı olur (bakınız [3] öğrenci çalışma kağıdı 4.2).
Ünite 4 Anlaşmazlık Ünite 5 Kurallar ve yasalar	Öğrenciler iki veya daha fazla karar alma oyununda yer almışlardır. Öğretmen modernizasyon kavramını tanıtarak, bilgilendirme oturumunda öğrencilerin deneyimleri üzerinde derinlemesine düşüncelerine yardımcı olur (bakınız [4] öğrenci çalışma kağıdı 5.5).
Ünite 6 Hükümet ve siyaset	Ders 2: Öğretmen politika döngüsü modelini tanıtır ([5] öğrenci çalışma kağıtları 6.1 ve 6.2). Bir önceki derste bir beyin fırtınası oturumunda öğrenciler siyasi gündem belirleme meselesini tartışmışlardır ve artık bu girdiyi almaya hazırlardır.
Ünite 9 Medya	Ders 1: Öğrenciler belirli türden bir gazete için tercihlerini belirtmişlerdir. Öğretmen onların beyanları ile kapı bekçiliği kavramı arasında bağlantı kurar. Kapı bekçiliğini yalnızca medya yapmaz, aynı zamanda kullanıcılar da bunu yapar. Ders 4: Öğrenciler medya mesajları oluşturmakla ilgili rolleri üzerinde derinlemesine düşünürler. Öğretmen, medyada haber üretimiyle ilgili iki temel noktaya değinir: tüm medya mesajları dikkatle oluşturulmuştur ve medya editörleri ve haber üreticileri kapı bekçisi ve gündem belirleyici olarak vazife görmektedir (bakınız [6] öğretmenlere yönelik materyaller 9A).

6.2 Eleştirmen ve düzeltmen olarak öğretmenin rolü – dekonstrüksiyonu desteklemek

Öğretmeni ilgilendirdiği kadarıyla, kılavuzdaki ders tanımları kendisinin eleştirmen ve düzeltmen olarak rolüne ilişkin herhangi bir örnek içermemektedir– bunun bariz sebebi, bu rollerin herhangi bir durumda ortaya çıkabilecek olması ve önceden tahmin edilemeyecek olmasıdır. Öğretmen neyin düzeltilmesi gerektiğinin farkına varmalıdır. Ancak yine de bazı genel kılavuz kuralları tartışılabilir.

Yapılan hata konuyla alakalı mıdır? Bir başka deyişle, yanlışın düzeltilmesine gerçekten gerek var mıdır?

Öğrencinin geri bildirim tercihi: öğrenciler, örneğin bir sunum veya tartışma sırasında, bu yanlış sonradan keşfetme ve o zaman düzeltme fırsatına sahip olacaklar mıdır?

Ancak belirli bazı durumlarda öğrencinin mutlaka kendisine ait anlam yapılandırmasını düzeltmesi – yani parçalarına ayırması – gerekecektir. Örneğin: sınıfın tamamının o öğrencinin sunumuna güveneceği bir durumda.

Karşılıklı saygı ilkesi: birbirimizin yanlışlarını eleştirebiliriz – fakat kişiye saygı gösteririz. Bu, hem öğrencilerin özsaygılarını desteklemek hem de onları cesaretlendirmek için önemlidir.

Ünite 8'de öğrenciler arasında yapılacak bir münazara hazırlanmıştır. Burada, öğrenciler birbirlerinin savlarını sınırlar ve hatalı bulurlarsa parçalarına ayırırlar.

6.3 Uygulama görevlerinin yaratıcısı ve sağlayıcısı olarak öğretmenin rolü – rekonstrüksiyonu desteklemek

İnteraktif yapılandırmacı öğrenme süreçleri, yeterli öğrenme fırsatlarına bağlıdır – buna, uygun olan nesnelere, materyallere, zaman, kurallara, görev yönergeleri, izleme ve bireysel destek de dahildir. DVE/İHE'de öğrenciler için bu tür görev ve probleme dayalı öğrenme fırsatlarını sağlamak

öğretmenin görevidir. Aşağıdaki tabloda hangi örneklerin bu kılavuzun ders tanımlarına dahil edildiği gösterilmektedir.

Ünite No. / Temel kavram	Materyallere yönelik örnekler ve referanslar
Ünite 1 Kimlik	Ders 4: Öğrenciler, kendi kişisel güçlü yönleri ve menfaatleri üzerine derinlemesine düşünerek tanımladıkları kriterlere hangi mesleğin uygun olduğunu bulmak için bir mesleki gölge projesine girerler.
Ünite 3 Çeşitlilik ve çoğulculuk	Ders 3: Öğretmen, öğrencilere kamu yararı kavramını tanıtmıştır. Şimdi öğrenciler, kamu yararı açısından müzakere yoluyla uzlaşmaya varmak için bir karar alma oyununa girerler.
Ünite 4 Anlaşmazlık	Araştırma görevi: Öğrencilere, aşırı avcılık sorunu incelenerek, sürdürülebilirlik hedeflerine ilişkin bir model tanıtılmıştır. CO ₂ emisyonları veya nükleer atıkların yok edilmesi gibi daha başka sürdürülebilirlik meselelerini incelemek amacıyla örnek olay çalışmaları yaparlar.
Ünite 4 Anlaşmazlık Ünite 5 Kurallar ve yasalar	Öğretmen oyun veya süreç yöneticisi gibi davranır. Zaman çerçevesini belirler ve oyunun kurallarına uyulmasını sağlar, ancak öğrencilerin meşgul oldukları problemin çözümünü vermez.
Ünite 5 Kurallar ve yasalar	Ders 4: Öğretmen, kendi öğrenme süreçleri üzerinde derinlemesine düşünmelerine yardımcı olmak için öğrencilere bir soru formu verir (öğrenci çalışma kağıdı 5.6)
Ünite 6 Hükümet ve siyaset	Ders 3: Öğretmen, öğrencilere politika döngüsü modelini (öğrenci çalışma kağıtları 6.1 ve 6.2) somut bir örnek üzerinde uygulama görevini verir. Ders 4: Öğretmen üç temel açıklamadan, öğrencilerin geri bildirim kapsamına uygun olan bir tanesini seçer (bakınız öğretmenlere yönelik materyaller 6.2). Her temel açıklamada, öğrencilerin kendi çalışmaları üzerinde derinlemesine düşünmelerine yardımcı olan bir kavram tanıtılmaktadır. Ancak bunun üzerinde etraflıca çalışmaları gerekir, bu nedenle öğretmen de hangi kavramı seçeceğine karar vermelidir.

6.4 Genel oturumlarda başkan olarak öğretmen – yapılandırmacı öğrenmenin tüm şekillerini desteklemek

Demokrasi ve insan hakları aracılığıyla öğretmek ve öğrenmenin belki de en belirgin hale geldiği durum öğrencilerin fikirlerini paylaştıkları veya tartışmalar yürüttükleri genel oturumlardır. Bu oturumlarda düşünce, görüş ve ifade özgürlüklerini kullanırlar. Bu temel demokratik hakların nasıl kullanılacağı konusunda etraflıca eğitim almadan demokratik karar almada yer alamayacaklardır.

Ders tanımlarında genellikle öğretmenin bu oturumlara başkanlık etmesini öneririz. Bu uğraştırıcı bir görevdir zira öğrenciler, öğretmenin sonradan üzerinde çalışması gereken girdiler ve fikirlerle onun karşısına çıkarlar. Öğretmen öğrencilerin girdilerine yapı ve anlam kazandıracak kavramsal çerçeveyi büyük ölçüde önceden tahmin edebilir, fakat öğretmenin ayrıca doğaçlama da yapması gerekir.

Kılavuz, başkanlık rolünün nasıl yerine getirileceğiyle ilgili birçok tanım içermektedir. Geniş anlamda, öğretmen iki türde genel oturuma başkanlık eder. Birincisi, öğrencilerin hızlıca konuya dahil olmalarını sağlamak için bir ders veya üniteyi başlatabilir. İkincisi, öğretmen öğrencilerin girdileriyle başlayan bir genel oturuma başkanlık edebilir – bu, ev ödevlerinin sonuçları, bir tartışma, veya geri bildirimler olabilir. Aşağıdaki tablolarda her iki türden genel oturuma yönelik örnekler gösterilmektedir.

a. Bir genel oturumda ilk girdiyi öğretmen verir

Ünite No. / Temel kavram	Materyallere yönelik örnekler ve referanslar
Ünite 1 Kimlik	Ders 1: Hayatımız boyunca, her gün seçimler yapar ve kararlar veririz – öğrencilerin aklına ne gibi örnekler gelir? Ders 3: Niçin üst orta öğretim düzeyinde okula devam ediyorsunuz?
Ünite 2 Sorumluluk	Ders 1: Bu ikileme karşı karşıya kalsaydınız ne yapardınız?
Ünite 3 Çeşitlilik ve çoğulculuk	Ders 1: Öğretmen öğrencilere bir beyin fırtınası oturumunda destek verir. Fikirleri yeni başlıklar altında toplamak ve aralarında bağlantı kurmak için yol gösterir.
Ünite 4 Anlaşmazlık	Araştırma görevi: Öğrencilere, aşırı avcılık sorunu incelenerek, sürdürülebilirlik hedeflerine ilişkin bir model tanıtılmıştır. CO ₂ emisyonları veya nükleer atıkların yok edilmesi gibi daha başka sürdürülebilirlik meselelerini incelemek amacıyla örnek olay çalışmaları yaparlar.
Ünite 4 Anlaşmazlık Ünite 5 Kurallar ve yasalar	Öğretmen oyun yöneticisi veya süreç yöneticisi gibi davranır. Zaman çerçevesini belirler ve oyunun kurallarına uyulmasını sağlar, ancak öğrencilerin meşgul oldukları problemin çözümünü vermez.
Ünite 5 Kurallar ve yasalar	Ders 4: Öğretmen, kendi öğrenme süreçleri üzerinde derinlemesine düşünmelerine yardımcı olmak için öğrencilere bir soru formu verir (□ öğrenci çalışma kağıdı 5.6)
Ünite 6 Hükümet ve siyaset	Ders 1: Öğretmen öğrencilere bir beyin fırtınası oturumunda destek verir (“Sessizlik duvarı”). Fikirlerini ve görüşlerini gruplandırması ve aralarında bağlantı kurmaları ve aynı zamanda onları gruplandırarak yapı oluşturmaları ve kategoriler eklemeleri için öğrencilere yol gösterir.
Ünite 8 Özgürlük	Ders 1: Öğretmen, “Her çocuk okulda bir yıl fazladan zaman geçirmelidir” şeklinde bir duyuruda bulunur. Öğrenciler bu meseleyle ilgili bakış açılarını ifade ederler – buna katılırlar veya katılmazlar. Bu siyasi bir karardır dolayısıyla “Evet” veya “Hayır” dışında başka alternatif yoktur.

b. Bir genel oturumda ilk girdiyi öğrenciler temin eder

Ünite No. / Temel kavram	Materyallere yönelik örnekler ve referanslar
Ünite 1 Kimlik	Ders 1: Öğrenciler bir alıntıyla ilgili seçimlerinin sebeplerini bildirirler. Öğretmen öğrencilere fikirlerini bir zihin haritasına nasıl kaydedeceklerini gösterir. Ders 3: Öğrenciler geleceği nasıl şekillendireceklerine ilişkin düşüncelerini sunarlar. Öğretmen öğrencilerin neler söyleyeceklerini önceden tahmin edemez fakat bir kavramsal çerçevenin bulunması onun öğrencilerin girdileri üzerinde çalışmasını kolaylaştırır.
Ünite 4 Anlaşmazlık	Ders 3: Öğretmen bir karar alma oyunundan sonra, bir bilgilendirme oturumuna başkanlık eder. Öğrencilerin geri bildirimlerini dinler, temel açıklamaları belirler ve bunları kara tahtaya veya kağıtlı sunum tahtasına not eder. Ders 4: Öğrenciler derse, evde hazırladıkları girdileriyle başlarlar. Gündemi belirler ve dersin tamamı için gerekli olan kavramsal çerçeveyi oluştururlar. Dersin tanımı, öğrencilerin değinecekleri ana noktaları öğretmenin önceden tahmin etmesine ve bunlara nasıl tepki vereceğine karar vermesine yardımcı olur.
Ünite 7 Eşitlik	Ders 1: Öğretmen bir örnek olay hikâyesini okur ve öğrencilere sadece bir soru sorar: “Sorun nedir?” Öğrenciler sessizce düşünürler ve yanıtlarını yazarlar. Sonra, birçok öğrenci fikirleriyle ortaya atılırlar. Öğretmen nasıl mantık yürüttüklerini açıklamaları için onları teşvik eder. Daha sonra öğretmen onların fikirlerini, önceden tahmin edilebilen bir kavramsal çerçeveye bağlar. Ünite 7, ders 4’te bu yönteme ait bir başka örnek daha verilmektedir.
Ünite 8 Özgürlük	Ders 1: Öğrenciler bir mesele hakkında karşılıklı görüşlerini öne sürmüşler ve bunları gözden geçirmişlerdir. Öğretmen sorar: “Bir münazara için iyi bir konu ne olabilir?” Öğretmen, öğrencilerin fikirlerini toplarlar ki bunların □ öğrenci çalışma kağıdı 8.1’de bulunan kriterlere karşılık gelmesi beklenebilir.

7. Öğrencilerin toplulukları olarak demokrasiler – DVE/İHE’nin temel kavramlarına yapılandırmacı bir yaklaşım

İnteraktif yapılandırmacı öğrenme kavramı, DVE/İHE sınıfını ve bir okulu, insan hakları ile yönetilen bir öğrenciler topluluğu şeklinde bir bütün olarak kavramakla kalmayıp, aynı zamanda karar alma süreçlerine giren vatandaşlar olarak da göz önünde bulundurulur.

Demokrasi ve insan hakları “**için öğrenmek**” bu nedenle öğrencilerin, hem birer birey hem de bir topluluk olarak, ömür boyu öğrenciler olarak kendi rollerine hazırlandıkları anlamına gelir. Bu noktayı güçlendirmek için iki ayrı görüş vardır.

Birincisi normatiftir, insan haklarına değinir. Vatandaşlar, demokraside yer alma ve gündemde olan herhangi bir meseleyi tartışırken kendi görüşlerini ve menfaatlerini ifade etme fırsatına sahip olmalıdır. Bu, her karar alma sürecinin ucu açık bir süreç olduğuna işaret eder; aksi takdirde bir tür güldürü oyununa dönerdi.

Savunulan ikinci ayrı görüş ise analitiktir; modern toplumların karmaşıklığına, karşılıklı küresel bağımlılığına ve – yalnızca birkaçına değinmek gerekirse – iklim değişimi, biyolojik çeşitliliğin azalması, başarısız devletler yüzünden ortaya çıkan güvenlik riskleri veya zenginler ve fakirler arasında giderek açılan uçurum gibi meselelerin göz korkutan zorluklarına değinmektedir. Bizi bekleyen sorunların– gerek bireysel yaşantılarımızda gerekse küresel düzeyde – nasıl çözülebileceğine dair hiç kimsenin net bir fikri yoktur. Bizler, uygulanabilir çözümler bulma görevinin ağırlığı altında sıkışıp kalmış öğrencileriz.

DVE/İHE’nin bu kılavuzdaki temel kavramları bu nedenle interaktif yapılandırmacı bir bakış açısıyla tanımlanmıştır. Aşağıdaki şema, dokuz ünitenin her birinde olan temel kavramsal yaklaşımı özetlemektedir.

Ünite No. / Temel kavram	DVE/İHE: yapılandırmacı ... kavramı
Ünite 1 Kimlik	Kimlik: temel seçimlerimizle kimliğimizi şekillendiririz.
Ünite 2 Sorumluluk	Sorumluluk: ortak bir değerler kümesi oluştururuz.
Ünite 3 Çeşitlilik ve çoğulculuk	Menfaatlerimiz ve kamu yararı: kamu yararına olduğunu düşündüğümüz şeyler için müzakere yoluna başvururuz.
Ünite 4 Anlaşmazlık	Anlaşmazlık: problemler ve anlaşmazlıklar bizim onları öyle gördüğümüz surette problem ve anlaşmazlık olurlar.
Ünite 5 Kurallar ve yasalar	Kurallar ve yasalar: bunlar problemlerin çözülmesine hizmet eden ve anlaşmazlıkların barış içinde çözümlenmesi için gerekli çerçeveyi sağlayan araçlardır.
Ünite 6 Hükümet ve siyaset	Politik karar alma süreçleri: bunların amacı acil sorunlar için çözümler bulmaktır.
Ünite 7 Eşitlik	Kapsayıcılık ve sosyal bütünlük.
Ünite 8 Özgürlük	Özgürlükle ilgili insan haklarımızı ne şekilde kullandığımıza dair, örneğin düşünce ve ifade özgürlüğü.
Ünite 9 Medya	Medya aracılığıyla dünyayı algılama: kapı bekçisi ve gündem belirleyici sıfatıyla medya üreticileri ve kullanıcıları.

Bölüm 1

Toplulukta yer almak

Ünite 1

Kimlik – Seçimler yapmak

Kendi hayatımızı da, başkalarının hayatlarını da şekillendiriyoruz

Ünite 2

**Sorumluluk – Katılmak, sorumluluk almak
Özgürlük sorumlulukları beraberinde getirir**

Ünite 3

**Çeşitlilik ve çoğulculuk – Görüş ayrılığından fikir birliği doğar mı?
Kamu yararı üzerinde nasıl anlaşırız?**

ÜNİTE 1
KİMLİK
Üst orta öğretim düzeyi

Seçimler yapmak
Kendi hayatımızı da,
başkalarının hayatlarını da şekillendiriyoruz

1.1Seçimler ve kimlikle ilgili görüşler

Kimin görüşüne katılıyorum?

1.2Geçmişe bakmak: hangi seçimler benim bugün olduğum kişi olmama yol açtı?

Hayatımda en güçlü etkiyi yaratan seçimler hangileriydi?

1.3İleriye bakmak: gelecekteki yaşantılarımızı şekillendiren üç seçim

Özgürlük bir seçim yapabilmeye – veya seçim yapmamaya – bağlıdır

1.4Benim için hangi meslek uygundur?

İş seçimindeki kriterlerim

Ek çalışma: mesleki gölge çalışması

ÜNİTE 1

KİMLİK

Üst orta öğretim düzeyi

Öğretmenler için Giriş

“Kim benim eşim olacak?”

“Çocuklarımızın olmasını istiyor muyuz?”

“Hangi mesleği seçmeliyim?”

Bu ünitenin odak noktası: seçimler kimlikleri şekillendirir

Bunlar hayatımızda yaptığımız seçimler arasında en önemli üç seçimdir. Ergenlik dönemi ve yirmili yaşlardayken kendi kendimize bu soruların yanıtlarını aramışızdır– ve şimdi öğrencilerimiz de aynıısını yapmaktadır. Bu kararları alarak kimliklerimizi şekillendiririz – hayatlarımızın nasıl olacağına karar veririz. Bu kararları tersine çevirmek acı verici ve zordur, ve çocuklara sorarsanız imkansızdır. Aldığımız kararlar yalnızca kendi hayatımızı değil başkalarının hayatını da etkiler.

Kimlik – Samimi ve çok kişisel bir konu

Bu ciltteki üniteler arasında, öğrencilerin en samimi deneyimleri ve dileklerine en fazla yaklaşan muhtemelen kimlik kavramı üzerine olan bu ünite dir. Bu ünite deki görevler birer seçim olarak tasarlanmıştır. Yöntem, öğrencilerin deneyimini yansıtır.

Ünite 1’in özeti

Ders 1 öğrencilere seçimler yapmanın önemini tanıtır. Ders 2’de öğrenciler geçmişe bakar: hayatlarında ve kimlikleri üzerinde en güçlü etkiyi yaratan seçimler hangileri olmuştur? Ders 3’te, öğrenciler geleceğe bakar, yukarıda verilen üç temel soruya değinirler. Ders 4’te, bu sorulardan birisi üzerine odaklanırlar – bir meslek seçmek. Ek çalışma olarak mesleki gölge projesi önerilir (bakınız □ öğrenci çalışma kağıdı 1.4).

Yapılandırmacı kimlik kavramı

Bu ünite de kimlik kavramı yapılandırmacı bir açıdan ele alınmaktadır. Kimliğimiz statik ve tamamlanmış bir şey olarak görülmemelidir; benliğimiz yaşantımız boyunca, bir öğrenme süreci içerisinde, gelişmeye devam eder ve seçimlerimizle şekillenir. Bazı seçimler tersine çevrilemez niteliktedir; bazılarıysa biz istediğimiz takdirde değiştirilebilir ve düzeltilebilir niteliktedir (bakınız □ öğretmenlere yönelik materyaller 1.3).

Yeterlilik geliştirme: bu ciltteki diğer ünitelerle bağlantılar

Bu tablo neleri gösterir

Bu kılavuzun başlığı, *Demokraside yer almak* demokraside aktif olan vatandaşın yeterlilikleri üzerine odaklanmaktadır. Bu matris, kılavuzda bulunan üniteler arasındaki sinerji etkilerine yönelik potansiyeli göstermektedir. Matris, ünite 1’de hangi yeterliliklerin geliştirildiğini gösterir (tabloda gölgelendirilmiş satır). Kalın çizgiyle çerçevelenmiş olan sütun politik karar alma ve eyleme ilişkin yeterlilikleri gösterir – bunlar demokraside yer almakla yakından bağlantılı oldukları için kalın çizgiyle çerçevelenmiştir. Altındaki satırlar bu kılavuzdaki diğer ünitelere olan bağlantıları belirtmektedir: bu ünitelerde, öğrenciye ünite 1’de destek olacak hangi yeterlilikler geliştirilmektedir?

Bu matris nasıl kullanılabilir

Öğretmenler bu matrisi DVE/İHE derslerinin planlanmasına yönelik bir araç olarak farklı şekillerde kullanabilirler.

- Bu matris DVE/İHE’ye yalnızca birkaç ders ayırabilecek olan öğretmenlere yardımcı olur: bir öğretmen sadece bu üniteyi seçip diğerlerini hariç tutabilir, zira bu üniteye bazı temel yeterliliklerin zaten belirli ölçüde geliştirildiğini bilmektedir – örneğin seçimler yapmak, kimliklerin çoğulculuğunu anlamak, özgürlük haklarını kullanmak, başkalarını etkileyen seçimler yaparken sorumluluk almak.
- Bu matris, öğretmenlerin pek çok şekilde birbiriyle bağlantılı olan farklı kapsamlarda, önemli yeterlilikler konusunda öğrencilerin tekrar tekrar eğitim görmelerine yardımcı olan sinerji etkilerinin bilincine varmalarını sağlar.

Üniteler	Yeterlilik geliştiriminin boyutları			Tutumlar ve değerler
	Politik analiz ve muhakeme	Yöntemler ve beceriler	Demokraside yer almak Politik karar alma ve eylem	
1 Kimlik 2 Sorumluluk	Seçimler yapmak ve etkileri üzerinde derinlemesine düşünmek Bir meslek seçmek ve kriterler üzerinde derinlemesine düşünmek	Modelleri analitik araçlar olarak kullanmak Sunumlar Tartışmalarda yer almak	Kararını vermek – kriterlerini, hedeflerini ve önceliklerini belirlemek	Sorumluluk – yaptığım seçimlerin başkalarını nasıl etkilediğinin bilincinde olmak Kişisel istekler, ihtiyaçlar ve yükümlülüklerin bilincine varma kabiliyeti ve istekliliği
2 Sorumluluk				Karşılıklı tanıma
3 Çeşitlilik ve çoğulculuk	Bireysel seçimler zengin bir kimlik çeşitliliği yaratır			
6 Hükümet ve siyaset	Politik karar alma, bireysel seçimlere karşılık gelir. Bireysel mutluluk hedefi kamu yararı hedefine karşılık gelir		Toplum içinde tartışma ve münazara (topluluk “kararını verince” katılmak)	Farklı bakış açıları ve menfaatleri olan insanları dinleme kabiliyeti ve istekliliği
8 Özgürlük			Özgürlük haklarını kullanmak	

ÜNİTE 1: Kimlik – Seçimler yapmak**Kendi hayatımızı da, başkalarının hayatlarını da şekillendiriyoruz**

Ders konusu	Yeterlilik eğitimi/öğrenme amaçları	Öğrenci görevleri	Materyaller ve kaynaklar	Yöntem
Ders 1 Seçimler ve kimlikle ilgili görüşler	Kişisel bakış açıları ve seçimlerin açıklığa kavuşturulması. Seçimlerimiz aracılığıyla başkalarına kim olduğumuz hakkında, kendi kimliklerimiz hakkında bir şey söylemiş oluruz.	Öğrenciler bir alıntı seçer ve bu seçimin sebeplerini belirtirler.	<input type="checkbox"/> öğretmenlere yönelik materyaller 1.1 (üç nüsha, dersten önce alıntılar ayrı ayrı şeritler halinde kesilecek).	Grup çalışması. Genel tartışma.
Ders 2 Geçmişe bakmak: hangi seçimler benim bugün olduğum kişi olmama yol açtı?	Otobiyografik bakış açısı. Hem kendi seçimlerimiz hem de başkalarının seçimlerinin hayatlarımız üzerinde belirleyici etkisi vardır.	Öğrenciler hangi seçimlerin hayatlarını güçlü biçimde etkilemiş olduğu konusunu derinlemesine düşünürler.	<input type="checkbox"/> öğrenci çalışma kağıdı 1.1. Kağıtlı sunum tahtaları ve farklı renklerde keçeli kalemler, şeritler halinde kesilmiş kağıtlar (A6), tutkal veya yapıştırıcı bant.	Bireysel çalışma. Genel tartışma.
Ders 3 İleriye bakmak: gelecekteki yaşantılarımızı şekillendiren üç seçim	Kararlar almak, öncelikleri belirlemek. İnsan hakları bize gelecekteki yaşantımızı nasıl şekillendireceğimiz konusunda seçenekler sunar – biz bu seçeneklerden faydalanıp faydalanmamaya karar veririz.	Öğrenciler gelecekteki yaşantılarını etkileyecek temel seçimler üzerinde derinlemesine düşünürler.	<input type="checkbox"/> öğrenci çalışma kağıdı 1.2. Kağıtlı sunum tahtası, keçeli kalemler.	Çalışma kağıdıyla bireysel çalışma. Genel tartışma.
Ders 4 Benim için hangi meslek uygundur?	Bir karar için kriterleri belirlemek, dengelemek ve öncelik sırasına koymak. Bir meslek seçerken temel kriterler, “İlgi alanlarım ve güçlü yönlerim hangi mesleğe uyuyor?” sorusunda yatar.	Öğrenciler bir meslek seçer veya reddeder ve seçimlerinin sebeplerini belirtirler.	<input type="checkbox"/> öğrenci çalışma kağıdı 1.3. <input type="checkbox"/> öğretmenlere yönelik materyaller 1.2 (kesilmiş meslek kartlarından oluşan bir küme, öğrenci sayısından yaklaşık 10 adet daha fazla kart bulunmalı).	Çalışma kağıdıyla bireysel çalışma. Genel tartışma.
Ek çalışma: mesleki gölge çalışması	Bir uzmanla röportaj yapmak; bir araştırma projesi planlamak. Meslek seçeneklerinin açıklığa kavuşturulması	Öğrenciler bir araştırma projesi planlar ve gerçekleştirirler.	<input type="checkbox"/> öğrenci çalışma kağıdı 1.4.	Proje.

Ders 1

Seçimler ve kimlikle ilgili görüşler

Kimin görüşüne katılıyorum?

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Kişisel bakış açılarının ve seçimlerin açıklığa kavuşturulması.						
Öğrenme amacı	Seçimlerimiz aracılığıyla, başkalarına kim olduğumuz hakkında, kendi kimliklerimiz hakkında bir şey söylemiş oluruz.						
Öğrenci görevleri	Öğrenciler bir alıntı seçer ve seçimlerinin sebeplerini belirtirler.						
Materyaller ve kaynaklar	📄öğretmenlere yönelik materyaller 1.1'den üç nüsha, dersten önce alıntılar ayrı ayrı şeritler halinde kesilecek.						
Yöntem	Grup çalışması. Genel tartışma.						
Zaman bütçesi	<table border="1"> <tr> <td>1. Öğrenciler seçimlerini yaparlar.</td> <td>15 dk.</td> </tr> <tr> <td>2. Öğrenciler seçimlerinin sebeplerini belirtirler.</td> <td>15 dk.</td> </tr> <tr> <td>3. Öğrenciler seçimlerini karşılaştırırlar ve üzerinde derinlemesine düşünürler.</td> <td>10 dk.</td> </tr> </table>	1. Öğrenciler seçimlerini yaparlar.	15 dk.	2. Öğrenciler seçimlerinin sebeplerini belirtirler.	15 dk.	3. Öğrenciler seçimlerini karşılaştırırlar ve üzerinde derinlemesine düşünürler.	10 dk.
1. Öğrenciler seçimlerini yaparlar.	15 dk.						
2. Öğrenciler seçimlerinin sebeplerini belirtirler.	15 dk.						
3. Öğrenciler seçimlerini karşılaştırırlar ve üzerinde derinlemesine düşünürler.	10 dk.						

Bilgi kutusu

Bu derste öğrenciler seçimler yaparlar ve seçimler konusuyla tanışmaları kendi kişisel deneyimleri aracılığıyla gerçekleşir. Bu, teoriye veya metne dayalı bir yaklaşımdan ziyade, karmaşık bir kavram olan kimlik için göreve dayalı bir yaklaşımdır; bu sayede öğrencilerin, kimlik kavramının yaşantılarıyla çok pratik bir şekilde bağlantılı olduğunun farkına varmalarına yardımcı olunur.

Bu derse hakim olan unsur öğrenciler arasındaki iletişimdir. Geleneksel bir oturma düzeni amaca uygun olmayacaktır; bu nedenle, mümkünse sıralar ve sandalyeler duvar çevresine dizilmelidir (U şeklinde oturma düzeni).

Ders tanımı

1. Öğrenciler seçimler yapar

Öğrenciler kapsamı belirler

Öğretmen konuyu tanıtır. Hayatlarımız boyunca her gün seçimler yapar ve kararlar alırız – öğrencilerin akıllarına ne gibi örnekler gelmektedir? Öğrenciler soruyu yanıtlar ve kendi deneyimlerinden örnekler verirler. Öğretmen onların kararlarla ilgili konuşmalarını sağlarken, aynı zamanda sorunları veya kararların arkasında yatan sebepleri tartışmak için daha fazla ayrıntıya girmemelerine de dikkat eder. Mümkün olabildiğince fazla sayıda öğrenci ilk beş dakika boyunca söz almalıdır. Öğretmenin bu açıklamalar üzerinde tartışması gerekmez; günlük (öğlen yemeği için bir sandviç veya sıcak bir atıştırmalık satın almak) seçimler ve temel kararlar (bir meslek seçmek) arasındaki dengenin ne olduğunu gözlemler. Öğretmen, öğrencilerin seçimlerinde hangi eğilimlerin belirgin hale geldiğine dikkat çeker.

Öğrenciler bir alıntı seçer

Öğretmen, öğrencilere farklı ülkelerden yazarlara ait bazı alıntılar duyacaklarını açıklar ve bunlar hem antik çağa hem de modern çağa aittir. Onların görevi aşağıdaki gibidir:

- Öğrenciler ya son derece katıldıkları veya hiç katılmadıkları bir alıntı seçerler.
- Aynı alıntıyı seçen öğrenciler küçük gruplar oluştururlar (altı üyeden daha fazla olmamak şartıyla) ve seçimlerinin sebeplerini paylaşırlar. Gruplar birer sözcü seçer.
- Beş dakika sonra, sözcülerin her biri genel oturumda yaptıkları seçimlerle ilgili kısa bir açıklamada bulunur. Alıntıyı okurlar ve kendi gruplarındaki öğrencilerin bu alıntıya niçin katıldıkları veya katılmadıklarının sebeplerini açıklarlar. Eğer aynı grubun içindeki öğrenciler arasında farklı görüşler söz konusuysa, bu görüş ayrılığı da bildirilmelidir.

Öğretmen alıntıların basılı olduğu şeritler halinde kesilmiş kağıtları öğrencilerin sıralarına dağıtır. Sırasıyla her öğrenci kendisine verilen alıntıyı yüksek sesle sınıfa okur. Sonra öğrenciler görevlerine başlar. Öğretmen onları izler. Fazla kalabalık bir grup oluşmuşsa öğretmen müdahale eder ve öğrencilerin daha küçük gruplar halinde ayrılmalarını sağlar. Böyle bir durumda ihtiyaç olabileceği düşüncesiyle alıntılarının birçok kopyası el altında bulundurulur. Öğretmen, öğrencilerin hangi alıntıları seçtikleri ve hangilerini seçmediklerine dikkat eder. Öğrencilerin çoğu aynı anda konuşuyor olacakları için ses düzeyi müşterilerle dolu bir kafedeki gibi olacağından öğretmen öğrencilerin neler tartıştığını pek duyamayacaktır.

2. Öğrenciler bir alıntıyla ilgili seçimlerinin sebeplerini bildirirler

Konuşmacılar açıklamalarını yapar

Öğretmen gruplar halinde yapılan tartışma süresinin dolduğunu bildirir ve öğrencileri kendisinin başkanlık edeceği genel oturuma çağırır. Öğrenciler buldukları sıralarda, gruplarıyla oturmaya devam eder. Sırasıyla, her konuşmacı söz alır. Gerekirse, öğretmen konuşmacıya grubun seçimleriyle ilgili sebepleri bildirmesini hatırlatır ve öğrenciler de daha fazla açıklama isteyebilir. Öğretmen, tüm konuşmacılar konuşmalarını tamamlamadan önce herhangi bir tartışmanın başlamamasını sağlamalıdır.

Öğretmen ve öğrenciler kayıt oluşturması amacıyla bir zihin haritası üretirler

Sıradaki konuşmacı söz almadan önce, öğretmen dinleyicilerden az önce duydukları temel açıklamaları özetlemelerini ister, örneğin “Seçimlerimizin çoğu tersine çevrilemez niteliktedir,” veya “Seçimler yaparken kişisel özgürlük haklarımızı kullanırız.” Öğretmen – veya bir öğrenci – basit bir zihin haritasında ana noktaları özetler (bakınız aşağıdaki örnek).



3. Öğrenciler seçimlerini karşılaştırırlar ve üzerinde derinlemesine düşünürler

Öğrenciler zihin haritasını okurlar – bu pek çok seçimi içeren bir belgedir

Zihin haritası bu dersteki derinlemesine düşünme aşamasının sonuca varma aşamasını destekler.

Öğretmen düşünmeye iten bir soru sorar – pek çok farklı yanıtlar olasıdır zira öğrencilere kendi adlarına birer uzman olarak hitap edilmektedir: Konuşmacılar öğrencilerin seçimler yapmakla ilgili farklı alıntılar hakkında neler düşündüklerini az önce bildirmiştir. Grupların kendileri de bizzat öğrencilerin seçimleriyle kurulmuştur – o halde bu zihin haritası bize öğrenciler hakkında neler söylemektedir?

Öğrencilerin biraz düşünmek için zamana ihtiyaçları olabilir. Bu süre onlara tanınmalıdır – sessizlik içinde derinlemesine düşünen bir sınıf dolusu öğrenciden daha iyi ne olabilir? Bu yüzden bu verimli aşama parmak kaldırarak söz hakkı isteyen ilk öğrenciye anında söz vererek erkenden sonlandırılmamalıdır. Daha sonra, birkaç öğrenci konuşabilir. Pek çok farklı görüş olması mümkündür ve bunlar öğrencilerin seçimleri aracılığıyla yarattıkları kapsam ve zihin haritasında kaydedilmiş şekillerine bağlı olarak değişkenlik gösterecektir.

Sonuç: temel açıklamalar

Öğretmenin görevi, öğrenciler için temel açıklamaları özetleyerek dersi tamamlamaktır. Bunlar doğrudan da ifade edilebilir veya pek çok açıklamanın içerisinde bir tema olarak ortaya çıkabilir. Öğretmen, özeti desteklemek için tahtaya veya kağıtlı sunum tahtasına anahtar kelimeleri not eder:

1. Bu derste, öğrenciler seçimler hakkında konuştuğları sırada seçimler yapmışlardır.
2. Öğrenciler farklı sebeplerle farklı seçimler yapmıştır (aşağıda bazı örnekler verilmiştir):
 - kişisel deneyim;
 - değerler;
 - cinsiyet;
 - başkaları için endişe duymak, sorumluluk;
 - insan hakları;
 - ...
3. Öğrencilerin seçimleri onların farklı kişiliklere sahip olduklarını gösterir – yaptıkları seçimler bize onların kim oldukları hakkında bir şeyler anlatır, yani onların kimlikleri hakkında.

Ders 2

Geçmişe bakmak: hangi seçimler benim bugün olduğum kişi olmama yol açtı Hayatımda en güçlü etkiyi yaratan seçimler hangileriydi

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Otobiyografik bakış açısı.
Öğrenme amacı	Hem kendi seçimlerimiz hem de başkalarının seçimlerinin hayatlarımız üzerinde belirleyici etkisi vardır.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler hangi seçimlerin hayatlarını güçlü biçimde etkilemiş olduğu konusunu derinlemesine düşünürler.
Materyaller ve kaynaklar	≈ öğrenci çalışma kağıdı 1.1. Kağıtlı sunum tahtaları ve farklı renklerde keçeli kalemler, şeritler halinde kesilmiş kağıtlar (A6), tutkal veya yapıştırıcı bant.
Yöntem	Bireysel çalışma. Genel tartışma.
Zaman bütçesi	1. Öğrenciler hangi kararların hayatlarını etkilediğini incelerler. 15dk. 2. Öğrenciler bulgularını paylaşırlar. 10 dk. 3. Öğrenciler bulguları üzerinde tartışır ve derinlemesine düşünürler. 15 dk.

Bilgi kutusu

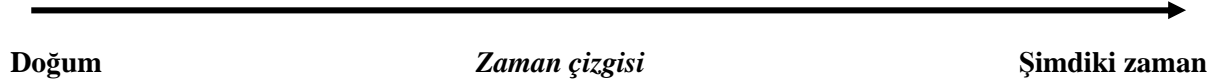
Seçimler önemli ölçüde kimliklerimizi şekillendirir. Bu derste, öğrenciler kendi yaşantılarında geçmişe dönüp bakarlar. Bir sonraki derste, bakış açılarını değiştirir ve geleceğe bakarlar. Temel soru aynıdır – kendi hayatımızı ve başkalarının hayatını, seçimler yaparak nasıl şekillendiririz?

Bu derste, öğrenciler önce bu temel soru kapsamında kendi biyografileri üzerinde derinlemesine düşünürler. Daha sonra genel oturumda bulgularının bir kısmını paylaşırlar ve karşılaştırma yaparlar.

Ders tanımı

Hazırlıklar

Ders başlamadan önce öğretmen duvara veya karatahtaya bir kağıtlı sunum tahtası asar ve 8 öğrenci çalışma kağıdı 1.1'deki şemayı buna kopyalar.

Benim seçimlerim
Başkalarının seçimleri


1. Öğrenciler hangi kararların hayatlarını etkilediğini incelerler

Öğretmen görevi tanıtır

Öğretmen bu dersteki görevi tanıtır. Çalışma kağıdındaki şemanın kağıtlı sunum tahtası üzerinde bulunan büyük versiyonu referans vazifesi görür. Öğretmen bir önceki dersi hatırlatır: öğrenciler seçimler yapmışlardır ve sadece bu faaliyet onların farklı kişiliklerine yönelik bir anlayış kazandırmıştır. Bu ders farklı bir bakış açısını benimser: seçimlerimizin, kimliklerimiz ve hayattaki gelişimimiz üzerinde ne gibi bir etkisi vardır? Ve bu seçimleri kim yapmıştır? Biz mi? Yoksa başkaları mı?

Kağıtlı sunum tahtası üzerindeki şema öğrencilere dağıtılacak çalışma kağıdı üzerinde bulunana aynıdır. Şemanın üst yarısında öğrenciler kendi başlarına yaptıkları seçimleri not ederler, alt yarıda ise başkalarının seçimlerini not ederler. Soldan sağa doğru giden zaman çizgisi, onların doğumlarından şimdiki zamana kadar olan yaşam sürelerini kapsar. Böylece öğrenciler, belirli bir seçimin kendi kimliklerine ne zaman etki ettiğini belirtebilirler.

Öğrenciler otobiyografik bir bakış açısı benimserler

Öğrencilere, 8 öğrenci çalışma kağıdı 1.1'in fotokopileri dağıtılır ve bu çalışmayı yalnız başlarına (10-15 dakikada) sessizce yapmaları istenir. Kendi kişisel deneyimleri üzerinde otobiyografik bir bakış açısıyla derinlemesine düşünürler. Kendi adlarına birer uzmandırlar. Samimi davranmayı gerektiren tabiatı yüzünden bu konu ve verilen bilgiler her öğrenci için aşırı derecede önemlidir ve dersin takip eden aşamasında sınıfın geri kalanıyla neleri paylaşacaklarına karar vermeleri gerekir.

2. Öğrencilerin deneyimlerini karşılaştırmak

Görevin tanıtılması

Öğretmen bir sonraki adımı tanıtır. Artık öğrenciler bulgularının bazılarını paylaşabileceklerdir. Her öğrenciye iki adet A6 ebadında kağıt şeridi ve keçeli kalemler dağıtılır (gerekirse kalemler paylaşarak kullanılır). Her bir kağıt şeridine yalnızca bir tek bilgi parçası – bir seçim – not edilecektir çünkü kağıt şeritlerle başka öğrencilerin notları arasında bağlantı kurulacaktır.

Öğretmen zaman çizgisine yılları ekler: yaşça en büyük öğrencinin doğum yılıyla başlar ve şimdiki zamanda bitirir.

Şimdi öğrenciler kendilerine ait otobiyografik yansımalarından bir veya iki noktayı seçerler ve bu seçimi yaparken aşağıdaki kriterleri kullanırlar:

- Hangi seçimin kimliğim üzerinde özellikle güçlü bir etkisi olmuştur?
- Hangi bilgi parçasını sınıfta sunmaya razıyım?

Öğrenciler söz konusu seçimleri kimin yaptığını (“Ben”, “annem”, “arkadaşım”...) ve ne zaman yapıldığını belirtmelidirler ancak bunu kendi adlarını eklemekten kaçınmalıdırlar.

Öğrenciler temel seçimlerle ilgili genel bir anket üretirler

Öğrenciler, öğretmenin anlattığı şekilde bir-iki sayfayı doldururlar ve sayfaların önyüzü aşağı gelecek şekilde sıralarına koyarlar. Dört öğrenciden oluşan bir ekip bu kağıtları toplar ve kağıtlı sunum tahtalarına getirir.

Öğrenciler kağıtlı sunum tahtasının çevresinde yarım daire oluşturacak şekilde toplanırlar – gerekirse iki sıra yarım daire oluşturulur. Ekipten bir öğrenci kayıtları sınıfa okur. Ekip üyelerinden biri kayıtları kağıtlı sunum tahtalarının neresine iliştilereceğine dair öneride bulunur. Tekrarlanmalar meydana gelirse, kağıtlı sunum tahtasına iliştilen bir kayıt diğerlerinin hepsini simgeler; bunlar sayılır, miktarı kaydedilir ve önemini vurgulamak için kağıtlı sunum tahtası üzerindeki metin çerçeve içine alınır. Ekip sınıfla işbirliği yapar; böylece öğrencilerin hepsi kendilerine ait paylaştıkları kayıtların ortaya çıkışında yer alır ve bunların oluşturulmasına katılmış olur.

3. Öğrenciler bulgularını tartışır ve üzerinde derinlemesine düşünürler

Motifler ve anlamlı unsurlar aramak

Materyaller herkes için yenidir dolayısıyla içeriğini önceden tahmin etmek olası değildir. Çoğunlukla öğrenciler rehberliğe veya herhangi bir başlangıç noktasına ihtiyaç duymaksızın anında yorumlarını yapmaya başlarlar.

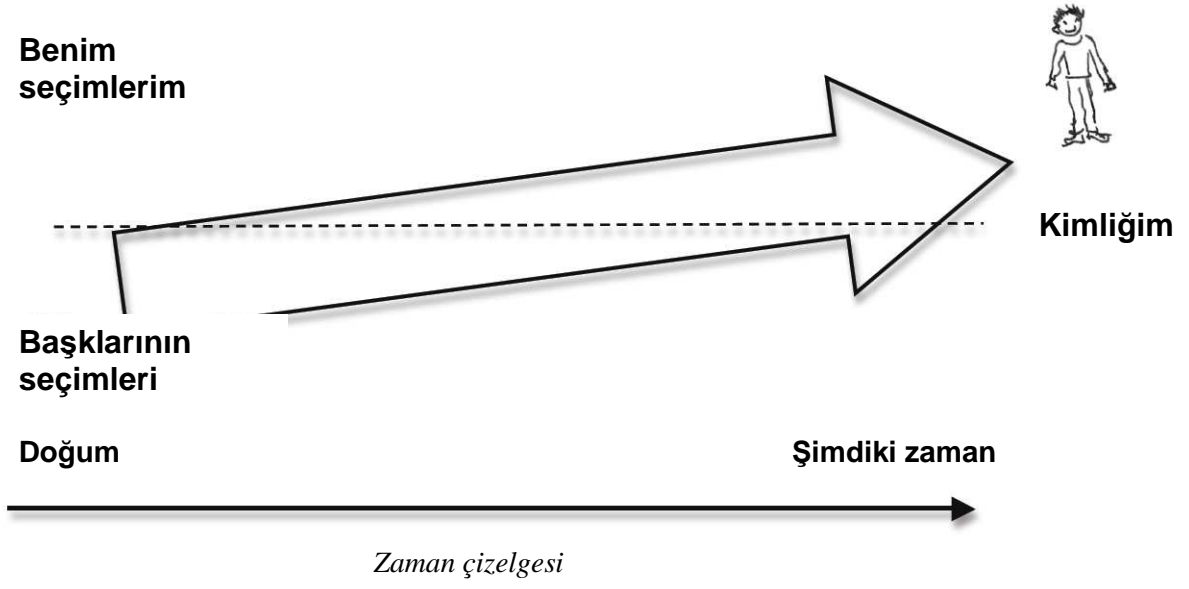
Gerekirse öğretmen, bir sonraki basamağın çarpıcı motifleri veya ayrıntıları belirlemeye yönelik olduğunu açıklar.

Birkaç motifin ortaya çıkması olasıdır:

Ergenlik – giderek artan özerklik: Çocukluk döneminin ilk yıllarında seçimleri başkaları yapar (anne-babalar, aile, öğretmenler, doktorlar). Yaşımız büyüdükçe daha fazla sayıda seçimi kendimiz yapmaya başlarız. Bu nedenle kağıtlı sunum tahtasında kümeleşmiş kayıtlar olması muhtemeldir ve bunlar yukarıya dönük ok işareti kullanılarak vurgulanabilir – yukarıya dönük bu ok yaşımız büyüdükçe daha fazla özerklik ve kişisel sorumluluğa yöneldiğimizi simgeler. Öğrencilerden biri şemaya bu oku ekleyebilir (aşağıdaki şemaya bakınız).

“Varlığımı anne-babama borçluyum”: Bu, biyografilerimizde hepimizin paylaştığı bir başlangıç noktasıdır. Bariz olduğu kadar basittir. Köklerimiz ailemizdedir.

Çeşitlilik ve çoğulculuk: Belki de herhangi bir motif tespit edilemez. Bu, çoğulculuk olgusuna işaret eder – gelişimlerimiz bakımından farklıyız ve seçimlerimiz bize özgün kişiliklerimizi kazandırmıştır.



Çocuklar büyüdükçe seçimlerinin özerkliği de artar.

Ders 3

İleriye bakmak: gelecekteki yaşantılarımızı şekillendiren üç seçim

Özgürlük bir seçim yapabilmeye – veya seçim yapmamaya – bağlıdır

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Kararlar almak, öncelikleri belirlemek.
Öğrenme amacı	İnsan hakları bize gelecekteki yaşantılarımızı nasıl şekillendireceğimizi konusunda seçenekler sunar – biz bu seçeneklerden faydalanıp faydalanmamaya karar veririz.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler gelecekteki yaşantılarını etkileyecek temel seçimler üzerinde derinlemesine düşünürler.
Materyaller ve kaynaklar	≈ öğrenci çalışma kağıdı 1.2. Kağıtlı sunum tahtası, keçeli kalemler.
Yöntem	Çalışma kağıdıyla bireysel çalışma. Genel tartışma.
Zaman bütçesi	1. Konunun ve görevin tanıtılması 10 dk. 2. Öğrenciler temel seçimler üzerinde derinlemesine düşünürler. 10dk. 3. Sunum ve derinlemesine düşünme. 20 dk.

Bilgi kutusu

“Kim benim eşim olacak?” – “Çocuklarımızın olmasını istiyor muyuz?” – “Hangi mesleği seçmeliyim?”

Bu derste öğrenciler bu seçimlere değineceklerdir. Bunu yaparak, bakış açılarını geçmişten geleceğe doğru değiştirmiş olurlar. Bir önceki derste geçmişe bakmışlardı; çocukluk yılları ve ergenlik dönemi süresince kendi yaşantılarını kesin olarak etkileyen ve kimliklerini şekillendiren seçimlerin hangileri olduğunu ve kim(ler) tarafından yapıldığını ele almışlardı. Bu derste geleceğe bakacaklar. Kimlikleri üzerinde muhtemelen en güçlü etkiyi gösterecek olan temel seçimleri yapıyor olacaklar – eş bulma, aile ve meslek seçimi.

Öğrenciler cinsiyet meselesinin bilincine varacaklar: eskiden kadınların geleneksel rolü – meslek sahibi olmadan – iyi bir eş ve aile sahibi olmaktır. Erkekler ise önce gelir getirmeye (mesleğe) odaklanır sonra eş bulmak gelirdi ve aile hayatıyla ilgili daha az sorumluluk üstlenirlerdi. Günümüzde, genç kadınlar giderek daha geniş çapta, bir meslek edinmek niyetiyle eğitim haklarını kullanıyorlar. Böylece kadınlar üç seçeneği de – meslek, eş bulmak ve aileyi – dengelemenin bir yolunu bulmaya kalkışırken erkeklerin hepsi olmasa da çoğu geleneksel rollerine bağlı kalmaya devam etmektedir.

Ders Tanımı

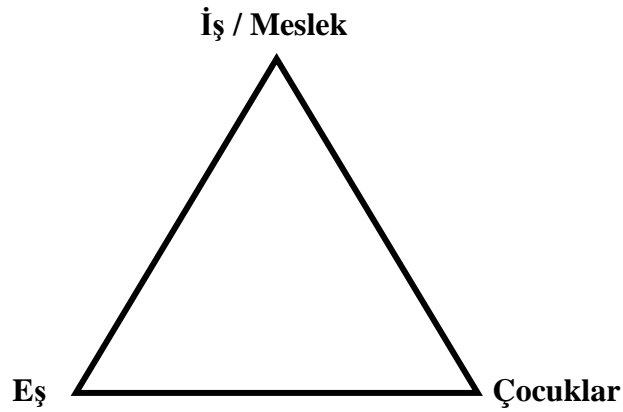
1. Konunun ve görevin tanıtılması

Öğretmen öğrencilerin konuyla ilgilenmesini sağlar (tümevarım yaklaşımı)

Öğretmen derse her öğrencinin yanıtlayabileceği ve doğrudan konuya değinen bir soruyu sorarak başlar: niçin üst orta öğretim düzeyinde okula devam ediyorsunuz?

Hem erkek hem de kız öğrenciler muhakkak ki bu soruyu bir meslek seçmek istediklerini belirterek yanıtlayacaklardır. Ayrıca üniversite gibi daha ileri düzeyde öğrenim ve eğitim görme erişimine sahip olmak isterler.

Öğretmen, ortaya net bir tablo çıkana kadar pek çok öğrenciye söz hakkı verir. Sonra öğrencilerin yanıtlarını özetlemek için karatahtaya veya kağıtlı sunum tahtasına \approx öğrenci çalışma kağıdı 1.2'deki şemayı çizer ve ilk seçimi yazar – meslek.



Öğretmen bu seçimin öğrenciler tarafından en fazla öncelik verilen seçim olduğunu açıklar ve onların kimlikleri için ne kadar önemli olduğu da açıkça anlaşılmaktadır. Bunu yaparak insan haklarını– genel anlamda seçimler yapma hakkını ve bir meslek seçme özgürlüğünü– kullanmış oluyorlar. Öğrenciler haklı olarak bu özgürlüğün, örneğin belirli işlere olan sınırlı erişim, işsizlik veya yoğun rekabet gibi faktörlerle kısıtlı olduğunu belirtebilirler. Bu konu bir sonraki derste ele alınacağı için burada üzerinde durulmasına gerek yoktur.

Öğretmen diğer temel seçimlere de değinir: bir eşle yaşamak istiyor muyum ve eğer öyleyse kim benim eşim olacak? (Ya da bu seçimimi zaten yapmış mı bulunuyorum?) Ve çocuk yapmak istiyor muyum veya istiyor muyuz? Öğretmen, şemanın \approx öğrenci çalışma kağıdı 1.2'ye benzetmesini sağlayacak şekilde “Eş” ve “Çocuklar” sözcüklerini şemaya ekler.

Öğretmen hepimizin şu ya da bu şekilde bu soruları yanıtlamamız gerektiğini belirtir. Seçeneklerin üçünü de bir araya getirmeyi seçebilir veya yalnızca iki tanesini seçip birini hariç tutabiliriz. Hepimiz yaptığımız veya yapmadığımız seçimlere bağlı olarak bütünüyle farklı hayatlar yaşıyor olacağız. İnsan haklarını kullanıyoruz fakat aynı zamanda kendi hayatlarımızın olduğu gibi başkalarının hayatlarının da sorumluluğunu taşıyoruz (eşimiz, çocuklarımız).

Öğretmen görevi tanıtır

Öğretmen \approx öğrenci çalışma kağıdı 1.2'yi dağıtır. Öğrencilerin meslek, bir eşle yaşama ve çocuk sahibi olmaya yönelik temel seçimlerin hangi insan haklarıyla tanındığının bilincine varmalarını sağlar (\approx öğrenci çalışma kağıdı 1.2, bölüm 1). Öğrencilerin görevi, seçimleri üzerinde düşünmek ve çalışma kağıdındaki bölüm 2'de bulunan matrise kararlarını kaydetmektir.

Arzu ederlerse kendi seçimlerini anne-babalarının yaptıkları seçimlerle karşılaştırabilirler. Bu ek bilgi sınıfla paylaşılmayacaktır. Yaptıkları seçimlerle ilgili bilgiler isimsiz kalacaktır.

2. Öğrenciler temel seçimler üzerinde derinlemesine düşünürler

Öğrenciler sessizce kendi başlarına çalışırlar. Öğretmen çalışma kağıtlarına göz gezdirmes zira bu tür hassas mevzularda değinilirken dikkatli olunması gerekir.

Öğretmen takip edecek olan aşama için hazırlık yapar. Karatahtaya veya duvara bir kağıtlı sunum tahtası asar. Kağıtlı sunum tahtası, ideal olarak, bir öğrenci üzerine yazı yazarken diğer öğrencilerin görüş alanına girmeyecek şekilde yerleştirilmiş olmalıdır. Kağıtlı sunum tahtası üzerinde \approx öğrenci çalışma kağıdı 1.2'deki matrisin değişikliğe uğramış bir versiyonu görülmektedir.

Metin harflere indirgenebilir zira öğrenciler matrisi zaten biliyorlardır. Aşağıda verilen işaretler yeterli olacaktır:

Meslek – **E**ş – **Ç**ocuklar

Kendi geleceğimiz için seçenekler		Kadınlar	Erkekler
Üçü birden	E + Ç + M		
Üç seçenektan ikisi	E + Ç		
	E + M		
	M + Ç		
Üç seçenektan biri	E		
	M		
	Ç		

Öğretmen keçeli kalemi öğrencilere bırakır.

3. Sunum ve derinlemesine düşünme

Öğrenciler seçimlerini sunar

Öğretmen öğrencilere seçimlerini ihtiyatlı bir şekilde nasıl ekleyebileceklerini açıklar. Sırayla, her öğrenci kağıtlı sunum tahtasına gelir ve basit bir “bir” sembolüyle (1) seçimini işaretler.

Kız ve erkek öğrenciler ayrı sütunlar kullanır.

Öğrenciler sırayla kağıtlı sunum tahtasına gelip seçimlerini yaparlar. Bitirdikleri zaman iki öğrenci her kısımda biriken işaretleri sayar ve rakamları toplar.

Öğrenciler sonuçları tartışır ve yorum yaparlar

Sonucun önceden tahmin edilmesi pek mümkün değildir. Seçimlerin üçünü birden isteyen kız ve erkek öğrencilerin sayılarını görmek, ayrıca kaç öğrencinin ikisini istediği ve hangi ikisini istediğini görmek de ilginçtir.

“Eş + Meslek”: “ekmeğini kazanan + eşi olan” geleneksel erkek modeli. Öğrenciler eşlerin her ikisinin de bu seçimi yapmalarının olası sonuçlarının bilincine varmalıdır – bu “çgça” modelidir (çift gelirli çocuksuz aile).

“Meslek + Çocuk”: Pek olası bir seçim değil zira yalnız başına ebeveynlik yapmak anlamına geliyor. Ancak öğrencilerin de bildiği gibi önemli sayıda aile– kendi seçimleri sonucu olmasa da boşanma veya taraflardan birinin ölümü nedeniyle – tek ebeveyninden oluşuyor.

“Eş + Çocuk”: Ömür boyu sürecekse, geleneksel kadın modeli. Pek çok genç anne ve daha düşük oranda olsa da genç babalar, çocukları çok küçükken onların bakımını sağlamak için bu seçeneği bir süreliğine kabul eder. Bunu yapan anne-babaların en kısa sürede işlerine geri dönecekleri bilinmektedir.

“Meslek + Eş + Çocuk”: Öğrenciler bu seçeneğin mücadele gerektiren bir seçim olduğunu bilmelidir.

Kız ve erkekler arasında yapılan seçimlerde bir fark var mıdır? Bu seçeneği tahminen genç

erkeklerden daha fazla sayıda genç kızlar tercih edecektir. Eğer öyleyse, bunun sebepleri nedir? Öğrenciler seçimlerinin sebeplerini anlatmakta isteksiz davranırlarsa öğretmen onları bu konuda zorlamamalıdır. Ancak öğretmen bunun, bireysel seçimlerin toplumu bir bütün olarak nasıl etkileyebileceğine ilişkin bir örnek oluşturduğunu belirtebilir: çok sayıda genç insan çocuk sahibi olmamaya karar verirse doğum oranı düşer. Ahlaki baskı unsuru eklenmemelidir ancak öğrenciler bireysel olarak yaptıkları seçimlerin uzun vadedeki etkilerinin bilincine varmaları sağlanmalıdır (aşağıdaki ek çalışmaya bakınız).

Bu olası düşünce dizisini akılda bulundurarak öğretmen sonuçları bekler ve sonrasında – gerekiyorsa doğaçlama yaparak – karşılık verir. Önceden derinlemesine düşünmüş olmanın, burada da özetlendiği gibi, faydası vardır; ve doğaçlama yapmaktaki kapasite ve güveni geliştirmek için aynı şekilde sonradan dersin bir değerlendirmesini yapmak da faydalıdır.

Ek çalışma

Giderek düşen doğum oranları ve yaşlanan nüfus veya nüfus azalması, dünya çapında Çin, Almanya ve İtalya dahil olmak üzere pek çok endüstrileşmiş ve gelişmiş ülkenin karşılaştığı bir problemdir. Ekonomide ve yaşlılıkta emeklilik sistemleri açısından ciddi sorunlar ortaya çıkabilir. Öğrenciler istatistiksel verilerle kendi ülkelerindeki durumu araştırabilirler. Çözümlerin analizini ve muhakemesini yapabilirler.

Ders 4

Benim için hangi meslek uygundur?

İş seçimindeki kriterlerim

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Bir karar için kriterleri belirlemek, dengelemek ve öncelik sırasına koymak.
Öğrenme amacı	Bir meslek seçerken temel kriterler, “İlgi alanlarım ve güçlü yönlerim hangi mesleğe uyuyor?” sorusunda yatar.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler bir meslek seçer veya reddeder ve seçimlerinin sebeplerini belirtirler.
Materyaller ve kaynaklar	✎ öğrenci çalışma kağıdı 1.3. 📄 öğretmenlere yönelik materyaller 1.2 (kesilmiş meslek kartlarından oluşan bir küme, öğrenci sayısından yaklaşık 10 adet daha fazla kart bulunmalı).
Yöntem	Çalışma kağıdıyla bireysel çalışma. Genel tartışma.
Zaman bütçesi	1. Öğrenciler bir iş teklifini kabul veya reddederler. 20 dk. 2. Öğrenciler iş seçimindeki kriterlerini paylaşırlar. 20 dk.

Bilgi kutusu

Ders 1.3'te, öğrenciler kendi geleceklerini derinden etkileyecek olan üç temel soruya değinmişlerdi – meslekleri, eş seçimi ve aile (ebeveynlik). Bu derste, öğrenciler bu seçimlerden birini – meslek seçimini – ilgilendiren kriterleri biraz daha derinlemesine keşfederler.

Belirgin düzeyde önemli olan iki kriter söz konusudur: hangi mesleklere ilgi duyuyorum? Hangi mesleği en iyi biçimde yapabilirim?

Bu sorunların ne kadar yerinde oldukları açıktır ancak yanıtlanmalarındaki zorluklar da gayet açıktır; özellikle de ikinci sorunun yanıtlanması. Somut bilgiler gereklidir; öğrencilerin bu sorunun üstesinden gelmelerine yardımcı olmak için mesleki gölge projesi önerilmektedir.

Ders tanımı

1. Öğrenciler bir iş teklifini kabul veya reddederler

Öğretmen konuyu tanıtır

Öğretmen temel seçimlerden oluşan üçgenin bulunduğu kağıtlı sunum tahtasına işaret ederek konuyu tanıtır. Bir önceki derste öğrenciler meslek, eş ve aileyle ilgili üç temel seçimin yapılmasındaki karmaşıklığı tartışmışlardı.

Bu derste öğrenciler bu seçimlerden bir tanesine odaklanacaktır – gelecekte yapacakları iş.

Öğretmen başlamak için öğrencilerin kendilerine bir iş teklif edileceğini hayal etmelerini ister. Öğretmen onlara iş tekliflerini bir kart üzerinde sunacaktır. Bu teklifi kabul edip etmemekte serbesttirler.

Öğretmen yöntemi tanıtır – iş piyasasının basit bir simülasyonu

Öğretmen \approx öğrenci çalışma kağıdı 1.3'ü dağıtır ve öğrencilerden ilk satırı doldurmalarını ister: akıllarında halihazırda kendi seçimleri olan bir iş var mı, yoksa zaten seçimlerini yaptılar mı? Değilse bir sonraki basamağı beklerler.

Öğretmen kuralları açıklar. Öğrenciler kart üzerine yazılmış iş tekliflerini aldıkları zaman, bunu kabul edip etmemek konusunda bir karar verirler. Çalışma kağıdına bunun sebeplerini not ederler.

Ardından başka bir iş arayabilirler. Öğrenciler birbirleriyle işleri değiş tokuş edebilir veya kartlarını öğretmenin masasında duran başka bir kartla değiştirebilirler. Kendilerine teklif edilen tüm işlerin kaydını tutarlar ve bunları kabul veya reddetmelerinin sebeplerini belirtirler.

Eğer sevdikleri bir iş bulmuşlarsa ellerindeki iş kartını muhafaza ederler. Eğer kartlarını bırakıp yerine başka bir kart almazlarsa işsiz kalırlar.

İş piyasası simülasyonu başlamadan önce öğrenciler kuralları ve kendilerine düşen rolleri iyice anlamış olmalıdırlar.

Öğretmen her öğrenciye bir iş kartı dağıtır. Öğrencilerin pek çoğu muhtemelen itiraz edecek ve iş tekliflerinden biran önce kurtulmak isteyecektir. Gerekirse, öğretmen onlara görevlerini hatırlatır – yani belirli bir işi istememelerinin ardında yatan sebepleri çalışma kağıtlarına kaydetmelerini ister.

Öğrenciler iş piyasası simülasyonuna katılırlar – bir iş aramak

Öğrencilere iş kartları dağıtıldıktan sonra kendi hallerine bırakılırlar. Öğretmen kaç öğrencinin aldığı iş teklifini kabul ettiğini gözlemler ve iş kartlarını değiş tokuş etmeden önce kısa notlar almaları gerektiğini hatırlatır.

2. Öğrenciler iş seçimindeki kriterlerini paylaşırlar

Öğrenciler meslek seçimlerine yönelik temel kriterleri belirler

Öğrenciler iletişimi destekler nitelikte, bir kenarı açık bir kare veya daire şeklinde oturtulur.

Öğretmen öğrencilerden iş teklifini kabul edenler ve etmeyenlerin sırayla el kaldırmasını ister.

İkinci aşamada, öğretmen öğrencilerden dört ila altı kişilik gruplar oluşturmalarını ve kriterlerini paylaşmalarını ister. Görevleri hepsinin de üzerinde anlaşmaya vardığı üç temel kriterden oluşan bir liste hazırlayıp sunmaktır.

Beş dakika sonra, grup konuşmacıları sonuçlarını sunar ve ikinci bir grup elemanı değindikleri noktaları karatahtaya veya kağıtlı sunum tahtasına yazar. Sıradaki gruplar tarafından değinilen noktalar da önemlerini vurgulayacak şekilde buna uygun olarak işaretlenir. Sonuç aşağıdaki gibi görünebilir:

Benim için hangi meslek uygundur? İş seçimindeki kriterler

Kişisel ilgi alanları

Gerekli nitelikler – işin gerektirdiği özellikler

İyi bir gelir

Çalışma saatleri

Esneklik

İş güvenliği

...

Öğrenciler meslek seçimindeki temel kriterleri belirler

Gruplar meslek seçimindeki belirli kriterleri tekrar tekrar dile getirmişse, öğrenciler artık bunların özel olarak önemli olup olmadığını değerlendirirler. Görüşlerini paylaşırlar ve sebeplerini belirtirler.

Bir taraftan, öğrenciler kişisel tercihlerinin peşinden gitmekte özgürdürler dolayısıyla anlaşmaya varmaları gerekmez. Örneğin, bir öğrenci için yüksek gelir daha önemliken bir diğeri hafta sonları serbest kalmak ve esnek çalışma saatleri konusunda ısrarcı olabilir. Ancak öğretmenin, öğrencilerin farkına varmalarını sağlaması gereken bir nokta vardır.

Hepimiz işsiz kalmaktan kaçınmak isteriz, dolayısıyla iş güvenliği genellikle, anlaşılacağı üzere, en yüksek önceliğe sahiptir. Gelgelelim, iş dünyasındaki gelişmelerin önceden tahmin edilmesi çok güçtür ve öğrenciler her yerde rekabetle karşılaşacaktır. Öğrencilerin okuldan ayrılırken bir meslek veya en azından bir meslek alanı (“hukuk” – “tıp doktoru”) seçmeleri şarttır; öğrenimlerini veya eğitimlerini tamamladıktan sonra da bu alandaki işlere başvuracaklardır. Bundan dört veya beş yıl sonrası için onları bekleyen fırsatların neler olabileceğini hiç kimse hatasız biçimde tahmin edemez.

Bu nedenle öğrencilerin meslek seçimindeki kriterleri, aşağıdaki iki kriteri de içermelidir:

1. Beni hangi konular ilgilendiriyor ve neleri yapmaktan keyif alırım?
2. Hangi konularda başarılıyım? Güçlü olduğum noktalar hangileri? Rekabetle karşı karşıya kaldığım zaman en iyi yaptığım şey ne olabilir?

Öğretmen öğrencilere bu noktalar üzerinde düşünmeleri ve yanıtlamaları için biraz süre tanıır.

Öğrenciler kriterlerin uygulanmasını sorunsallaştırırlar

Meslek seçimiyle ilgili bu iki temel kriterin nasıl uygulanacağı üzerinde derinlemesine düşünürken öğrenciler muhtemelen bu işin getirdiği güçlüklerin farkına varacaklardır. Yukarıdaki ikinci soru onlar için yanıtlaması daha kolay olan sorudur. Arkadaşlarının, anne-babalarının ve öğretmenlerinin yardımıyla kendilerine özgü yeterlilik profillerini keşfedebilirler.

İlk soru daha fazla problem yaratır çünkü öğrencilerin işin gerektirdiği özellikler ve iş geliştirmeye ilgili bilgilere ihtiyacı vardır. Öğretmenler profesyonel kariyer uzmanları değildir dolayısıyla okul ortamı bu konuda sınırlıdır ve öğrenciler kendi başlarına bilgi edinmelidir. Bu aşamada seçim özgürlüğü ve kimlik oluşturmayı gerçekten de zahmetli bir deneyim olarak yaşamaktadırlar.

Pek çok ülkede okullar öğrencilerini mesleki gölge projeleri aracılığıyla desteklemektedir. Bu model, öğrenciler, ebeveynler ve iş yöneticilerinin takdir edip destekleyeceği bir ek çalışma olarak önerilmektedir.

Ek çalışma: mesleki gölge projesi

Öğrencilerin karşılaştıkları sorunlar ve mesleki gölge projelerinin faydaları

Öğrenciler uygun bir meslek seçiminin gelecekteki yaşantıları için ne kadar önemli olduğunu bilirler. Seçimlerini yaparken hangi kriterlerin çok önemli olduğunu anlamışlardır; fakat bir yandan da güvenilir ve güncel bilgilere erişmeden, sahip oldukları yetenekler, yeterlilikler ve ilgi alanlarına karşılık gelen iş için gerekli olan niteliklerin hangileri olduğunu tahmin edemeyeceklerini de fark etmişlerdir. Mesleki gölge projesi öğrencilerin bu bilgiyi elde etmelerinde önemli destek sağlayabilir.

Öğrencilerin görevi

Öğrenciler kendi kriterlerini karşıladığına inandıkları bir işi araştırırlar. Birkaç iş gününü söz konusu işin profesyoneli olmuş birinin yanında geçirirler. Bu kişinin neler yaptığını ve kimlerle işbirliği yaptığını izlerler. Bir soru formuna uyarak (bakınız *öğrenci çalışma kağıdı* 1.4) meslek ortaklarıyla bir röportaj yaparlar. Eğer mümkünse, ilk elden deneyim kazanmalarını sağlayacak görevler gerçekleştirirler (tıpkı bir stajyer gibi). Okul programının yerini bu işte çalışarak geçen saatler alır. Dolayısıyla, eğer bir cerrah sabahın 6'sında ameliyata giriyorsa, öğrenci o saatte ameliyathanede onun yanında olmalıdır (örneğin bir ameliyatı izlemeye dayanıp dayanamayacağını öğrenmek için).

Öğrenciler, soru formunu temel alarak bir rapor yazarlar. Rapor teslim edilip not verilebilir; bu, öğrencilerin görevlerini düzgün bir şekilde üstlenmeleri için daha özendirici olabilir. Öğrencilere günlük olarak notlar almaları ve raporlarını yazma işini daha sonraya bırakmayıp, çalıştıkları hafta içinde yazmaları tavsiye edilir – bu da verimli zaman yönetimi konusunda bir alıştırmadır.

Rapor kişisel bir günce olmaktan ziyade yapılan işlerin sistematik bir dökümü şeklinde olmalıdır. Bu şekilde öğrencilerin meslek seçimiyle ilgili temel kriterlere odaklanmaları sağlanmış olur.

Öğrencilerin meslek ortaklarını kendi başlarına bulmaları gerekir. Bu konuda ebeveynlerinden, ailelerinden ve aile yakınlarından destek alabilirler. Tercihen ebeveynlerini veya akrabalarını işyerlerinde ziyaret etmemeleri gerekir.

Okul ve öğretmenlerin desteği

Öğrenciler, asıl rolü yerine getirirler ve sonuçtan sorumludurlar. Okul imkân yaratır, çerçeveyi belirler, projeye izin verir ve yasal konuları netleştirir (ilgili bakanlığın onayı, sigortalar). Erken bir aşamada, okul ayrıca önemli bir rolü olan ebeveynlerle temasa geçer (aşağıya bakınız).

İstek üzerine, mesleki gölge fırsatı için başvuruda bulunan öğrencilere bir izin belgesi verilebilir. Proje tamamlandıktan sonra müdür, öğrencilerine ev sahipliği yapan ortakların hepsine bir teşekkür mektubu yazar.

Mümkünse, öğretmen proje sırasında öğrencileri ziyaret etmelidir. Projenin tamamı süresince, acil durumlarda hemen karşılık verebilmek üzere telefonla ulaşılabilir bir öğretmen bulunmalıdır.

Takip çalışması

Önemlerini vurgulamak açısından raporlara not verilmesini tavsiye ediyoruz. Kişisel belgeler oldukları için öğretmen raporlara saygıyla yaklaşmalıdır. Öğretmen, kendisinin proje sırasında ve görüşmeler sırasında orada bulunmadığını dolayısıyla bu bağlamda öğretmenden ziyade öğrencilerin uzman olduklarının farkına varmalıdır. Bu durumda değerlendirme, açıklık, tutarlılık, özen ve bütünlük boyutları üzerine odaklanmalıdır. Öğrencinin bakış açısından bu tür görevler herhangi bir sınav kağıdından çok daha ödüllendiricidir ve öğretmen kendisini her zamanki ölçeğin üzerinde notlar vermeye hazırlamalıdır.

Öğrencilere deneyimlerini paylaşma fırsatı verilmelidir. Bunun için düzenli DVE veya sosyal bilgiler dersleri dahilinde tanınan süreden daha fazlası gereklidir. Okul içerisinde bir mesleki gölge etkinliği düzenlemek bunun için uygun bir zemin olabilir. Bu, bir yıl sonra aynı projeyi yürütecek olan daha küçük öğrenciler ve bunların ebeveynlerini özellikle ilgilendirir. Meslek ortakları veya yerel basın ve yerel iş temsilcileri de davet edilebilir.

Ebeveynlerin desteği

Öncelikle, ebeveynler çocuklarının güçlü yönlerinin ve ilgi alanlarının neler olduğunu bulmaları için onları destekleyebilirler. Ebeveynler çocuklarını ilk günden itibaren tanırlar ve çocuklarının gelişimini okulda çalışan bir profesyonelin bakış açısından farklı bir bakış açısıyla anımsarlar. Ebeveynler genellikle bu tür projeleri memnuniyetle karşılarlar zira çocuklarının meslek seçmelerine yönelik her türlü desteği takdir ederler. Son derece anlaşılabilir sebeplerle, ebeveynler iş güvenliği konusuna gereğinden fazla önem verme eğilimindedirler. Bu nedenle hızla değişen bir ekonomide, ebeveynler kariyer planlama konusunda danışmanlık yapmak için pek de uygun sayılmazlar.

Öğrenciler için meslek ortağı nasıl bulunur

Genellikle öğrencilerin mesleki gölge projeleri için kendilerine birer akıl hocası bulmaları gereklidir. Anne-babaları, ve bazı durumlarda diğer akrabalar veya arkadaşlar potansiyel ortaklarla bağlantılar kurulmasını sağlayarak değerli katkılarda bulunabilirler. Bu arayış zor gelse de öğrenciler hemen ödün vermemelidir. Aradıkları şey bir mesleki gölge fırsattır, bir iş değil. Belirli bir mesleği yapan hiç kimse bulunamadığı takdirde, aynı meslek grubu içerisinde başka bir alternatif arayarak ödün verilebilir, örneğin radyo-televizyon gazeteciliği yapan biri bulunamadıysa, yerel gazetede çalışan bir gazeteciye başvurulabilir.

Yerel işletmeler ve kuruluşların desteği

Her profesyonel çalışan için bir öğrenciyi bir hafta boyunca ağırlamak epeyce bir çaba gerektirir ve bunun takdir edilmesi gerekir. Ancak, pek çok işveren vasıflı ve bilgili adayların dikkatlerini çekmek ister ve onların bakış açısından mesleki gölge çalışması öğrencileri sınamak için bir fırsattır; belki de ilerde onlara ek bir teklif getireceklerdir.

Öğrencilerin bir akıl hocası veya bir danışmana ihtiyaçları vardır. Bu, meslek ortakları veya başka birisi olabilir. Öğrenciler okuldan izinli sayılmaktadır, dolayısıyla projelerini yürüttükleri sırada onlara herhangi bir ödeme yapılmamalıdır. Öğrenciler düzenli olarak orada çalışmayacaklardır, ancak soru formunda da (≈ öğrenci çalışma kağıdı 1.4) ana hatlarıyla belirtildiği şekilde kendi günlük programlarına uymaları gerekir.

Öğrenciler için uzun vadeli öğrenme etkileri

Deneyimler, bu projenin pek çok öğrencinin okuldaki son yıllarına daha ciddi ve daha olgun bir yaklaşım benimsemesine yardımcı olduğunu göstermektedir. İlgi alanlarının bilincine varmışlardır ve okuldan sonra kendi gelecekleriyle bağlantısını kurabildikleri bazı konuları artık daha fazla takdir etmektedirler. Ayrıca okul dışından birilerinin onlara “yazım kurallarına uymanın ve el yazısının *gerçekten* önemli olduğunu” söylemeleri fark yaratmaktadır. Ve öğrenciler profesyonel âlemde pek çok görevle gerçekten de başa çıkabildiklerini keşfettikleri takdirde, bu onlar için ödüllendirici ve heyecan verici bir deneyim olmaktadır.

Öğrenciler sorularına net bir yanıt bulmuş olarak okula geri gelebilirler. Belki de artık hangi mesleği yapacaklarını biliyorlardır ve okuldan ayrıldıktan sonraki çalışmalarını veya eğitimlerini planlamaya yönelik adımları atabilirler. Diğer taraftan, projeleri sırasında farklı bir meslek seçmeleri gerektiğini anlamışlarsa, bu da yine ileriye yönelik değerli bir adımdır; bu sayede bazı yanlışlardan kurtulmuşlardır ve kendileri için hangi mesleğin uygun olabileceğini daha net bir şekilde sorgulayabilirler.

Mesleki gölge tasarılarıyla ilgili bilgi

Birleşik Krallık: www.prospects.ac.uk

Baden-Württemberg, Almanya: www.schule-bw.de/schularten/gymnasium/bogy

Öğretmenlere yönelik materyaller 1.1: Seçimler ve kimlikle ilgili alıntılar



<p>Seçimlerimiz ve yaşantımız boyunca yaptığımız eylemlerle kişiliğimizi ve edindiğimiz yüz ifadelerimizi yaratırız.</p> <p>Kenneth Patton</p>
<p>Karar, özgür olmanın doğurduğu cesarettten kaynaklanan bir risktir.</p> <p>Paul Tillich</p>
<p>Şu anda yaptığımız her şey, yapmayı seçtiğiniz bir şeydir. Bazı insanlar buna inanmak istemez. Ancak eğer yirmi-bir yaşını geçtiyseniz, hayatınızı kendiniz şekillendiriyorsunuz demektir. Hayatınızı değiştirmek için önceliklerinizi değiştirmeniz gerekir.</p> <p>John C. Maxwell</p>
<p>Seçimlerimizden tek başına sorumlu olduğumuza inanıyorum ve yaşantımız süresince yaptığımız her hareket, söylediğimiz her söz ve aklımızdan geçen her düşüncenin sonuçlarını kabul etmeliyiz.</p> <p>Elisabeth Kubler-Ross</p>
<p>Bir şeyin söylenmesini istiyorsanız, bunu bir erkekten isteyin. Bir şeyin yapılmasını istiyorsanız, bunu bir kadından isteyin.</p> <p>Margaret Thatcher</p>
<p>Özgürlük, kelimenin somut anlamıyla, seçim yapabiliyor olmaktan ibarettir.</p> <p>Simone Weil</p>
<p>En büyük dehalar en yüce erdemlere olduğu kadar en büyük kötülöklere de muktedirdir.</p> <p>Rene Descartes</p>
<p>Tarihin bize öğreteceği asıl şey insan eylemlerinin neticeleri olduğu ve bazı seçimlerin bir kez yapıldıktan sonra geri dönüş olmadığıdır. Bazı seçimler, daha başka seçimler yapma olasılığını engeller ve böylece gelecekteki olayları belirler.</p> <p>Gerda Lerner</p>
<p>Herkes iyiyi ve kötüyü ayırt etme erkine sahiptir.</p> <p>Origen</p>
<p>Benlik hazır olan bir şey olmayıp, tutumlarımıza yönelik tercihlerimizle sürekli olarak şekillendirdiğimiz bir şeydir.</p> <p>John Dewey</p>
<p>Kadınların henüz öğrenemedikleri şey, hiç kimsenin size güç vermediğidir. Gücü kendiniz edirsiniz.</p> <p>Roseanne Barr</p>
<p>İki kötölük arasında seçim yaparken her seferinde daha önce hiç denemediğimi denemeyi severim.</p> <p>Mae West</p>
<p>Kadınlar ve kediler akıllarına estiği gibi davranırlar, erkekler ve köpekler buna kafayı takmayıp alışsalar iyi olur.</p> <p>Robert A. Heinlein</p>
<p>Sezgilerinizi çalıştırmalısınız – tam olarak ne söylemeniz ve hangi kararı vermeniz gerektiğini size söyleyen, içinizdeki küçük sese güvenmelisiniz.</p> <p>İngrid Bergman</p>

Bir gemi Doğuya gider,
Bir gemi Batıya,
Esen aynı rüzgarla,
Hangi yöne gidileceğini belirleyen
Rüzgar değil, yelkendir.
Yaşam denen yolculuğumuzda,
Denizden gelen esintiler gibidir
Zaman dalgaları.
Durgunluk veya kargaşa değil
Ruhun durumudur
Hedefi belirleyen.
Ella Wheeler Wilcox

www.wisdomquotes.com

Öğretmenlere yönelik materyaller 1.2: Meslek kartları



Devlet memuru
(yerel belediye idaresi)

Reklam metni yazarı

Veteriner hekimi

Mimar

Moda fotoğrafçısı

İlköğretim öğretmeni

Makine mühendisi

Su işleri yöneticisi

Bankacı

Hastanede çalışan doktor

Fast food restoran işletmecisi

Kütüphane memuru

**Bilişim Teknolojileri satış
görevlisi**

Polis memuru

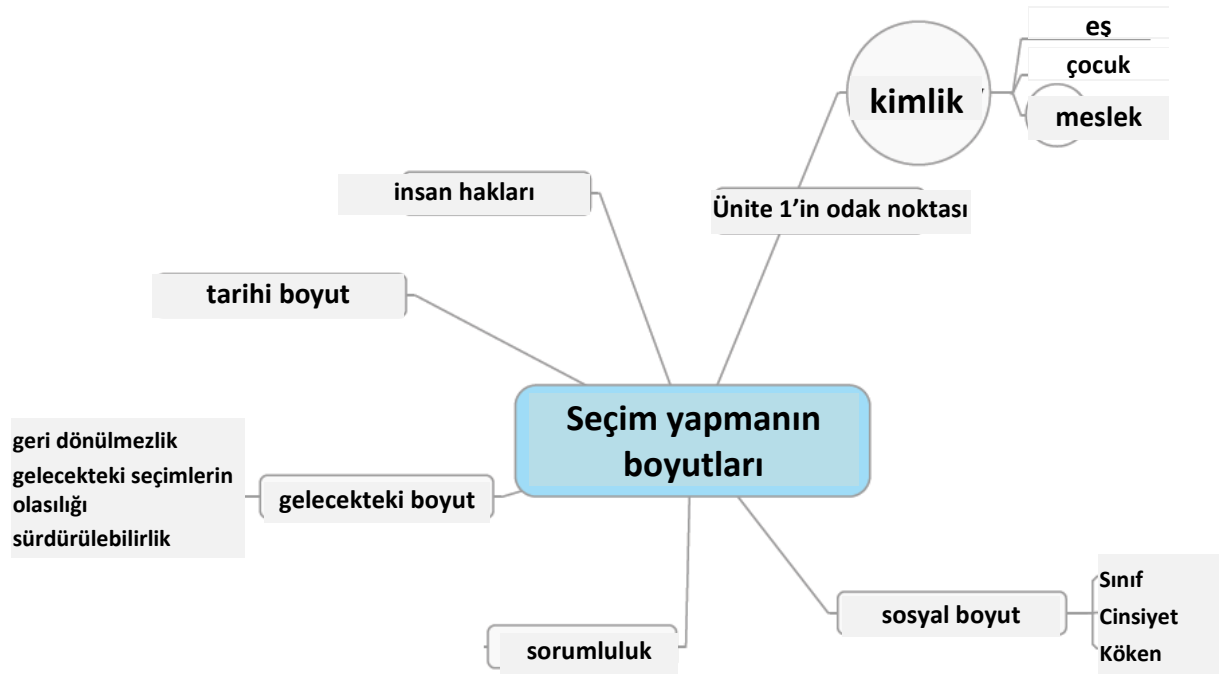
Hukuk müşaviri

Turist rehberi	Mağaza asistanı	Hastane hemşiresi
İktisatçı	Haritacı	Kuaför
Dansçı	Gazeteci	Kitap satış elemanı
Meteorolog	Psikoterapist	Havayolları pilotu
Odacı	Otobüs şoförü	Elektrikçi
<i>Kaynak: www.prospects.ac.uk</i>		

Ünite 1.3 Öğretmenler için genel bilgiler

Yapılandırmacı kimlik kavramı

Kimlik kavramıyla bağlantılı olarak yapılandırmacılık kimliklerimizi yaptığımız seçimler ve aldığımız kararlarla şekillendirdiğimiz anlamına gelir. Yapılandırmacılık, bireyin aktif rolünü vurgular ve bu rolün içerdiği öğrenme unsuruna işaret eder. Hayatımız boyunca hatalar yaparız ve böylece yaptığımız seçimlerin içerdiği hataların farkına da varırız. Bazı seçimlerimizi geri alma şansına sahip olabiliriz (onları parçalarına ayırabiliriz) ve düzeltebiliriz. Ancak bazı seçimlerin geri dönüşü yoktur. Her şeyden önce, geçen zaman geri gelmez. Yapılandırmacılık, seçim yapmanın dinamiği ile sonuç arasında, yani belirli ölçüde statik ve durağan hale gelen kimliğimizle bağlantı kurar.



Bu ünite, kendi kimliklerimizi şekillendirirken yerine getirdiğimiz aktif role– ve birbirimizin kimliklerini şekillendirmekte oynadığımız pasif role – odaklanır. Tabii ki kimlik gelişimi bundan çok daha karmaşıktır ve hayatlarımızı ve kimliklerimizi şekillendirme fırsatlarımızı belirleyen veya sınırlayan pek çok başka etkene (değişkenlere) bağlıdır. Bu etkenlere köken, sınıf, cinsiyet, ekonomik ve kültürel koşullar ve doğal çevre dahildir.

Bu ünite, seçimler yaparak kimliğimizi şekillendirmenin yapılandırmacı boyutuna odaklanılmasının iki sebebi vardır. Birincisi, bu yaklaşım kimlikle insan hakları arasında bağlantı kurar. Seçimler yapmak özgür davranmaktır. İkincisi, öğrenciler bu yaklaşımı çok iyi anlarlar çünkü deneyimlerine ve kendi kendilerine sordukları sorulara karşılık gelir.

Bu ünite, görüldüğünden daha karmaşık olan yalnızca kimlik kavramı değildir; aynı şey seçimler kavramı için de geçerlidir. Yukarıdaki şema, bu ünitenin didaktik yaklaşımını betimlemektedir: öğrenciler iki karmaşık kavram arasındaki bağlantıları incelerler, ancak bu kavramların hiçbirini kendi bütünlüğü içinde inceleyemezler.

ÜNİTE 2
SORUMLULUK
Üst orta öğretim düzeyi

Katılmak, sorumluluk almak
Özgürlük sorumlulukları beraberinde getirir

“Quidquid agis, prudenter agas, et respice finem.”

[Ne yaparsan yap, ihtiyatla yap ve sonuçlarını düşün.]

Latin atasözü; kaynağı doğrulanmamıştır

2.1 Bir arkadaşını kaybetme riskine mi girersin yoksa bir kuralı mı çığnersin?

Her yerde ikilemelerle karşı karşıya kalıyoruz

2.2 ve 2.3 Sen olsan ne yapardın?

Kararlarımızdan biz sorumluyuz

2.3 Hangi değerleri paylaşmalıyız?

İnsan haklarına dayalı bir toplulukta sorumluluk almak

ÜNİTE 2

SORUMLULUK

Üst orta öğretim düzeyi

Öğretmenler için Giriş

Sorumluluk almak – her şeyi etkileyen bir bakış açısı

Sürekli olarak kararlar alırız, hem önemli kararlar hem de önemsiz. Bugün öğle yemeğinde ne yesek? Arabayla mı gitsek yoksa otobüsle mi? Hangi partiye oy vereceğim? Okulu bitirdikten sonra ne yapmak istiyorum?

Aldığımız her kararda bazı seçenekleri tercih ediyor ve diğerlerini de geri çeviriyoruz. Ve farkında olsak da olmasak da aldığımız kararlar başkalarını da etkiliyor. Aldığımız kararlar ve yapmayı tercih ettiğimiz şeyler her zaman için sorgulanabilir zira seçmiş olabileceğimiz başka alternatifler de vardır.

Sorumluluk almak, bu alternatifleri ve kararlarımızın doğurduğu sonuçları dikkate almak demektir. Bu bakımdan sorumluluk almak hayatımızda yaptığımız her şeyi– kişisel çevremiz, ilişkilerimiz ve ailemiz, arkadaşlarımız, meslektaşlarımız ve bir bütün olarak toplumla olan bağlarımızı – gerçekten etkileyen bir bakış açısıdır.

Sorumluluk almak – bir insan hakkı ve zorlu bir iş

Kararlar aldığımız zaman bir insan olarak özgürlük hakkımızı kullanmış oluyoruz. Özgürlük sorumluluğu da beraberinde getirir ancak bizler hangi ilkeleri ve kuralları takip etmek istediğimize kendi adımıza karar verebiliriz ve vermeliyiz de. Özgürlük, aldığımız kararın tek başına bize ait olması demektir ve bu nedenle sorumluluk almak çok zor gelebilir. Belirli bir dereceye kadar eğitilebilecek bazı beceriler söz konusudur ve bu ünite de öğrenciler bunu yapacaklardır.

Öğrenciler birbirleriyle iletişim kurarak, uygulamada çoğunlukla kendi başımıza karar vermemiz gereken konuları paylaşacaklardır – karmaşıklık dereceleri bakımından çeşitlilik arz eden ikilemleri anlamaya çalışmak, seçimler yapmak ve önceliklerini belirlemek.

Yapılandırmacı sorumluluk kavramı

Sorumluluk almayı öğrenmenin ve anlamının en iyi yolu bir karar alınmasını gerektiren somut durumlarla karşı karşıya kalmaktır. Bu bakımdan ikilemler özellikle ilginçtir zira alınacak kararın doğuracağı sonuçları özel bir dikkatle hesaba katmamızı gerektirirler.

Açık, laik ve çoğulcu bir toplumda herkesin derhal kabul edeceği bir değerler çerçevesi olduğu varsayımıyla hareket edemeyiz – ancak bir topluluğun istikrarı için bu tür bir çerçeve çok önemlidir. O halde sorumluluk alırken paylaştığımız temel ilkeleri anlatıp bunlar üzerinde müzakere etmeliyiz.

Sorumluluk almak zorlu bir iştir ve devamlılık arz eden bir öğrenme sürecidir; bu bakımdan, bu ünite yapılandırmacı bir sorumluluk kavramını benimser.

Öğretim sorumluluğunun tuzakları – ve bunlardan nasıl kaçınılacağı

Öğretim sorumluluğunda iki tuzak vardır - kuramsal düzeyde ahlaki konularda nutuk çekmek ve endoktrinasyon.

Ahlaki konularda nutuk çekmek somut bir meseleye bakılmaksızın nasıl “iyi bir vatandaş” olunacağını anlatmaktır. Öğrencilere sorumluluk almanın yalnızca bir şeyi istemek veya istememekle

İlgili bir mesele olduğu mesajı verilir. Bu görevin ne kadar zor olabileceğini ve bir seçim yapmakla ilgili sebeplerini paylaşmanın ne kadar önemli olduğunu hiçbir zaman öğrenmezler.

Endokrinasyon tuzağı belirli bir değerler kümesini dayatmaya kalkışan öğretmenlere atıfta bulunmaktadır. Bunu yapmaya yetkileri yoktur ve seçtikleri değerler kümesi her ne olursa olsun sorgulanabilir ve parçalarına ayrılabilir nitelikte olacaktır.

Bu tuzaklardan kaçınmak amacıyla bu ünite, öğrencilere kendi başlarına karar alma fırsatı veren temel bir görev etrafında tasarlanmıştır. Öğretmen rehber ve kolaylaştırıcı rollerini üstlenir.

Öğrenciler ikilemlerin nasıl çözülebileceğini tartışır. Örnek olaylar öğrencilerin gündelik deneyimlerine değinir ki bu da öğrencilerin uzman rolünü üstlenmeleri anlamına gelir.

Ünitenin hazırlanması

Öğretmenin öğrencilerle aynı görevi gerçekleştirmesini öneriyoruz (bakınız □ öğrenci çalışma kağıtları 2.1-2.4, ve □ öğretmenlere yönelik materyaller 2.1-2.3). Bu şekilde öğretmen öğrenme fırsatlarını en iyi şekilde anlayacaktır ve öğrencilerini bekleyen zorlukların farkına varacaktır. Sonucun kendisi – bir ikilemin nasıl çözülmesi gerektiğine ilişkin karar – “doğru” yanıt değildir, zira öğrencilerin paylaşabileceği veya paylaşmayacağı son derece sübjektif (öznel) bir seçim unsuru söz konusudur.

Yeterlilik geliştirme: bu ciltteki diğer ünitelerle bağlantılar

Bu tablo neleri gösterir

Bu kılavuzun başlığı, *Demokraside yer almak* demokraside aktif olan vatandaşın yeterlilikleri üzerine odaklanmaktadır. Bu matris, kılavuzda bulunan üniteler arasındaki sinerji etkilerine yönelik potansiyeli göstermektedir. Matris, ünite 2’de hangi yeterliliklerin geliştirildiğini gösterir (tabloda gölgelendirilmiş satır). Kalın çizgiyle çerçevelenmiş olan sütun politik karar alma ve eyleme ilişkin yeterlilikleri gösterir – bunlar demokraside yer almakla yakından bağlantılı oldukları için kalın çizgiyle çerçevelenmiştir. Altındaki satırlar bu kılavuzdaki diğer ünitelere olan bağlantıları belirtmektedir: bu ünitelerde, öğrenciye ünite 2’de destek olacak hangi yeterlilikler geliştirilmektedir?

Bu matris nasıl kullanılabilir

Öğretmenler bu matrisi DVE/İHE derslerinin planlanmasına yönelik bir araç olarak farklı şekillerde kullanabilirler.

- Bu matris DVE/İHE’ye yalnızca birkaç ders ayırabilecek olan öğretmenlere yardımcı olur: bir öğretmen sadece bu üniteyi seçip diğerlerini hariç tutabilir, zira bu üniteye bazı temel yeterliliklerin zaten belirli ölçüde geliştirildiğini bilmektedir – örneğin analiz, medyanın düşünmeye yönlendirici kullanımı ve sorumluluk.
- Bu matris, öğretmenlerin pek çok şekilde birbiriyle bağlantılı olan farklı kapsamlarda, önemli yeterlilikler konusunda öğrencilerin tekrar tekrar eğitim görmelerine yardımcı olan sinerji etkilerini kullanmalarını sağlar. Bu durumda öğretmen birkaç üniteyi seçer ve birleştirir.

Üniteler	Yeterlilik geliştiriminin boyutları			Tutumlar ve değerler
	Politik analiz ve muhakeme	Yöntemler ve beceriler	Politik karar alma ve eylem	
2 Sorumluluk	İkilem sorunlarını anlamak Bir kararın sonuçlarını analiz etmek Öncelikleri tanımlamak ve sebepler göstermek	Özenle değerlendirme ve düşünme Bir kararın sebeplerini ve kriterlerini paylaşmak	Eksik bilgiyle karar vermek Başarısızlık riskinin bilincinde olmak	Bakış açılarını değiştirmek Başkalarının menfaatlerini ve haklarını kabul etmek İnsan haklarına dayalı topluluk
1 Kimlik	Yaptığımız seçimlerin başkaları üzerindeki etkilerini anlamak			Bakış açılarını değiştirmek
4 Anlaşmazlık	Sürdürülebilirlik İkilemi	Müzakere stratejileri	Anlaşmazlığın çözümlenmesi	
6 Hükümet ve siyaset	Siyaset– sorunları çözme ve anlaşmazlığı çözümlenme süreci			
7 Eşitlik	Demokrasinin kültürel boyutunun takdir edilmesi		Çoğunluk ve azınlık haklarını dengelemek	Karşılıklı tanıma

ÜNİTE 2: Katılmak, sorumluluk almak

Özgürlük sorumlulukları beraberinde getirir

Ders konusu	Yeterlilik eğitimi/öğrenme amaçları	Öğrenci görevleri	Materyaller ve kaynaklar	Yöntem
Ders 1 Bir arkadaşını kaybetme riskine mi girersin yoksa bir kuralı mı çiğnersin?	Politik karar almak ve eylem: seçimler yapmak ve sebeplerini belirtmek. Günlük hayatlarımızda yaptığımız seçimlerden sorumluyuz. İkilem ve sorumluluk kavramları.	Öğrenciler günlük hayatta karşılaştıkları ikilem durumlarında yaptıkları seçimleri düşünürler ve sebeplerini paylaşırlar.	📄 öğretmenlere yönelik materyaller 2.1 ve 2.2. ✍ öğrenci çalışma kağıtları 2.1 ve 2.2.	Genel tartışma, ders anlatımı, grup çalışması.
Ders 2 ve 3 Sen olsan ne yapardın?	Kararlar alma ve eylemde bulunma yeterliliği: ikilemlerle başa çıkmak. İkilemlerle başa çıkmak için farklı seçimler yaparız. Bu şekilde bir insan olarak özgürlük hakkımızı kullanmış oluruz.	Öğrenciler ikilemlerle ilgili örnek olayları tartışır ve kendi kişisel deneyimleri üzerinde düşünürler.	✍ öğrenci çalışma kağıtları 2.1-2.4. 📄 öğretmenlere yönelik materyaller 2.2. Kağıtlı sunum tahtaları, keçeli kalemler.	Grup çalışması.
Ders 2 ve 3 Sen olsan ne yapardın?	Sorumluluk almak ikilemlerle başa çıkmayı – bilgi toplamayı, sonuçlarını dikkate almayı, öncelikleri tanımlamayı, kararlar almayı – gerektirir.	Öğrenciler ikilemlerle ilgili örnek olayları tartışır ve kendi kişisel deneyimleri üzerinde düşünürler.	✍ öğrenci çalışma kağıtları 2.1-2.4. Kağıtlı sunum tahtası, keçeli kalemler.	Grup çalışması.
Ders 4 Hangi değerleri paylaşmalıyız?	Muhakeme: kriterler ve değerler üzerinde düşünmek. Demokratik bir topluluk ortak bir değerler kümesine dayanır. İnsan hakları, üzerinde anlaşabileceğimiz bir değerler kümesi sağlar.	Öğrenciler ikilemlerle ilgili örnek olaylar arasından seçim yaparlar, kararlarını bildirirler ve önceliklerini karşılaştırıp tartışır.	📄 öğretmenlere yönelik materyaller 2.2. (Bir önceki derste hazırlanmış olan) kağıtlı sunum tahtaları, keçeli kalemler. ✍ öğrenci çalışma kağıdı 2.5; veya bunun yerine, kağıtlı sunum tahtası üzerine yazarak veya tepegöz ile yansıtarak EİHB, Madde 1.	Ortak planlama tartışması. Sunumlar. Tartışma.

Ders 1

Bir arkadaşımı kaybetme riskine mi girersin yoksa bir kuralı mı çiğnersin?

Her yerde ikilemlerle karşılaşyoruz

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Politik karar almak ve eylem: seçimler yapmak ve sebeplerini belirtmek.
Öğrenme amacı	Günlük hayatlarımızda yaptığımız seçimlerden sorumluyuz. İkilem ve sorumluluk kavramları.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler günlük hayatta karşılaştıkları ikilem durumlarında yaptıkları seçimleri düşünürler ve sebeplerini paylaşırlar.
Materyaller ve kaynaklar	<input type="checkbox"/> öğretmenlere yönelik materyaller 2.1 ve 2.2. <input type="checkbox"/> öğrenci çalışma kağıtları 2.1 ve 2.2.
Yöntem	Genel tartışma, ders anlatımı, grup çalışması.
Zaman bütçesi	1. Öğrenciler gündelik bir ikilemi ele alırlar. 10 dk. 2. Öğrenciler ikilem analizinde kullanılan araçla tanışırlar. 20 dk. 3. Öğrenciler okul testi ikileminde kararlarını paylaşırlar. 10 dk.

Bilgi kutusu

Bu ders, öğrencilere sorumluluk almanın önemi ve gerekliliğini tanıtır. Tabiri caizse, bir deneme çalışmasında sorumluluk almakla ilgili kararları üzerinde derinlemesine düşünmek için bu aracı uygularlar ve ikilem temel kavramıyla tanışırlar.

Tümevarım yaklaşımı aracılığıyla öğrencilerin hepsi derhal aktif olarak konuyla ilgilenirler. Birkaç dakika içerisinde sınıftaki öğrencilerin hepsi okuldaki deneyimleri sayesinde iyi bildikleri bir ikilemin nasıl çözülebileceği hakkında düşünmektedirler.

İlk derste ana tema ele alınmaktadır – ikilemlerle karşı karşıya kalmak, seçimler yapmak, bu seçimlerle ilgili öncelikler üzerinde düşünmek. İlave konular eklemek yerine, ikilemlerin çözümlenmesi teması takip eden derslerde incelenmektedir. Bu kılavuzdaki tüm üniteler gibi, bu ünite de seçilmiş bir konu parçasının derinlemesine ele alınmasına ilişkin didaktik ilkeye uymaktadır – “Az olsun ama öz olsun”. Seçilecek şeyler arasından bu kadar azını seçip, daha çoğunu hariç tutmanın sebebi bolca deneyimimizin olmasıdır. En doyurucu sonuçları doğuran geniş çaplı birçok konuyu ele almak değil, öğrenme çabasının yoğunluğudur.

Ders Tanımı

Aşama 1: Öğrenciler gündelik durumlarda yaptıkları seçimleri düşünürler

📖 Öğretmenlere yönelik materyaller 2.1

Öğretmen yeni bir üniteye geçildiğini duyurur ve konuya giriş yapmak için aşağıdaki örnek olayı anlatır.

Şöyle bir durumu hayal edin. Sınıfınızda yazılı bir tarih sınavı yapılmaktadır. Siz sınıf içerisinde tarih dersindeki en başarılı öğrencilerden birisiniz ve siz bile bu sınavın oldukça zor olduğunu düşünüyorsunuz.

Arkanızda oturan arkadaşınız fısıldayarak sizden kendisine sınav kağıdınızı göstermenizi ister. Sınavlarda kopya çekmenin yasak olduğunu ve bunu yaptığınız takdirde hem arkadaşınızın hem de sizin ciddi cezalar alabileceğinizi de biliyorsunuz.

Ne yapardınız? Bir arkadaşınızı kaybetme riskine mi girerdiniz yoksa bir kuralı mı çiğnerdiniz?

Öğretmen ikilem sorusunu – bu dersin konu başlığını – karatahtaya veya kağıtlı sunum tahtasına yazar.

Öğretmen, öğrencilerin yanıtlarının ya evet ya da hayır olması gerektiğinin farkına varmalarını sağlar – alternatif veya ara çözüm yoktur ve öğrenciler bu konuda birbirleriyle iletişimde de bulunmayacaklardır. Ardından öğretmen öğrencilerin el kaldırarak oylama yapmasını ister. Öğrenciler oylamayı yapar ve öğretmen sonuçları karatahtaya veya kağıtlı sunum tahtasına kaydeder.

Bir tartışma turuyla devam edilir. Öğrenciler sebeplerini belirtirler ve birkaç dakika sonra öğretmen değinilen noktaları tahtaya yazar. Aşağıda verilenlere benzer münakaşaların olması beklenebilir:

Bir arkadaşınızı kaybetme riskine mi girerdiniz yoksa bir kuralı mı çiğnerdiniz?

Evet (x oyu)

İyi arkadaşlar daima birbirine yardım eder.
Benim de bir gün arkadaşımın yardımına ihtiyacım olacaktır.
Birbirimizin yardımına ihtiyacımız var. Yoksa bu dünya soğuk, samimiyezsiz kimsenin diğerine önem vermediği bir dünya olurdu.
...

Hayır (y oyu)

Kopya vermek/çekmek, kurallara uyanlara haksızlık demektir.
Kopya vererek/çekerek ben de ceza alma riskine giriyorum. Arkadaşlar birbirlerine karşı böyle bir beklenti içine girmemelidir.
Riskin ne kadar büyük olduğu arkadaşına bağlıdır.
İyi bir arkadaşımınsa onunla konuşabilirim ve kararına saygı duyar.
...

Aşama 2: Öğrenciler ikilem analizinde kullanılan araçla tanışırlar

📖 öğrenci çalışma kağıtları 2.1 ve 2.2

Öğretmen 📖 öğrenci çalışma kağıtları 2.1 ve 2.2'yi öğrencilere dağıtır ve kısa bir ders anlatarak ikilem kavramını tanıtır (çalışma kağıdı 2.1). Öğrencilerin kullanmış oldukları savlar, bir sadakatler çatışmasını özetlemektedir: ya benden yardım istediklerinde arkadaşlarıma sadık kalırım, ya da kurallara uyarım çünkü okuldaki bir sınavda bu kurallar herkese eşit şans tanınmasını garanti eder. Öğrencilerin belirttikleri – ve belirtmelerinin beklenebileceği – sebepler değerlere atıfta bulunmaktadır: benim, arkadaşlık, sadakat, başkalarına yardım etme, adil olma ve kurallara veya yasalara saygı gösterme anlayışım.

Şimdi bu sadakat bağlarından birini, ve onun altında yatan değerleri, ihlal edeceğim bir durumda kalıyorum – ya bir arkadaşımı kaybetme riskine giriyorum ve itibarım zedelenebilir, ya da ceza alma riskine giriyorum ve aslında desteklediğim bir kuralı çiğnediğim için vicdan azabı da çekebilirim. Her şeyin doğrusunu yapmak yerine sadece yanlış olan seçeneklerden birini seçmek zorunda kaldığımız bu tür durumlara ikilem adı verilir. Bu örnek pek çok ikilemin tipik özelliğidir:

- Ödün vermek mümkün değildir. Önceliğinizin ne olduğunu belirlemeniz gerekir.
- Zaman baskısı sizi derhal harekete geçmeye zorlar ki bu da kararınızı dikkatle düşünmenizi güçleştirir.

- Kararınızı daha sonra değiştiremezsiniz, dolayısıyla kararınızın etkileri geri çevrilemez niteliktedir.
- Sorumluluk alırsınız –sizinle birlikte başkalarının da bu sonuçlara katlanması gerekir.

Günlük hayatta, tıpkı politik karar almakta olduğu gibi, sürekli olarak ikilemlerle karşı karşıya kalırız. Bu tür ikilemlerle başa çıkmak zordur çünkü konular genellikle karmaşıktır ve zaman baskısı altında hareket etmemiz gerekir.

Bununla birlikte, ikilemlerin çözülmesi ve sorumluluklarımız üzerine derinlemesine düşünmek, belirli ölçüde eğitilebilecek bir beceridir. Eğitim adeta ağır çekimde gerçekleşir. Gerçek hayatta karşılaştığımız durumlarda derhal çözüme ulaşması gereken ikilemleri değerlendirmek için birkaç derslik süre ayırırız.

□ öğrenci çalışma kağıdı 2.2 ikilemleri ele almakta yardımcı olacak bir araç sunmaktadır. Öğrencilerin görevi bu aracı okuldaki sınav sorunu üzerinde uygulamaktır. Bu nedenle 5-10 dakika kadar bir süre içerisinde öğrenciler konuyla alakalı ve faydalı olduğunu düşündükleri bir ile üç soru arasında seçim yapmalı ve bunları dikkatli bir şekilde değerlendirmelidir. Bir karar vermeli ve bunun sebebini/sebeplerini takip eden genel tartışma turunda paylaşmalıdırlar. Öğrenciler üç veya dört kişilik gruplar halinde çalışmalıdır.

Aşama 3: Öğrenciler okuldaki sınavla ilgili ikilem konusundaki kararlarını paylaşırlar

Kapanış niteliğindeki genel turda konuşmacılar gruplarının kararlarını ve onları bu kararlara götüren önceliklerini sunarlar. Öğretmen oturuma başkanlık eder ve öğrencilerin soru seçimleri ve kriterleri konularına özel olarak dikkat eder.

Dersi bitirirken öğretmen bu nokta üzerine yorum yapar ve böylece öğrencilerin ortak veya farklı önceliklerinin bilincine varmalarını sağlar. Öğrenciler, kararlarını yönlendiren öncelikler üzerinde düşünerek sorumluluk almaktadır.

Ders 2 ve 3**Sen olsan ne yapardın?****Kararlarımızdan biz sorumluyuz**

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Kararlar alma ve eylemde bulunma yeterliliği: ikilemlerle başa çıkmak.
Öğrenme amacı	İkilemlerle başa çıkmak için farklı seçimler yaparız. Bu şekilde bir insan olarak özgürlük hakkımızı kullanmış oluruz. Sorumluluk almak ikilemlerle başa çıkmayı – bilgi toplamayı, sonuçlarını dikkate almayı, öncelikleri tanımlamayı, kararlar almayı – gerektirir.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler ikilemlerle ilgili örnek olayları tartışır ve kendi kişisel deneyimleri üzerinde düşünürler
Materyaller ve kaynaklar	≈ öğrenci çalışma kağıtları 2.1-2.4. ☞ öğretmenlere yönelik materyaller 2.2. Kağıtlı sunum tahtaları, keçeli kalemler.
Yöntem	Grup çalışması.
Zaman bütçesi	1. Öğretmen ünitenin temel görevini tanıtır. 10 dk. 2. Temel görev: öğrenciler ikilemleri tartışır 70 dk.

Bilgi kutusu

Laik demokratik topluluklarda sorumluluk almanın yapılandırıcı bir boyutu vardır: belirli bir durumda nasıl sorumluluk alacağımızı öğrenmemiz gerekir. İkilem durumlarında, çoğunlukla zaman baskısı altında sorumluluk almak güçtür ancak geliştirilmesi mümkün olan bir şeydir.

Bu ünitenin temel görevi bu hedefe hizmet eder. Öğrenciler, verilen ikilem durumlarının içerdiği sorunları ve öncelik seçimlerini paylaşır ve tartışır. Sorumluluk almak somut bir olaydır ve bu nedenle öğrenciler içerik bakımından farklılık arz eden, ikilemlerle ilgili dört örnek olayı ele alırlar (bakınız ≈ öğrenci çalışma kağıdı 2.3): bir başkasının halletmiş olması gereken bir şeyin sorumluluğunu almak, öğretmene ve arkadaşına olan sadakat arasında çelişkide kalmak, bir arkadaşına sadık kalmakla yasaya uyma yükümlülüğü arasında çelişkide kalmak, eksik bilgiye sahip olduğu halde bir projeyi destekleyip desteklememeye karar vermek.

Öğrenciler kendi seçimlerine göre sunumlar hazırlarlar ve bu sunumlarda kendi sebeplerine odaklanırlar (bakınız ≈ öğrenci çalışma kağıdı 2.4). Bu sunumları desteklemek için öğretmen bu çalışma kağıdına dayalı, uyarlanmış düzende kağıtlı sunum tahtaları hazırlar (bakınız ☞ öğretmenlere yönelik materyaller 2.2).

Ek proje türünde görevler öğretmene, öğrencilerin yeterlilik geliştirme düzeylerini değerlendirme fırsatı verir (aşağıda aşama 3'e bakınız).

Ders Tanımı

1.Öğretmen ünitenin temel görevini tanıtır

Bu alıştırmaların amacı ikilemleri çözmenin yollarını ve bu iş için kullanılan kriterleri incelemektir. Gerçek hayattaki koşullar altında bu kararları çoğunlukla saniyeler içerisinde almamız gerekir ve değiştiremediğimiz takdirde bu kararlarla ilgili sonradan pişmanlık duyabiliriz. Politikada da karar alma süreçleri çoğunlukla ikilemleri – çelişen hedefleri – ele almaktadır.

Bu temel görevde öğrenciler bu karmaşık karar alma sürecini adeta ağır çekimde gibi inceleyebilirler ve şu ya da bu şekilde bir ikilemi çözdükleri zaman aldıkları sorumluluk üzerinde derinlemesine düşünebilirler.

Öğrenciler, kararlarını ve sebeplerini *öğrenci çalışma kağıdı* 2.4'e kaydetmelidirler. Eğer grupları dahilinde belirli bir karar üzerinde anlaşamazlarsa, her iki görüş de kaydedilmeli ve sunulmalıdır.

Öğrenciler dört ile altı kişilik gruplar oluşturur. Bir grup yöneticisi, sunucu ve sunucuyu destekleyecek bir yazıcı tayin ederler. *öğrenci çalışma kağıdı* 2.3'te verilen dört farklı ikilem örneğini, araç kutusundan (*öğrenci çalışma kağıdı* 2.2) bazı sorular ve kriterler seçerek tartışırlar. Gruplar kendi kişisel deneyimlerinden veya politik konulardan yola çıkarak daha başka ikilemler üzerinde tartışmakta serbesttirler.

2.Temel görev: öğrenciler ikilemleri tartışır

Öğrenciler gruplar halinde çalışır. Ev ödevleri, materyaller araştırmak, molalarla ilgili her türlü karar vb. gibi dahil, kendi çalışmalarından sorumludurlar.

3.Öğretmenin faaliyetleri

Öğretmen öğrencileri çalışırken gözlemler. Öğrencilerin bu faaliyeti, öğretmen için onların– işbirliği ve ekip çalışması, zaman yönetimi, ikilem anlayışı, derinlemesine düşünme düzeyi, analiz ve politik muhakeme bakımından – yeterlilik gelişimini değerlendirme fırsatıdır.

Öğrenciler yardım istemedikleri sürece öğretmen onlara destek sağlamaz; öğrencilerin yardım istemeleri durumunda ise, öğretmen çözüm sunmaktan ziyade öğrencilere uygun bir yaklaşım bulmakta yardımcı olmalıdır.

Ders 4'ün hazırlanması:

- Öğretmen altı adetten oluşan bir grup sunum şeması hazırlar (bakınız *öğretmenlere yönelik materyaller* 2.2). Bunların her biri kağıtlı sunum tahtasının ayrı bir sayfasına hazırlanır. Öğretmen şemaların dördüne örnek ikilem olaylarının başlıklarını ve alternatif seçeneklerini kaydeder.
- Öğretmen öğrencileri gözlemler ve belki de aynı zamanda görevleriyle nasıl başa çıktıklarını sorar. Eğer görev öğrencilere zor geldiyse, hatta sınırlarının zorlandığını hissediyorlarsa öğretmen derinlemesine düşünme aşamasında bu soruna değinmelidir (ders 4, aşama 3).

Ders 4

Hangi değerleri paylaşmalıyız?

İnsan haklarına dayalı bir toplulukta sorumluluk almak

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Muhakeme: kriterler ve değerler üzerinde düşünmek.
Öğrenme amacı	Demokratik bir topluluk, ortak bir değerler kümesine güvenir. İnsan hakları, üzerinde anlaşabileceğimiz bir değerler kümesi sağlar.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler ikilemlerle ilgili örnek olaylar arasından seçim yaparlar, kararlarını bildirirler ve önceliklerini karşılaştırıp tartışırlar.
Materyaller ve kaynaklar	☞öğretmenlere yönelik materyaller 2.2. Kağıtlı sunum tahtaları (bir önceki derste hazırlanmış olan), keçeli kalemler. ✎ öğrenci çalışma kağıdı 2.5; veya bunun yerine, kağıtlı sunum tahtası üzerine yazarak veya tepegöz ile yansıtarak EİHB, Madde 1.
Yöntem	Grup çalışması.
Zaman bütçesi	1. Öğretmen ünitenin temel görevini tanıtır. 10 dk. 2. Temel görev: öğrenciler ikilemleri tartışırlar 70 dk.

Bilgi kutusu

Temel görev öğrencilere bol miktarda materyal üretme fırsatı vermiştir ve bunların bir tek derste uygun biçimde tartışılmayacak kadar fazla olması muhtemeldir. Bu nedenle bir seçim yapılmalıdır. Bu kararın alınmasına öğrenciler de katılmalıdır zira bu problem ve bunun sorumluluğu öğretmenin olduğu kadar öğrencilerin de problemi ve sorumluluğudur. Hızlıca bir karar almak takip eden ders planları için vakit kazandıracaktır.

Ancak, öğrencilerin takip eden tartışma için çalışmalarının bir bölümünü seçme gereğini sorgulamaları halinde, itirazlarına öncelik verilir. Öğrenciler arasında hayal kırıklığından kaçınmak için, tartışılan her şeyle ilgili kısa girdiler duymaktansa birkaç seçenek üzerinde derinlemesine tartışmanın daha fazla şey öğrenmelerini sağlayacağını anlamaları önemlidir. Sınıf bir ikilemi çözmelidir, zira zaman ve insanların dikkati sınırlı kaynaklardır – bu yalnızca sınıf yönetiminde değil sosyal hayatta da geçerlidir. Kapı bekçiliği ve gündem belirleme, yetki kullanmanın yanı sıra bir gerekliliktir (bu meselenin kapsamlı şekilde ele alınışı için bakınız ünite 9).

Bu, sınıf yönetiminde– demokrasi ve insan hakları ruhu içinde öğretim verirken – önemli bir öğrenme fırsatıdır. Öğrenciler hangi konular üzerinde odaklanacaklarını ne kadar erken seçebilirse o kadar iyi olur, ancak kimse kendini reddedilmiş hissetmemelidir. Öğrenciler verimlilik ve adil katılım arasında bir denge bulmalıdırlar. Sonuçta, çoğunluk karar verecektir (bakınız ünite 8, azınlıklar karşısında oy üstünlüğü sağlamak).

Derinlemesine düşünme faaliyetinin son aşamasında, açık toplumlarda sorumluluk almakla daima ilgili olan bir-iki temel konu üzerine odaklanılmasını öneriyoruz: karmaşıklık ve durağanlık ikilemleri (bakınız   öğretmenlere yönelik materyaller 2.3, ders modülleri No. 2 ve 3).

Karmaşıklık ikilemi sorumluluk almanın g c bir görev olduğu deneyimine atıfta bulunur ve sosyal sistemlerimiz daha karmaşıık hale geldikçe bu g c l klerin de arttığına değinir. Öğrencilerin bu deneyimi açıkça ifade etmeleri halinde  ğretmen bu konuyu seçmelidir. Kararlar almaktan kaçınmayı denemek yerine öğrencilerin yanılıya düşme riskini kabul etmek için cesaretlendirilmeye ihtiyaçları olabilir.

Diğer taraftan, durağanlık ikilemi kararlar alırken tamamen yalnız başımıza olduğumuz deneyimine atıfta bulunur ve hepimizin aynı temel değerlere bağlı kaldığını da varsayamayız. Bu tür bir anlaşma ne derece gereklidir ve bunu nasıl başarabiliriz? İnsan hakları, insan onuruna saygı ilkesiyle sınırlandırılmış bir değerler kümesi sunmaktadır ki bu tüm belli başlı dinî inanışlar tarafından kabul edilebilir bir şeydir. Bu bakımdan, bu ders insan hakları eğitiminde önemli bir derstir.

Ders Tanımı

Hazırlık

Öğretmen derse başlamadan önce sınıfta sunum tahtalarını asmıştır.

Aşama 1: Ortak planlama kararı

Öğretmen dersin birinci aşamasına başkanlık eder. Önceden hazırlayıp astığı, örnek ikilem olayların yazılı olduğu dört adet kağıtlı sunum tahtasının her birine sırasıyla gider ve söz konusu olaydaki iki alternatife değinir. Öğrenciler oylama yaparak bu alternatiflerden birisini seçerler ve öğretmen sonucu kağıtlı sunum tahtasına kaydeder.

Kişisel deneyimleri üzerinde derinlemesine düşünmüş olan gruplar konuyla ilgili kısaca bilgi verirler ve öğrencilerin kararlarını sunarlar. İlave kağıtlı sunum tahtalarını asarlar.

Öğretmen, öğrencilere kararların hepsinin ayrıntılı bir şekilde tartışılması için yeterli sürelerinin olmayacağını belirtir ve bu nedenle alternatiflerden biri oylama yoluyla seçilmelidir. Öğrenciler de bunu kabul ediyorsa daha fazla tartışmaya gerek yoktur.

Öğrenciler seçilecek konular üzerinde anlaşmakta zorluk çekiyorsa öğretmen bir-iki konuyu önerir. Bu tür bir seçim için kriterler şunlardır:

- Öğrencilerin özellikle ilginç buldukları bir konu üzerine tartışma yürütmek;
- Oybirliğiyle alınmış bir karar – öğrencilerin belirli ortak değerleri veya öncelikleri var mı?
- Çekişmeli bir karar – öğrenciler belirli değerler veya öncelikler konusunda hemfikir mi?
- Öğrencilerin kişisel deneyimi için bir tercih.

Uygulanacak kriterler kağıtlı sunum tahtaları üzerine kaydedilen seçeneklere bağlıdır.

Aşama 2: Sunumlar ve tartışma

Sunucular öne çıkar ve gruplarının kararının sebeplerini açıklarlar. İkinci bir grup üyesi kağıtlı sunum tahtası üzerinde kısa notlar alarak sunumu destekler.

Öğrenciler, öğretmenin rehberliğinde kriterlerini karşılaştırırlar ve seçimlerini tartışırlar. Öğretmen tartışmaya başkanlık eder.

Tartışmanın sonucu önceden tahmin edilemez. Öğrenciler verilmiş bir durumda sorumluluk almakla ilgili ilkeleri konusunda hemfikir olabilirler veya olmayabilirler. Kağıtlı sunum tahtasının altta kalan üçte birlik bölümü tartışmanın sonucunu kaydetmek için kullanılabilir.

Aşama 3: Derinlemesine düşünme

Öğretmen, gözlemlerine ve örneğin, temel görev sırasında öğrencilerle yaptığı konuşmalara dayanarak aşağıdaki konulardan birini seçer. Öğrencilerle ortaklaşa bir karar alınması uygun değildir çünkü böylesi bir durumda öğretmenin seçenekleri açıklamak için uzun bir ders süresine ihtiyacı olur.

Seçenek 1: Karmaşıklık ikilemi:

Öğrenciler sorumluluk almakla ilgili güçlükler üzerinde derinlemesine düşünürler

Genel oturum bir geribildirim turuyla başlar. İşler hangi yönden iyi gitti, zor olan neydi?

Öğrencilerin, bu şekilde sorumluluk almanın güç olduğunu ve zaman aldığını belirtmelerini bekleyebiliriz. Yaptıklarımızın doğuracağı sonuçları anlama gerekliliği – sonucu dikkat almak, *respice finem*, çoğunlukla başarısız olan bir şeydir.

Öğretmenin yanıtı bu itirazın kusursuz şekilde gerekçelendirildiği yönündedir – fakat alternatifleri nelerdir? Kararlar almayı ve sorumluluk üstlenmeyi kesmek mi? Öncelikle eksiksiz bilgiye sahip olmakta ısrar etmek mi?

Tabii ki hayat devam edecektir ve kararlarımızda hatalar yapma riskine girmek durumunda kalacağız. Ancak yanılığa düşme riskimizin ve modern toplumda var olan karmaşıklığın getirdiği zorluğun bilincinde olmamız fark yaratır (bakınız 📖öğretmenlere yönelik materyaller 2.3, ders modülü No.2). Bu ünite de sunulan türden eğitim ve öğretimin bu denli önemli olması bu yüzdendir.

Seçenek 2: Durağanlık ikilemi:

Öğrenciler insan hakları ışığında kendi deneyimleri üzerinde derinlemesine düşünürler

Öğretmen öğrencilerin bir önceki tartışmada hemfikir oldukları veya olmadıkları değerler ve önceliklere atıfta bulunur ki bu da aşağıdaki soruyu doğurur:

⇒ Hangi değerleri paylaşıyoruz?

Dersin konusu budur; öğretmen kağıtlı sunum tahtalarının üzerinden görünecek şekilde karatahtaya bunu yazar; veya bu mümkün değilse A3 ebadında bir kağıdın üzerine yazılır ve duvara asılır.

Öğrenciler tartışmalarını kağıtlı sunum tahtaları üzerine kaydedildiği kadarıyla gözden geçirirler.

Bu derinlemesine düşünme işi daha başka sorulara yol açar:

⇒ Hangi değerler konusunda anlaşamıyoruz? Bunlar karşılıklı olarak birbirini kapsam dışında mı bırakıyor?

⇒ Hangi değerler üzerinde hemfikir olmalıyız?

Öğretmen bu sorunun niçin bu kadar önemli olduğunu açıklar: aynı anlayışlar doğrultusunda sorumluluk almak için birbirimize güveniyoruz. Bu kılavuz kurallar ne olabilir?

Öğrenciler hepimizin kabul ettiği dinî bir inanç veya ahlak felsefesi olmadığını ve hiç kimsenin kendisine dayatılan bir değerler kümesini kabul etmeyeceğini anlayacak veya fark edeceklerdir. Üzerinde hemfikir olabileceğimiz bir dizi kurallar veya değerler kümesini temin eden tek kaynak insan haklarıdır.

Öğretmen bu noktada Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi'nin 1nci Maddesine atıfta bulunur:

“Bütün insanlar özgür, ve onur ve haklar bakımından eşit doğarlar. Akıl ve vicdanla donatılmışlardır, birbirlerine karşı kardeşlik anlayışıyla davranmalıdırlar.”

Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi (10 Aralık 1948), Madde 1;

☞ öğrenci çalışma kağıdı 2.5'te tam metin mevcuttur.

Öğrenciler ☞ öğrenci çalışma kağıdı 2.5'te bu maddeye bakarlar veya öğretmen bunu sınıfa sunar. Tek başına bu madde bile epeyce yol almamızı sağlayabilir:

- Doğuştan insan haklarına sahibiz; bunlar devredilmez niteliktedir, hiç kimse onları elimizden alamaz.
- Özgürüz.
- Eşitiz.

Öğretmen bu tür bir maddenin nasıl okunacağını göstermiştir – yavaşça, kelimesi kelimesine. Öğrenciler devam eder:

- İnsan olarak onurluyuz: birbirimize saygı göstermeliyiz.
- Bazı haklara sahibiz.
- “Akılla donatılmışız”: kendi adımıza düşünebiliriz.
- “Vicdanla donatılmışız”: sorumluluk alabiliriz.
- “Birbirimize karşı kardeşlik anlayışıyla davranmalıyız”: birbirimiz için sorumluluk almalıyız ki buna başkalarının desteğine bağlı olanlarla ilgilenmek de dahildir.

Öğretmen insan haklarının yalnızca dikey bir boyutu–devlet yetkisi ve bireysel vatandaş arasındaki ilişki – olmakla kalmayıp aynı zamanda bir yatay boyutunun da olduğuna işaret eder – bir topluluğun üyeleri

olarak bireyler arasındaki ilişki. Bize, hepimizin hemfikir olabildiği temel değerler çerçevesini sunan, insan haklarına dayalı bir sivil toplumda özgürlüğü ve çoğulculuğu doyusya yaşayabiliriz.

Daha genişletilmiş bir çalışma için seçenekler

Derinlemesine düşünme aşamasındaki her iki seçenek de tartışmaya değerdir. İkinci temel sorun bu ünitenin bir ek çalışması olarak tartışılabilir.

Sorumluluğa bakış açısı ile bu kılavuzdaki diğer ünitelerin hepsi arasında gerçek anlamda bağlantı kurulabilir. Bu bölümün başında bulunan çapraz başvurular kısmına bakınız.

📄 Öğretmenlere yönelik materyaller 2.1

İkilem analizine yönelik araç nasıl kullanılır

(📄 öğrenci çalışma kağıdı 2.2): bir modelin demonstrasyonu

Yönerge, öğrencilere birkaç soru seçmelerini ve bunlar üzerinde dikkatlice düşünmelerini tavsiye eder. Bu nedenle bu modelin demonstrasyonu seçilmiş bazı soruları tartışmaktadır ancak okuyucu farklı seçimler yapmakta veya soruları farklı yanıtlamakta kendini serbest hissetmelidir. Bu demonstrasyonda yöntem, düşünce çizgisinden daha önemlidir. Herhangi bir kararın önerilmemesinin sebeplerinden biri budur.

Örnek olay No.4: Hangi muzları almalıyım? (📄 öğrenci çalışma kağıdı 2.3)

1. Bilgi toplayın.

Bu konuyla kimlerin ilgisi var?

Bu kişiler ne istemektedir?

Bu konuyla kimlerin ilgisi var?	Hedefler, menfaatler
Bir müşteri olarak ben	Ucuz gıdalar satın almak. Kaliteli gıdalar satın almak.
Süpermarket	Müşterileri kendine çekmek. Kâr elde etmek.
Adil Ticaret	Küçük muz üreticilerini desteklemek.
Muz üreticileri	Ailesini desteklemek için geçimini sağlamak. Güzel ürünler satmak. Üretimi arttırmak.

Sorun/ikilem nedir?

Daha ucuz olan muzları mı satın almalı?	Daha pahalı olan muzları mı satın almalı?
Daha ucuz olan muzları satın almak başka şeyler için paradan tasarruf etmemi sağlıyor.	Daha pahalı olan muzları satın alarak küçük muz üreticilerini desteklemiş olurum.
Belirli ölçüde benim verdiğim kararlara da bağlı olan ve yardıma ihtiyacı olan insanlara yardım etmiyor olmak vicdan azabı duymama sebep oluyor.	Pahalı gıdalar satın almanın sınırları vardır.

Bu örnek olayın benimle ne ilgisi var?

Küreselleşen pazarla doğrudan ilgiliyim. Hangi ürünü satın alacağım yönünde verdiğim kararın başkalarının hayatları üzerinde doğrudan bir etkisi var.

Bilmediğimiz – anlamadığımız – neler var?

Küreselleşen pazarla doğrudan ilgiliyim. Hangi ürünü satın alacağım yönünde verdiğim kararın başkalarının hayatları üzerinde doğrudan bir etkisi var. O insanlarla birbirimizi tanımıyoruz fakat birbirimiz hakkında biraz bilgi sahibiyiz ve yaptıklarımız bizi birbirimize bağlıyor.

Üreticilerin benim yardımına ne kadar acil ihtiyaç duyduklarını bilmiyorum. Belki de başka müşteriler hâlihazırda kilolarla Adil Ticaret muzlarından almıştır, ancak bu durumun tersi de geçerli olabilir.

Günlük hayat koşullarında, kararımı hemen şimdi vermeliyim. Yiyecek bir şeylere ihtiyacım var dolayısıyla tablonun tamamını bilmeden karar vermek zorundayım; istisnalar kuralı bozamaz.

2. **Sonuçları** dikkate alın.

Alternatif seçenekler hangileridir?

Bu seçeneklerin her birinin kimin üzerinde ve ne gibi bir etkisi olacaktır...?

Alternatif seçenekler	Alternatif 1: Ucuz muz satın almak	Alternatif 2: Pahalı muz satın almak
Bir müşteri olarak ben	Gelirim ne kadar yüksek veya düşük olursa olsun, aradaki farkı göremem. Gerekirse bir hamburger veya bir paket çikolatayı gözden çıkararak aradaki farkı kolayca telafi ederim. Eğer borca girmişsem ve mümkün olan her yerden masrafları kısmam gerekiyorsa durum farklı olabilir.	
Muz üreticisi	Destek yok.	Kayda değer etkisi olan, az miktarda destek var (Adil Ticaret bilgisi).
Süpermarket	Elimizde net rakamlar yok ancak biz muz satın aldığımız sürece – ister ucuzundan isterse Adil Ticaret üretimi olsun – süpermarketin bir kâr elde edeceğini varsayabiliriz.	
Adil Ticaret	Adil Ticaret başarılı değil.	Adil Ticaret başarılı.

3. **Önceliklerinizi** tanımlayın.

Kararımın doğurduğu sonuçları ne ölçüde anlıyorum?

Tablonun tamamını görmüyorum ve –az sayıdaki en öncelikli işlerimden biri haline getirmediğim sürece – buna ulaşmak için gereken çabaya girişmem. Bu nedenle başkaları tarafından bana iletilen bilgilere güvenip güvenemeyeceğime karar vermeliyim – bu örnekte Adil Ticaret tarafından. Bana söylediklerine göre gelişmekte olan bir ülkede küçük bir bağışın bile muz üreticileri için anlamı büyük olurmuş.

Benim için hangi dinî veya ahlaki ilkeler önemlidir?

Bu sorunun özel bir önemi olduğu çok açıktır. Doğru olduğunu düşündüğümüz şekilde yanıtlamakta serbestiz.

Aldığım karar geri çevrilemez nitelikte midir (“dönüşü olmayan nokta”), yoksa daha sonra düzeltebilir miyim?

Pek çok kez bu tür kararlar alınabilir. Bugün kararımı bir yönde verip, yarın tersine çevirebilirim. Kararım üzerinde düşünebilirim ancak geçmişte alınan bir kararı değiştiremem.

4. **Kararınızı** verin.

Hedeflerden birini tercih edip diğerine karşı mı gelmeliyim?

Evet. Genellikle ucuz veya pahalı muz alırsınız, ancak her ikisini birden almazsınız. İkisinin ortasını bulmak için her ikisinden de azar azar almak ise pek inandırıcı değildir.

Mevcut koşullar altında sezgilerim bana ne söylüyor? En çok hangi kararlarla kendimi özdeşleştirebiliyorum?

Günlük hayat koşullarında, sezgilerimiz muhtemelen en önemli rehberimizdir ve genellikle yoğun bir düşünme çabasına girişmekten daha güvenilirdir. En iyi olduğunu düşündüğümüz şeyi yaparız. Böylece sorumluluk almak, sezgilerimizin bize söylediklerini anlamaya çalışmak ve bazen de gözden geçirmek demektir.

📄 Öğretmenlere yönelik materyaller 2.2

İkilem çözümlerinin karşılaştırılması için kağıtlı sunum tahtası düzeni (ders 4)

Örnek ikilem olaylarının her biri için bir kağıtlı sunum tahtası gereklidir. Alternatif seçeneklerin cümlelerinin kurulmasına yönelik öneriler için bakınız *≈ öğrenci çalışma kağıdı 2.4.*

Örnek ikilem olayı:

(*≈ öğrenci çalışma kağıdı 2.3'ten başlığı ekleyin.*)

Alternatifler	Sebepler
<p>(İkilem seçeneklerinden ilkini buraya kaydedin)</p> <p>Grup No.</p>	
<p>(İkinci ikilem seçeneğini buraya kaydedin)</p> <p>Grup No.</p>	
<p>(İlave kayıtlar için boş bırakın)</p> <p>Grup No.</p>	

Öğretmenlere yönelik materyaller 2.3

Özgürlük ve sorumluluk – üç ders modülü

Bu, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına karşılık içinden seçim yapılabilecek ders modülleri kümesidir – dört derslik ünite dahilinde ya da ünitenin isteğe bağlı bir ek çalışması şeklinde de olabilir. Modüller çağdaş toplumlarda sorumluluk almanın koşullarını incelemektedir:

Modül No. 1: Riske girmeden sorumluluk almayı öğrenmek imkânsızdır.

Modül No. 2: Çağdaş ve çoğumuzun sınırlarını zorlayan, giderek daha karmaşık hale gelen toplumlarda sorumluluk almayı nasıl başarırız?

Modül No. 3: Demokratik toplulukların istikrarının bir kültürel boyutu vardır – üyeleri tarafından zorla değil ama anlaşma yoluyla kabul edilen bir ortak değerler kümesi.

1. Risk-sorumluluk ikilemi

Özgürce seçimler yapmak bir insan hakkıdır, ancak bu özgürlük sorumlulukları da beraberinde getirir. Kararlarımız ve eylemlerimizin kendimiz veya başkaları için ne gibi etkiler yaratıp ne gibi sonuçlar doğurduğunun, hem şimdi hem gelecekte, burada veya dünyanın başka bir yerinde, daima farkında olmalıyız. (≠ öğrenci çalışma kağıdı 4.2'deki sürdürülebilirlik modeline bakınız).

Diğer taraftan, nasıl sorumluluk alınacağını yalnızca özgürlük koşulları içerisinde öğrenebiliriz ki buna başarısız olma özgürlüğü de dahildir. Örneğin, öğrencilerin de gayet iyi bildikleri gibi, gençler geceleri ve hafta sonları dışarıya çıkmak isterler. Ebeveynleri onların belirli bir saatte eve dönmelerini bekler ve bu anlaşmaya uymak o genç insanın sorumluluğudur. Serbest hareket etme özgürlüğü olmadan ve bunun getirdiği tüm riskleri göze almadan hiç kimse nasıl sorumluluk alacağını öğrenemez.

2. Karmaşıklık – demokrasi ikilemi

Bu ünite öğrenciler her gün karşılaşılan durumlarda nasıl sorumluluk alınacağı üzerinde derinlemesine düşünürler. Genellikle bir ikilemi nasıl çözeceğimize saniyeler içerisinde karar vermemiz gerekir. Temel görev (ders 2 ve 3) öğrencilerin sorumluluğun boyutlarını ağır çekimde incelemelerine olanak verir ve bu şekilde sezgilerini eğitirler. Sorumluluk almak, karmaşık durumları saniyeler içerisinde gözden geçirebilme ve sonrasında sezgisel olarak eleştirel düşünmeye karşı koyabilecek bir karar alabilme becerisini gerektirir. Günlük hayatta yaşadığımız deneyimlerde bu “normal”dir ve zaman baskısı altındayken güç konularla ilgili kararlar almamız gerektiğinde hata yapma riski olduğunun hepimiz farkındayızdır. Eğitim ve deneyim sezgileri geliştirmeye yardımcı olur, fakat bu sorun değişmez.

Karmaşıklık sosyal veya küresel düzeyde farklı bir nitelik kazanır. Örneğin, A noktasından B noktasına, örneğin evlerimizden okula, ulaşımımızı nasıl sağlayacağımız konusunda genellikle bir seçim yapma durumumuz vardır. En elverişli seçenek araba kullanarak gitmektir, diğer taraftan otobüse binmek veya bisikletle gitmek daha uzun sürer, kaldı ki gecikmeler olabilir ve yağışlı havada ıslanmak vb. gibi durumlar da söz konusudur. Hangi seçimi yaparız? Bu seçimle ilgili kriterlerden biri araba kullanmanın iklim değişimleri ile ilgili doğurduğu sonuçlar olabilir. Fakat tek başına benim arabam bu kadar fark yaratır mı, özellikle de otobüse binen veya bisiklet kullananlar azınlıktaysa? Bu mesele bir bireyin tek başına ele alması için fazla karmaşıktır (bakınız ünite 4). Aynı şey bu tür bir meseleyle ilgili olarak siyasi tartışmalara katılmamız gerektiğinde de geçerlidir – iklim değişiminin önüne geçmek için doğru olan şeyleri yapıyor muyuz veya yeterince bir şeyler yapıyor muyuz?

Karmaşıklığın bu şekilde artması çağdaş toplumlarda tipik bir durumdur. Çağdaş toplumların arasında küreselleşen pazarlar aracılığıyla bağlantı kurulmuştur ve iklim değişimi gibi küresel sorunlarla ilgilenmek konusunda birbirlerine bağlıdırlar. Karmaşıklıkla başa çıkmak zorunda olmak sorumluluk almayı daha da güç hale getirir. Bu bir bakıma, çağdaş toplumlarda bilim, teknoloji ve eğitim alanlarındaki başarılar sayesinde yaşam standardının yükselmesi karşılığında ödememiz gereken bedeldir.

Sezgilerimiz iklim değişiminin nasıl üstesinden gelineceği gibi karmaşık meselelerle ilgili sorumluluk almakta bize daha fazla yardımcı olamaz. Uzmanların tavsiyelerine ihtiyaç duyarız. Demokrasilerde, içinde yaşadıkları dünyayı anlamak için uzmanlara güvenmek zorunda kalan vatandaşlar ve politikacılar bir tür modern, post-demokratik oligarşi düzenine – vatandaşların artık kontrol edemediği uzmanların yönettiği bir düzene kayma tehlikesi altındadırlar. Karmaşıklık-demokrasi ikilemi işte budur.

Demokrasiyi yücelten ve tökezleten, isteyen her vatandaşa karar alma süreçlerine katılabilme imkânını tanımasıdır. Ancak bu görevin sorumluluk içinde yerine getirilmesi eğitilmiş vatandaşların varlığını gerektirir. Bu karmaşık ikilemi çözüme kavuşturmanın yegâne yolu eğitimidir. Eğitimin yayılması çağdaş toplumda giderek artan karmaşıklığın yalnızca itici gücü olmakla kalmayıp aynı zamanda karmaşıklık-demokrasi ikilemini aşmanın anahtarıdır.

3. Özgürlük – durağanlık ikilemi: özgürlük, çoğulculuk ve bazı değerleri paylaşma ihtiyacımız

Madde 18

Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır; bu hak, din ya da inanç değiştirme; dinini ya da inancını tek başına veya topluca, açık ya da özel olarak öğretim, uygulama, ibadet ve dinsel törenlerle açığa vurma özgürlüğünü içerir.

Madde 19

Herkesin düşünce ve ifade özgürlüğüne hakkı vardır. Bu hak düşüncelerinden dolayı rahatsız edilmemek, ülke sınırları söz konusu olmaksızın, bilgi ve düşünceleri her türlü araçla araştırmak, elde etmek ve yaymak hakkını içerir.

Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi (10 Aralık 1948); ↗ öğrenci çalışma kağıdı 2.5'te tam metin mevcuttur.

Bu haklarını kullanan bireyler pek çok şekilde çoğulculuğu üretirler (bakınız ünite 3). Bunun etkilerinden bir tanesi, insanların farklı dinî inançlara ve değer sistemlerine bağlı kalmalarıdır – bu durum, göçmen toplumların varlığında daha da belirgindir. Çağdaş toplumlar laik ve çoğulcudur – üyeleri bireysel bakış açıları ve kimlikler geliştirirler (bakınız ünite 1). Sorumluluğun yapılandırmacı bir boyutu vardır.

Diğer taraftan, her topluluk tüm üyelerinin hemfikir olduğu bir değerler kümesine dayanır. Demokrasi, hem güçlü bir devlete hem de buna destek veren bir siyasi kültüre eşit şekilde bağlıdır.

Bu özgürlük-durağanlık ikilemidir: demokratik ve laik bir devlet, kurumlarının ve yetkili makamlarının üretip dayatamayacağı kültürel koşullara dayalıdır. Toplu olarak kabul edilen ve takdir edilen değerler kümesi, kurallar ve hedefler doğru olarak kabul edilemez. Değerlerini, kurallarını ve hedeflerini (yeniden) görüşmek ve (yeniden) tanımlamak daha ziyade vatandaşların sorumluluğudur. Eğitimin, özellikle de DVE/İHE'nin bu zorlu işin üstesinden gelmekte önemli bir rolü vardır. İnsan hakları belki de evrensel olarak kabul edilebilecek yegâne kurallar ve ilkeler kümesini sunmaktadır (bu ünite de EİHB Madde 1'e odaklanan ders 4'e bakınız). İnsan hakları, karşılıklı tanıma ilkesini– altın kuralı – vurgular ancak herhangi bir dinî inanca veya ahlak felsefesine katkıda bulunmaz. Bu açıdan bakınca, insan hakları yalnızca sorunun kaynağında bulunmakla kalmıyor aynı zamanda çözüm yolu oluyor.

ÜNİTE 3
ÇEŞİTLİLİK VE ÇOĞULCULUK
Üst orta öğretim düzeyi

Görüş ayrılığında fikir birliği doğar mı?

Kamu yararı üzerinde nasıl anlaşırız?

**“La multitude qui ne se réduit pas à l’unité est confusion;
l’unité qui ne dépend pas de la multitude est tyrannie.”**

**[Birlik haline indirgenemeyen çeşitlilik karışıklık yaratır;
Çeşitliliği görmezden gelen birlik ise tiranlıktır.]**

Blaise Pascal (1623-62)

3.1 Ben cumhurbaşkanı olsaydım...

Öğrenciler siyasi önceliklerini tanımlarlar

3.2 Hangi hedefleri desteklemek istiyoruz?

Öğrenciler siyasi partiler oluştururlar

3.3 Kamu yararı nedir?

Görüş ayrılığında doğan fikir birliği

3.4 Çoğulcu demokraside yer almak

Öğrenciler deneyimleri üzerinde derinlemesine düşünürler

Ünite 3

Çeşitlilik ve çoğulculuk Görüş ayrılığından fikir birliği doğar mı?

Öğretmenler için giriş

1. Çeşitlilik, çoğulculuk ve demokrasi arasındaki bağlantılar

Çeşitlilik – bazı örnekler

- İşçiler ve işverenler ücretlerle çalışma saatleri konusunda tartışırlar.
- Çevreciler yeni bir yol yapımının planları konusunda kamyon şoförleri lobisiyle tartışırlar.
- Ebeveynler, öğretmenlerden çocuklarının ihtiyaçlarıyla daha fazla ilgilenmelerini isterler. Vergi ödeyenlerden oluşan bir lobi vergilerin düşürülmesini ister.
- Doktorlar ve sigara kullanmayanlar barlarda ve restoranlarda sigaranın tamamen yasaklanmasını isterler. Mekân sahipleri ve sigara üreticileri ise sigaranın her yerde serbest bırakılmasını teşvik etmektedirler.
- Gençler boş bir binanın gençlik merkezine dönüştürülmesini isterler. O civarda yaşayanlar geceleri çok gürültü olacağından endişe ederler.

Çeşitlilik kavramı insanların hangi bakımlardan farklılık gösterdiğine değinir – menfaatleri açısından fakat aynı zamanda pek çok başka açıdan da: yaşam tarzları, etnik kökenleri, inançları ve değerleri, sosyal statüler, cinsiyetleri, nesilleri, lehçeleri ve yaşadıkları bölge (örneğin şehir veya kırsal kesim). Çeşitlilik de sosyal ve ekonomik değişimin özelliklerinden biri olarak artar.

Çeşitlilik bir sorun mudur?

Çoğulculuk kuramlarına göre yanıt hayır'dır. Demokratik sistemlerde bireysel menfaatler veya grup çıkarılarını teşvik eden herkes insan haklarını kullanıyor olur – örneğin, halka açık bir yerde gösteri yapmak ifade özgürlüğünü kullanmaktır. Dolayısıyla çoğulculuk kavramı çeşitliliği kabul eder – bu bir olgudur, “normal” bir şeydir, ancak mücadele gerektirir. Farklı gruplar ve bireyler arasındaki farklı menfaatler nasıl uzlaştırılır? Dile getirdikleri çekişmeler ve sorunlar için en iyi çözüm nedir? **Kamu yararı** ile ilgili mesele budur.

Kamu yararı nedir?

Çoğulculuk kuramlarına göre, meseleyle ilgili bir kamuoyu tartışması gerçekleşmediği sürece hiç kimse kamu yararının ne olduğunu bilemez. En çok neyin bize yararı dokunduğu konusunda anlaşmaya varmamız gerekir. Kamu yararına olan şeyler, müzakereye açık şeylerdir. Yukarıdaki örneklerden iki tanesini ele alalım:

- İşçiler ve işverenlerin, işçilere makul bir hayat standardı sağlayacak ve aynı zamanda işverenlerin de maliyetleri kontrol altında tutmasına olanak veren bir ücret üzerinde anlaşmaları gerekir.
- Gençlik merkeziyle ilgili mesele şöyle çözülebilir: merkez kurulur ancak komşuların gürültüden rahatsız olmamalarını sağlayacak kurallar konulur. En iyi çözümü bulmak için diyalog kurulmalı ve müzakere edilmelidir ve sonuç çoğu zaman ödün vererek bir uzlaşmaya varmak şeklinde gerçekleşir.

Dolayısıyla çoğulculuk, yapılandırmacı bir kamu yararı kavramıyla bağlantılıdır. Önce, oyuncuların hepsi menfaatlerini dile getirir, ondan sonra herkesin kabul edebileceği bir çözüm arayışına girerler. Bu nedenle kendi menfaatlerimizi açıkça dile getirmenin “egoist” bir tarafı yoktur. Aksine, bu sürecin bir parçasıdır ancak hiç kimse menfaatlerinin bütünüyle karşılanması gibi bir beklenti içine girmemelidir. Yapılandırmacılık kavramı, bu sürecin içinde deneme yanılma şeklinde seyreden bir öğrenme unsurunun

var olduğunu vurgular. Bir çözümün ne kadar iyi olduğunu uygulamayla görmektümkündür ve bu çözümün– yeni bir tartışmalar ve müzakereler turu yapılarak – değiştirilmesi veya geliştirilmesi gerekebilir.

Çoğulculuk demokrasiyle ne şekilde bağlantılıdır?

Çoğulculuk bir rekabet şeklidir. Oyuncular menfaatlerini korumak için birbirleriyle rekabet ederler ve müzakere için hem güç hem de mantık yürütmek gereklidir. Ancak bu türden rekabet, oyuncuların hiçbirinin tek başına baskın olmamasını sağlar. Çeşitlilik ve çoğulculuk bir poliyaş (birden fazla gücün dengesi) yapısı oluşturur ki bu da demokratik bir anayasada güçler ayrılığı ilkesinin sosyal anlamda eşdeğeridir. Çoğulculuk, rekabeti ekonomiden topluma ve politikaya yayarak liberalizmden yararlanır.

Çoğulculuk, çıkar çatışmalarını barış içinde çözmei nasıl başarır?

Çeşitlilik ve çoğulculuk, menfaatler ve sorunlarla ilgili büyük ölçüde görüş ayrılığına imkân verir (bir “görüş ayrılığı alanı”). Bu yalnızca bir “görüş ayrılığı alanı” varsa işe yarayacaktır. Çoğulculuk, vatandaşların bazı temel değerler ve kurallar üzerinde anlaşmalarını gerektirir:

- Karşılıklı tanıma: diğer oyuncular rakip olarak görülür, ancak düşman gözüyle bakılmaz.
- Şiddete başvurmama: müzakereler barışçı yollarla yürütülür – yani fiziksel güç kullanmadan, sadece konuşarak.
- Ödün vermeye razı olma: oyuncuların hepsi, ancak karşılıklı ödün vererek bir karara varılabileceğinin farkındadır ve bunu kabul ederler.
- Çoğunluk kuralı: bir karar için oylama yapılırsa çoğunluğun dediği olur.
- Deneme ve yanılma: koşullar değişirse veya alınan bir kararın yanlış olduğu kanıtlanırsa, yeniden müzakereler yapılır.
- Adil olma: kararların insan haklarıyla uyumlu olması gerekir.

Çoğulculuk kavramının eleştirilmesi

Eleştirilenler çoğulcu modelde birden fazla gücün dengesi olduğunu belirtmişlerdir ancak çeşitlilik nedeniyle bu güç, eşit olmayan bir şekilde dağılmıştır. Bu nedenle bazı oyuncular, menfaatlerin rekabetinde diğerlerine kıyasla daha iyi fırsatlara sahiptir.

Bu sav, özgürlük ve eşitlik arasında yapısal bir gerginliği vurgular – yapısal olması hem demokrasi hem de insan hakları açısından yok edilemez nitelikte olduğu anlamına gelir. Çoğulcular rekabetçi demokrasinin liberal anlayışını desteklerken eleştirilenler demokrasinin eşitlikçi değeri üzerinde ısrar ederler.

Çoğulcu modelde, özgürlük ve eşitlik arasındaki gerginlik, kamu yararıyla ilgili sorunun özüdür. Özgürlük rekabet demektir ve bu da kazananlar ve kaybedenler, yani eşitsizlik olacağı anlamına gelir. Dolayısıyla kamu yararı üzerinde karar verirken ilgili oyuncuların, zayıf olan tarafın ihtiyacını dikkate alması gerekir.

Çoğulculuğun bir alternatifi var mıdır?

Çoğulculuğun kabul edilmemesi “otorite şeytanına uyulduğunu” ima eder. Kamu yararı otorite tarafından tanımlanır ve itiraz edenler bir düşmanmışçasına baskı görür. Komünist partiler yerinde bir örnektir. Bilimsel yollarla kamu yararını tanımlayabildiklerini ileri sürerek tek lider olmaktan ısrar ettiler. Hem liberal hem de eşitlikçi demokrasi reddedilmişti.

Sonuç olarak çoğulcu demokrasinin alternatifi bir tür diktatörlüktür. Bu durum Winston Churchill’in “demokrasi, denenmiş tüm diğer yönetim biçimlerini hesaba katmazsanız, en kötü yönetim biçimidir” sözünde yansıtılmıştır. Çoğulcu demokrasi risksiz değildir fakat üyeleri arasında çeşitliliği barışçı bir şekilde ele alan en iyi yönetim şekli gibi görünmektedir.

2. Demokraside yer almak – bu ünitenin sundukları

Öğrenciler **çoğulcu bir demokraside** yer aldıklarını öğrenirler:

- Menfaatlerinin ve fikirlerinin dikkate alınmasını istiyorlarsa seslerini duyurmaları gerekir; demokraside yer almak aynı zamanda çoğulculuk rekabetinde yer almak anlamına gelir.
- Demokraside yer almak kamu yararı için müzakere etmek anlamına gelir.
- Demokraside yer almak tüm oyuncuların, karşılıklı tanıma, şiddete başvurmama, ödün vermeye razı olma ve çoğunluk kuralından oluşan temel değerleri kabul etmelerini gerektirir.

Bu ünite göreve dayalı öğrenme yaklaşımını uygular. Öğrenciler çeşitliliği, sınıfta bir deneyim şeklinde yaşayarak anlarlar ve çoğulculuğu da kamu yararına yönelik müzakere sürecine aktif olarak katılarak anlarlar.

Ders 1: öncelikle öğrencilerden, ülkelerinin cumhurbaşkanı veya devlet başkanı olsalardı gündemlerinin ilk sırasında nelerin bulunacağına ilişkin fikirlerini paylaşmaları istenir. Öğrenciler, aralarında görüş ve fikir bakımından çeşitlilik olduğunu yaşayarak anlayacaklardır. Sınıf, toplumun bütünündeki çeşitliliğin bir modelidir.

Ders 2 ve 3: sonra müzakere süreci başlar. Belirli bir ortak bakış açısı veya temel yaklaşımı paylaşan öğrenciler siyasi partiler kurarlar (bu model ortamında diğer türden gruplar hariç tutulur); tek başına kalmak isteyenler de olabilir. Öğrenciler hedeflerini ve önceliklerini tanımlarlar ve sonrasında müzakere etmeye başlarlar. Müzakere sonucunda – gerçek hayattaki gibi – herkesin veya en azından çoğunluğun hemfikir olabileceği bir karara veya uzlaşmaya varabilirler veya varamayabilirler. Gündemi belirleme ve çözümleri tanımlama rekabetinde siyasi parti gibi örgütlerin bireyler karşısındaki üstünlüklerini yaşayarak anlarlar.

Ders 4: öğrenciler deneyimleri üzerinde derinlemesine düşünürler ve üniteyle ilgili geribildirimde bulunurlar.

Öğretmen kolaylaştırıcı olarak bulunur. Öğrenciler faaliyetleriyle üniteyi tamamlar. Öğrencilerin yapılandırmacı öğrenmesini desteklemek için öğretmen tarafından temel kavramlarla ilgili açıklamalar yapılması şeklinde kısa birkaç girdi önerilmektedir. Öğretmen bu girdileri öğrenciler hazır olduklarında aktarır. ✎ Öğrenci çalışma kağıtları ve 📖 öğretmenlere yönelik materyaller bu iş için gerekli olan kaynakları ve bilgiyi sağlar.

Yeterlilik geliştirme: bu ciltteki diğer ünitelerle bağlantılar

Bu tablo neleri gösterir

Bu kılavuzun başlığı, *Demokraside yer almak* demokraside aktif olan vatandaşın yeterlilikleri üzerine odaklanmaktadır. Bu matris, kılavuzda bulunan üniteler arasındaki sinerji etkilerine yönelik potansiyeli göstermektedir. Matris, ünite 3'te hangi yeterliliklerin geliştirildiğini gösterir (tabloda gölgelendirilmiş satır). Kalın çizgiyle çerçevelenmiş olan sütun politik karar alma ve eyleme ilişkin yeterlilikleri gösterir – bunlar demokraside yer almakla yakından bağlantılı oldukları için kalın çizgiyle çerçevelenmiştir. Altındaki satırlar bu kılavuzdaki diğer ünitelere olan bağlantıları belirtmektedir: bu ünitelerde, öğrenciye ünite 3'te destek olacak hangi yeterlilikler geliştirilmektedir?

Bu matris nasıl kullanılabilir

Öğretmenler bu matrisi DVE/İHE derslerinin planlanmasına yönelik bir araç olarak farklı şekillerde kullanabilirler.

- Bu matris, öğretmenlerin pek çok şekilde birbiriyle bağlantılı olan farklı kapsamlarda, önemli yeterlilikler konusunda öğrencilerin tekrar tekrar eğitim görmelerine yardımcı olan sinerji etkilerinin bilincine varmalarını sağlar.
- Bu matris DVE/İHE'ye yalnızca birkaç ders ayırabilecek olan öğretmenlere yardımcı olur: bir öğretmen sadece bu üniteye seçip diğerlerini hariç tutabilir, zira bu üniteye bazı temel yeterliliklerin zaten belirli ölçüde geliştirildiğini bilmektedir – örneğin seçimler yapmak, kimliklerin çoğulculuğunu anlamak, özgürlük haklarını kullanmak, başkalarını etkileyen seçimler yaparken sorumluluk almak.

Üniteler	Yeterlilik geliştiriminin boyutları			Tutumlar ve değerler
	Politik analiz ve muhakeme	Yöntemler ve beceriler	Demokraside yer almak Politik karar alma ve eylem	
3 Çeşitlilik ve çoğulculuk	Ortak amaç ve çelişki alanlarını belirlemek Siyasetin iki boyutu: sorunları çözmek ve yetki mücadelesi	Herkesin önünde konuşmak Başkalarına çekici görünmek Zaman yönetimi	Politik öncelikleri ve hedefleri belirlemek Müzakere etmek ve karar almak	Özgüven, özsaygı Ödün vermeye razı olma
6 Hükümet ve siyaset	Siyaset: bir sorun çözme süreci Gündem belirlemede yetki boyutu			
4 Anlaşmazlık			Müzakere etmek ve karar almak	
5 Kurallar ve yasalar			Bir kurallar çerçevesi üzerinde anlaşmak	Karşılıklı tanıma

ÜNİTE 3: Çeşitlilik ve çoğulculuk – Görüş ayrılığından fikir birliği doğar mı?**Kamu yararı üzerinde nasıl anlaşmaya varabiliriz?**

Ders konusu	Yeterlilik eğitimi/öğrenme amaçları	Öğrenci görevleri	Materyaller ve kaynaklar	Yöntem
Ders 1 Cumhurbaşkanı olsaydım...	<p>Politik öncelikleri tanımlamak, kamu tartışması ve karar alma ortamları içerisinde hareket etmek, açık “karışıklık” durumlarıyla yaşamak.</p> <p>Bir seçim yapmak ve kriterler üzerinde derinlemesine düşünmek.</p> <p>Kategorilere dayalı bir matris oluşturmak.</p> <p>Kısa bir beyanda bulunmak ve sebeplerini belirtmek.</p> <p>Dört temel politik görüş: liberal, sosyal demokrat, muhafazakâr, yeşilci.</p>	<p>Öğrenciler politik önceliklerini tanımlar, sunar ve karşılaştırırlar.</p>	<p>A3 ebadında kağıt (öğrenciler için bir anımsatıcı niteliğinde.)</p> <p>📄 Öğretmenlere yönelik materyaller 3A.</p> <p>✍ Öğrenci çalışma kağıdı 3.1.</p> <p>Her öğrenciye şerit şeklinde kesilmiş bir kağıt parçası ve tercihen birer keçeli kalem.</p>	<p>Politik beyanlarını sunmak ve analiz etmek; bireysel çalışma; genel tartışma.</p>
Ders 2 Hangi hedefleri teşvik etmek istiyoruz?	<p>Müzakere etmek, kendi hedeflerinde ısrar etmek ve başkalarının hedeflerini kabul etmek arasındaki dengeyi kurmak.</p> <p>Siyasi partiler politik hedefleri teşvik etmek için gerekli olan gücü üretirler. Bunu, bir araya gelerek ve ödün vererek yaparlar.</p>	<p>Öğrenciler ortak bir politik öncelikler gündemini müzakere ederler.</p> <p>Parti profillerini bir tanıtım faaliyetiyle ortaya koyarlar.</p>	<p>✍ Öğrenci çalışma kağıtları 3.1-3.4.</p> <p>📄 Öğretmenlere yönelik materyaller 3B.</p>	<p>Grup çalışması, genel sunumlar, ders anlatımı.</p>

<p>Ders 3</p> <p>Kamu yararı nedir?</p>	<p>Katılım:</p> <p>Müzakere becerileri.</p> <p>Ortak amaç için hedeflerin analizi.</p> <p>Siyasetin iki boyutu vardır: sorunların çözümü ve yetki mücadelesi.</p> <p>Destek görmek ve anlaşmaya varmanın bedeli ödün vermektir.</p>	<p>Öğrenciler bir kararı müzakere ederler.</p>	<p>A4 ebadında kağıt şeritler ve keçeli kalemler.</p> <p>“Elmas modeli analizi” için demonstrasyon şeritleri.</p>	<p>Karar alma oyunu; bireysel ve grup çalışması ve genel oturumlar.</p>
<p>Ders 4</p> <p>Çoğulcu demokraside yer almak</p>	<p>Kendi çalışmasının sonuçlarını yapılandırmak.</p> <p>Kısa beyanlarda bulunmak, geribildirim vermek.</p> <p>Çoğulculuk adil ve etkili karar almayı destekler. “Görüş ayrılığında doğan fikir birliği.”</p> <p>Demokraside yer alarak menfaatlerimi koruyorum.</p>	<p>Öğrenciler, deneyimleri üzerine derinlemesine düşünür ve tartışır, üniteyle ilgili geribildirimde bulunurlar.</p>	<p>Kağıtlı sunum tahtaları ve keçeli kalemler, □ öğrenci çalışma kağıdı 2.5 (EİHB) ve 2.6 (AİHS)’nın birer kopyası.</p>	<p>“Sessizlik duvarı”.</p> <p>Bireysel çalışma, sunum ve tartışma.</p> <p>Flaş turu.</p>

Ders 1

Cumhurbaşkanı olsaydım...

Öğrenciler politik önceliklerini tanımlarlar

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Katılım: Politik öncelikleri tanımlamak, kamu tartışması ve karar alma ortamları içerisinde hareket etmek, açık “karışıklık” durumlarıyla yaşamak. Muhakeme: Bir seçim yapmak ve kriterler üzerinde derinlemesine düşünmek. Analiz: Kategorilere dayalı bir matris oluşturmak. Yöntem ve beceriler: Kısa bir beyanda bulunmak ve sebeplerini belirtmek
Öğrenme amacı	Öğrenciler, dört temel politik görüş arasında kendi konumlarını tanımlayabilirler: liberal, sosyal demokrat, muhafazakâr, yeşilci.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler politik önceliklerini tanımlar, sunar ve karşılaştırırlar.
Materyaller ve kaynaklar	A3 ebadında kağıt (öğrenciler için bir anımsatıcı niteliğinde). 📄 Öğretmenlere yönelik materyaller 3A. ✍ Öğrenci çalışma kağıtları 3.1. Her öğrenciye şerit şeklinde kesilmiş bir kağıt parçası ve tercihen birer keçeli kalem.
Yöntem	Politik beyanlarını sunmak ve analiz etmek; bireysel çalışma; genel tartışma.
Zaman bütçesi	Aşama 1: Öğrenciler politik hedeflerini tanımlarlar. 25 dk. Aşama 2: Öğrenciler kararlarını analiz ederler. 15 dk.

Bilgi kutusu

İlk derste öğrenciler sınıflarını bir mikro toplum olarak deneyimlerler. Bireysel bakış açıları ve siyasi tercihlerden oluşan bir çeşitlilik oluştururlar. Öğrenciler bu tür bir durumun açıklığa kavuşturulması gerektiğini fark edeceklerdir. Öğrencilerin her biri, yaşadığı ülkenin siyasi lideri olduğunu hayal eder ve en başta gelen önceliklerini tanımlarsa, bunların arasında bir seçim yapılması gerekeceği barizdir.

Öğretmen bu ders ve takip eden derslerde süreci kolaylaştırır. Öğrenciler hedeflerini ciddiye alırlarsa kabul edebilecekleri bir karar için pazarlık yapmakla ilgileneceklerdir.

Ders tanımı

Aşama 1: Öğrenciler politik hedeflerini tanımlarlar

Adım 1.1: Hazırlık

Öğrenciler ve öğretmen daire biçiminde, ortada açık bir alan bırakacak şekilde otururlar. Sıralar kenarlara itilmiştir; sınıfın her köşesinde kullanılmak üzere en az bir sıra bulundurulur.

Öğrenciler not almak için gerekli malzemelerini el altında bulundururlar.

Her öğrenciye bir adet şerit şeklinde kesilmiş kağıt ve tercihen bir keçeli kalem verilir.

A3 kağıdı öğretmenin elinin altındadır (“Cumhurbaşkanı olsaydım...”), aşağıya bakınız.

Adım 1.2: Öğrenciler kendi kararlarını alırlar⁸

Öğretmen öğrencilere, bunun yeni bir ünitenin başlangıcı olduğunu açıklar. Konu, öğrencilere aşağıdaki yönergeyi içeren bir faaliyetle tanıtılır:

Bu ülkenin cumhurbaşkanı⁹ olarak göreve başladığınızı hayal edin.

Ülkemizin cumhurbaşkanı olsaydım, önceliklerimin en başında olurdu.

Öğretmen anımsatıcı niteliğindeki kağıdı öğrencilerden oluşan çemberin ortasına koyar.

Önceliklerinizin en başında ne gelir?

Bu ifadeyi tamamlayın. Dikkate alınacak bazı hususlar şunlardır:

Bir hedefe derhal ulaşmak için somut bir önlem tanıtmayı tercih edebilirsiniz – veya uzun vadeli bir hedefe ulaşmak için ilk adımı atabilirsiniz.

Sizi en çok hangi grup, mesele veya sorun ilgilendiriyor?

Öğrenciler bu sorular üzerinde sessizce düşünmeli ve şerit şeklindeki kağıtlara kararlarını yazmalıdırlar. Henüz fikirlerini paylaşmamalıdırlar çünkü bu paylaşım genel turda gerçekleşecektir.

Her öğrenci yalnızca bir kararını sunmalıdır. Akıllarında daha başka seçenekler mevcutsa bunları notlarına kaydetmelidirler.

Adım 1.3: Öğrenciler kararlarını sunarlar

Öğrenciler sırayla kararlarını sunarlar. “Önceliklerimin en başında olurdu” cümlesini tamamlarlar ve başlıca sebeplerini belirtirler. Bunu üzerine yazdıkları şerit şeklindeki kağıtlarını çemberin ortasında yere bırakırlar.

Bazı öğrencilerin benzer fikirler üretmesi beklenebilir. Böyle bir durum oluştuğunda öğretmen bunu hemen belirtir ve bu fikirleri aynı grupta toplamayı önerir. Şeritler buna uygun olarak gruplar halinde toplanır ve uygun bir başlık verilir, örneğin “Yoksulluğa karşı mücadele”, veya “Eğitimin geliştirilmesi”.

Öğretmen, girdilerin yapılanmasına katılmaları için öğrencileri cesaretlendirir. Söz almayan öğrenci kalmadıysa, kararlarla ilgili olarak daha başka tartışma veya yorum yapılmaz.

Sonuç, olasılıkla şerit kağıtlardan oluşan birkaç grup ve belki de tek başına duran bazı beyanlar olacaktır.

⁸ Bu yöntem “Sihirbaz olsaydım” başlıklı Alıştırma 6.3’ün bir varyasyonudur, *Demokrasiyi Öğretmek (Teaching Democracy)*, DVE/İHE Cilt VI, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg, 2008, s. 59.

⁹ Öğretmen ülkenin devlet başkanı için kullanılan resmi terimi kullanır.

Aşama 2: Öğrenciler kararlarını analiz ederler

Adım 2.1: Öğrenciler seçeneklerinin çeşitliliğini tarif ederler.

Öğretmen bu adımı açık bir soruyla kolaylaştırır:

- Oluşturduğunuz “politik manzara”yı tarif edin.

Birçok öğrenci yanıt vermelidir. Aşağıdaki soruya haklı olarak değinebilirler; değilse bunu öğretmen yapar:

- Gruplandırılan görüşleri birbirine bağlayan temel fikir nedir ve diğer öğrenciler hangi sebeple farklı bir konum seçmişlerdir?

Öğrenciler çeşitlilik yapısını tarif edeceklerdir. Açık bir fikir alışverişiyle değil de politik bir karara yönelik seçeneklerle meşgul oldukları için bir anlaşma yapma ihtiyacının bilincine varacaklardır – bazı önerileri bir araya getirecekler ve diğerlerini de hariç tutacaklardır. Fikirlerin zenginliği, tartışmada yer alan, düşünce, görüş ve ifade özgürlüğünü kullanan pek çok vatandaşın ürünüdür. Bir karar alınması gerekmektedir ama bunu kim yapacaktır?

Gerekirse, öğretmen karar vermenin iç yüzünü anlamaları için öğrencileri bu konuda bilgilendirir.

Adım 2.2: Öğretmen temel politik görüşlerle ilgili bir bilgi girdisi sağlar

Sınıfın her bir köşesi dört politik görüşten birini temsil eder. Öğretmen sıraların üzerine bilgilendirme kağıtlarını hazırlamıştır (□ öğretmenlere yönelik materyaller 3A’dan hazırlanan kupürlerden oluşan). Öğretmen sırasıyla konumların her birini tanıtır ve öğrencilerden biri açıklamaları sınıfa okur.

Öğretmen öğrencileri aşağıdaki bilgileri kullanmaya davet eder:

- Hangi temel bakış açısı kendi politik açıklamalarına veya gruplandırılmış görüşlerine karşılık gelmektedir ve hangisi karşılık gelmemektedir?
- Herhangi bir konumla kendilerini özdeşleştirebiliyorlar mı yoksa arada mı kaldılar? Ya da yeni bir konum mu tanımlamak isterler?

Öğretmen – ünitenin planı olan – □ öğrenci çalışma kağıdı 3.1’i dağıtır. Öğrenciler için zorlu bir iş, “politik manzara” içerisinde kendi konumlarını tanımlamaktır. Siyasi partiler, menfaatler, değerler ve tercihler arasında önemli birer arabulucudurlar. Bu nedenle öğrenciler, bu derste ortaya koydukları politik hedefleri teşvik etmek amacıyla partiler oluşturmaya davet edilir. Öğretmen, öğrencilerin bir insan hakkı olarak siyasi katılım haklarını kullandıklarını belirtir. Bir partiye katılmakta veya bir partiden ayrılmakta, yeni bir parti kurmakta, ya da hepten tüm partilerin dışında kalmakta özgürdürler. Bu planda siyasi karar almaya yönelik bir model verilmektedir – insanların zihinlerindeki siyasi hedeflerden kamu yararı üzerine yapılan geçici anlaşmaya kadar.

Adım 2.3: Öğrenciler yeni partilerinde buluşurlar

Dersin son dakikalarında, öğrenciler kendi partilerinde bir araya gelirler. Tartışmalarında destek olması için kendilerine ✍ öğrenci çalışma kağıtları 3.2 ve 3.3 verilir.

Öğretmen tercihlerini bir partiye katılmamak ve bir parti kurmamak yönünde kullanan öğrencilerle konuşur. Gerçekte olduğu gibi bu ortamda da partilerin daha güçlü olduklarını ve liderliği ele geçireceklerini anlamaları gereklidir. Eğer onlar kendi hedeflerini ciddiye alıyorsa, bunların uygulandığını görmek için konuyla ilgilenmeleri gerekmektedir. Bunun olması için bir güç unsuru gereklidir. Partilerin bu güç için gerekli potansiyeli oluşturma kabiliyeti vardır. Bu nedenle öğrenciler aşağıdaki seçeneklerden birini dikkate almalıdırlar:

- Belki de daha önceden not ettiğiniz ilave seçenekleriniz varsa, bu tür hedeflere dayanarak bir partiye katılmayı düşünün.
- Kendi aranızda bir parti kurup kuramayacağınızı anlamak için birbirinizle konuşun.
- Partilerin politik açıklamalarını bekleyin ve seçiminizi sonra yapın.

Ders 2

Hangi hedefleri teşvik etmek istiyoruz?

Öğrenciler siyasi partiler oluştururlar

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Katılım: Müzakere etmek – kendi hedeflerinde ısrar etmek ve başkalarının hedeflerini kabul etmek arasındaki dengeyi kurmak
Öğrenme amacı	Siyasi partiler politik hedefleri teşvik etmek için gerekli olan gücü üretirler. Bunu, üyelerinin bireysel görüşlerini ve menfaatlerini bir araya getirerek yaparlar ve bu nedenle de ödün vermeleri gerekir.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler ortak bir politik öncelikler gündemini müzakere ederler. Parti profillerini bir tanıtım faaliyetiyle ortaya koyarlar.
Materyaller ve kaynaklar	☞ Öğrenci çalışma kağıtları 3.1-3.4. ☞ Öğretmenlere yönelik materyaller 3B
Yöntem	Grup çalışması; genel sunumlar, ders anlatımı.
Zaman bütçesi	Aşama 1: Öğrenciler partilerinin profillerini tanımlarlar. 15 dk. Aşama 2: Tanıtım faaliyeti: partiler profillerini sunar. 10 dk. Aşama 3: Öğretmen yapılandırmacı kamu yararı kavramını tanıtır. 5 dk. Aşama 4: Öğrenciler müzakere stratejilerini tartışır. 10 dk.

Bilgi kutusu

Dersin büyük bir bölümü öğrencilerin faaliyetlerini hazırlamalarına ayrılır ve bu yüzden hazırlıklar sıkı bir zaman çizelgesi dahilinde tamamlanmalıdır (bakınız ☞ Öğrenci çalışma kağıtları 3.1).

Öğretmen, öğrencilere mevcut deneyimlerine yönelik yeni bir bakış açısı getiren kısa bir ders anlatır. Öğretmen, öğrencilerin hâlihazırda bildikleri pek çok şeye değinir ve bu ünitenin temel kavramlarını tanıtır – çeşitlilik, çoğulculuk, kamu yararı.

Yapılandırmacı öğrenme, bilgilendirme, ve yeni bir yapılandırmacı öğrenme aşamasının yarattığı etkileşim aracılığıyla, kavramlar öğrencilere anlamlı gelir, zira bu kavramlar öğrencilerin içinde buldukları durumu anlamalarına yardımcı olur.

Ders Tanımı

Öğretmen dersin gündemine atıfta bulunur (☞ öğrenci çalışma kağıdı 3.1). Partiler “politik manzara”nın içindeki konumlarını kabul ederler – kelimenin gerçek anlamıyla bu konumdaki yerlerini alırlar – ve profilleri üzerinde çalışırlar. Tanıtım faaliyeti herkese konumunu tanımlamakta yardımcı olacaktır – başka partilerle işbirliği içinde mi yoksa çatışma halinde mi?

Aşama 1: Öğrenciler partilerinin profillerini ve gündemlerini tanımlar

Adım 1.1: Öğrenciler “politik manzara”nın içindeki konumlarını tanımlarlar

Politik açıklamalarını bir önceki derste gruplandırılan öğrenciler artık “politik manzara”nın içinde konumlarının nerede olduğuna karar vermelidirler. Konumlarını sıraları ve sandalyelerini kullanarak belli ederler. Konumları sınıfın köşelerinden birinde veya aralarda herhangi bir yerde olabilir. Bu şekilde, partilerin arasında kalan alan, gerçek anlamıyla, hangi partilerin birbirlerine daha yakın veya hangilerinin birbirinin muhalifi olduklarını da belli eder. İki parti birbirine ne kadar yakınsa, ortak hedefler etrafında bir koalisyon oluşturma ihtimalleri de o kadar fazladır.

Herhangi bir partiye katılmamayı seçen öğrenciler serbest bir bölgede, tercihen sınıfın ortasında toplanırlar. Görüşlerini paylaşırlar. Arzu ederlerse öğretmen kolaylaştırıcı rolüyle onlara katılır. Öğretmen onları bir partiye katılmaya ikna etmemeli, ancak sorularını ve itirazlarını dinlemelidir. Partilerden birine katılıp katılmayacaklarına ve bunu nasıl yapacaklarına öğretmen değil öğrenciler karar verir.

Partiler, gerçekte olduğu gibi, her zaman için yeni üyeleri kabul etmelidir. Öğrenciler aynı zamanda bir partiden ayrılma hakkına da sahiptirler.

Adım 2.2: Partiler profillerini tanımlarlar

☞ Öğrenci çalışma kağıtları 3.2 ve 3.3’ün rehberliğinde öğrenciler partilerinin profilleri üzerinde çalışırlar. Öğretmen izler ve dinler ancak kendisinden destek istenmediği veya ciddi bir sorun çıkmadığı sürece müdahale etmez.

Aşama 2: Tanıtım faaliyeti – partiler profillerini tanıtır

Bu partiler için bir tanıtım faaliyetidir, bireysel olarak öğrenciler için değil. Bu, kullanılacak sürenin kısıtlı oluşuyla da doğrulanabilir. Partiler bireysel bakış açılarını bir araya getirirler ki bu da bireysel görüşlerin çeşitliliğini azaltmaya yarar.

Partilerin her birine eşit süre verilir –toplam parti sayısına bağlı olarak 2 veya 3 dakika. Öğrenciler sunumlarını hazırlarken öğretmen bu durumu onlara izah eder ve bu kuralı katı biçimde uygular – adil olmanın gerektirdiği bariz sebeplerle.

☞ Öğrenci çalışma kağıdı 3.2’de önerildiği gibi, konuşmacıların henüz seçimlerini yapmamış olan öğrencilerin ilgisini çekmeye çalışmaları beklenebilir. Bunun yanı sıra, diğer partilerle rekabet etmeye kalkışabilirler. El ilanları veya posterler partilere destek sağlayabilir.

Öğrencilerin hepsi, herhangi bir partinin üyesi olsalar da olmasalar da tanıtım faaliyetinden sonra bir partiden ayrılmaya veya bir partiye katılmaya karar verebilirler.

Aşama 3: Öğretmen derin düşünce için bir girdi sağlar: kamu yararı

Bu girdi – ☞ öğrenci çalışma kağıdı 3.4 ile desteklenmiş kısa bir ders – öğrencilerin deneyimleriyle çeşitlilik ve çoğulculuk temel kavramları arasında bağlantı kurmaya yarar. Dersi, deneyim ve öğrencilerin yarattıkları etkileşim kapsamına yerleştirerek, yapılandırmacı öğrenme ve sistematik ders anlatımı arasında karşılıklı bir etkileşim gerçekleştirilmiş olur.

☞ Öğretmenlere yönelik materyaller 3B ders için taslak bir özet sunmaktadır.

Öğrenciler, gerekli olduğu takdirde, daha fazla açıklama isteyebilirler. Aksi takdirde herhangi bir tartışmaya ihtiyaç duyulmaz, zira öğrenciler daha sonraki çalışmalarında bu girdi üzerinde düşünebilirler.

Aşama 4: Partiler müzakere stratejilerini hazırlar

Öğretmen ünite planına atıfta bulunur (□ öğrenci çalışma kağıdı 3.1). Takip eden derste partilerin birbirleriyle müzakere etme fırsatı olur. Bir ittifak, bir koalisyon oluşturabilecekler midir? Tüm partilerin ve tek başına duran öğrencilerin kamu yararı hakkındaki fikirlerini müzakere etmesi için bir yuvarlak masa oturumu yapılacaktır. Bu dersin son aşamasında, öğrenciler müzakereler için stratejilerini hazırlayabilirler.

- Hangi hedeflere öncelik vereceklerdir?
- İkili görüşmelerin ilk turunda hangi partiye veya partilere yakınlaşmak isterler?
- Parti, kaç heyet oluşturacaktır?

Öğrenciler partilerinde kendi aralarındaki tartışmalara geri dönerler. Destek vermesi için öğretmeni yanlarına çağırmadıkları sürece kendi başlarına çalışırlar.

Ders 3

Kamu yararı nedir?

Görüş ayrılığından doğan fikir birliği

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Katılım: müzakere becerileri. Analiz: ortak amaç için hedeflerin analizi.
Öğrenme amacı	Siyasetin iki boyutu vardır: sorunların çözümü ve yetki mücadelesi. Destek görmek ve anlaşmaya varmanın bedeli ödün vermektir.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler bir kararı müzakere ederler.
Materyaller ve kaynaklar	A4 ebadında kağıt şeritler ve keçeli kalemler. “elmas modeli analizi” için demonstrasyon şeritleri.
Yöntem	Karar alma oyunu; bireysel ve grup çalışması ve genel oturumlar.
Zaman bütçesi	Aşama 1: Öğrenciler önerilerini tanımlarlar. 10 dk. Aşama 2: Öğrenciler bir yuvarlak masa etrafında müzakere ederler. 30 dk.

Bilgi kutusu

Bu ünite, kamu yararına ilişkin ortak bir anlayışla tanımlanmış hedeflerin müzakere sürecine örnek teşkil eder. Bu derste, öğrencilerin görevi bu hedef için çaba göstermektir. Başarılı olabilirler veya olmayabilirler. Gösterdikleri çaba ve edindikleri deneyim en az sonucun kendisi kadar önemlidir.

Öğretmen kolaylaştırıcı rolünü oynamaya devam eder. Örneğin, öğretmen müzakere için örnekler sunar fakat içerikler üzerine yorum yapmaz.

Birinci aşama sırasında, herhangi bir partiye katılmadıkları için dışlanan öğrencilere özel dikkat gösterilmelidir.

Ders Tanımı

Başlangıç: öğretmen planın ayrıntılarını verir

Öğretmen ünite planına atıfta bulunur (öğrenci çalışma kağıdı 3.1) ve öğrencilere görevlerini hatırlatır. Bu derste siyasi gündemi müzakere edeceklerdir. Önerdikleri hedefler nelerdir?

Aşama 1: Öğrenciler hedeflerini tanımlar

Öğrenciler hangi hedefleri önereceklerine karar verirler. Partiler öneride bulunduğu gibi, tek başına duran öğrenciler de öneride bulunabilir. Bu durum, tek başına duran “tarafsız” öğrencilere bir üstünlük sağlıyormuş gibi görünür; diğer taraftan, partilerden birine ait bir önerinin oylamayla gündemin birinci sırasına yerleşme olasılığı daha fazladır.

Grup konuşmacıları veya tek başına duran öğrenciler kısa bir tanıtım açıklaması hazırlarlar.

Öğrenciler hedeflerini keçeli kalemle şerit şeklindeki kağıt parçasına yazarlar.

Aşama 2: Öğrenciler “yuvarlak masa”da müzakere ederler

Öğretmen tam vaktinde başlamak konusunda ısrarcı davranır. Öğrenciler daire şeklinde dizilen sandalyelere otururlar; bu, tam olarak “yuvarlak masa” mecazına uymasa da iletişimi en iyi şekilde destekler. Koalisyon kuran partiler yan yana otururlar.

Adım 2.1: Öğrenciler önerilerini yaparlar

Öğretmen yuvarlak masa görüşmelerini başlatır ve her partinin konuşmacısı ile tek başına duran öğrencilere söz hakkı verir. Öğretmen yapmış oldukları anlaşmalar varsa bunları bildirmelerini ve ortak bir karar alınması için bir öneride bulunmalarını ister. Öğrenciler kağıt şeritlerini yere bırakırlar.

Adım 2.2: Öğrenciler hedeflerini incelerler ve ödün vermek ile bütünleşmeye yönelik fırsatları keşfederler

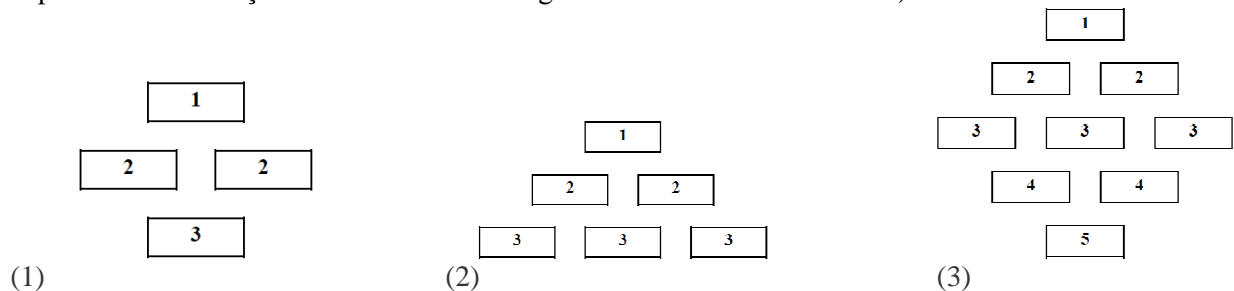
Herkes konuştuğundan sonra öğretmen, öğrencilerin önerileri arasında olası bağlantılar ve ödünleri kolaylaştırır.

- Önerilerden birbiriyle uyumlu olanlar var mı? Bunlar gruplandırılabilir mi?
- Hangi öneriler birbirini kapsam dışında bırakır? Burada öğrenciler dikkatli bir şekilde önerilere bakmalıdır. Hedefler birbirini kapsam dışında bırakıyor mu? Yoksa hedefler aynı amacı paylaşıyor fakat çok fazla çaba, kaynak ya da para mı gerektiriyor?

Adım 2.3: Öğretmen müzakere için bir model önerir

Öğretmen, kamu yararına yönelik bir hedefler gündemi tasarlamak için bir model önerir. A4 kağıtlarından şeritler halinde kesilmiş ve aşağıda belirtildiği gibi numaralarla işaretlenmiş kağıt parçalarıyla, klasik “elmas modeli analizinin” (model No.3) basitleştirilmiş bir versiyonu olan Model No. 1’i tanıtır.

Dört hedefli varyantta hedeflerden bir tanesine en yüksek öncelik verilir. İki hedef ikinci sırada yer alır ve öneminin ya da aciliyetinin daha az olduğu düşünülen bir hedef de 3ncü sıraya yerleştirilir (veya hepten sıralamadan çıkartılır – bu durumda öğretmen hedef No. 3’ü kaldırır).



Üç veya dört hedeften oluşan bu sıkışık model müzakere gerektirir, zira modelde çok sayıda hedefin yer almasına izin verilemez. Diğer taraftan, herkesi memnun edecek ama ele alınması daha karmaşık olan bir gündeme kıyasla daha az sayıda hedef konması bunların uygulanmasını kolaylaştırır (kapsayıcılık ve verimlilik arasındaki ikilem). Öğretmen model No. 1'i, 2 ve 3 No.'lu modellere dönüştürmek için şeritleri ilave eder.

Öğretmen son olarak tüm modellerin yalnızca bir tane en yüksek öncelik tanımladığını belirtir. Dolayısıyla, daha başka ve son derece radikal bir seçenek sadece bir tek hedef tanımlamak olacaktır:

1

Adım 2.4: Öğrenciler müzakere ederler

Öğrencilerin üzerinde anlaşmaya varmaları gereken birçok soru vardır. Bu sorular aynı zamanda ödün vererek anlaşmaya ve çoğunluğun desteğine giden farklı yollar açar.

- Hangi modeli seçmeliyiz – kaç tane hedefi dahil etmek istiyoruz?
- Hangi hedeflere en yüksek önceliği veriyoruz?
- Hepimizin toplu halde sadece bir tek hedef üzerinde anlaşmamız mümkün olabilir mi?
- Hangi hedefleri gündemimize dahil etmeliyiz? Birbirine destek olan hedefler mi yoksa birbirini kapsam dışında bırakan hedefler mi?
- Gündem bir bütün olarak bakıldığında bir anlam ifade ediyor mu?

Burada dikkatli bir şekilde mantık yürütülmesi ve tartışılması gerekir. Partilerin hedefleri için daha güçlü takviyeleri olabilir fakat diğerlerinin de daha iyi fikirleri olabilir. Dolayısıyla hangi hedeflerin en fazla destek kazandığı ucu açık bir sorudur.

Birbirini kapsam dışında bırakan hedeflerin dahil edilmesi (örn. yeşilci + muhafazakâr) partiler arasında koalisyonlar veya tüm-partilerin yönetimi için tipik bir durumdur. Hedeflerin (hepsinin bir tek parti tarafından tanımlandığı) geliştirilmiş modeli daha rekabetçi ve anlaşmazlık odaklıdır. Bu nedenle bu modeller arasındaki seçim aynı zamanda bir politik kültürler seçimidir – demokraside çoğulculuğu ele almanın yolları. Öğretmen, öğrencilerin bu meselenin nasıl üstesinden geldiklerini gözlemler ve derinlemesine düşünme dersinde buna değinip değinmeyeceğine karar verir.

Öğrenciler, kendilerine ait gündem modelini oluşturmak için yerdeki kartları kaydırırlar (elmas veya piramit şeklini oluşturacak şekilde). Eğer aynı hedefleri içeren birkaç model varsa, karşılaştırabilmek için birbirinin aynısı olan modeller kullanılır.

Kartlar en sonunda posterler yaratmak için kağıtlı sunum tahtalarının üstüne iliştilir. Bunlar bir sonraki derste kullanılacaktır.

Adım 2.5: Öğrenciler oylama yapar

Toplantının sonunda öğrenciler el kaldırarak oylama yaparlar. Eğer bir grup hedef üzerinde anlaşmaya varmışlarsa o grubun oybirliğiyle seçilmesi beklenebilir.

Eğer farklı modeller ortaya çıkmışsa, öğrenciler bunlar üzerinde oylama yapar.

Bu durumda öğretmen aşağıdaki oylama prosedürünü önerir ki bunun da modeller için yapılacak oylama başlamadan önce, (yine oylama yaparak) üzerinde karar verilmesi gerekir: modellerden herhangi biri %50'yi aşan bir çoğunluğun oyunu alırsa, o model kabul edilir. Aksi takdirde– bu kez ilk oylamada en yüksek oy toplayan ilk iki model arasında – ikinci bir oylama yapılır. Çekimser oyları hesaba katarak, en yüksek sayıda oyları alan model kabul edilir.

Ders 4**Çoğulcu demokraside yer almak****Öğrenciler deneyimleri üzerinde derinlemesine düşünürler**

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Analiz ve muhakeme: Kendi çalışmasının sonuçlarını yapılandırmak. Metodik beceriler: Kısa beyanlarda bulunmak, geribildirim vermek.
Öğrenme amacı	Çoğulculuk adil ve etkili karar almayı destekler. “Görüş ayrılığından doğan fikir birliği.” Demokraside yer alarak menfaatlerimi koruyorum.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler, deneyimleri üzerine derinlemesine düşünür ve tartışır, üniteyle ilgili geribildirimde bulunurlar.
Materyaller ve kaynaklar	Kağıtlı sunum tahtaları ve keçeli kalemler, 8 öğrenci çalışma kağıdı 2.5 (EİHB) ve 2.6 (AİHS)’nin birer kopyası.
Yöntem	“Sessizlik duvarı”. Bireysel çalışma, sunum ve tartışma. Flaş turu. (flashlight round)
Zaman bütçesi	Aşama 1: Öğrenciler deneyimleri üzerinde derinlemesine düşünürler (“Sessizlik duvarı”). 20 dk.
	Aşama 2: Tamamlayıcı tartışma. 15 dk.
	Aşama 3: Öğrenciler geribildirimde bulunur. 5 dk.

Bilgi kutusu

Derinlemesine düşünmek yapılandırmacı öğrenme demektir. Öğrenciler görüşlerini oluştururlar ve bunları birbirleriyle paylaşırlar. Öğretmenin rolü uygun yöntemler ve zaman planlaması için bir çerçeve temin etmektir. Bu, öğretim vermenin insan hakları aracılığıyla gerçekleştirilen şekline dair bir örnektir: öğrenciler düşünce ve ifade özgürlüklerini kullanırlar. Kurallara bağlı olan çerçeve kapsamında her öğrenciye katılma fırsatı verir. Bu tür fırsatlar asla eşit olarak algılanmayacaktır çünkü farklı öğrenme türlerine sahip öğrenciler öğretmenin seçtiği yöntemler karşısında farklı şekillerde karşılık vereceklerdir.

Öğretmen yalnızca kısa bir süre konuşur. Ancak, dersin çerçevesini ve zaman planlamasını tanımlayan kişi olarak öğretmenin liderliği her zaman mevcuttur. Diğer ünitelerde olduğu gibi, öğrenciler, bu deneyimle özgürlüğün katı kurallar ve liderlikle bir araya geldiğinde daha iyi gittiğini, hatta özgürlüğün bunları gerektirebileceğini yaşayarak öğrenirler.

Ders Tanımı

Hazırlıklar:

Bir önceki derste öğrencilerin oylama yaptığı siyasi gündem modelleri duvara/tahtaya asılır.

Sınıfın çeşitli yerlerine dört adet kağıtlı sunum tahtası (“sessizlik duvarı”) asılır ve yakınlarına 2-3 adet farklı renklerde keçeli kalem konulur. Kağıtlı sunum tahtaları kolay erişilir olmalı ve etraflarında yarım daire biçimde yerleştirilmiş 5-6 sandalye bulunmalı. Veya bunun yerine, iki veya üç sıra birleştirilip kağıtlı sunum tahtaları bunların üzerine yatırılabilir.

Öğretmen, üzerlerine temel soruları yazarak (aşağıya bakınız) kağıtlı sunum tahtalarını dersten önce hazırlamıştır. Öğrencilerin yazmak için fazladan alana ihtiyaç duymaları halinde yedek kağıtlı sunum tahtaları el altında hazır bulundurulur.

Oturma düzeni iletişimi destekler niteliktedir. Sıralar yazı tahtasının önüne dizilerek oturulmayacak, bunun yerine sandalyeler daire biçiminde yerleştirilecek veya sıralar, ortalarında kare biçiminde açık bir alan kalacak şekilde dizilecek – kağıtlı sunum tahtalarının düzenine en iyi hangisi uyuyorsa o tercih edilecek.

Aşama 1: Öğrenciler deneyimleri üzerinde derinlemesine düşünürler (“Sessizlik duvarları”)

Adım 1.1: Öğretmen “sessizlik duvarlarının” nasıl kullanılacağı konusunda öğrencileri bilgilendirir¹⁰

Öğrenciler ve öğretmen yerlerine otururlar. Öğretmen – yeni bilgiler incelemek veya yeni bir görev üzerinde çalışmaktan ziyade geriye dönüp bakarak ve derinlemesine düşünerek – planda görünen (≈ öğrenci çalışma kağıdı 3.1) dersin temasına değinir. Derinlemesine düşünme oturumu, öğrencilerin düşünmeleri, fikirlerini paylaşmaları ve bunları tartışmaları için bir ortamdır.

Öğretmen “sessizlik duvarı” yöntemini tanıtır ve niçin bu yöntemin seçildiğini açıklar: derinlemesine düşünmeyi desteklemek açısından iyi bir yöntemdir ve öğrencilere düşünmek ve iletişim kurmak için azami zaman payı tanır.

Öğretmen dört postere atıfta bulunur – dört “sessizlik duvarı”:

- **Çoğulculuk**
Çoğulculuk deneyimini nasıl yaşadım?
- **Görüş ayrılığundan fikir birliği doğar mı?**
Kamu yararının tanımı üzerinde anlaşmaya varmak konusunda hangi sebeplerle başarılı veya başarısız olduk?
- **Çeşitlilik gösteren güç dağılımı**
Daha güçlü veya daha zayıf oyunculardan biri olmak bize neler hissettirdi?
- **İnsan hakları**
Bu derslerde hangi insan haklarını kullandık? (Bu noktada ≈ öğrenci çalışma kağıdı 2.5, Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi ve 2.6, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin fotokopileri temin edilir.)

Yönergeler:

- Alıştırma süresince sessizlik olmalıdır – nitekim alıştırmanın adı “sessizlik duvarı”dır. Bu yazılı olarak yapılan bir tartışmadır.
- Öğrencilerin her biri dilediği kadar yazabilir.
- Gerekli olan asgari miktar: her biri iki farklı “sessizlik duvarı”nda olmak kaydıyla en az iki kayıttır.
- Öğrenciler temel soruya verdikleri yanıtı yazabilirler veya başka bir öğrencinin yazdıkları üzerine yorum yapabilirler. Oklar, çizgiler ve semboller kullanılabilir.
- Öğrenciler gezinebilir veya bir tek posterin önünde kalabilir.

¹⁰ Bu yöntem, Alıştırma 7.1 “Sessizlik duvarı”nın bir varyasyonudur, *Demokrasiyi Öğretmek (Teaching Democracy)*, DVE/İHE Cilt VI, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg, 2008, s. 62.

Adım 1.2: Öğrenciler fikirlerini “sessizlik duvarına” yazarlar.

Öğrenciler derste öğrendikleri şekilde derinlemesine düşünme alıştırmalarını gerçekleştirirler. Öğretmen kağıtlı sunum tahtalarında kendini göstermeye başlayan fikir ve görüş alışverişini takip eder fakat katılmaz. Öğretmen, sessizlik kuralına herkesin sıkı sıkıya uyması konusunda ısrarcı davranır.

Bu aşama 10-15 dakika sürer.

Aşama 2: Tamamlayıcı tartışma

Öğretmen öğrencilerin yerlerine geçmelerini ister ve bir sonraki aşamayı duyurur (sandalyeler daire biçiminde veya ortasında kare biçiminde açık bir alan kalacak şekilde dizilmiş olmalıdır): öğretmen başkanlığında tamamlayıcı tartışma.

Öncelikle öğrencilerin tartışmak istedikleri temalar üzerinde anlaşmaya varmaları gerekir. Öğretmen onların mevcut süre içerisinde bir seçim yapma ihtiyacının farkına varmalarını sağlar. Bu durum, “sessizlik duvarlarının” her birini kısaca yorumlamaktansa, bir veya iki “sessizlik duvarı”na odaklanmayı akla getirir, ancak buna karar verecek olan öğrencilerdir.

Bu tür bir tartışma yapılandırıcı öğrenmenin bir parçasıdır. Öğretmen öğrencilerin neler söyleyeceklerini önceden tahmin edemez ve etmesine de gerek yoktur. Öğretmenin görevi, öğrencilerden gelen katkılara bir şekil kazandırmak, onları yapılandırmaktır.¹¹

Aşama 3: Geribildirim (“flaş” turu)

Öğretmen tartışmanın sona erdiğini duyurur ki üniteyle ilgili geribildirimler için son bir tura vakit kalsın. Yöntem, “flaş” açıklamalarıyla yapılan bir turdan oluşur. Öğrencilerin her biri aşağıdaki ifadeyi tamamlar:

“Bu ünite de öğrendiğim en ilginç veya en önemli şey ... “

Sırasıyla, her öğrenci 1-2 cümlelik kısa bir açıklama yapar. Yorum yapılmasına izin verilmez. Öğrenciler birbirlerinin açıklamalarını tekrarlamakta ve vurgulamakta serbestirler.

Geribildirim, sürdürülebilir öğrenmeye ait bir parçanın oluşturulmasında öğrencileri destekler. Öğretmen, üniteyi değerlendirebileceği bilgiler edinmiş olur. Hem öğrenciler hem de öğretmen gelecekteki DVE/İHE çalışmalarının planlaması için fikirlerden yararlanabilir (diğer ünitelere bağlantılar, ek çalışmalar).

¹¹ Giriş bölümünde yapılandırıcı öğrenme konulu bölüme bakınız.

📖 Öğretmenlere yönelik materyaller 3A

Dört temel politik görüş



Liberal görüş: önce bireysel özgürlük

- Temel ilkeler: kişisel özgürlük ve sorumluluk.
- İnsan hakları ve vatandaşlık haklarının korunması.
- İlerlemenin, modernleşmenin ve yükselen refah düzeyinin itici gücü olarak serbest ticaret ve rekabet.
- Kapitalizm en çok kendi haline bırakıldığında iyi işler.
- Güçlü bir devlet – fakat hukukun üstünlüğü ile yetinen bir devlet.
- Cömert sosyal sigorta yardımları insanları tembelliğe iter.
- Kişisel çaba ve başarı karşılığını vermelidir – gelir ve kârın çok ağır vergilendirilmemesi gerekir.

Slogan: “Risk almadan özgürlük de yok”.



Sosyal demokrat görüş: önce eşitlik

- Temel ilkeler: eşitlik, dayanışma, sosyal güvenlik.
- Zayıf, yoksul ve imtiyaz sahibi olmayanların korunması.
- Kontrol edilmediği takdirde kapitalizm sosyal bölünmeyi derinleştirecektir. Kapitalizmin alternatifi yoktur fakat etkilerinin politik yollarla kontrol edilip düzeltilmesi gerekir.
- Aileler, engelliler, hastalar, yaşlılar, işsizler ve yoksulların bakımı için bir sosyal güvenlik sistemine ihtiyacımız var.
- Dayanışma, güçlü olanların ihtiyacı olanlara yardım etmesi anlamına gelir.

Slogan: “Birlik olursak yücelir – bölünürsek tökezleriz.”



Muhafazakâr görüş: önce güvenlik

- Temel ilkeler: güvenlik ve istikrar.
- Güçlü bir devlet ülkeyi tehlikeler ve tehditlerden korumak için önemlidir.
- Güçlü bir devlet modern, verimli bir ekonomiye dayanır.
- Sosyal bölünmenin derinleşmesinden kaçınılmalıdır.
- Aile kurumunun özel korumaya ihtiyacı vardır.
- Vatandaşlar yalnızca kendi sorunlarıyla başa çıkamadıkları zaman destek istemelidirler.

Slogan: “Sağlıklı bir ekonomide güçlü bir devlet”.



Yeşilci görüş: önce doğal ortam

- Temel ilkeler: doğal ortamın korunması, gelecek nesiller için sorumluluk.
- Ekonomik büyüme ve fosil yakıt tüketimine bağlı olan mevcut yaşam biçimimiz geleceğimiz için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.
- Çevrenin küresel düzeyde korunması için uluslararası anlaşmalar gereklidir.
- Gelecek nesiller ve gezegenimizin tamamı için sorumluluk taşıyoruz.
- Günlük yaşantılarımızda küçük değişiklikler yapmak fark yaratabilir.

Slogan: “Para karın doyurmaz.”

Öğretmenlere yönelik materyaller 3B

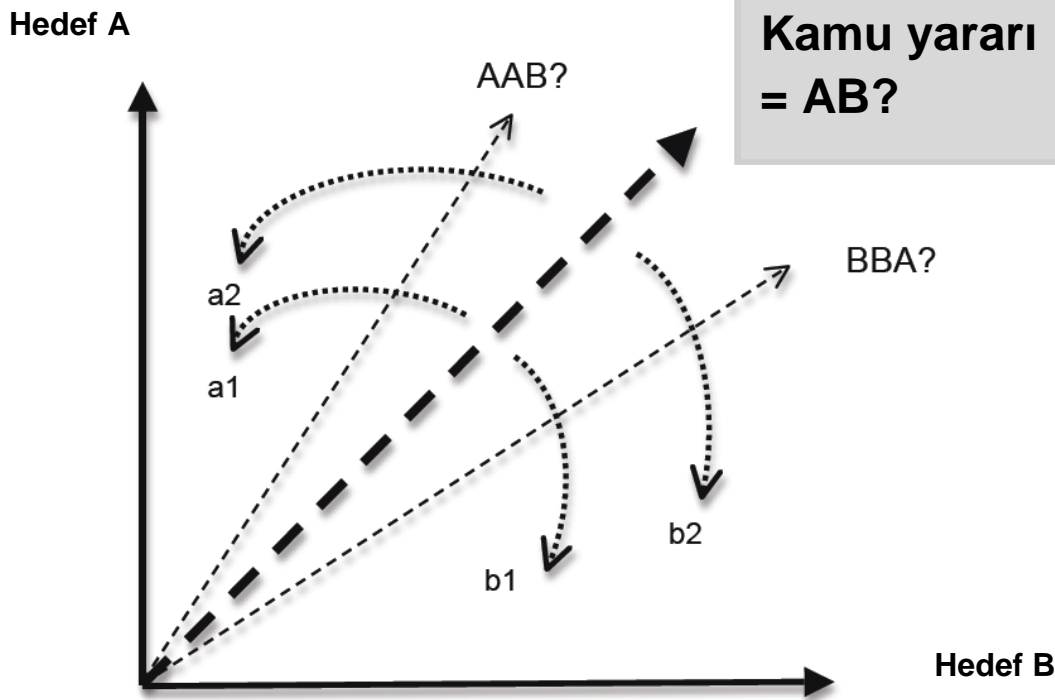
Ders: kamu yararı nedir?

Bu taslak, analizin temel kılavuz kurallarını tanımlamaktadır. Öğretmen, dersi öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarına ve ünitenin kapsamına göre uyarlamalıdır.

Demokrasilerde kamu yararının ne olduğunu kesin olarak hiç kimsenin bilmediği anlaşılmaktadır ve bu nedenle ait olduğumuz topluluk için en iyi olduğunu düşündüğümüz şeyin ne olduğuna birlikte karar vermemiz gerekir. Diktatörlüklerde neyin kamu yararına olduğuna yönetim karar verir – demokrasiyle diktatörlük arasındaki en büyük farklılıklardan birisi budur.¹²

Bu devam eden tartışmaya herkes katılabilir ve nitekim katılmaktadır da: siyasi partiler, menfaat grupları, medya, politikacılar ve tek başına vatandaşlar. Özünde, demokraside yer almakla kastedilen şey tam olarak da budur – münazara etmek ve sonunda ülke (veya dünya) için neyin iyi olduğuna ve bu hedefe nasıl ulaşılabileceğine karar vermek.

Bu ünite, bu karar alma sürecinin son derece basitleştirilmiş bir modeli olarak tasarlanmıştır. Kamu yararıyla ilgili bireysel fikirlerinizi önermekle işe koyulunuz– bu ülkenin lideri olsaydınız önceliklerinizin ne olacağını düşündüğünüz zaman kamu yararını düşünüyorsunuz demektir. Şimdi de parti kurmakla meşgulünüz.



Bir sonraki derste – şimdiki şartlara göre – kamu yararını tanımlayan bir çoğunluk oluşturup oluşturamadığınızı anlamak için birbirinizle müzakere edeceksiniz.

Bu şema, bu tür bir karar alma sürecinde neler olduğunu göstermektedir. Farz edin ki tartışmaya konu iki temel hedef var, hedef A ve hedef B (bunlarla partilerin sunmuş olduğu somut hedefler arasında bağlantı kurulabilir). Üç adet noktalı ok, partilerin savunduğu üç nihai seçimi belirtir - kimileri hedef A'ya öncelik vermek ister (varyant AAB), kimileri ise hedef B'ye (varyant BBA). Bunlar ödün vermek için farklı fikirlerdir. Her parti toplumda belirli grup menfaatlerini destekleyen belirli bir gündemi temsil eder ve diğer tarafın menfaatlerini de dikkate almayı teklif eder.

¹² Bu noktanın daha ayrıntılı biçimde nasıl ele alındığını görmek için \approx öğrenci çalışma kağıdı 3.6'ya bakınız.

Partiler bu nedenle karar alma sürecini kendi yönlerine doğru etkilemeye çalışırlar – a1 ve a2 hedef AAB'den yanadır, b1 ve b2 partileri ise karşıt yöne çekmektedir (BBA).

Kamu yararı açısından hangi seçenek en iyisidir: AAB mi yoksa BBA mı? Yoksa daha ziyade ortalarda bir denge mi vardır: AB? Bir karar alınmalıdır. Partiler müzakere ederler ve üzerinde anlaşabilecekleri ve bu suretle birlikte destekleyebilecekleri bir uzlaşma yolu bulmaya çalışırlar. Demokrasilerde yetki karşılığında ödenecek bedel ödün vermektir. Karar verme yetkisi çoğunluğun elindedir. Azınlık veya bireyler mantık yürüterek kararı etkileyebilir.

Bu şekilde alınan kararlar kalıcı olarak eleştirel incelemeye tabi tutulurlar. Söz konusu karar her şeye rağmen kamu yararına olmayabilir. Koşullar değişebilir. Çoğunluklar değişebilir. Çoğunluk sağlam bir muhakeme karşısında fikirlerini değiştirmeye ikna olabilir. Demokratik bir topluluk öğrenen bir topluluktur.

Ek çalışma (bu kısım ayrı olarak verilebilir)

Tüm bu anlatılanlarla bu ünitenin temel kavramları arasında nasıl bir bağlantı vardır – çeşitlilik ve çoğulculuk?

Düşünce ve ifade özgürlüklerini kullanarak, tek başına vatandaşlar ülke için neyin iyi olduğu konusunda geniş çapta **çeşitlilik** arz eden bir bireysel görüşler spektrumu yaratırlar. Kendi hedeflerinin uygulamaya konduğunu görmek isteyen vatandaşlar parti, menfaat grupları vb. gibi kuruluşlara katılır veya bunları bizzat oluştururlar. Bu, düzenli **çoğulculuktur** (bakınız, şemada a1, a2, b1, b2).

Çoğulculuk yetki ve politik tesir için rekabeti ortaya çıkarır. Bir karar için, bazı hedefler reddedilirken bazı hedeflerin ve menfaatlerin de öncelik sırasına konması gerekir. Yeterli bir çoğunluğa ulaşmak için bazen ödün verilmesi gerekir.

Kendi menfaatlerini ve görüşlerini açık ve sesli olarak dile getirerek bu oyunda yer almayan vatandaşlar kendilerini dışlanmış bulacaklardır. Demokraside yer almak herkesin menfaatinidir.

📖 Öğretmenlere yönelik materyaller 3C

Ek çalışmalar ve tamamlayıcı çalışmalar için öneriler

1. Partiler sosyal bölünmeleri nasıl yansıtır?

☞ öğrenci çalışma kağıdı 3.5 ve tartışma

- Toplumumuzda hangi bölünmeler mevcuttur?
- Ülkemizdeki partiler bu bölünmeleri ne şekilde yansıtmaktadır?
- Ne gibi kararlar alınmıştır ve ne gibi ödünler verilmiştir?

2. Çoğulculuk

- Siyasette hangi menfaat grupları ve STK'ler mevcuttur?
- Hangi menfaatler iyi organize edilmiştir? Hangiler edilmemiştir?

3. Ödün vermek

Demokrasilerde çoğulculuk ödün verme gereğini ortaya çıkarır. Bu konuyla ilgili farklı görüşler mevcuttur:

1. Bireysel oyuncunun bakış açısından: ödün vermek yetki karşılığında ödenmesi gereken bir bedeldir. İyi fikirler hafifletilerek ikinci en iyi çözüme ulaşılır.
2. Genel bir bakış açısından: çoğulculuk rekabet doğurur; oyuncular birbirlerini kontrol altında tutarlar ve kimsenin fazlaca güç sahibi olmamasını sağlarlar. Toplumda çoğulculuğun etkisi, anayasada güçler ayrılığının etkisinin aynısıdır.
3. Sonuç açısından bakıldığında: çoğulculuk ödün verme gereğini ortaya çıkarır. Uç noktalara varan kararlar nadirdir. Bu, sosyal bütünlüğü destekler.

-Sizin ülkenizde bu görüşlerin hangisi gerçekçi bir kontrolle teyit edilmektedir, örneğin bir örnek olay çalışması?

4. Demokrasi ve diktatörlüğün karşılaştırılması

☞ öğrenci çalışma kağıdı 3.4

- Demokrasilerde ve diktatörlüklerde çeşitli menfaatler ve görüşler nasıl ele alınır?
- Ne gibi kararlar alınır? (Karşılaştırma için kriterler: menfaatler, verimlilik, eleştirinin dile getirilmesi ve medyanın rolü dahil.)

5. Siyasetin iki boyutu

Max Weber.¹³

1. “Siyaset, kalın kalasalara yavaş yavaş ve kuvvetlice delikler açmakla kıyaslanabilir, her ikisi de tutku ve sağduyuyla yapılır.”
 2. “Siyasette faal olan her kimse güç için çaba sarf ediyordur.”
- Bu üniteye siyasetin iki boyutunu nasıl bir deneyim olarak yaşadık?
 - Ülkemizde siyaset yapanlar bu iki boyutu nasıl dengeliyor?

¹³ Max Weber, “Meslek Olarak Siyaset”, s. 2, 34 (www.sscnet.ucla.edu/polisci/ethos/Weber-vocation.pdf); alıntılar yazar tarafından düzenlenmiştir.

Bölüm 2

**Politikada yer almak:
anlaşmazlığı gidermek,
sorunları çözmek**

**Ünite 4: Anlaşmazlık.
Balık avı çatışması.
Sürdürülebilirlik ikilemini nasıl çözebiliriz?**

**Ünite 5: Kurallar ve yasalar.
Hangi kurallar en çok işimize yarar?
Bir karar alma oyunu**

**Ünite 6: Hükümet ve siyaset.
Politika döngüsü modeli.
Demokratik bir topluluk sorunlarını nasıl çözer?**

**Ünite 7: Eşitlik.
Çoğunluk kuralı – adil bir kural mı?
Demokraside çoğunluk/azınlık meselesini nasıl çözebiliriz?**

ÜNİTE 4
ANLAŞMAZLIK
Üst Orta Öğretim Düzeyi

Balık avı çatışması.
Sürdürülebilirlik ikilemini
nasıl çözebiliriz?

4.1 Balık avı oyunu (1)

4.2 Balık avı oyunu (2)

4.3 “Mümkün olduğu kadar çok balığı” nasıl yakalarız?
Bilgilendirme ve derinlemesine düşünme

4.4 Sürdürülebilirliğe nasıl ulaşırız?

Hedefleri dengelemenin ve anlaşmazlığı aşmanın yolları

Ünite 4

Anlaşmazlık

Balık avı çatışması

Sürdürülebilirlik ikilemini nasıl çözebiliriz?

Öğretmenler için Giriş

1. Bu ünite ne hakkındadır

Bu ünite, ortak kaynakların nasıl yönetileceği sorunu üzerinde durur. Eğer siyasi karar mercileri, şirketler ve vatandaşlar bu tür sorunları çözmekte başarısız olursa, ciddi bir anlaşmazlık ve hatta savaşa yol açabilirler.

Bu sorunu örneklemek için her gün karşılaşılabileceğimiz şöyle bir durumu gözünüzde canlandırın: seyirci dolu bir sinemada, ufak tefek bir şahıs fazla görememektedir çünkü tam önünde 1.90'lık biri oturmaktadır. Bu yüzden ufak tefek şahıs ayağa kalkar. Ancak bu kez diğer seyircilerin görüşü kapanmıştır, o nedenle onlar da ayağa kalkarlar. Sonuçta sinemadaki herkes ayaktadır. Hiç kimsenin görüş alanı düzelmemiştir ve dahası, ayakta durmak oturmaktan daha rahatsızdır. Aslında şimdi durum, ufak tefek insanlar hiçbir şey göremediklerinden, öncekinden daha adaletsizdir.

Bu örneğin "büyük" kaynak yönetimi sorunlarıyla, mesela aşırı avcılıkla birçok ortak noktası vardır. Bu tür sorunların çözülmesi zordur çünkü sinema örneğinin de gösterdiği gibi iki boyutları vardır:

1. Sinema izleyicilerinin, herkese iyi bir görüş alanı sağlamak için hangi kurala ihtiyacı vardır?
(Sorun.)
2. Eğer sinemada biri bu kuralı çiğnerse, bu kurala uyulması için ne yapılabilir?
(Kurumsal boyut.)

Aşırı avlanmanın yanısıra, "büyük" kaynak yönetimi sorunlarının örnekleri küresel ısınma, nükleer atıkların atılması ve yeraltı kaynaklarının aşırı tüketimidir. Çatışan çıkarları olan birçok oyuncu yer almaktadır (sorun boyutu). Küresel düzeyde, egemen bir devlete bir kuralı zorla uygulatacak hiçbir süper-devlet yoktur (kurumsal boyut). Ancak küresel ısınma ve iklim değişikliği gibi sorunların baskısı giderek artmaktadır ve bu nedenle siyasi liderler ve dünyadaki tüm vatandaşlar bir çözüm bulmak için çaba sarfetmelidir.

Balık tutma oyunu, sorunun ilk boyutu olan sürdürülebilirlik konusuna odaklanarak aşırı avlanma sorununu ele alır. Eğer kurumsal boyutu da içerirse görev öğrenciler için fazla karmaşık hale gelebilir ancak, kurumsal boyutu balık tutma oyununu genişletip 5. üniteyle bağlantı kurarak ele almak mümkündür. Bu seçenekle ilgili daha geniş bilgi için ünite 5'in girişine bakınız.

2. Balık avı oyunu

Göreve dayalı bir öğrenme yaklaşımı benimseyen bu ünitedeki temel görev balık avı oyunudur. Öğrenciler, gerçekte de sıklıkla yaşadıkları gibi, bir sorunla karşılaşır ve – zaman baskısı altında – buna bir çözüm bulmalıdırlar. Öğrenciler 3. ve 4. derste kendi deneyimleri üzerine derinlemesine düşünürler.

Balık avı oyununda öğrenciler ortak bir kaynağın nasıl yönetileceği sorunuyla yüzleşirler. Balık tutma oyunu oldukça basit görünen bir senaryo etrafında düzenlenmiştir. Öğrenciler dört grup oluşturarak bir

gölün çevresindeki köylerde yaşayan dört balıkçı ekibini canlandırır. Göldeki balık stoğu balıkçıların ortak kaynağıdır ve tek gelir kaynaklarıdır. Öğrenciler hemen ortak menfaatlerinin kendi balık stoklarını aşırı avlamaktan kaçınmak olduğunu farkına varırlar.

Ancak ortada ne bir kural ne de oyuncuların iletişim kurup sorun üzerinde tartışabilecekleri balıkçıların topluluğu heyeti gibi bir oluşum vardır. Ayrıca balıkçıların balık stoklarının çoğalmasına zarar vermeden kaç tane balık tutabileceklerine dair hiçbir fikirleri de yoktur. Öğrencilerin görevi tüm bu sorunları tespit etmek ve harekete geçmektir.

Oyunu öğretmen yönetir. Oyun başlamadan önce oyunculara, kasıtlı olarak net olmayan bir talimat verilir, “Yakalayabildiğiniz kadar çok balık yakalayın.” Oyuncular bu talimatı iki şekilde algılayabilir:

- “Bireysel bir ekip olarak gelirinizi en üst düzeye çıkartın” (Kısa vadede kârı en yüksek düzeye çıkarmak.)
- “Bir topluluk olarak, uzun dönemde yakalayabildiğiniz en fazla balığı yakalamaya bakın.” (Uzun vadeli sürdürülebilirlik.)

Deneyimler göstermiştir ki öğrenciler genellikle kısa vadede kârı en yüksek düzeye çıkarma hedefini benimserler. Bazı gruplar daha az balık yakalar ve kısa sürede sadece daha fakir olduklarını keşfetmekle kalmaz aynı zamanda balık stoklarını organize olup çaba göstermeden koruyamayacaklarını da anlarlar. Kısa süre içinde, balık stoklarının tükenme tehlikesi altında olduğunu ve zengin ve fakir köyler arasındaki açığın büyüdüğünü gözler önüne seren bir senaryo ortaya çıkar. Oyun, ilk başta, topluluk bir bütün olarak yoksulluğa düşmeden önce kazananlar ve kaybedenleri belirlediğinden, oyuncular suçluluk duygusuna kapılabilir.

Öğrenciler zor bir mücadeleyle karşı karşıyadır:

- Sorunları çözmek için ortak bir çaba göstermelidirler.
- İletişim kurmaya başlamalıdır.
- Balık stoklarının çoğaltılması hakkında bilgi toplamaları ve sürdürülebilir balıkçılık için bir plan yapmaları gerekir.
- Balık stoklarını korumak üzere belirlenen kurallara herkesin uymasını sağlamak için kurumsal bir çerçeveye ihtiyaç duyduklarını keşfedeceklerdir.
- Son olarak, yakaladıklarını nasıl adil şekilde dağıtacakları konusunda bir kural üzerinde anlaşmalıdırlar.

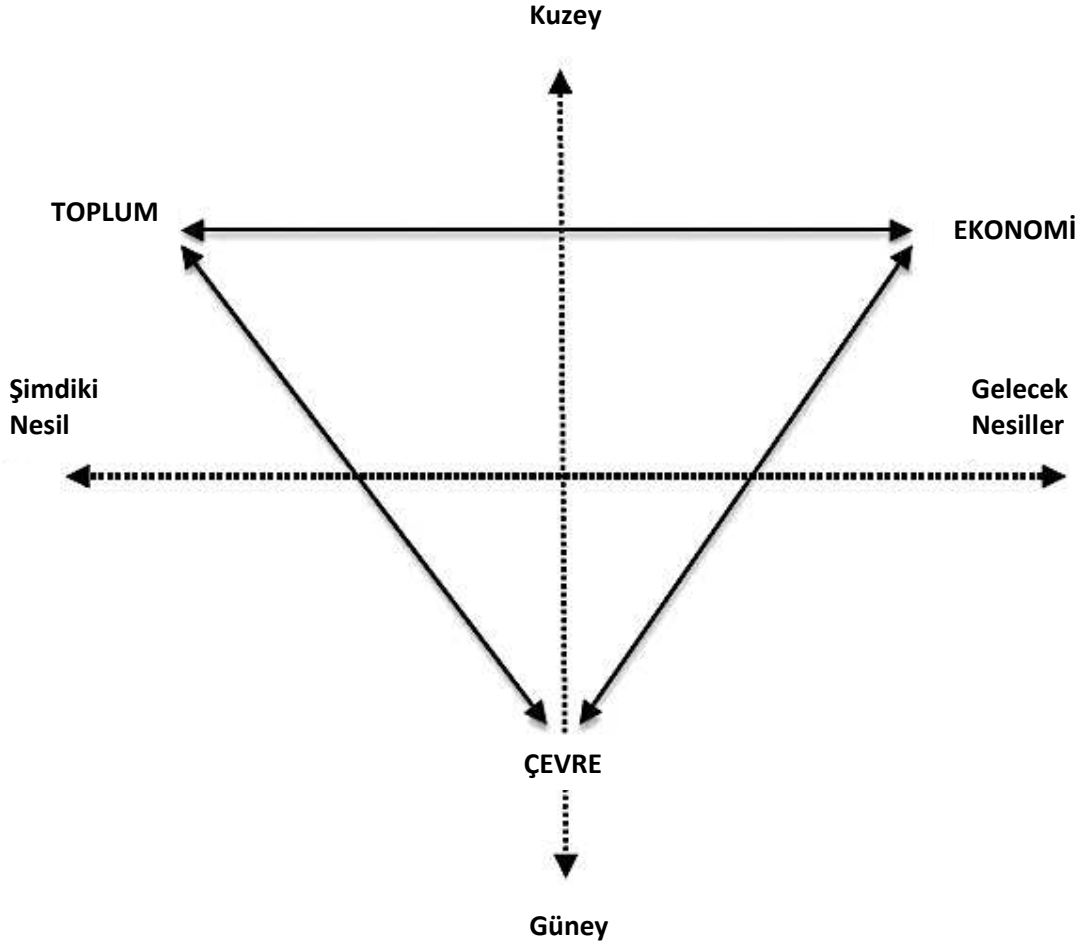
Balık tutma oyunu, tasarımı ne kadar basit görünürse görünsün, öğrencileri 21. yüzyılın bazı küresel sorunlarının tam kalbine götürür ve onlara siyasetin neyle ilgili olduğunu – bir topluluğu, hatta insanlığı tehlikeye atacak acil sorunları çözmeye– deneyimini sunar.

3. Derinlemesine düşünme

Öğrenciler dahil oldukları bazı sorunları çözmeye başarılı ya da başarısız olabilir. Derinlemesine düşünme evresinde öğrencilerin, böyle bir başarısızlığın utanılacak bir şey olmadığını anlamaları önemlidir. Birincisi başarısızlık, gerçekte başarıdan daha sık görülen bir sonuçtur ve ikincisi balık tutma oyunu bir okul görevi değil, karmaşık bir siyasi sorunu ifade eder. Hiç kimse bir siyasi sorunun uygun çözümünü önceden bilemez: bir çözüm bulmak için denememiz gerekir.

Balık tutma oyununda öğrenciler, bir kısmıyla sürdürülebilirlik modeli arasında bağlantı kurulabilecek karmaşık bir soru dizisi keşfetmişlerdir (≈ öğrenci çalışma kağıdı 4.2):

- Balık stoklarının çoğaltılması ile uyumlu en iyi balıkçılık düzeyi nedir?
- Bu maksimum verim dengesi (ekonomik büyüme hedefi) ve balık stoklarının korunmasının (çevre koruma hedefi) bugün ve gelecekte sürekli işleyeceğinden nasıl emin olabiliriz?
- Toplumdaki dört köy arasındaki iş çabası ve balıkçılık hasılatının adil dağılımı nedir?



Sürdürülebilirlik modeli (≈ öğrenci çalışma kağıdı 4.2)

Sürdürülebilirlik modeli her üç soruyu da içermektedir. Üç temel hedef olan ekonomik gelişme, çevre koruma ve toplumdaki adalet dağılımını temsil ederler; zaman (şimdiki ve gelecek nesillerin menfaatleri) ve mekân (küresel boyut - kuzey ve güney) boyutlarıyla bağlantılıdır.

Sürdürülebilirlik modeli oyuncunun, kaynağın korunması pahasına kâr elde etmek gibi sadece bir hedefi gerçekleştirmeye çalışması ve başarılı bir sürdürülebilirlik stratejisi ile hedeflerin dengelenmesinden kaynaklanan ikilemleri tanımlar. ≈ Öğrenci çalışma kağıdı 4.3 öğrencilere "mümkün olduğunca çok balık yakalama"nın etkileri üzerine derinlemesine düşüncelerinde iki bakış açısıyla – bir oyuncu için geçici kâr sağlama hedefi ve sürdürülebilirlik dengesi açısından – yol gösterir.

Oyun düzeni içerisinde en uygun çözümü bulmak mümkündür ve bu çözüm rakamlarla ifade edilebilir; öğretmen gerekirse öğrencileri desteklemek için bu çözümü onlara verebilir (≈ öğrenci çalışma kağıdı 4.4).

Bu analiz öğrencileri neden büyük ölçüde sürdürülebilir kalkınmaya ulaşmanın zor olduğu ve birey olarak vatandaşların bu hedefi desteklemek için ne yapabileceği sorusunu sormaya yöneltilir.

Üniteyi genişletmek için seçenekler

1. 4 ve 5. Üniteler arasında bağlantı kurma

Yukarıda da belirtildiği gibi öğrenciler, balıkçıların ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayacak kurumsal çerçevenin ne olduğu sorusunu inceleyebilirler. Bu bir kurallar çerçevesi, bunu uygulamaya koyacak bir devlet organı ya da eşit olanlar arasında karşılıklı bir anlaşma olabilir. Öğrenciler balık avı oyununa devam edebilir ve kurumlarını bir araç olarak yürürlüğe koyup böylece teste tabi tutabilirler.

2. Araştırma görevi

Balık avı oyununun yerel toplum içinden küresel düzeye kadar olan siyasi sorunları temsil ettiği açıktır. Yukarıda belirtildiği gibi CO₂, emisyonları, aşırı avlanma, nükleer atık ve yeraltı kaynaklarının aşırı tüketimi gibi konular bunlara örnektir.

Bunlardan birinin ya da başka sorunların incelenmesi hem bir ek çalışma hem de araştırma projesi şeklinde mümkündür. Bu durumda, öğrencilere bulgularını bir rapor haline getirmek ve belki atılacak yeni adımları görüşmekle ilgili bir ders verilir.

Anlaşmazlığın temel kavramı

Hepimiz anlaşmazlık yaşamışızdır ve çoğumuz için bu tatsızdır. Çoğulcu toplumlarda farklı değerleri ve menfaatleri olan insanlar arasındaki farklılıklar artmaya eğilimlidir, bu da anlaşmazlık potansiyelini artırır.

Siyasi topluluklar anlaşmazlıkla başa çıkmanın yollarını bulma sorunuyla karşı karşıyadır. Demokrasi, anlaşmazlığı medeni bir hale getirmeye çalışan bir sistemdir. Anlaşmazlığın şiddetle değil ama konuşulan kelimeler aracılığıyla çözüleceği bir çerçeveye sunar. Savların karşılıklı alış veriş ve farklı menfaatlerin dile getirilmesi de, toplumdaki farklı grupların sahip olduğu ve kararlar alınırken göz önünde bulundurulması gereken ihtiyaçları ve menfaatleriyle ilgili net bir fikir verdiği için faydalıdır.

Demokratik anayasaları olan çoğulcu toplumlarda anlaşmazlıklar genellikle uzlaşmayla giderilir. Bunun en geçerli olduğu durumlar gelir, zaman, su vb. gibi kıt bir kaynağın dağılımıyla ilgili anlaşmazlıkların söz konusu olduğu durumlardır. İdeoloji -farklı değerler, dini inançlar vb. üzerinde yoğunlaşan anlaşmazlıkların uzlaşmayla çözümlenmesi daha zordur; burada bazı barışçıl bir arada yaşama tarzları bulunmalıdır. Kimlik merkezli – renk, etnik köken konulu – anlaşmazlıklar giderilemez ama "güçlü devlet" tarafından engellenmelidirler.

İnsanların birbirleriyle etkileşimde oldukları her yer ve zamanda anlaşmazlık potansiyeli mevcuttur. DVE/ İHE'de öğrenciler anlaşmazlığı korkmamaları gereken "normal" bir şey olarak algılamayı öğrenebilirler. Gerçekten müzakere ve sorumluluk – başkalarının bakış açılarını ve menfaatlerini dikkate almaya istekli olma – yoluyla anlaşmazlıkları ele alma ve barışçıl çatışma çözümünde yer almak için herkesin haklarını koruma becerilerine sahip olmalıdırlar. Bu kılavuz bu yüzden anlaşmazlığın çözümlenmesi becerileri için bir dizi eğitim seti olarak okunabilir. Demokraside yer almak, anlaşmazlığın giderilmesinde yer almak demektir.

Yeterlilik geliştirme: bu ciltteki diğer ünitelerle bağlantılar

Bu tablo neleri gösterir

Bu kılavuzun başlığı, *Demokraside yer almak* demokraside aktif olan vatandaşın yeterlilikleri üzerine odaklanmaktadır. Bu matris, kılavuzda bulunan üniteler arasındaki sinerji etkilerine yönelik potansiyeli göstermektedir. Matris, ünite 4'te hangi yeterliliklerin geliştirildiğini gösterir (tabloda gölgelendirilmiş satır). Kalın çizgiyle çerçevelenmiş olan sütun politik karar alma ve eyleme ilişkin yeterlilikleri gösterir – bunlar demokraside yer almakla yakından bağlantılı oldukları için kalın çizgiyle çerçevelenmiştir. Altındaki satırlar bu kılavuzdaki diğer ünitelere olan bağlantıları belirtmektedir: bu ünitelerde, öğrenciye ünite 4'te destek olacak hangi yeterlilikler geliştirilmektedir?

Bu matris nasıl kullanılabilir

Öğretmenler bu matrisi DVE/İHE derslerinin planlanmasına yönelik bir araç olarak farklı şekillerde kullanabilirler.

- Bu matris DVE/İHE'ye yalnızca birkaç ders ayırabilecek olan öğretmenlere yardımcı olur: bir öğretmen sadece bu üniteyi seçip diğerlerini hariç tutabilir, zira bu üniteye bazı temel yeterliliklerin zaten belirli ölçüde geliştirildiğini bilmektedir – örneğin, sorumluluk almak, problem analizi, müzakere becerileri.
- Bu matris öğretmenlerin pek çok şekilde birbirleriyle bağlantılı olan farklı kapsamlarda, önemli yeterlilikler konusunda öğrencilerin tekrar tekrar eğitim görmelerine yardımcı olan sinerji etkilerinin bilincine varmalarını sağlar. Bu durumda öğretmen çeşitli üniteleri seçer ve birleştirir.

Üniteler	Yeterlilik geliştiriminin boyutları			Tutumlar ve değerler
	Politik analiz ve muhakeme	Yöntemler ve beceriler	Demokraside yer almak Politik karar alma ve eylem	
4 Anlaşmazlık	Anlaşmazlık ve ikilem analizi Dayanışma Sürdürülebilirlik	Karmaşık problemleri tanımlama Müzakere	Uzlaşma Politikalarının koordinasyonu	Uzlaşma istekliliği Sorumluluk
2 Sorumluluk	İkilem analizi	Seçimlerin sonuçlarını dikkate alma		Karşılıklı tanıma
3 Çeşitlilik ve çoğulculuk	Çoğulcu toplumlarda anlaşmazlık potansiyeli	Müzakere		
5 Kurallar ve yasalar	Anlaşmazlığı çözmek için "kurallar, araçlardır".	Problem analizi ve çözümü	Anlaşmazlığı çözmek için kurumsal bir kurallar çerçevesi tasarlama ve uygulama	
6 Hükümet ve siyaset	Siyaset – sorunları çözme ve anlaşmazlığı çözüme kavuşturma süreci	Siyasi karar alma süreçlerinin tanımı ve analizi	Karar alma üzerine kamu tartışmalarına katılma	

7 Eşitlik	Çoğunluk ve azınlık grupları arasındaki çatışma		Grup menfaatlerini dengeleyen araçlar tasarlama	Başkalarının bakış açısını benimsemek
8 Özgürlük	Söylenen sözler - medeni şekilde anlaşmazlığı çözüme kavuşturma aracı	Tartışma	Tartışmanın stratejileri	“Voltaireian ruhu”: herkes için düşünce ve ifade özgürlüğünün takdiri

ÜNİTE 4: Anlaşmazlık – Balık avı çatışması

Sürdürülebilirlik ikilemini nasıl çözebiliriz?

Ders konusu	Yeterlilik eğitimi/öğrenme amaçları	Öğrenci görevleri	Materyaller ve kaynaklar	Yöntem
Ders 1 Balık tutma oyunu (1)	Karmaşık bir durumu analiz etme, zaman baskısı altında kararlar alma. Öğrenciler sürdürülebilirliğin devam ettirilmesinde yer alan ikilemlerin farkına varır.	Öğrenciler sorunları tanımlar ve çözüm ve stratejiler geliştirir.	📖 Öğretmenlere yönelik materyaller 4.1-4.4. Küçük bir hesap makinesi veya bilgisayar. Kağıt fişler (genişlik A4), keçeli kalemler.	Göreve dayalı öğrenme.
Ders 2 Balık tutma oyunu (2)	Uzlaşma görüşmesi. Karşılıklı bağımlılık, çıkar çatışması.	Öğrenciler karmaşık bir sorunu analiz eder. Öğrenciler ortak bir çözüm geliştirmek için işbirliği yapar (yapmaları gerekir).	1. derstekilerin aynısı	Göreve dayalı öğrenme.
Ders 3 Nasıl “mümkün olduğunca çok balık” yakalarız?	Analitik düşünme: deneyim ile soyut bir kavram veya model arasında bağlantı kurma. Sürdürülebilirlik hedefleri modeli.	Öğrenciler balık tutma oyunu deneyimleri üzerine derinlemesine düşünürler.	≈ Öğrenci çalışma kağıdı 4.2. ≈ Öğrenci çalışma kağıdı 4.3 (isteğe bağlı).	Bilgilendirme ifadeleri. Genel tartışma. Bireysel çalışma.
Ders 4 Sürdürülebilirliğe nasıl ulaşabiliriz?	Analiz ve muhakeme: Kavrama dayalı analiz yoluyla deneyim üzerine derinlemesine düşünme. Teşvikler güçlü bir şekilde davranışlarımızı etkiler. Teşviklerin etkisi kurallarla (dışarıdan) veya sorumlulukla (öz-denetim) kontrol edilebilir.	Öğrenciler kavramları kendi kişisel deneyimlerine uygularlar.	≈ Öğrenci çalışma kağıdı 4.2.	Sunumlar. Genel tartışma. Öğretmen girdileri.

Ders 1

Balık avı oyunu (1)

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Karmaşık bir durumu analiz etme, zaman baskısı altında kararlar alma.	
Öğrenme amacı	Öğrenciler sürdürülebilirliğin devam ettirilmesinde yer alan ikilemlerin farkına varır.	
Öğrenci görevleri	Öğrenciler sorunları tanımlar ve çözüm ve stratejiler geliştirir.	
Materyaller ve kaynaklar	<p>📄 Öğretmenlere yönelik materyaller 4.1-4.4.</p> <p>4.1 Gruplar için kayıt formlarının kopyaları.</p> <p>4.2 Balık nüfusunun üreme grafiği (öğretmen).</p> <p>4.3 Kayıt grafiği (kağıtlı sunum tahtası, yazı tahtası veya asetat).</p> <p>4.4 Kayıt şeması (kağıtlı sunum tahtası, yazı tahtası veya asetat).</p> <p>Küçük hesap makinesi veya bilgisayar.</p> <p>Kağıt fişler (A4 genişliğinde), keçeli kalemler.</p>	
Yöntem	Göreve dayalı öğrenme.	
Zaman bütçesi	1. Balık avı oyununun tanıtılması.	10 dak
	2. Balık avı oyunu (üç tur).	30 dak

Bilgi kutusu

Eğer şartlar uygunsa, 1. ve 2. dersler birleştirilmelidir. Ancak oyun iki ayrı tur olarak da oynanabilir.

Başlangıçta öğrenciler ne birbirleriyle iletişime girmek için cesaretlendirilir ne de bunu yaptıkları takdirde öğretmen onlara karışır – öğretmen sadece zaman dilimi konusunda ısrarcı davranır.

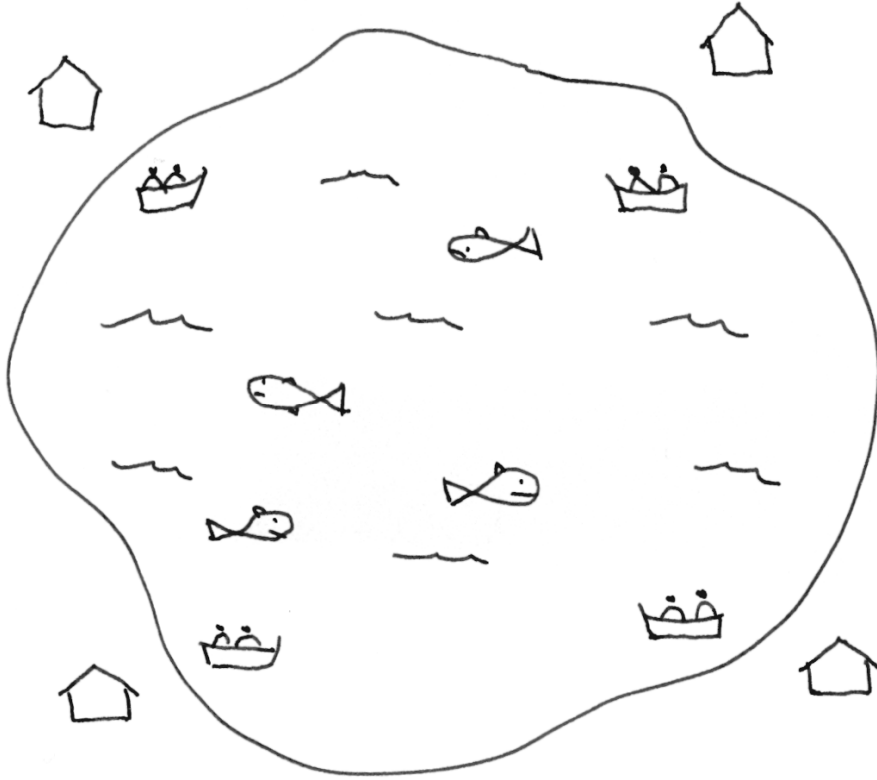
Ders tanımı

Aşama 1: Balık avı oyununun tanıtılması

Öğretmen gerçek hayatın önemli bir parçasını taklit edecek bir oyun oynayacaklarını sınıfa açıklar.

“Bir gölün kıyısındaki dört balıkçı köyü topluluğunun üyeleri olduğunuzu düşünün. Gölde bol miktarda balık var, dolayısıyla geçiminizi neyle sağlayacağınıza dair endişelenmenize gerek yok. Balıkçılık ekonominin tek dalı; başka bir gelir kaynağınız yok.”

Öğretmen bu tanıtımı, karatahta veya kağıtlı sunum tahtasına gölü, birkaç balığı ve her birinin önünde kıyıdan açılan tekneleri olan dört balıkçı köyünü gösteren bir şema olarak çizebilir.



“Bütün sezon boyunca balık tutarsınız ancak, kışın ve ilkbaharda balık nüfusunun yenilenmesi için sezon kapanır. Bu aylarda kurutulmuş balık kaynaklarıyla beslenip teknelerinizi ve ağlarınızı onararak bir sonraki av sezonuna hazırlanırsınız.”

Öğrenciler daha sonra balık avı oyununu nasıl oynayacaklarına dair talimatları alırlar.

Her biri altı öğrenciyi geçmeyecek şekilde dört grup oluştururlar. (Eğer dörtten fazla grup varsa, sonuç şemasını uyarlamak gerekir – bakınız  öğretmenlere yönelik materyaller 4.3).

Her grup, bir balıkçı takımı gibi davranır. Teknelerine gösterişli bir isim vermeleri için teşvik edilirler ve yakaladıkları balıkları not etmeleri için bir kayıt formu verilir.


Oyun, balık avlama sezonları ve balık nüfusunun yenilenmesi için kapalı olan sezonları temsil eden turlarla oynanır.

Öğretmen oyunun amacını tanımlamak için sadece bir cümle kullanır, “Mümkün olduğu kadar çok balık yakalamaya çalışın.” Bu talimat farklı biçimlerde anlaşılabilir, ama öğretmen daha fazla ipucu vermez ve balık avlama politikalarına karar verme işini öğrencilere bırakır. 3. derste öğrenciler tekrar bu başlangıç noktasına geleceklerdir.

Sezon başlangıcında grupların her biri yakalamak istediği balık kotasına karar verir. Tekne başına azami balık kotası % 15'tir. İlk av sezonu başlangıcında balık nüfusu 140 tonu bulmaktadır, bu da grup başına yakalanacak en fazla miktar 21 ton demektir. (Aynı şekilde, eğer dörtten fazla grup yer alıyorsa grup başına belirlenen limit ona göre uyarlanmalıdır.)

Öğretmen eğer dört grup da limitlerini doldurur ve grup başına yakaladıkları toplam balık miktarı 84 tona ulaşırsa ne olacağı hakkında hiçbir ek bilgi vermez. Bu da zaten oyunun bir parçasıdır: öğrenciler ne kadar az şey bildiklerinin farkına varırlar. Ne rakiplerinin takip edecekleri yol, ne de balık nüfusunun üreme hızı hakkında bilgileri vardır. Eğer isterlerse, bunu kendi başlarına öğrenebilirler.

Aşama 2: Balık avı oyunu

İlk tur başlar. Gruplar hangi kotayı seçeceklerini tartışır. Dört dakika sonra öğretmen gruplardan kayıt formlarını ister. Kayıt tablosuna kotalarını kaydeder, her teknenin kaç ton yakalayacağını ve bu ilk av sezonunun toplam kotasını hesaplar (küçük bir hesap makinesi veya bilgisayar bu noktada faydalı olacaktır). Sonuçları tabloya kaydeder ve öğrencilere gösterir. Balık stoklarının gelişimi ve yakalanan toplam miktarlar  öğretmenlere yönelik materyaller 4.4'e dayanarak bir şemada gösterilmiştir.

Büyüme tablosuna bakarak, toplam balık nüfusunun ikinci av sezonu başında ne olduğunu öğrencilere anlatır.

Öğrencilere kayıt formları geri verilir ve tüm sezonlar süresince yakaladıkları toplam miktar hesaplanır.

Deneyimler göstermiştir ki öğrenciler genellikle oyunun başında limitlere yaklaşma eğilimindedirler, dolayısıyla yakalanan toplam balık miktarının 70 tona -balık nüfusunun yarısına- ulaşma ihtimali büyüktür; hatta daha bile yüksek olabilir. Eğer balık nüfusunun yarısı tüketilmişse, 94 tonluk yeni seviyeye ulaşmak için yenilenecektir. Bu, balık nüfusunun bir yıl içerisinde üçte bir oranında azalmış olduğu anlamına gelir. Şemadaki eğriler aşağıya doğru keskin bir iniş gösterir ve balık stoğunun tamamen yok olması tehlikesine işaret eder.

Öğrenciler artık bu tehlikenin bilincine varacaklardır. Eğer %15 'lik maksimum kotanın tamamını kullanırlarsa iki ya da üç sezon sonra balıklar neredeyse tamamen yok olacaktır. Gruplar balıkların tümüyle tükenmesini önlemek için kotalarını düşürmeleri gerekip gerekmediğini tartışacaktır. Bu noktadan sonra her oyun, örneğin yaş ve cinsiyete bağlı olarak, farklı şekilde gelişir.

Takip eden turlar da aynı şekilde oynanır. Takip eden üç tur boyunca grupların iletişime geçmeleri teşvik edilmez ama kendi inisiyatiflerini kullandıkları takdirde bunu yapabilirler. Öğretmen oyunun yöneticisi olarak öğrencilere biraz zaman verir ancak yaklaşık 5 dakika sonra diğer tura geçmekte ısrarcı davranır; bu durum, gerçeği yansıtır - sezon başladığında balıkçılar işlerini yapmalıdırlar.

Birkaç turun ardından, eğer yakalanan balık miktarları hızla azalmışsa, büyüme tablosunda verilen rakama birkaç ton ekleyerek bir "mucize" gerçekleştirebilir.

Dördüncü turdan sonra öğretmen, henüz bunu yapmamışlarsa, grupları iletişim kurmaya teşvik eder.

Kimi zaman ortak bir karara varılacak, kimi zaman varılmayacaktır. Gruplar ortak anlaşmalara uymak isteyip istemediklerine ve uydukları takdirde söz konusu anlaşmaların ne derecede bağlayıcı olacağına-gerçek hayatta olduğu gibi - karar verirler.

Ders 2**Balık avı oyunu (2)**

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Uzlaşma görüşmesi.	
Öğrenme amacı	Karşılıklı bağımlılık, çıkar çatışması.	
Öğrenci görevleri	Öğrenciler karmaşık bir sorunu analiz eder. Öğrenciler ortak bir çözüm geliştirmek için işbirliği yapar (yapmalıdırlar).	
Materyaller ve kaynaklar	1. derstekilerin aynıları.	
Yöntem	Göreve dayalı öğrenme.	
Zaman bütçesi	1. Balık avı oyunu (4. tur).	7 dak
	2. Müzakereler.	15 dak
	3. Balık avı oyunu (5-7 tur).	20 dak

Bilgi kutusu

Öğrenciler üç veya dört tur daha balık avı oyununa devam eder.

4. turdan sonra öğretmen, henüz yapmamışlarsa öğrencileri birbirleriyle konuşmaya teşvik eder. Zaman bütçesi öğrencilerin görüş ve önerilerini karşılıklı paylaşımlarına fırsat vermek için durdurulur. Öğretmen, öğrenciler devam etmeden önce bu sürenin ne kadar olacağına karar verir.

Ders tanımı

Aşama 1: Öğrenciler bir tur oynar

Öğretmen sonuçları sunar. Eğer öğrenciler inisiyatiflerini kullanırlarsa öğretmen onlara izin verir ve biraz zaman tanır. Öğretmen balık avı sezonları arasındaki zaman aralığının 10 dakika uzatıldığını duyurur.

Aşama 2: Müzakereler

Öğrenciler ciddi bir problemle -aşırı avlanma- karşı karşıyadır ve oluşturmadıkları takdirde kendilerini destekleyecek kurumsal bir çerçeve (balıkçılık sistemi kuralları ve kontrolleri, iletişim kuralları vb.) yoktur.

Öğretmen, öğrencilerin tartışmalarına hiçbir şekilde (danışman, yorumcu, başkan, rehber, vb) katılmamalıdır ama dikkatlice izler ve dinler. Göreve dayalı yaklaşımda öğrenme fırsatları sorunlarda yatar ve okul dışındaki hayatta olduğu gibi, öğrenciler bunlarla tek başlarına başa çıkmalıdır.

Aşama 3: Öğrenciler son üç turu oynar

Öğretmen öğrencileri normal hızda oyuna devam etmek için çağırır. Müzakerelerin sonuçlarına göre oyuncular balıkçılık politikalarını değiştirebilirler ve sonuçlar balık stoğunun çöküşünün önlenmesinde bir miktar başarı sağlandığını gösterir.

Ders 3

Nasıl “mümkün olduğunca çok balık” tutabiliriz?

Bilgilendirme ve derinlemesine düşünme

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Analitik düşünme: deneyim ile soyut bir kavram veya model arasında bağlantı kurmak.	
Öğrenme amacı	Sürdürülebilirlik hedefleri modeli.	
Öğrenci görevleri	Öğrenciler balık tutma oyunu deneyimleri üzerine derinlemesine düşünürler.	
Materyaller ve kaynaklar	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Öğrenci çalışma kağıdı 4.2. ☞ Öğrenci çalışma kağıdı 4.3 (isteğe bağlı). 	
Yöntem	Bilgilendirme ifadeleri. Genel tartışma. Bireysel çalışma.	
Zaman bütçesi	1. Bilgilendirme: öğrenciler rollerinden çıkarlar.	15 dak
	2. Öğrenciler "Mümkün olduğunca çok balık tutun." talimatındaki belirsizliği keşfeder.	10 dak
	3. Sürdürülebilirlik hedefleri modeli.	15 dak

Bilgi kutusu

Bilgilendirme: öğrenciler rollerinden çıkarlar. Burada güçlü duygular söz konusu olabilir.

Sürdürülebilirlik hedefleri modeline yönelik tümevarım yaklaşımı: öğrenciler bilgilendirme ifadelerinden çıkardıkları sürdürülebilirlik modelinin hedef kategorilerini geliştirir. Soyut düşünme alıştırmaları.

Yapılandırmacı öğrenme: öğrenciler sürdürülebilirlik modelini anladıkları ve ona ihtiyaç duydukları bağlamı oluştururlar. Öğretmene sormak yerine, derinlemesine düşünme anında soruları sorarlar.

Ders tanımı

Aşama 1: Bilgilendirme

Öğrenciler balık avı oyunundaki rollerinden çıkarlar

Öğretmen kağıtlı sunum tahtası veya karatahta üzerine, ikinci bir sütuna yer bırakarak notlar alır.

Öğrencilerin güçlü duygular ifade etmeleri beklenebilir:

- Kazananlar ve kaybedenler arasındaki çatışma.
- Zengin ve yoksul balıkçılar.
- Doğal kaynakların yok edilmesi.
- Toplam balıkçılık üretiminin düşmesi (bütün balıkçı topluluğunun yoksullaşması).
- Zor müzakereler, örneğin sorumluluk eksikliği, bazı ortakların işbirliği yapmak istememesi.
- Önemli bilgiler elde etmek zor. Aşırı avlanmaya tahmin eklendi.
- Kuralları uygulayacak hiçbir makam yok.
- Sorumlu balık avlama politikası için hiçbir ödül yok – daha az avlanmak yoksulluk demektir ve diğer balıkçılar için daha fazla av kalması anlamına gelir.

Aşama 2: Derinlemesine düşünme

Öğrenciler "Mümkün olduğunca çok balık tutun." talimatındaki belirsizliği inceler.

Öğretmen öğrencilere karmaşık bir problemi özetlediklerini açıklar. Bu tür sorunların üstesinden gelebilmek için atılacak ilk adım, o sorunları anlamaktır. Tıpta olduğu gibi, doktor ne tür bir tedavi uygulayacağına karar vermeden önce bir teşhise ihtiyaç duyar.

Öğretmen öğrencilere balık avı oyunu başladığında aldıkları talimatı hatırlatır ve cümleyi karatahta ya da kağıtlı sunum tahtasına yazar: "Mümkün olduğunca çok balık tutun".

Öğretmen öğrencilerden bu talimatı nasıl anladıklarını ve balık avlama kotalarını belirlediklerinde hedeflerinin ne olduğunu hatırlamalarını ister. Üç nokta üzerinde düşünmelidirler:

"Deneyin" – kim denemeli?

"Mümkün olduğunca çok" – "mümkün" sözcüğünün ifade ettiği sınır nedir?

Sessizlik içinde bir dakika geçirirler. Daha sonra öğretmen girdilerini ister. Öğrenciler bu talimatı nasıl anladıklarını açıklar ve nedenlerini belirtirler. Ortaya net bir izlenim çıktığı zaman öğretmen karatahtadaki (kağıtlı sunum tahtasındaki) temel açıklamaları kaldırır.

Eğer öğrenciler gerektiğinde başkalarının ve çevrenin pahasına da olsa, kendi köylerinin menfaatlerine odaklanarak, bu bakış açısını benimsediklerini bildirirlerse, sonuç aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi olacaktır. Ancak belki bazı öğrenciler daha başka bakış açıları da dahil ederler ve sonuç edinilen izlenimin bütününe daha da çok benzer (bakınız ikinci tablo).

Balık avı oyunundaki hedefimiz:					
"Mümkün olduğunca çok balık tutun."					
Kim?		Mümkün olduğunca çok?		Ne zaman?	
Teknemiz		Sınır çizgisi		Bugün	
		kotayla			
Bizim için refah		Bizim için refah		Bizim için refah	

Eğer kendi köylerinin refah düzeyini artırma bakış açısına bağlı kalmış olurlarsa sonuç çarpıcı olacaktır. Öğrenciler odak noktalarını "sadece *kendi* refahımız" düşüncesiyle daralttıkları takdirde toplu halde felâkete sürüklendiklerini göreceklerdir.

Bu durum, "mümkün olduğunca çok balık tutun" hedefini algılamak öğrencilerin daha yapıcı olan farklı anlamlar çıkarıp çıkarmadıkları sorusunu ortaya çıkarır.

Öte yandan, eğer öğrenciler balık kaynaklarının korunması veya göl topluluğundaki diğer köylere karşı sorumluluk gibi diğer hedefleri de dahil ederlerse, hedef tanımları arasındaki zıtlık çok daha belirgin hale gelir.

Öğrenciler aynı zamanda başlangıçta verilen talimatın değiştirilmesi gerekip gerekmediğini kontrol edebilir. Ancak, göldeki balıkların mevcut tek protein kaynağı olduğuna dair örnek varsayım katılıyorsa başlangıçta verilen talimatı kabul edeceklerdir.

Sonuçta, tartışma hangi yöne giderse gitsin öğrenciler, "mümkün olduğunca çok balık tutun" talimatının farklı sonuçlara götüren farklı şekillerde tanımlanabileceğini görüp kabul etmiş olmalıdırlar.

Öğretmen öğrencilerin girdilerini özetler ve bunları tahtaya ekler:

Balık avı oyunundaki hedefimiz: "Mümkün olduğunca çok balık tutun."					
Kim?		Mümkün olduğunca çok?		Ne zaman?	
Teknemiz	Hepimiz	Sınır çizgisi		Bugün	Uzun vadede
		kotayla	Üreme hızıyla		
Kendi refahımız	Herkesin refahı	Kendi refahımız	Kaynakların korunması	Kendi refahımız	Sorumluluk (çevre, gelecek nesiller)
Anlaşmazlık	Huzur	Anlaşmazlık	Huzur	Anlaşmazlık	Huzur

Bu izlenim öğrencileri yeni sorular sormaya yönlendirebilir.

Ne pahasına olursun olsun "kendi refahımız" üzerinde ısrar etmenin sonucunda anlaşmazlık çıkacağı için alternatifler üzerinde durmanın çok daha mantıklı olduğu açıkça görülmektedir. O halde neden biz oyuncular, en başından bu amaçlar arasında denge sağlamayı denemedik ve müzakereler sırasında bu hedefler üzerinde anlaşmaya varmak için bu kadar zor oldu?

Aşama 3: Sürdürülebilirlik hedefleri modeli


Adım 3.1: Öğrenciler tartışmaları ile modeli ilişkilendirir

Öğretmen \approx öğrenci çalışma kağıdı 4.2'yi (Sürdürülebilirlik hedefleri modeli) dağıtır. Öğrencilere az önce tartıştıkları modeldeki hedefi belirleme görevi verilmiştir ("kendi refahımız" – "herkesin refahı" – "çevrenin korunması" – "gelecek nesillere karşı sorumluluk").

Öğrenciler kısa bir süre sessizlik içinde çalıştıktan sonra cevap verirler. Çalışma kağıdı üzerindeki üçgende belirtilen hedefleri ve daha önceki tartışmalarına dayanarak daha başka hedefler belirleyeceklerdir.

Öğretmen açıklayıcı notlara başvurur (iki uçlu okların anlamı, hedeflerin boyutları: sürdürülebilirlik hedefleri, zaman boyutu, küresel boyut).

Adım 3.2: Ev ödevinin belirlenmesi: öğrenciler bir sonraki ders için bir girdi hazırlar

Öğretmen öğrencilere bir ev ödevi belirler. Bir sonraki ders başında sunulmak üzere bir girdi hazırlayacaklardır. Küçük bir çalışma kağıdı şeklinde aşağıdaki talimatları alırlar (bakınız  öğretmenlere yönelik materyaller 4.5).

1. Aynı anda iki veya daha fazla sürdürülebilirlik hedefine ulaşmanın neden zor olduğunu açıklayınız. ✍ Öğrenci çalışma kağıdı 4.2 ve sınıftaki tartışmamıza başvurun.
2. Felaket getiren sonuçlar doğurduğu açıkça anlaşıldığı halde, oyuncuların çoğunun niçin bireysel refah hedefine bağlı kaldıklarını açıklayınız.

Eğer isterseniz somut örneklere de başvurabilirsiniz.

Yazılı olarak ifadelerinizi hazır bulundurun.

Gerekirse, öğretmen öğrencileri desteklemek için ✍ öğrenci çalışma kağıdı 4.3'ü dağıtma seçeneğine sahiptir.

Ders 4

Sürdürülebilirliğe nasıl ulaşabiliriz?

Hedefleri dengelemenin ve anlaşmazlığı çözmenin yolları

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Analiz ve muhakeme: Kavrama dayalı analiz yoluyla deneyim üzerine derinlemesine düşünme.						
Öğrenme amacı	Teşvikler güçlü bir şekilde davranışlarımızı etkiler. Teşviklerin etkisi kurallarla (dışarıdan) veya sorumlulukla (öz-denetim) kontrol edilebilir. Kavramlar: Teşvik, ikilem.						
Öğrenci görevleri	Öğrenciler kavramları kendi kişisel deneyimlerine uygularlar.						
Materyaller ve kaynaklar	☞ Öğrenci çalışma kağıdı 4.2.						
Yöntem	Sunumlar. Genel tartışma. Öğretmen girdileri.						
Zaman bütçesi	<table border="1"> <tr> <td>1. Öğrenciler girdilerini verir.</td> <td>10 dak</td> </tr> <tr> <td>2. Öğrenciler teşviklerin davranışları üzerindeki etkisini derinlemesine düşünürler.</td> <td>15 dak</td> </tr> <tr> <td>3. Öğrenciler sürdürülebilirlik-kâr ikilemini çözmenin iki temel yaklaşımını tartışır.</td> <td>15 dak</td> </tr> </table>	1. Öğrenciler girdilerini verir.	10 dak	2. Öğrenciler teşviklerin davranışları üzerindeki etkisini derinlemesine düşünürler.	15 dak	3. Öğrenciler sürdürülebilirlik-kâr ikilemini çözmenin iki temel yaklaşımını tartışır.	15 dak
1. Öğrenciler girdilerini verir.	10 dak						
2. Öğrenciler teşviklerin davranışları üzerindeki etkisini derinlemesine düşünürler.	15 dak						
3. Öğrenciler sürdürülebilirlik-kâr ikilemini çözmenin iki temel yaklaşımını tartışır.	15 dak						

Bilgi kutusu

Bu derste öğrenciler, balık avı oyunundaki davranışlarını incelemek için teşvik kavramını uygularlar. Oyunun kuruluşu öğrencileri diğer balıkçılar için doğacak sonuçlar veya ortak balık kaynağına bakmaksızın kısa vadeli kazançlarını en üst düzeye çıkarma hedefine odaklanmaya teşvik etmiştir.

Bu kapanış dersinde öğrenciler verimsiz etkileri olan teşvikleri kontrol etmenin yollarını tartışır. Bu, iki şekilde yapılabilir. Öncelikle politik yollardan (otoriter yaklaşım); kurallar ve yasalar belirli türde davranışlara izin verir veya yasaklar. Ödüller ve cezalar yaptırım araçlarıdır. İkincisi, bireyler sorumluluk alma yoluyla kendi davranışlarını kendileri kontrol ederler. Öğrenciler hangi yaklaşımı tercih ettiklerini tartışır.

Ev ödevi birçok yönden önemlidir: öğrenciler önceki dersin sonucunu derinlemesine düşünür ve kaydederler. Dersin başında söz alır ve baştan itibaren aktif olarak konuyla ilgilenirler. Öğretmen, öğrencilerin neler öğrendikleri ve neler anladıkları hakkında geribildirim alır. Bu geribildirimler, derse nasıl devam edeceği konusunda öğretmene yol gösterir (yapılandırıcı öğrenme ve öğrenci merkezli talimat).

Ders tanımı

Aşama 1: Öğrenciler girdilerini verir

Öğretmen ders konusunu temel sorularla ilişkilendirir

Öğrencilerin derse, iki temel soruyla ilgili açıklamalarıyla gelmeleri beklenir. Bu sorunlar hakkında düşünerek öğrenciler, tüm ders için kavramsal bir çerçeveye yaratmışlardır (yapılandırmacı öğrenme).

1. Aynı anda iki veya daha fazla sürdürülebilirlik hedefine ulaşmanın neden zor olduğunu açıklayınız. ✍ Öğrenci çalışma kağıdı 4.2 ve sınıftaki tartışmamıza başvurun.
 2. Felaket getiren sonuçlar doğurduğu açıkça anlaşıldığı halde, oyuncuların çoğunun niçin bireysel refah hedefine bağlı kaldıklarını açıklayınız.
- Eğer isterseniz somut örneklere de başvurabilirsiniz.
- Yazılı olarak ifadelerinizi hazır bulundurun.

Öğretmen dersin konusunu duyurur: sürdürülebilirliğe nasıl ulaşabiliriz? Karatahta veya kağıtlı sunum tahtasına da yazarak sözü öğrencilere bırakır. Her iki sorun da sırasıyla ele alınır.

Sorun 1: Sürdürülebilirlik hedefleri

Öğrencilerin şu sorun üzerinde düşünmüş olmaları beklenir: sürdürülebilirlik hedefleri birbirleriyle uyum içindeyken bazıları birbirleriyle bağdaşmaz. Örneğin çevrenin korunması, gelecek nesiller ve bir bütün olarak insanlığa karşı sorumluluk (küresel bakış açısı, bir dünya) birlikte çok uyumludur. Eğer şimdiki nesil bugünkü refahı arttırmak için çabalarsa (ekonomi) bu hedefler tehlikeye atılmış olur. Toplum (adil dağılımı hedefi) ve ekonomi (üretim ve verimliliğin artışı) uyumlu olabilir ama çoğu durumda böyle değildir.

Balık avı oyunu her şeyin ters gittiği bir 'en kötü durum' senaryosudur. Daha zengin olan balıkçı köyleri bile ekonomik gerilemeyle karşı karşıya kalmıştır.

Öğrenciler günümüzde ekonomik gelişme ve çevre korumasının uyumu çabalarına değinebilirler: atıkların geri dönüşümü, rüzgâr, güneş veya su jeneratörleriyle elektrik üretimi ya da elektrikle çalışan arabaların geliştirilmesi.

Sorun 2: Bireysel refah hedefi

Öğrencilerin şu sorun üzerinde düşünmüş olmaları beklenir: balık avı oyununda, "kazanan" en büyük avı gerçekleştiren köymüş gibi görünüyordu. Çevreye karşı sorumluluk kelimenin gerçek anlamıyla kazandırmamıştır.

Her turda öğretmen 6-10 arası öğrenciye söz verir. Ortaya net bir izlenim çıktığında, öğrenciler duyduklarını toparlamaya çalışırlar. Sonuç, burada özetle belirtilene yakın çıkabilir ancak, farklı da olabilir. Eğer öğrenciler anlamazlarsa, bu da belirtilmelidir.

Aşama 2: Öğrenciler teşviklerin davranışları üzerindeki etkisi hakkında derinlemesine düşünürler

Kısa bir girişle öğretmen öğrencilerin balık avı oyununda nasıl davrandığını anlamak için yardımcı olan iki kavramı tanıtır.

Balık avı oyununda, çevre ve başkalarının refahı konusundaki sorumluluk kelimenin gerçek anlamıyla bir şey kazandırmamıştır ama kişinin kendi refahını artırmak için maksimum miktarda balık avlaması kazandırmıştır. Bu, gayet anlaşılır bir işarettir. Bizi zorlamadan belirli bir şekilde davranmaya yönelten bu tarz inceden inceye ortaya çıkan etkiye teşvik denir.

Bu aşamada öğretmen, öğrencilerden günlük hayatlarında deneyimledikleri teşvikleri düşünmelerini ister. Aşağıdaki gibi örneklerin ortaya çıkmasını bekleyebiliriz:

- Eğer kalite aşağı yukarı aynıysa daha ucuz olan ürünü alma eğilimi gösteririz.
- Okulda iyi notlar elde etmek için çaba harcarız.
- Okulda başarılı olmaları karşılığında ebeveynler çocuklarına ödül vaat eder.
- Sigortalar, bir talepte bulunmayan müşterilerine ikramiyeler sunar.
- Bir dergiye abone olursanız veya bir arkadaşınızı abone yapmayı başarılırsanız hediye alırsınız.
- Bazı insanlar itibarlarının zedeleneceğinden korktuklarından sarhoş olmak istemezler.

Öğrenciler ya da öğretmen bu tür örneklerden bir sonuç çıkarır.

Bu örnekler açıkça gösteriyor ki teşvikler kişisel çıkarlarımıza hitap eder. Çoğunlukla açıkça ve doğrudan parayla ilgili olsalar da başarılı olma ve başkaları tarafından kabul görme isteğimizle de ilgilidirler. Rekabetçi piyasa ekonomileri güçlü şekilde teşviklere dayanır ve kâr teşviki serbest piyasa rekabetinin merkezinde yer alır. Bu nedenle öğrencilerin kendilerine çok tanıdık gelen bir teşvike karşılık vermelerine şaşırılmaması gerekir.

Aşama 3: Öğrenciler sürdürülebilirlik - kâr ikilemini çözmenin iki temel yaklaşımını tartışılar

Öğretmen ikilem kavramıyla ilgili ikinci bir anımsatıcı ekler. Bireysel kazancımızı artırmaya yönelik teşvik güçlüdür. Eğer hepimiz kâr teşvikine karşılık verirsek sürdürülebilirlik açısından sonuçlar felakettir ve bunu biliriz. İkilemdeyizdir. Ortak kaynakları korumak için bir şeyler yapmamız gerektiğini biliriz ama eğer denersek başarısızlığa uğrar ve diğerlerinden daha fakir düşeriz. Böylelikle, en kötüsünden korkarak kâr amacımıza geri döneriz. Hangi seçeneği tercih edersek edelim - ve birini mutlaka seçmek zorundayızdır- ciddi bir hata yaptığımız bu duruma, *ikilem* adı verilir.

Öğrenciler önce kapsamla ilgili sorular sormalıdır. Balık avı oyununun ilk evresinde kâr teşvikinin kuvvetli olduğu tezinde anlaştıktan sonra, onun yıkıcı potansiyeliyle nasıl üstesinden gelecekleri sorusuna dönebilirler. Burada oyun süresince yaşadıkları deneyim önemlidir. Öğrenciler balıkçılık politikalarının kontrolü veya koordinasyonunda başarılı olmuşlardır? Başarısız olsalar da hangi çözümler önerilmişti? Geriye baktıklarında hangi çözümleri önermek isterlerdi?

Genel anlamda, öğrencilerin fikirlerinin iki kategoriye ayrılmasını bekleyebiliriz. Bu ideal tanımlamanın tüm yönlerine değinmeyebilirler:

- *Otoriter yaklaşım*: balıkçılar bir kurallar ve yasalar dizisi ve bunları uygulamak için bir kontrol ve yaptırımlar sistemine ihtiyaç duyarlar. Balıkçılar kendilerinden daha üstte bulunan bir kurum tarafından kontrol edilir ve bu kurum - büyük olasılıkla bir hükümet - aynı zamanda sürdürülebilirlik hedeflerini de tanımlar. Kâr teşviklerini takip etme özgürlüğü kesinlikle sınırlı olmalıdır.
- *Sözleşmeye dayalı yaklaşım*: balıkçılar davranış kuralları veya ilkeleri ve hatta belki sürdürülebilirlik hedefleri üzerine bir anlaşma imzalarlar. Aynı zamanda bir kontrol ve yaptırımlar sistemi üzerinde de anlaşabilirler.

Öğrenciler bu iki seçenektan hangisini tercih eder? Eğer çok az zaman kalmışsa öğretmen ellerini kaldırmalarını ister ve her taraftan nedenlerini belirtmek üzere bir veya iki öğrenci seçer. Zaman yeterse bir tartışmayla devam edilebilir. Öğrenciler hiyerarşik, otoriter yaklaşımın zayıflığının uzak bir kurumun sürdürülebilirlik hedefleri açısından net bir anlayışa sahip olamayabileceğine dikkati çekebilir. Yerel sözleşmeye dayalı yaklaşımın kendi uzmanlık alanında güçlü tarafları vardır, ancak sözleşme ihlallerinde yaptırımlar ikinci derecede olabilir. Balıkçılar eşit şartlarda ortak olduklarından birbirlerini çok nadir denetlerler.

Öğretmenlere yönelik materyaller 4.1

Balık avı oyunu: oyuncular için kayıt formu

Kayıt formu		
Tekne No.	İsim _____	
Sezon No.	Balık avı kotası (maksimum %15)	Yakalanan miktar (ton olarak toplam miktar)
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		



Kayıt formu		
Tekne No.	İsim _____	
Sezon No.	Balık avı kotası (maksimum %15)	Yakalanan miktar (ton olarak toplam miktar)
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Öğretmenlere yönelik materyaller (oyun yöneticileri) 4.2

Üreme grafiği: balık nüfusunun yenilenmesi (ton olarak)

- Balık avı sezonu sonunda gölde 47 ton balık kalmıştır.
- Kapalı sezonda balık nüfusu yenilenir. Bu örnekte balık nüfusu yeni balık avlama sezonu başında 56 tona ulaşır.
- Oyun yöneticisi, daha sonra yeni sezon avlarına karar verecek olan oyunculara bu rakamı duyurur.
- Oyun yöneticisi oyunculara bu üreme grafiğini göstermemelidir.

Eski sezon sonu	Yeni sezon başlangıcı	Eski sezon sonu	Yeni sezon başlangıcı	Eski sezon sonu	Yeni sezon başlangıcı	Eski sezon sonu	Yeni sezon başlangıcı
ton	ton	ton	ton	ton	ton	ton	ton
0	0	38	43	76	103	114	147
1	0	39	45	77	104	115	147
2	1	40	46	78	106	116	147
3	1	41	47	79	107	117	147
4	2	42	49	80	109	118	147
5	2	43	50	81	110	119	147
6	3	44	52	82	112	120	148
7	4	45	53	83	113	121	148
8	5	46	55	84	115	122	148
9	7	*47	*56	85	116	123	148
10	11	48	58	86	118	124	148
11	12	49	59	87	119	125	149
12	13	50	61	88	121	126	149
13	14	51	62	89	122	127	149
14	15	52	64	90	124	128	149
15	16	53	65	91	126	129	149
16	17	54	67	92	128	130	150
17	18	55	69	93	130	131	150
18	20	56	71	94	132	132	150
19	21	57	73	95	134	133	150
20	22	58	75	96	136	134	150
21	23	59	76	97	138	135	150
22	24	60	78	98	140	136	150
23	25	61	79	99	141	137	150
24	27	62	81	100	142	138	150
25	28	63	82	101	142	139	150
26	29	64	84	102	142	140	150
27	30	65	85	103	143	141	150
28	31	66	87	104	143.	142	150
29	32	67	89	105	144	143	150
30	34	68	91	106	145	144	150
31	35	69	92	107	145	145	145
32	36	70	94	108	145	146	150
33	37	71	95	109	146	147	150
34	38	72	97	110	146	148	150
35	40	73	98	111	146	149	150
36	41	74	100	112	146	150	150
37	42	75	101	113	146		

* burada kullanılan örneği gösterir – 47 ton (eski sezon sonu) – 56 ton (yeni sezon başlangıcı).

Wolfgang Ziefle, “Das Fischerspiel” (Balık tutma oyunu), s. 13'ten alınmıştır.

Öğretmenler için materyaller 4.3

Balık avı oyunu: kayıt çizelgesi

Sezon No.	Sezondan önce balık nüfusu (ton)	Tekne No. 1		Tekne No. 2		Tekne No. 3		Tekne No. 4		Toplam kota %	Avlanan toplam miktar (ton)	Sezondan sonra balık nüfusu (ton)
		Kota %	Avlanan miktar (ton)	Kota %	Avlanan miktar (ton)	Kota %	Avlanan miktar (ton)	Kota %	Avlanan miktar (ton)			
1	140											
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												

Öğretmenlere yönelik materyaller 4.4

Balık avı oyunu: balık stokları ve toplam av miktarları şeması

Ton										
160										
150										
140	x									
130										
120										
110										
100										
90										
80										
70										
60										
50										
40										
30										
20										
10										
0										
Sezon No.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Bu şemayı tepegöz asetati, karatahta ya da kağıtlı sunum tahtasına kopyalayın. Balık stoklarının gelişimini (sezon başlangıcı) ve toplam avları (sezon sonu) balık stokları ve avların tonajını işaretleyerek ve iki çizgiyi farklı renklerde çizerek kaydedin.

📄 Öğretmenlere yönelik materyaller 4.5

Ev ödevi talimatları (öğrenciler için mini-çalışma kâğıdı)

Öğrenciler ev ödevleri için aşağıdaki talimatları alırlar. Bu sayfa çoğaltılarak minik çalışma kâğıtları halinde kesilebilir. Yazılı bir talimat daha kolay anlaşılır ve sınıfta zaman kazandırır.



1. Aynı anda iki veya daha fazla sürdürülebilirlik hedefine ulaşmanın neden zor olduğunu açıklayınız. ✂ Öğrenci çalışma kağıdı 4.2 ve sınıftaki tartışmamıza başvurun.
2. Felaket getiren sonuçlar doğurduğu açıkça anlaşıldığı halde, oyuncuların çoğunun niçin bireysel refah hedefine bağlı kaldıklarını açıklayınız.

Eğer isterseniz somut örneklere de başvurabilirsiniz.

Yazılı olarak ifadelerinizi hazır bulundurun.



1. Aynı anda iki veya daha fazla sürdürülebilirlik hedefine ulaşmanın neden zor olduğunu açıklayınız. ✂ Öğrenci çalışma kağıdı 4.2 ve sınıftaki tartışmamıza başvurun.
2. Felaket getiren sonuçlar doğurduğu açıkça anlaşıldığı halde, oyuncuların çoğunun niçin bireysel refah hedefine bağlı kaldıklarını açıklayınız.

Eğer isterseniz somut örneklere de başvurabilirsiniz.

Yazılı olarak ifadelerinizi hazır bulundurun.



1. Aynı anda iki veya daha fazla sürdürülebilirlik hedefine ulaşmanın neden zor olduğunu açıklayınız. ✂ Öğrenci çalışma kağıdı 4.2 ve sınıftaki tartışmamıza başvurun.
2. Felaket getiren sonuçlar doğurduğu açıkça anlaşıldığı halde, oyuncuların çoğunun niçin bireysel refah hedefine bağlı kaldıklarını açıklayınız.

Eğer isterseniz somut örneklere de başvurabilirsiniz.

Yazılı olarak ifadelerinizi hazır bulundurun.



1. Aynı anda iki veya daha fazla sürdürülebilirlik hedefine ulaşmanın neden zor olduğunu açıklayınız. ✂ Öğrenci çalışma kağıdı 4.2 ve sınıftaki tartışmamıza başvurun.
2. Felaket getiren sonuçlar doğurduğu açıkça anlaşıldığı halde, oyuncuların çoğunun niçin bireysel refah hedefine bağlı kaldıklarını açıklayınız.

Eğer isterseniz somut örneklere de başvurabilirsiniz.

Yazılı olarak ifadelerinizi hazır bulundurun.

Ünite 4.5 Öğretmenler için gerekli bilgiler

Balık avı oyunu okuma listesi

Okuma listesi

Garrett Hardin (1968), “The tragedy of the commons” (“Müştereklerin trajedisi”), *Bilim*'de, Cilt 162 (1968), s. 1244, www.garretthardinsociety.org.

Elinor Ostrom (1990), *Governing the commons. The evolution of institutions for collective action*. (Müştereklerin yönetimi. Kolektif eylem için kurumların evrimi.) Cambridge Üniversitesi Yayınları.

Wolfgang Ziefle (2000), “Fischerspiel und Verfassungsspiel. Die Allmendeklemme und mögliche Auswege” (“Balıkçı ve Anayasa Oyunu. Sosyal Tuzak (Allmendeklemme) ve Olası Çıkış Yolları”): Gotthard Breit/Siegfried Schiele (editörler.), *Werte in der politischen Bildung (Siyasi Eğitimde Değerler)*, Wochenschau-Verlag, s. 396-426, www.lpb-bw.de/publikationen/did_reihe/band22/ziefle.htm.

Wolfgang Ziefle (1995), “Das Fischerspiel” (“Balıkçılık Oyunu”): Landeszentrale für politische Bildung Baden-Württemberg (*Baden-Württemberg Eyaleti Siyasi Eğitim Merkezi*) (ed.), *Politik und Unterricht (Siyaset ve Öğretim)* (1/1995), s. 7-35.

ÜNİTE 5
KURALLAR ve YASALAR
Üst orta öğretim düzeyi

Hangi kurallar en çok işimize yarar?
Bir karar alma oyunu

5.1 ve 5.2 Toplum neden kurallara ihtiyaç duyar?

Kurallar sorunları çözme araçlarıdır
Öğrenciler kurumsal bir çerçeve tasarlar

5.3 Hangi kurallar en çok işimize yarar?

Öğrenciler çözümleri karşılaştırır ve yargılar

5.4 Konferans

Topluluk üyeleri bir kurallar çerçevesi üzerinde anlaşır

Ünite 5

Kurallar ve yasalar

Hangi kurallar en çok işimize yarar?

“Kurallar birer araçtır” – kurumları anlamak için yapılandırmacı bir yaklaşım

Bu slogan, bu ünitenin odaklandığı temel ifadeyi özetler. Kurallar, yasalar, anayasalar ve Evrensel İnsan Hakları Bildirgesini, hep birlikte kurumlar kavramı altında toparlayabiliriz. Bu kılavuzda kurumlar, ürünler olarak görülür – insanlar bu kurumları belli bir amaca hizmet için oluşturmuşlardır. Bu anlamda "kurallar - ya da genel konuşmak gerekirse kurumlar - birer araçlardır".

Kurumlar aşağıdaki gibi amaçlara hizmet eden araçlardır:

- Toplumdaki ciddi sorunları çözerler;
- İstikrar ve güvenlik sağladıklarından olası çatışma kaynaklarını etkisiz hale getirirler;
- Toplumda farklı menfaatleri olan gruplar arasındaki güç ilişkilerini tanımlar; yani güçsüz olanı koruyabilirler veya özellikle belirli bir grup veya bireylere güç araçları sağlarlar.

Bu nedenle, kurumları anlamak için yaratıcılarının akıllarından geçen amaç veya menfaati anlamamız gerekir. Kurumlar karmaşık sorunları çözmeye yarayan karmaşık sistemlerdir. Bunlar, müzakere ve çatışma, devrim ya da reform süreçlerinden ortaya çıkar. Demokrasilerde, anayasaların dikkatlice ve sorumluluk içerisinde değiştirilmesi gerektiğinden, kurumsal gelişmenin kendisi de prosedüre ait kurallar çerçevesinde yer alan bir toplu halde öğrenme sürecidir.

Öğrenciler kurumları bir kurum tasarlayarak anlarlar

Bu temel anlayış– kurumsal gelişimin yapılandırmacı boyutu – bu ünitenin temel görevi içerisinde yansıtılmıştır. Öğrenciler siyasi bir sorunla karşılaşır ve bunu çözmek için bir kurallar çerçevesi icat etme görevleri vardır. Kurumları oluşturanların başa çıkmak zorunda kaldıkları sorunların farkına varırlar ve kendi ülkelerinin anayasasını ve yasalarını ve ayrıca insan haklarını, daha dikkatli bir gözle inceleyip, tek başına kurallar ve yönetmeliklere odaklanmak yerine kurumların amacına odaklanırlar.

Ünite 5'in bu versiyonu 4. ünitenin bir uzantısı olarak tasarlanmıştır ancak ayrı bir dört derslik ünite olarak da kullanılabilir (bu seçenekle ilgili daha fazla ayrıntı için aşağıya bakınız). Her iki değişken de aynı görevi düzenler ve aynı konu üzerinde yoğunlaşır. Öğrencilerin uğraşması gereken sorun, balıkçı topluluğunun ortak kaynakları olan göldeki balık stoğunu nasıl sürdürülebilir şekilde yönetecekleridir (sürdürülebilirlik hedefleri modeli için *≈* öğrenci çalışma kağıdı 4.2'ye bakınız). En azından şu dört sorun çözülmelidir:

1. Balıkçılar aşırı avlanmadan ve balık stoklarını yok etmekten nasıl kaçınabilirler?
2. Balıkçılar nasıl maksimum verim elde edebilir?
3. Balıkçılar adil bir gelir dağılımını nasıl elde edebilir?
4. Balıkçılar uzun vadede, bugün ve gelecekte bu hedeflere nasıl ulaşırlar?

Öğrenciler bu sorunların çözüm anahtarını bilir. *≈* Öğrenci çalışma kağıdı 4.4 en uygun sürdürülebilir balık hasadı için rakamları verir (42 ton). Balıkçıların bu hedeflere ulaşmak için kendi davranışlarını kontrol eden bir kurallar çerçevesine ihtiyaçları vardır. Öğrencilerin görevi bu çerçeveyi tasarlamaktır. Genel anlamda "devlet" ve "sözleşme" yaklaşımı arasında bir seçim yapabilirler. Her ikisinin de güçlü yanları ve sakıncaları vardır (bakınız *≈* öğrenci çalışma kağıdı 5.2).

Her iki yaklaşım da bazı durumlarda başarıyla işlemiş bazılarındaysa başarısız olmuştur.¹⁴ Öğrencilerin çözümlerinin işe yarayıp yaramadığının teste tabi tutulması gerekir ki bu da bu ünitenin sonunda yapılacak bir ek çalışmayla balık avlama oyununun birkaç tur oynanması anlamına gelir (bakınız ünite 4). Bu nedenle Ünite 4 ve 5 bir kurumsal tasarım ve sürdürülebilir kaynak yönetimi için laboratuvar sağlamak adına birleştirilebilir – harika bir projedir, ancak zaman alır.

Ünite – bir gerçeklik modeli

Ünite 4 gibi, bu ünite de bir oyun olarak tasarlanmıştır. Öğrenciler 4. üniteden sürdürülebilirlik hedefini benimseyerek aşırı avlanma sorununu nasıl çözeceklerine dair bir fikirle gelirler (bakınız 4. öğrenci çalışma kağıdı 4.2). Ne tür bir kurumsal çerçevenin uygun olacağını tartışmış (ders 4), ancak konuyu derinlemesine incelememişlerdir. 5. ünitenin bu versiyonu, balık avı oyununun bir devamıdır ancak farklı bir odak noktasıyla: en çok hangi kurallar ve yasalar balıkçı topluluğunun işine yarar?

Ünite 5 balıkçı topluluğu için bir kurumsal çerçeve üzerinde anlaşılması ve hazırlanması sürecini temsil eder. Bu nedenle öğrenciler, yeniden balıkçı topluluğunun üyeleri rollerini üstlenirler ancak görevleri farklıdır. Bir kurallar çerçevesi tasarlarlar. Bir örnek üzerinde çalışmak, incelenen sorunun önemli bazı yönlerine odaklanmayı sağlayacak şekilde karmaşıklığı azaltır; bu durum, bu oyun için de geçerlidir. Burada, oyuncuların balık tutmak ve geçimlerini güvence altına almak konusunda endişelenmelerine gerek yoktur. Tartışmaları bölecek herhangi bir dış güç kaynağı yoktur. Oyun modeli kurallar çerçevesinin yaratılması üzerine odaklanır. Gerçekte olduğu gibi, müzakereler başarısız olabilir - oyuncular bir anlaşmaya varamayabilir. Bu bağlamda, siyasi müzakereler ve DVE / İHE'de öğrenme süreci için başarı kriterleri farklıdır. Öğrenciler anlaşmaya varmak konusundaki başarısızlıklarından çok şey öğrenebilirler.

Öğretmenin rolü – oyun yöneticisi ve başkan

Oyun yöneticisi olarak öğretmenin balık avı oyunu sırasında olduğundan (bile) daha az girdisi vardır. Sürece bir yapı kazandırmak için, zaman yöneticisi olarak görev yapar. Aksi halde DVE / İHE sınıflarında böyle bir oyun yürütülemez. Öğretmen öğrencileri belirli tercihler yapmaya zorlamamalıdır. Karar alma süreci açık uçludur – öğrenciler bir taslak çerçeve üzerinde anlaşamazlarsa başarısız olabilir, zira farklı seçenekleri denemek mümkündür. Öğrencilerin seçimlerinin nedenleri en az sonucun kendisi kadar ilginçtir.

Ünite 5 dört derslik ayrı bir ünite olarak nasıl kullanılır

Ünitenin temel tasarımı aynı kalır. Aşağıdaki değişiklikler ünitenin dört derslik ayrı bir ders olarak kullanılmasına olanak tanır:

- Öğrenciler balıkçı topluluğunun vatandaşlarından çok danışmanları olarak hareket ederler. Danışmanlar kurallar çerçevelerini hazırlayan, onları tartışan ve sonunda topluluğa hangi modeli teklif etmek istedikleri üzerinde anlaşmaya varan takımlar oluştururlar.
- İlk ders, sorunun incelenmesine adanmıştır. Öğrencilere balıkçılık anlaşmazlığı üzerine örnek bir olay verilmiştir (4. öğrenci çalışma kağıdı 4.1 ve sürdürülebilirlik sorununun çözümü – 4. öğrenci çalışma kağıtları 4.2, 4.4). Bu nedenle öğrencilerin bu problemi çözmeleri de gerekmez ancak, sürdürülebilir balıkçılığı desteklemek adına balıkçılar hangi kurallarla teşvik edilebilir, kontrol edilebilir ve hatta zorlanabilir sorusu üzerine odaklanabilirler. Öğrenciler mülkiyet konusuyla da ilgilenmelidirler.

Yapılan bu değişikliklerle ünite, 5. ünitenin bütünleşmiş versiyonu için önerilen tasarımı takip edebilir.

14. Bakınız Elinor Ostrom, *Governing the Commons. The evolution of institutions for collective action (Müştereklerin yönetimi. Kolektif eylem için kurumların evrimi)*, Cambridge Üniversitesi Yayınları, 1990.

Yeterlilik geliştirme: bu ciltteki diğer ünitelerle bağlantılar

Bu tablo neleri gösterir

Bu kılavuzun başlığı, *Demokraside yer almak* demokraside aktif olan vatandaşın yeterlilikleri üzerine odaklanmaktadır. Bu matris, kılavuzda bulunan üniteler arasındaki sinerji etkilerine yönelik potansiyeli göstermektedir. Matris, ünite 5’te hangi yeterliliklerin geliştirildiğini gösterir (tabloda gölgelendirilmiş satır). Kalın çizgiyle çerçevelenmiş olan sütun politik karar alma ve eyleme ilişkin yeterlilikleri gösterir – bunlar demokraside yer almakla yakından bağlantılı oldukları için kalın çizgiyle çerçevelenmiştir. Altındaki satırlar bu kılavuzdaki diğer ünitelere olan bağlantıları belirtmektedir: bu ünitelerde, öğrenciye ünite 5’te destek olacak hangi yeterlilikler geliştirilmektedir?

Bu matris nasıl kullanılabilir

Öğretmenler bu matrisi DVE/İHE derslerinin planlanmasına yönelik bir araç olarak farklı şekillerde kullanabilirler.

- Bu matris DVE/İHE’ye yalnızca birkaç ders ayırabilecek olan öğretmenlere yardımcı olur: bir öğretmen sadece bu üniteyi seçip diğerlerini hariç tutabilir, zira bu ünite bazı temel yeterliliklerin zaten belirli ölçüde geliştirildiğini bilmektedir – örneğin, bir sorunun çözümlenmesi, kuralların etkisini yargılamak, kişisel sorumluluğun önemini incelemek.
- Bu matris öğretmenlerin pek çok şekilde birbirleriyle bağlantılı olan farklı kapsamlarda, önemli yeterlilikler konusunda öğrencilerin tekrar tekrar eğitim görmelerine yardımcı olan sinerji etkilerinin bilincine varmalarını sağlar. Bu durumda öğretmen çeşitli üniteleri seçer ve birleştirir.

Üniteler	Yeterlilik geliştiriminin boyutları			Tutumlar ve değerler
	Politik analiz ve muhakeme	Yöntemler ve beceriler	Politik karar alma ve eylem	
5 Kurallar ve yasalar	Kurumsal çerçeveler ve mülkiyet düzenlerinin temel tasarımları	Takım çalışması, zaman yönetimi Karşılaştırma Bir seçim yapmak	Sosyal sözleşme veya önermek için bir seçenek üzerinde anlaşma	Çatışma medenileştirmede kurallar ve yasaların takdir edilmesi
4Anlaşmazlık	Kuralların olmayışı çatışmaya yol açar		Çatışan çıkarların resmi olmayan ayarlarıyla baş etmek	
2 Sorumluluk	Teşvikler davranışlarımızı güçlü biçimde etkileyebilir		İkilemleri ele almak, önceliklendirme	Kararlarımızın sonuçlarının farkında olma
8 Özgürlük	Özgürlüğün uygulanması, zayıfları korumak üzere bir kurallar çerçevesini gerektirir	Münazara, herkesin kendi düşüncesini tartışması	Özgürlük ve çerçeveleme	Karşılıklı tanıma
6 Hükümet ve siyaset	Kurallar ve yasalar sorunları çözmek ve anlaşmazlığı gidermek için önemli araçlardır		Karar alma süreçlerinde uzlaşma ve deneme ve yanılma	

ÜNİTE 5: Kurallar ve yasalar – Hangi kurallar en çok işimize yarar? Bir karar alma oyunu

Ders konusu	Yeterlilik eğitimi/öğrenme amaçları	Öğrenci görevleri	Materyaller ve kaynaklar	Yöntem
Ders 1 ve 2 Toplum neden kurallara ihtiyaç duyar?	Analitik düşünme, görev planlama. Siyasi bir sorunu belirleme. Kurallar çerçevesi bir toplumun kurumsal belkemiğidir. Kuralların iki sistemi - hiyerarşi ve ağ oluşturma; kamu ve özel mülkiyet.	Öğrenciler toplum için bir kurallar çerçevesi hazırlar. Öğrenciler sunumlarını hazırlar.	≈ Öğrenci çalışma kağıtları 5.1, 5.2, 5.4. Kağıtlı sunum tahtaları ve keçeli kalemler, tepegöz asetatları veya çalışma kağıtları.	Karar alma oyunu. Proje çalışması.
Ders 3 Hangi kurallar en çok işimize yarar?	Analitik düşünme: kriterlere dayalı karşılaştırma. Muhakeme: kriterleri ve hedefleri seçmek. Tutum ve değerler: karşılıklı tanıma. Verimlilik, güç kontrolü, kural uygulama, fizibilite, adalet.	Öğrenciler taslaklarını karşılaştırır ve karara bağlar. Ev ödevi: öğrenciler taslak çerçeve ve konferans kuralları taslağı üzerine kararlarını verirler.	≈ Öğrenci çalışma kağıtları 5.3, 5.4. Kağıtlı sunum tahtaları (veya alternatifleri).	Sunumlar. Tartışma.
Ders 4 Konferans	Bir karar almak. Uzlaşma, çerçeve mutabakatı.	Öğrenciler ortak bir karara varmaya çalışırlar. Öğrenciler deneyimleri üzerine derinlemesine düşünürler.	≈ Öğrenci çalışma kağıtları 5.4-5.6.	Oylama. Öğretmenin ders anlatımı ve tartışma.

Ders 1 ve 2

Toplum neden kurallara ihtiyaç duyar?

Kurallar sorunları çözmeye yönelik araçlardır

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Proje çalışması (işbirliği, zaman yönetimi, öz-denetimli öğrenme, ürün oryantasyonu, sorunları çözmeye). Analitik düşünme, görev planlama, siyasi bir sorunu belirleme.
Öğrenme amacı	Kurallar ve yasalar, insan davranışını kontrol eden ve etkileyen güçlü araçlardır. Kurallar çerçevesi olmayan bir toplum, üyeleri arasındaki kontrolsüz çatışmalar yüzünden zarar görebilir. Kurallar çerçevesi bir toplumun kurumsal belkemiğidir. Kuralların iki sistemi - hiyerarşi ve ağ oluşturma; kamu ve özel mülkiyet.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler toplum için bir kurallar çerçevesi hazırlar.
Materyaller ve kaynaklar	Öğrenci çalışma kağıtları 5.1, 5.2, 5.4. Kağıtlı sunum tahtaları ve keçeli kalemler, tepegöz asetatları veya çalışma kağıtları.
Yöntem	Karar alma oyunu, proje çalışması.
Zaman bütçesi (ders 1)	1. Öğretmen görevi tanıtır. 20 dak
	2. Öğrenciler gruplar oluşturur ve projeleri üzerinde çalışırlar. 20 dak
Zaman bütçesi (ders 2)	3. Öğrenciler projeleri üzerinde çalışırlar. 40 dak

Bilgi kutusu

Oyun kurulumu göreve dayalı öğrenme prensibini izler: öğrenciler bir sorunla karşılaşır ve bir çözüm bulmaları gerekir. Sürecin aşamaları ve zaman dilimi hakkında bilgilendirilirler ve sonrasında kendi başlarına çalışırlar.

Oyun, öğrencilerin balıkçılık topluluğunun üyeleri olarak rollerine geri dönmelerini ve 4. derse kadar bir kez daha oyuncu olmalarını gerektirir. Ancak şimdi öğrenciler farklı bir düşünce seviyesinde ve yeni bir görevle hareket etmektedirler. Aşırı zaman baskısı artık balık avı oyunu süresince olduğu gibi bir sorun değildir.

Yeni görevleri, bir kurallar çerçevesi tasarlamaktır. Bu tür bir görevin siyasi bir boyutu vardır: topluluk bir kurallar dizisi olmadan hayatta kalamayacağından oyuncular bir karara varmalıdır. Öğrenciler siyaseti pratik bir faaliyet olarak deneyimlerler. Taraflı çözümleri önlemek adına gruplar farklı görüş ve deneyimleri dikkate almak üzere bütün balıkçı köylerinden üyeleri içermelidir.

Öğretmen oyun yöneticisi rolünü oynar. Materyal yöneticileri çalışma materyallerini toplamak üzere öğretmene yaklaşır. İkinci dersin başında öğretmen beş dakikalığına söz alır.

Bu vesileyle öğretmen 4. derste konferans için taslak kuralları dağıtır. Konferanstan önce sürecin netleştirilmesiyle 4. ders kolaylıkla yürür ve göreve dayalı öğrenmede büyük önem taşıyan derinlemesine düşünme evresi için yeterli zaman kalmış olur. Eğer öğrencilerin kuralları geliştirmek için soru veya önerileri varsa, bu noktaları ikinci ders süresince ortaya koyabilir ve her noktayı nasıl ele alacaklarına öğretmenle birlikte karar verebilirler.

1. Dersin tanımı

1. Öğretmen görevi tanıtır

Öğrenciler balık avı oyunundaki deneyimleri üzerine beyin fırtınası yapar

Öğretmen öğrencileri balık avı oyunundaki deneyimlerini hatırlamaları için yönlendirerek hemen konuyla ilgilenmelerini sağlar:

1. Balık avı oyununda karşılaştığınız sorunları tanımlayınız.

Öğrencilerin sürdürülebilirlik hedeflerine değinmeleri beklenebilir. Ne tartışıldığına ve anlayışlarına dayanarak bu hedefleri dengelemekte ve uzun vadede bunlara ulaşmakta yaşanan zorluklar üzerine de konuşacaklardır. Çok çeşitli yanıtlar verilebilir. Öğretmen giriş turuna başkanlık ederken öğrenciler birbirlerine karşılık verebilirler.

2. Bu sorunları çözmeye yönelik girişimlerinize ilgili görüşlerinizi bildiriniz.

Bu soru her şeyi içerir: oyuncuların hedefleri, iletişim kurma yöntemleri, işbirliği istek ve kabiliyeti, Sorunun anlaşılmasının derinliği, nihai sonuç – başarı veya başarısızlık. Gerekirse öğretmen bu geniş kapsamlı sorunun odak noktasını daraltır.

Öğrencilerin net kuralların var olmayışından bahsetmeleri beklenebilir. Kararlarına bağlı olarak bu tür kurallar geliştirmek için çalışmış olabilirler.

Öğrenciler aynı zamanda belli yaklaşımlar da önerebilirler: kurallar devlet otoritesi gerektirir veya en iyi şekilde daha gayriresmi bir kural düzeniyle küçük ağlar içerisinde işe yarar. Balık stoklarının özel veya kamu mülkiyeti konusunu da düşünmüş olabilirler. Bu tür yorumlar ≈ öğrenci çalışma kağıdı 5.2 ile ilişkilendirilebileceği için öğretmen bunları not eder.

Öğretmen görevin ana hatlarını belirler.

Başlangıçta yapılan beyin fırtınası, görevin içeriğini vermiştir. Öğretmen, etkileşim tarzını ve belki de hedefini açıkça tanımlayan bir kurallar çerçevesi dizisinin yokluğundan dolayı balıkçı topluluğunun bu tür ciddi sorunlara maruz kaldığını açıklar.

Öğrencilerin balık avı oyunundaki deneyimlerinden genel anlamda aşağıdaki sonuçlar çıkartılabilir:

- Hiçbir insan toplumu çatışma olmadan var olamaz.
- Hiçbir insan toplumu işbirliği olmadan var olamaz.
- Hiçbir toplum bir kurumsal kurallar çerçevesi olmadan işbirliği yapamaz ve anlaşmazlıklarını barışçı bir biçimde gideremez.
- Bu kurallar yasalarla uygulanabilir, ama alternatif çözümler de mümkündür.

Öğrenciler artık en çok hangi kuralların toplumun işine yarayacağını inceleyebilirler. Balıkçı topluluğunun üyeleri rollerine geri dönerler, ama artık oyun farklıdır. Kural oluşturanlar olarak hareket ederler. Gruplar oluşturur ve kuralları hazırlarlar, onları karşılaştırır ve yargırlar ve sonuçta bir konferansla balıkçı toplulukları için kurallar çerçevesini kabul etmeye oylama yaparlar.

Karar alma için zaman çizelgesi

Öğrencilere ≈ öğrenci çalışma kağıdı 5.1 verilir.

Öğretmen oyunun daha önceden kurulmuş bir çerçeve içerisinde yer alan bir süreçten daha çok temel kuralların tanıtılmasıyla ilgilenen özel bir siyasi karar alma süreci modelini açıklar.

Oyun, öğrencilerin oyun dışına çıkıp kendi deneyimleri üzerine derinlemesine düşündükleri 4. derse kadar devam eder. ≈ Öğrenci çalışma kağıdı 5.1 gündemi tanımlar ve neden burada özellikle bu oyun

yönteminin kullanıldığı hakkında bazı bilgiler verir. Oyunda, gerçek hayatta olduğu gibi topluluk için iyi bir çerçeveyi neyin oluşturduğu akademik değil ama pratik bir sorundur. Kararı öğrenciler vermelidir.

Öğretmen, değerlendirilmeye değer bazı temel sorulara kılavuz olarak öğrenci çalışma kağıdı 5.2'yi dağıtır. Eğer öğrenciler beyin fırtınası sırasında bu noktalardan, öğrenci çalışma kağıdıyla ilişkilendirilebilecek herhangi birine değinmişlerse öğretmen, öğrencilerin bunların farkına varmalarını sağlar.

Öğrenciler başlamaya hazır olduklarında grupları oluştururlar.

2. Öğrenciler projeleri üzerinde çalışır (1. ve 2. dersler)

Öğrenciler dört ila altı kişilik gruplar oluştururlar. Sırayla her bir balıkçı takımının üyeleri, takımlarının her gruptan en az bir üyeye temsil edilmesini sağlayarak karatahta veya kağıtlı sunum tahtasındaki listelere isimlerini yazarlar. Öğretmen bunun dört takımın da farklı deneyim ve bakış açılarını dikkate almak için önemli olduğunu açıklar. Öğretmen grupların üyelerini kaydeder.

Grup üyeleri önce temel görevleri verirler: 1-2 sunucu, 1-2 yazar, grup yöneticisi (başkan), materyal ve zaman yöneticisi, sınıf mümessili. Gruplar birbirlerinden mümkün olduğunca ayrı hazırlanmış masalarda toplanır. Materyal yöneticileri grupları için materyalleri toplarlar.

Öğrenciler 1. dersin yarısı ve 2. ders boyunca gruplar halinde çalışırlar.

Ev ödevleri de dahil olmak üzere çalışmalarını planlamakta özgürdürler.

2. Dersin tanımı

Öğrenciler temel seçimlerini paylaşır

2. dersin başında öğretmen her gruptan temel seçimlerini bildirmelerini ister – hiyerarşi mi ağ kurma mı – yoksa karışık bir sistem mi? Balık stoklarının özel veya kamu mülkiyeti olmalı mı? Eğer iki veya daha fazla grup aynı seçimi yapmışsa öğretmen onları ders sırasında bir noktada sonuçlarını paylaşmaya teşvik eder. Bu tür alışverişler benzer modeller birleştirilebileceğinden konferansta çok yardımcı olabilirler.

Kendi başlarına çalışmaya devam etmek isteyen gruplar rahatsız edilmemelidir.

Prosedür kuralları üzerinde önceden anlaşmak

İkinci dersin başında söz aldığı anda öğretmen \approx öğrenci çalışma kağıdı 5.4'i dağıtır ve gruplardan taslakları okuyup kabul edilebilir olup olmadıklarına karar vermelerini ister. Dersin sonunda gruplardan oy vermeleri istenecektir. İtirazlar veya sorular olması halinde öğrenciler bunları ders süresince belirtmelidir.

Gruplar sunumlarını hazırlar

Materyal yöneticileri ders boyunca sunumları için materyal biriktirir.

Geç kalan gruplara öğretmen müdahale etmez. Bazı son rötuşların evde yapılmasına olanak tanıyan üçüncü ders başlamadan sunumlarının hazır olmasının öğrencilerin sorumluluğunda olduğunu gruba hatırlatabilir.

Öğretmen yazarlardan tüm topluluk üyelerince imzalanabilecek - el yazısıyla veya bilgisayar çıktısı olarak - taslaklarının en son dökümünü hazırlamalarını ister (\approx öğrenci çalışma kağıdı 5.4'teki prosedür kurallarına bakınız).

Ders 3

Hangi kurallar en çok işimize yarar?

Öğrenciler çözümlerini karşılaştırır ve kararlaştırır

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Analistik düşünme: kriterle dayalı karşılaştırma. Karar: kriterleri ve hedefleri seçme. Tutumlar ve değerler: karşılıklı tanıma.						
Öğrenme amacı	Verimlilik, güç kontrolü, kural uygulama, fizibilite, adalet.						
Öğrenci görevleri	Öğrenciler taslaklarını karşılaştırır ve kararlaştırır. Ev ödevi: öğrenciler taslak çerçeve ve konferans kuralları taslağı üzerine kararlarını verirler.						
Materyaller ve kaynaklar	✍ Öğrenci çalışma kağıtları 5.3, 5.4; kağıtlı sunum tahtaları (veya alternatifleri).						
Yöntem	Sunumlar. Tartışma.						
Zaman bütçesi	<table border="1"> <tr> <td>1. Öğrenciler çözümlerini sunar.</td> <td>20 dak</td> </tr> <tr> <td>2. Öğrenciler taslakları karşılaştırır.</td> <td>15 dak</td> </tr> <tr> <td>3. Öğrencilere iki ev ödevi görevi verilir.</td> <td>5 dak</td> </tr> </table>	1. Öğrenciler çözümlerini sunar.	20 dak	2. Öğrenciler taslakları karşılaştırır.	15 dak	3. Öğrencilere iki ev ödevi görevi verilir.	5 dak
1. Öğrenciler çözümlerini sunar.	20 dak						
2. Öğrenciler taslakları karşılaştırır.	15 dak						
3. Öğrencilere iki ev ödevi görevi verilir.	5 dak						

Bilgi kutusu

Öğretmen öğrencilerin hangi yolu seçeceklerini kabaca tahmin edebilir, ama daha fazlasını tahmin edemez. Girdiler öğrencilere olduğu kadar kendisi için de yenidir. Hem tarih hem de günümüz siyasi sistemlerinin karşılaştırmasının gösterdiği gibi farklı yollarla cevaplandırılmış zor sorularla uğraşmaktadırlar. Topluluk üyeleri onlara en iyi hizmet edecek çözümü ararlar. Hedef üzerinde anlaşılır ama ona nasıl ulaşacakları hakkında farklı fikirleri olabilir.

Bu ders demokratik siyasi kültürün bir alıştırmasıdır.

Öğretmen, öğrencileri taslakların analitik ve pratik kalitesini yargılamaları ve karşılaştırmaları yönünde cesaretlendirmeli ve aynı şeyi kendisi de yapmalıdır. Öğrenciler kurumsal tasarımın belirli bir yaklaşımı için seçeneklerin genellikle deneyim ve değerlere bağlı olduklarının farkına varmalıdır. Bunlar tartışma ve muhakemeye açık değildir. Öğrenciler, karşılıklı tanıma ortamında onları ifade etmeye teşvik edilmelidir. Toplumun sonuçta tasarımı onaylayıp onaylamayacağı ise farklı bir sorundur.

Ders tanımı

1. Öğrenciler çözümlerini sunar

Gruplar sırayla taslaklarını sunar. Bütün öğrenciler karşılaştırma aracı olarak \approx öğrenci çalışma kağıdı 5.3'ü kullanır.

Sunum sırası: belirli temel seçenekleri aynı olan gruplar, daha kolay karşılaştırılabileceği için birbirlerini takiben sunumlarını yaparlar. Bu durumda, iki temel alternatif çabucak ortaya çıkabilir.

2. Öğrenciler taslakları karşılaştırır

\approx Öğrenci çalışma kağıdı 5.3 karşılaştırma için kriterleri verir. Bazı olası kombinasyonlar şunlardır – ama öğrencilerin yaratıcılığı başka sonuçlar da doğurmuş olabilir!

A. Temel bilgiler

	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
Yönetim modeli	Devlet otoritesi	Devlet otoritesi	Ağ kurma	Karışık model
Mülkiyet biçimi	Kamu mülkiyeti	Özel mülkiyet	Kamu mülkiyeti	Özel mülkiyet
Eğilim	Merkezleştirilmiş planlı ekonomi veya “yeşil diktatörlük”	Rekabetçi pazar (kapitalizm) + “güçlü devlet” (Batı modeli)	Kanton modeli, özerk kooperatif	Yarı-özerk kooperatif; ihtiyaç fazlası balığın kooperatife teslimatı için kurallar

B. Kurallar

Belirli modellerle belirli kurallar arasında açık seçik bir bağlantı yoktur. Birçok farklı kombinasyon mümkündür. En önemli noktalardan bazıları \approx öğrenci çalışma kağıdı 5.3'te ortaya konmuştur:

- Bir hedef belirlenmiş midir?
- Karar alma yetkisi kime aittir?
- Kuralın yaptırımı için araçlar sağlanmış mıdır?
- Yetkinin kötüye kullanımına karşı önlemler dahil edilmiş midir?
- ...

3. Öğrenciler taslakları tartışır

Tartışmada öğrenciler kriterlerini modellere uygularlar. Muhtemelen kendi modellerinin temel yaklaşımıyla ortak olan modelleri tercih edeceklerdir, bu yüzden seçimlerin nedenleri tartışılacaktır. Ancak tüm modellerin değerlendirmesinin yapılabileceği bazı kriterler vardır. Eğer öğrenciler bunlara değinmezlerse, bunu öğretmen yapabilir:

- Sürdürülebilirlik hedefi: taslak çerçeve sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmakta balıkçıları destekler mi? (\approx öğrenci çalışma kağıdı 4.1'e bakınız.)
- Fizibilite: kurallar sistemi anlaşılacak ve pratikte kullanılacak kadar basit midir?
- Adalet: kurallar adil midir?
- Demokrasi ve insan hakları: kurallar demokrasi ve insan hakları standartlarını karşılar mı?
- Meşrulaştırma: Kurallar çerçevesi üzerine ortak bir karara varılması oldukça arzu edilir bir durumdur. Topluluk üyeleri kurallar dizilerinden bir tanesi üzerinde anlaşabilirler mi?

4. Ev ödevi: öğrenciler tercihlerini yapar

Öğretmen ders bitmeden birkaç dakika önce tartışmayı sonlandırır. Oyun veya süreç yöneticisi olarak görev yapar ve son derste öğrencilere topluluk üyelerinin çerçeveyi kabul etmek üzere bir konferansta buluşacaklarını açıklar.

Öğrencilerin konferans için hazırlayacakları iki görevleri vardır:

Görev No. 1: taslak çerçeveyi seçmek

Ayrıntılı bir tartışma için fazla zaman olmayacaktır. Bu nedenle öğrencilerin ev ödevleri, kararlarını vermektir. Bir karar alınmalıdır ve bu yüzden bir uzlaşmaya varmaya istekli olmalıdırlar. Bazı temel kriterleri karşılayan bir çerçeve hiçbir alternatif olmaksızın devam etmekten daha iyidir.

Belirli temel tasarım veya kriterlere öncelik tanıyarak tercihlerini bu yolla bulabilirler.

Diğer topluluk üyelerinin kendi favori modellerini kabul etmeleri için onların ilgisini çekecek kısa bir açıklama hazırlamalıdırlar.

Görev No. 2: konferans için prosedür kurallarını kabul etmek veya değiştirmek

Öğretmen açıklar:

Sadece topluluğun kendisi değil aynı zamanda topluluk konferansı gibi önemli bir toplantı da bir kurallar çerçevesi gerektirir. Üyeler konferansa başlamadan önce bu kurallar üzerinde anlaşmaya varmalıdırlar. Önceden böyle bir anlaşma olmadan eğer üyeler oylamanın nasıl yapılacağı veya oy sayımı üzerinde anlaşamazlarsa zor durumlar ortaya çıkabilir.

✍ Öğrenci çalışma kağıdı 5.4 bir prosedür kuralları dizisi taslağını içerir. Sonrasında derhal uygulanacaklarından, öncelikle gündemde yer alacaklardır. Bu yüzden öğrenciler fikirlerini oluşturmuş olmalıdırlar: taslağı olduğu gibi kabul edecekler midir yoksa değiştirmek mi isteyeceklerdir?

Ders 4

Konferans

Topluluk üyeleri kurallar çerçevesi üzerinde anlaşılır

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Bir karar almak.
Öğrenme amacı	Uzlaşma, çerçeve mutabakatı.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler ortak bir karara varmaya çalışır. Öğrenciler deneyimleri üzerine derinlemesine düşünürler.
Materyaller ve kaynaklar	☞ Öğrenci çalışma kağıtları 5.4-5.6.
Yöntem	Oylama. Öğretmenin ders anlatımı ve tartışma.
Zaman bütçesi	1. Öğrenciler toplantıyı düzenler 20 dak 2. Öğrenciler deneyimleri üzerine derinlemesine düşünür. 20 dak

Bilgi kutusu

Öğrenciler için, bir devlet kurucularının anayasası üzerine bir konferans, deyim yerindeyse, bir demokraside yer alma alıştırmasıdır. Öğrenciler anayasal yasa koyucular rolünü gerçekleştirir. Konferansın kendisi, öğrencilerin konferans başlamadan önce benimsemek zorunda oldukları bir kurallar çerçevesi gerektirir. Sürece yapı kazandırarak öğrenciler toplantı başkanlığı da dahil tüm sorumluluğu üstlenebilirler.

Göreve dayalı öğrenme her zaman derinlemesine düşünmeyi gerektirir. Öğrencilerin uygulayarak öğrenebilmeleri için ne yapmakta olduklarını ya da ne yapmış olduklarını düşünmeleri gerekir. Bunun anlamı nedir? Derinlemesine düşünme aşaması temel düşünceleri ortaya çıkarır. Öğrenciler nelerin genel anlamda ifade edilebileceğini anlarlar. Bu öğrenme planında toplumların neden hayatta kalmak için kurumsal bir çerçeveye ihtiyaç duyduklarını ve yetkili makamlara yetki verirken hangi sorun ve risklere dikkat edilmesi gerektiğini öğrenirler.

Bu ünite için öğretmenler tarafından düşüncelerin zenginliğine odaklanacak kısa bir ders anlatımı öneriyoruz. Öğrenciler bu girdiye tartışma turu ve geribildirim soru formunda karşılıklı verirler.

Ders tanımı

Oturma düzeni

Dersin her iki bölümünde de – konferans ve derinlemesine düşünme – öğrenciler ya sıraları olmadan daire içerisinde, ya da sıralarında bir kare içerisinde oturtulurlar. Başkan ise öğretmenin masasında, karatahta veya kağıtlı sunum tahtası yakınında oturur.

1. Öğrenciler konferansı düzenler

Öğrenciler üzerinde anlaştıkları kurallarda belirtildiği şekilde konferansı düzenler. Öğretmen izler ve dinler. Öğrenciler çok ciddi sorunlarla karşılaşmadıkları sürece (örneğin kuralların nasıl uygulanacağına dair savlar), ki bunun olma ihtimali çok düşüktür, öğretmenin hiçbir şekilde müdahale etmemesi gerekir.

Öğretmen, öğrenciler rollerini oynarken onları gözlemler. Bu fırsatı, takip eden dersi öğrencilerin deneyimlerine uyarlamak için değerlendirir.

2. Öğrenciler deneyimleri üzerine derinlemesine düşünürler

Öğretmen ders anlatımında 4. ve 5. üniteleri özetler

Öğrencilere ders anlatımından önce \approx öğrenci çalışma kağıdı 5.5 verilir. Bu derste öğretmen, iki oyunda, balık avı oyunu ve karar alma oyununda, olanları gözden geçirir. Toplumun kurumsal bir kurallar çerçevesi olan bir topluluğa dönüşmesinin tarihsel sürecinin birer örneğini teşkil ederler. Konferansta yapılan tercihe göre, topluluk artık bir anayasası olan ve yasama ile yasaları uygulama yetkileri net bir şekilde tanımlanmış olan bir devlet kurmuştur. Veya topluluk üyeleri belki de yetkinin kötüye kullanımı sorunundan kaçınmak için, bir ağ oluşturma yaklaşımını tercih etmiş olabilirler. Öğretmen dersini oyunun sonuçlarına göre uyarlar. Ayrıca öğrenciler, bir sürdürülebilirlik politikası belirleyerek balıkçı topluluğundaki kalıcı çatışmanın kaynağını ortadan kaldırmayı denemişlerdir.

Bu aslında bir modernleşme sürecidir. Oyunlar, sosyal ve tarihi gerçeklerle önemli paralellikler taşır ama aynı zamanda anlamlı farklılıklar da gösterir (sonuçlara bakınız).

Öğrenciler anlatılan derse karşılık verirler

Böyle bir ders anlatımı öğrencilerin düşüncelerini besler. Oyuna dayanan bakış açılarından tüm gerçekleri bilirler. Derinlemesine düşünceleri için önemli ve yeni olan, genel anlamıyla ifade edilebilecek ve diğer konu ve görevlere uygulanabilecek olan hususlardır.

Öğrenciler anlayış üzerine sorular sormakta ve nelere katılıp nelere katılmadıkları hakkında yorum yapmakta özgür olmalıdırlar.

İlgilerini çeken noktalarla ilgili sorular ortaya atabilirler. Bu, ilerdeki dersler ve üniteleri birlikte planlamak konusunda öğretmen ve öğrencilere bir kapı açar. Diğer ünitelerde, örneğin bu kılavuzda, hangi konular ele alınabilir? Hangi konular ders programı gereksinimleriyle ilişkilendirilebilir? Kullanılabilecek süre ne kadardır? Öğrenciler bir araştırma göreviyle ilgilenirler mi?

Öğrenciler belki şimdi ulaştıkları anlayış ve düşünce seviyesini kullanarak birkaç tur daha oynamak için balık avı oyununa geri dönmeyi teklif edebilir.

Öğrenciler kişisel geribildirimlerde bulunur

Öğretmen \approx öğrenci çalışma kağıdı 5.6'yı öğrencilere dağıtır. Bu, öğrencilere öğrenme süreçleri üzerinde derinlemesine düşünmelerinde destek olan bir soru formudur. Bu ifadeler aynı zamanda gelecekteki çalışmalarını geliştirmek açısından öğretmene de önemli bilgiler sunar. Eğer öğrencilerin portfolyoları varsa, bu soru formunu orada saklamalıdırlar.

Eğer öğretmen soru formlarını okumak isterse, bazı öğrenciler adlarını yazmadan formları doldurarak kendilerini daha güvende hissedebilirler.

ÜNİTE 6
HÜKÜMET ve SİYASET
Üst Orta Öğretim Düzeyi

Politika döngüsü modeli
Demokratik bir topluluk sorunlarını nasıl çözer?

6.1 “En acil sorunumuz ...”

Siyasi gündem belirleme üzerine bir tartışma

6.2 Siyaset – demokratik bir toplum sorunlarını nasıl çözer

Politika döngüsü modeli

6.3 Politika döngüsü modelini uygulama

Araştırma görevi

6.4 Nasıl yer alabiliriz?

Bir siyasi katılım aracı olarak politika döngüsü

6.5 Geribildirim oturumu (isteğe bağlı)

Ünite 6

Hükümet ve siyaset

Politika döngüsü modeli


Öğretmenler için giriş

Siyasetin iki boyutu

Max Weber'in klasik tanımına göre siyasetin iki boyutu vardır: bir yandan, güç için bir arayış ve mücadeledir ve diğer yandan "kalın tahtaları delmek gibi güç ve yavaş işleyen bir uğraştır." ¹⁵ Bu benzetme, siyasi sorunları çözmek için girişimde bulunmayı simgeler. Bu tür sorunların, hem acil olduklarından hem de toplumun bütününe etkilediklerinden ve bu nedenle de karmaşık ve zor olduklarından, ele alınması gerekir.

Bu ünite, "kalın tahtalarını delmenin" nasıl olacağına ve demokraside yer almak isteyen vatandaşların, hangi sorunların önceliği hakettiğine ve en iyi nasıl çözümleri gerektiğine karar vermekte üstlerine düşen rolleri nasıl oynayacaklarına odaklanır.

Politika döngüsü modeli

Öğrenciler siyasi karar alma süreçlerinin anlamak ve tarif etmek için bir aracı nasıl kullanacaklarını öğrenirler – politika döngüsü modeli (bakınız  öğrenci çalışma kağıdı 6.1). Siyaset, sorunların tanımlanması ve ardından çözümlerin tartışılması, seçilmesi ve uygulanması süreci olarak anlaşılır. Kamuoyu ve menfaatleri etkilenen kişi veya grupların tepkileri, çözümlerin kabul edilip edilmeyeceklerini ve amaçlarına hizmet edip edilmeyeceklerini gösterir. Eğer sorunu çözme girişimi başarılı olursa, politika döngüsü sona erer (politika sonlandırma); başarısız olursa, döngü yeniden başlar. Bazı durumlarda, bir sorunun çözümü yeni bir politika döngüsü içinde ele alınması gereken yeni sorunlar doğurur.

Politika döngüsü modeli demokratik sistemlerde karar almanın önemli yönlerini vurgular:

- siyasal sorunların araştırmaya yöneltici (yapılandırmacı) kavramı ve kamu yararı;
- rekabetçi gündem belirleme; çoğulcu toplumlarda, siyasi savlar genellikle menfaatlerle bağlantılıdır;
- toplu halde öğrenme süreci olarak siyasi karar alma; her şeyi bilen oyuncuların yokluğu (kurtuluş ideolojileri olan liderler veya partiler gibi);
- kamuoyu ve medya kapsamının güçlü etkisi; vatandaşlar ve menfaat grupları için müdahale etme ve katılma fırsatı.

Model nasıl çalışır – neleri gösterir, ve neleri ihmal eder

Politika döngüsü bir modeldir – coğrafyadaki bir harita gibi işleyen bir tasarımdır. Birçok şey gösterir ve anlayışın mantığını sunar. Bu nedenle modeller sıklıkla hem eğitim hem de bilimde kullanılırlar çünkü, modeller olmadan karmaşık dünyamız hakkında çok az şey anlardık.

15. Max Weber, *Politik als Beruf* [Bir meslek olarak siyaset], Reclam: Stuttgart, 1997, s. 82. (Benim çevirim, P.K.)

Öğrenciler için kılavuz, modeller olarak tasarlanmış materyalleri içerir:

☞ öğrenci çalışma kağıtları:

- 1.2 Geleceğimizi şekillendiren üç seçenek;
- 3.4 Demokratik bir politik sistemde çeşitlilik ve çoğulculuk nasıl ele alınır?
- 3.5 Kamu yararı kavramı;
- 3.6 Sosyal bölünmeler ve siyasi partiler haritası.

Bir haritayı gösterdiği yerşekliyle asla karıştırmayız – bir harita çok şey gösterir çünkü birçok şeyi atlar. Her şeyi gösteren bir harita herkesin anlayabileceğinden çok karmaşık olabilirdi. Aynı durum politika döngüsü gibi modeller için de geçerlidir. Bu model de gerçeklikle karıştırılmamalıdır. Siyasi karar alma süreci üzerinde durur – “kalın tahtaları yavaş yavaş delmek” – ama siyasetin ikinci boyutu olan güç ve etki arayışı ve mücadelesine daha az dikkat eder.¹⁶

Demokratik sistemlerde siyasetin iki boyutu birbiriyle bağlantılıdır: siyasi karar üreticileri zor sorunlarla ve siyasi muhalifler olarak birbirleriyle boğuşurlar. Politika döngüsü modelinde gündem belirleme evresi bu iki boyutun nasıl biraraya geldiğini gösterir. Birinin gündemdeki siyasi sorun anlayışını belirlemek, bir güç ve etki işidir.

İşte bir örnek. Bir grup "Vergilendirme çok yüksek, yatırımcıları caydırıyor" gibi bir iddiada bulunurken, ikinci grup "Vergilendirme çok düşük, eğitim ve sosyal güvenlik yeterince finanse edilmiyor" görüşünü savunur. Her vergilendirme sorunu tanımının arkasında menfaatler ve temel siyasi görüşler vardır ve çözümler zıt yönleri işaret eder: yüksek gelir grupları için vergilendirmeyi azaltın - veya yükseltin. İlk sorun tanımı neo-liberal, ikincisi sosyal demoklattır (bakınız ☞ öğrenci çalışma kağıdı 3.6).

Vatandaşlar ikisinin de farkında olmalıdır. Politika döngüsü modeli vatandaşların, siyasi karar alıcıların toplumun sorunlarını çözme çabalarını tespit etme ve yargılamasına yardımcı olan bir modeldir.

Döngü modelini kullanmanın öğrenme potansiyeli

Ünitenin yeterlilik geliştirme potansiyeli aşağıdakileri içerir:

Çözümleme ve muhakeme yeterlilikleri:

- Öğrenciler medya bilgilerinin aktif kullanıcıları olmak için eğitilmiştir.
- Gündem belirleme hakkındaki tartışmalar ve siyasi karar almanın farklı evreleri için daha keskin bir bakış geliştirirler.
- Öğrenciler farklı menfaatler arasındaki uzlaşmaların müzakeresini takdir eder (araştırmaya yöneltici siyasi sorunlar kavramı ve kamu yararı).

Siyasi katılım yeterlilikleri:

Öğrenciler siyasi karar alma sürecini müdahale edebilecekleri ve etkileyebilecekleri aşamalarını tespit edebilirler (karardan önceki ve sonraki aşamalar).

Ünitenin öğretici çerçevesi

Öğrenciler bir araç olarak politika döngüsü modeliyle tanışılır ve onu bir araştırma projesi görevine uygularlar. Son derste bulguları ve projedeki çalışmaları üzerinde derinlemesine düşünür ve bunları paylaşırlar. İlk ders politika döngüsünün temel unsurunu – siyasi gündemi belirleme sorununu - vurgulayan gelişmiş bir ön düzenleyici sağlar. Öğrenciler sınıfta gündem belirleme tartışması canlandırma deneyimini yaşadıkdan sonra modeli çok daha iyi anlayacaklardır. Ünite, öğrencilerin yüksek düzeyde aktif olmalarına imkân tanır.

16. ☞ öğretmenlere yönelik materyaller 6.2.'yle karşılaştırınız

Ünite, siyasi karar alma süreçlerinin incelenmesini geliştirmek için bir araç sunmaktadır, fakat örnek olay olarak kullanılabilir herhangi bir malzeme temin etmez. Bu öğretmen ve/veya öğrenciler için uygun bir konu seçmeyi mümkün kılar ve bunun için gereklidir de. Bir örnek çalışma konusu seçmek için kriterler şunlardır: ilgi, anlaşılabilirlik, medya kapsamının uygunluğu. Güncel bir olay politika döngüsü modelinin başlangıç evrelerinde ele alınacaktır ancak medya kapsamına erişim daha kolaydır daha kolay erişilebilir. Öte yandan, geçmişten bir olay da tarihin uygulaması ve bir sorunun çözümlerinin değerlendirilmesi hakkında fikir verir. Anayasal, yasal ve kurumsal çerçeve de dikkate alınmalıdır.

Öğrenme çıktıları değerlendirmek ve öğrencilerden alınan geribildirimlerin sunduğu öğrenme potansiyelini kullanmak üzere – hem öğrenciler hem öğretmenler için– isteğe bağlı bir geribildirim oturumu tavsiye edilir. Ancak bunun için beşinci bir dersin ayrılması gerekmektedir.

Yeterlilik geliştirme: bu ciltteki diğer ünitelerle bağlantılar

Bu tablo neleri gösterir

Bu kılavuzun başlığı, *Demokraside yer almak* demokraside aktif olan vatandaşın yeterlilikleri üzerine odaklanmaktadır. Bu matris, kılavuzda bulunan üniteler arasındaki sinerji etkilerine yönelik potansiyeli göstermektedir. Matris, ünite 6’te hangi yeterliliklerin geliştirildiğini gösterir (tabloda gölgelendirilmiş satır). Kalın çizgiyle çerçevelenmiş olan sütun politik karar alma ve eyleme ilişkin yeterlilikleri gösterir – bunlar demokraside yer almakla yakından bağlantılı oldukları için kalın çizgiyle çerçevelenmiştir. Altındaki satırlar bu kılavuzdaki diğer ünitelere olan bağlantıları belirtmektedir: bu ünitelerde, öğrenciye ünite 6’te destek olacak hangi yeterlilikler geliştirilmektedir?

Bu matris nasıl kullanılabilir

Öğretmenler bu matrisi DVE/İHE derslerinin planlanmasına yönelik bir araç olarak farklı şekillerde kullanabilirler.

- Bu matris DVE/İHE’ye yalnızca birkaç ders ayırabilecek olan öğretmenlere yardımcı olur: bir öğretmen sadece bu üniteyi seçip diğerlerini hariç tutabilir, zira bu ünite bazı temel yeterliliklerin zaten belirli ölçüde geliştirildiğini bilmektedir – örneğin, bir sorunun incelenmesi, kuralların etkisi hakkında fikir edinmek, kişisel sorumluluğun önemini keşfetmek.
- Bu matris öğretmenlerin pek çok şekilde birbirleriyle bağlantılı olan farklı kapsamlarda, önemli yeterlilikler konusunda öğrencilerin tekrar tekrar eğitim görmelerine yardımcı olan sinerji etkilerinin bilincine varmalarını sağlar. Bu durumda öğretmen çeşitli üniteleri seçer ve birleştirir.

Üniteler	Yeterlilik geliştiriminin boyutları			Tutumlar ve değerler
	Politik analiz ve muhakeme	Yöntemler ve beceriler	Politik karar alma ve eylem	
6 Hükümet ve siyaset	Kamu tartışması ve müzakere: insan haklarını uygulama, demokratik karar almanın özü	Bilgi seçimi için kriterler	Karar alma süreçlerine müdahale için stratejik bir yaklaşım	Müzakere etmenin ve menfaatlerin rekabetinin takdir edilmesi
3 Çeşitlilik ve çoğulculuk	Çoğulculuk Menfaatlerin rekabeti Kamu yararının görüşülmesi Siyasetin iki boyutu	Kısa açıklamalar yapma	Uzlaşmaların müzakeresi ve kamu yararının geçici kavramı üzerinde anlaşma	Karşılıklı tanıma
4 Anlaşmazlık	Siyasi sorun kavramı		Sorunu belirleme, çözüm bulmaya çalışma	
5 Kurallar ve yasalar	Demokratik sistemlerde, siyasi kültür de dahil olmak üzere kurumsal çerçevenin ortak takdirinin önemi		Barışçıl karar alma süreçleri için kurumsal bir çerçeve tasarlama	Uzlaşma için pazarlık etmede adil olmanın takdir edilmesi

8 Özgürlük	Tartışma	Topluluk önünde konuşma	Fikir ve menfaatleri toplum önünde dile getirme	Şiddet içermeyen çatışma çözme araçlarının takdiri
9 Medya	Medya ve medyayı kullananlar yoluyla gündem belirleme ve kapı bekçiliği	Medya aracılığıyla iletilen bilginin yapısındaki bozulma Bilgi seçiminin kriterleri	Medyanın kapı bekçiliği bakış açısını benimseme: siyasi sorunları tanımlama	

ÜNİTE 6: Hükümet ve siyaset – Politika döngüsü modeli

Demokratik bir toplum sorunlarını nasıl çözer?

Ders konusu	Yeterlilik eğitimi/öğrenme amaçları	Öğrenci görevleri	Materyaller ve kaynaklar	Yöntem
Ders 1 “En acil sorunumuz ...”	Muhakeme: seçim yapma, nedenleri bildirme. Katılım: kişisel deneyim, menfaatler ve değerlerin karşılıklı tanınması. Siyasi bir sorun bir olgu değil, bir meseledir.	Öğrenciler siyasi gündem belirleme hakkında bir tartışma yürütür.	Kağıtlı sunum tahtaları ve çeşitli renklerde keçeli kalemler, yapıştırıcı bant.	“Sessizlik duvarı” – grup çalışması. Sunumlar ve tartışma.
Ders 2 Siyaset - demokratik bir toplum sorunlarını nasıl çözer	Modelle çalışma. Siyaset toplumu etkileyen sorunları çözmeye hizmet eder.	Öğrenciler politika döngüsü modelini kendi seçtikleri somut örneklerle uygularlar (araştırma görevi).	≈ Öğrenci çalışma kağıtları 6.1 ve 6.2. Kağıtlı sunum tahtaları ve keçeli kalemler. Gazeteler.	Ders anlatımı. Grup çalışması.
Ders 3 Politika döngüsü modelini uygulama (araştırma görevi)	Analiz ve muhakeme: Siyasi karar alma sürecini tanımlama ve muhakeme etme. Politika döngüsü modelini anlama.	Öğrenciler politika döngüsü modelini somut bir konuya uygularlar.	≈ Öğrenci çalışma kağıtları 6.1 ve 6.2. Gazeteler.	Proje çalışması.
Ders 4 Nasıl yer alabiliriz?	Yöntemler: sunumlar yapmak ve dinlemek. Katılım: siyasi katılım için fırsatları belirleme. Bir model, karmaşık bütünün bir parçasını incelemek için bir araç olarak hizmet eder.	Öğrenciler, birbirlerini sonuçları hakkında bilgilendirir. Öğrenciler çalışmalarının süreci ve ürünü üzerinde derinlemesine düşünürler.	Öğrencilerin notlarıyla birlikte ≈ öğrenci çalışma kağıdı 6.2	Açık alan sunumları. Genel tartışma.

<p>Ders 5</p> <p>Geribildirim oturumu (isteğe bağlı)</p>	<p>Kişinin kendi öğrenme ve yeterlilik gelişim süreci üzerinde derinlemesine düşünmesi.</p> <p>Yapıcı geribildirim de bulunmak.</p> <p>DVE/İHE derslerinin başarısında sınıfın ve öğretmenin ortak sorumluluğu üzerinde derinlemesine düşünmek.</p>	<p>Öğrenciler kendi çalışmaları üzerinde derinlemesine düşünürler (öğrenme sonuçları ve öğrenme süreci).</p>	<p>≈ Öğrenci çalışma kağıdı 6.3 (öğrenci geribildirimi).</p> <p>Kağıtlı sunum tahtaları ve değişik renkte keçeli kalemler.</p> <p>≈ Öğrenci çalışma kağıdı 6.3'ün büyük bir kopyasının bulunduğu bir kağıtlı sunum tahtası.</p>	<p>Bireysel çalışma, genel sunum ve tartışma.</p>
----------------------------------------------------------	-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------

Ders 1

“En acil sorunumuz ...”

Siyasi gündem belirleme üzerine bir tartışma

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Muhakeme: seçim yapma, nedenleri bildirme. Katılım: kişisel deneyim, menfaatler ve değerlerin karşılıklı tanınması.
Öğrenme amacı	Siyasi bir sorun bir olgu değil, bir meseledir. Eylem gerektiren bir aciliyettir. Toplumunu etkiler. Birçok farklı menfaat, ideoloji ve değer için içine girdiğinden, sorunun siyasi gündeme dahil edilip edilmeyeceği de bir meseledir. Bir demokraside, bu tür tartışmalara katılan vatandaşlar düşünce ve ifade özgürlüklerini kullanırlar. Medya da güçlü biçimde gündem belirlemeyi etkileyebilir (basın özgürlüğü).
Öğrenci görevleri	Öğrenciler siyasi gündem belirleme üzerine bir tartışma yürütürler.
Materyaller ve kaynaklar	Kağıtlı sunum tahtası ve çeşitli renklerde keçeli kalemler, yapıştırıcı bant.
Yöntem	“Sessizlik duvarı” – grup çalışması. Sunumlar ve tartışma.
Zaman bütçesi	1. Sessizlik duvarı. 15 dak 2. Sunumlar. 10 dak 3. Derinlemesine düşünme; araştırma görevinin tanıtılması. 15 dak

Bilgi kutusu

“Sessizlik duvarı”, daha az dışa dönük olan ya da bir şeyler söylemeden önce dikkatlice düşünmek için zamana ihtiyacı olan öğrencilere yardımcı olan bir beyin fırtınası yöntemidir. Sessizlikte çalışmak öğrencilerin konsantre olmalarına yardım eder ve açıklamaları daha ilginç ve anlamlı hale gelir. “Sessizlik duvarı”, sıkı bir kurallar çerçevesinin özgürlüğü engellemekten çok desteklediği bir çelişki örneğidir. Öğrenciler uzman rolü üstlenirler; temel soruya "yanlış" cevap veremezler.

Öğrenciler sınıf içerisinde siyasi gündem üzerine bir kamuoyu tartışmasını canlandırır. Gündem belirleme tartışması politika döngüsü modelinin ilk evresi olduğundan, deneyimleri politik gündem modelini daha iyi anlamalarına yardımcı olur.

Araştırma görevinde daha detaylı çalışabilecekleri materyali sağlarlar (2. ve 3.ders). Politika döngüsü ile modellenmiş olan bu yapılandırmacı yaklaşım, demokrasilerde siyasi sorunları tanımlamak ve çözmek için kullanılan yapılandırmacı yönetime karşılık gelir.

Ders tanımı

1. “Sessizlik duvarı”¹⁷

Öğrenciler beşer kişilik gruplar oluştururlar. Her grup duvara sabitlenmiş bir kağıtlı sunum tahtasına dönük yarım daire şeklinde oturtulur. Her grubun farklı renklerde iki veya üç keçeli kalemi vardır. Sessizce çalışırlar. 10 dakikalık süre içerisinde öğrencilerin her biri en az bir ifadelik katkıda bulunur. Şu cümleyi tamamlar:

“Bana göre, en acil sorunumuz ...”

Öğrenciler daha önceden yazılmış kelime veya cümleleri yanıtlarlar ve istedikleri kadar ve istedikleri sıklıkta yazabilirler. Gerekirse gruba ikinci bir sunum tahtası kağıdı verilir. Öğrenciler oklar, ya da çizgiler ve soru veya ünlem işareti gibi semboller kullanarak ifadeleri bağlayabilirler de. Afişleri tartışmaları için kayıt sağlayacaktır.

Öğretmen tartışmayı uzaktan takip eder. Sessiz tartışmada yer almaz veya karışmaz ama kurallara – özellikle sessizlik içinde çalışma kuralına– öğrenciler tarafından uyulmasını sağlar.

2. Sunum

Posterlere yazmak için tanınan süre dolduktan sonra posterler bütün öğrenciler tarafından görülebilir olmalıdır. Öğrenciler iki büyük yarım daire şeklinde posterlerin etrafında toplanır. Gruplar sırayla posterlerini sınıfa gösterirler. Her öğrenci, kendi yazmadığı bir cümle seçmiştir ve bunu sınıfa okur, bunu seçiminin kısa bir açıklaması takip eder. Öğrenciler çoğunlukla bir veya iki ifadeye odaklanırlar. Bütün gruplardan öğrencilerin tümü konuşmadan tartışma yapılmamalıdır.

Öğretmen öğrencilerin ifadelerini onların girdilerine bağlı olarak tahta veya kağıtlı sunum tahtası üzerindeki tabloda genel başlıklar altında toplar. İşte bir örnek:

En acil sorunumuz ...				
Ekonomi	Güvenlik	Çevre	Toplum	...
İşsizlikle savaş	Araba kazaları	CO ₂ emisyonlarını azaltın	Okulları geliştirin	...
Gençler için daha fazla iş	Genç kadınlar için destek	...
...

Öğretmen bu görevi bir öğrenciye verebilir. Sunumu yapanlar ve sınıf, yeni kategorilerin seçimi ve hangi kayıtların nereye yazılacağına yönelik karar verme sürecine katılırlar.

3. Derinlemesine düşünme

“Sessizlik duvarı” siyasal gündem belirlemeye benzer. Peki öğrencilerin görüşüne göre neyin önceliği vardır? Sınıf, öncelikli olmayı hakeden bir sorun üzerinde hemfikir olabilir mi? Tablo öğrencilere bu soruyu cevaplamada yardımcı olur. Öğrencilerin belirli bir kategori altında bulunan sorunları vurgulayıp vurgulamadıklarını ve kayıtlar arasında bağlantı kurulup kurulamayacağını gösterir (yukarıdaki örnekte ekonomiye bakınız).

Ancak öğrenciler, bir konu üzerinde anlaşmaya istekli olmayabilirler. Olmaları gerekir mi? Bu, üzerinde düşünülme değer bir sorudur.

17. Kaynak: *Demokrasiyi öğretme*, DVE/İHE, Cilt VI, Avrupa Konseyi Yayınları, Strazburg 2008, Alıştırma 7.1, s. 62.

Bir yandan, özgür bir ülkede yaşamaktadırlar. Hangi konunun kendileri için önemli olduğu seçimini yapmak ve bunu toplum içinde dile getirmekte özgürdürler. Diğer yandan, kaynaklar kıttır – bu sadece vergi mükelleflerinin para ve finansman sorunu değil, zaman ve enerji sorunudur, ve son olarak bir o kadar önemli olan kamuoyunun dikkatiyle ilgili bir meseledir. Çoğu kimse, aynı anda yalnızca sınırlı sayıda sorunla başa çıkabilir ve ilgilerini kolaylıkla kaybetme eğilimindedir; bazı medyalar "tek-konu gündemi" eğilimini artırır ve ona hizmet eder.

Öğrenciler aynı zamanda, bu gündem belirleme sürecinin haksız ve hatta "aptalca" olduğu hissine kapılabilirler zira kendilerine göre önemli olan sorunlar gereken dikkati çekmiyordur. Bu "yanlış" kararları kim düzeltir?

Bir şeyler yapılması gerektiğini düşünüyorlarsa, bu sorunun yanıtı öğrencilerin kendisidir. Bir bakıma farklı hedef ve değerleri ("ideolojileri") olan, gündem belirleme tartışmalarının kalıcı başoyuncuları olan partiler kurmaktadır (örneğin işçiler, çevreciler, azınlık hakları aktivistleri).

Bu tartışma, partilerin hangi amaçlara hizmet ettiklerini anlamak için ilginç bir yol açar. Ek araştırma görevi için bu bölümün sonundaki öneriye bakınız.

4. Araştırma görevi

Bu bir kez belirtildikten sonra öğrenciler kendi ilgilendikleri yolu takip edebilirler. Öğretmen sınıfı, seçtikleri konuyu ayrıntılı olarak inceleme olanağına sahip olacakları konusunda bilgilendirir. Bu nedenle araştırma görevini hazırlamak için öğrenciler seçtikleri konu üzerinde yazılı veya elektronik medya materyalleri toplamalıdır. Yalnızca gündem belirleme tartışmalarına bakmamalı, alınmış ve uygulanmış kararlar, istatistiksel veriler, siyasi parti açıklamaları, lobiler, STK vb. hakkında bulabildikleri bütün bilgileri toplamalıdır.

Ders 2

Siyaset - demokratik bir toplum sorunlarını nasıl çözer

Politika döngüsü modeli

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

--**Öğrenme amacı** öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Analiz: bir modelle çalışma.						
Öğrenme amacı	Siyaset toplumu etkileyen sorunları çözmeye hizmet eder.						
Öğrenci görevleri	Öğrenciler politika döngüsü modelini kendi seçtikleri somut örneklerle uygularlar.						
Materyaller ve kaynaklar	Kağıtlı sunum tahtaları ve keçeli kalemler. Gazeteler. ☞ Öğrenci çalışma kağıtları 6.1 ve 6.2.						
Yöntem	Ders anlatımı, grup çalışması.						
Zaman bütçesi	<table border="1"> <tr> <td>1. Ders anlatımı ve takip eden sorular.</td> <td>15 dak</td> </tr> <tr> <td>2. Araştırma görevi için grupları belirleme.</td> <td>10 dak</td> </tr> <tr> <td>3. Araştırma görevi.</td> <td>15 dak</td> </tr> </table>	1. Ders anlatımı ve takip eden sorular.	15 dak	2. Araştırma görevi için grupları belirleme.	10 dak	3. Araştırma görevi.	15 dak
1. Ders anlatımı ve takip eden sorular.	15 dak						
2. Araştırma görevi için grupları belirleme.	10 dak						
3. Araştırma görevi.	15 dak						

1. Ders anlatımı ve takip eden sorular

Öğretmen politika döngüsü modelini öğrencilere tanıtır. Döngünün ilk evresinde bulunan gündem belirlemeyi kavramışlardır ve bir sorun kamuoyunun dikkatini çektikten sonra neler olur sorusu için hazırdırlar.

Öğretmen bu kapsama uyan kısa bir ders anlatımı sunar (ders anlatımıyla yapılandırmacı öğrenmeyi ilişkilendirir). Öğrenciler bu bilgiyi geniş kapsamlı, tamamlayıcı araştırma görevinde uygulayacaktır. Öğretmen ders başlamadan önce ☞ öğrenci çalışma kağıtları 6.1 ve 6.2'yi dağıtır. Her iki materyal de öğretmenin sunum boyunca yararlanması için kağıtlı sunum tahtası veya tepegöz asetatında sergilenmelidir.

Soyut bir model eğer somut bir örnekle ilişkilendirilirse anlaşılması daha kolay olur. Bu durum en çok, öğretmen, bir önceki derste öğrencilerin değindikleri bir konuyu seçtiği takdirde işe yarar. Alternatif olarak, öğretmen hayal ürünü bile olabilecek bir örnek olay kullanır ve bunu daha önceden hazırlar. Tanıtım amacıyla araba kazalarını azaltma konusu üzerine olan tanıtım dersi burada ana hatlarıyla verilir (1. ders, öğrenci ifadeleri şemasına bakınız).

Ayrıntılara geçmeden önce dinleyiciler, geniş anlamda konuyu zihinlerinde tam olarak canlandırmış olmalıdır. Öğrenciler ☞ öğrenci çalışma kağıdı 6.1'e bakar. Öğretmenin açıklaması şu noktaları içerir:

- Bu şema siyasi karar alma sürecinin bir modelidir. Bu tür bir süreç içerisindeki farklı evreleri gösterir. Süreç en tepede başlar – neyin "*sorun*" olarak kabul edileceğine dair *münazara*. Bu, gündem belirlemeye dair bir önceki derste incelediğimiz münazaradır. Sorun bir kez gündeme geldikten sonra, doğru çözüm ile ilgili tartışmalar başlar.
- Bu münazaranın sonucu *karardır* – örneğin bir yasa veya bir çeşit eylem.

- Bu karar daha sonra *hayata geçirilir* – eyleme konur. Artık etkinleşmiştir. Yeni bir yasa uygulanmıştır örneğin, ya da yeni bir hastane inşa edilmiştir.
- İnsanlar kısa süre sonra *fikirlerini* oluşturacaklardır. Etkisini gördükten sonra bu karara katılırlar mı? Mesela menfaatlerine hizmet eder mi?
- Er ya da geç bazı *tepkiler* olacaktır. Bunlar medyadaki dostça veya eleştirel yorumlar, ya da politikacılar veya protestocular tarafından yapılmış açıklamalar olabilir.
- Bu tepkiler hangi *sorunların* siyasi gündemde olması gerektiğine ilişkin *yeni bir münazaraya* yol açabilir. Belki bazıları asıl sorunun hiçbir zaman çözülmediğini ve belki de her şeyin daha da kötüye gittiğini düşünmektedir. Ya da alınan önlemlerin yeni sorunlara yol açan yan etkileri vardır. Siyaset, döngüler içerisinde yer alır; bazı konularla devamlı olarak ilgilenilmelidir ve bazı çözümlerin geliştirilmesi gerekir. Yani döngü, siyasetin deneme -yanılma ilkesini izleyen çok pratik bir iş olduğunu gösterir.
- Ancak sürecin *sona ermesi* de mümkündür (politika sonlandırma). Belki çözüm işe yaramış ve sorun çözülmüştür – ya da sorun daha fazla siyasi çaba gerektirmeye yetecek kadar dikkat çekmemiştir.

Öğrenciler anlamakta zorlandıkları noktalarla ilgili sorular sorabilirler. Öğretmen hangi soruların hemen ele alınmasının daha iyi olacağını ve hangilerinin örneği tanıtırken cevaplandırılabilirliğini düşünmelidir.

İkinci bir adımda öğretmen, modeli göstermek için bir örnek verir. Netliği ve kavrayışı pekiştirmek adına önemli sayıda tekrar vardır. Kategoriler temel sorular ve ayrıntularla ilişkilendirilmiştir. ✍ Öğrenci çalışma kağıdı 6.2 ders anlatımını destekler.

Örnek olarak, kurgulanmış bir örnek olay kullanılır. 1. derste verilen örnekten yararlanılır – araba kazalarını azaltma konusu (✍ öğrenci çalışma kağıdı 6.2'ye dayanan 📖 öğretmenlere yönelik materyal 6.1'e bakınız).

Öğrenciler gerekirse daha fazla soru sorabilirler ve öğretmen artık bu soruları sınıfa aktarabilir. Böylece öğretmen sınıfın ders anlatımındaki mesajı anlayıp anlamadığını görebilir. Öğrenciler tartışma ve savların içeriği ve başoyuncuların özel menfaatlerini gözettikleri "bencil" yaklaşımdan dolayı şaşkınlık içinde kalabilirler. Öğretmen bunun – birinin çıkarlarını savunmanın– demokrasiler için elzem olduğuna dikkati çeker. Bir kişinin görüşlerinin alınan kararlarda dikkate alınması, ancak bunların duyurulabilmesiyle mümkün olabilir ve bazı durumlarda, bir uzlaşma sağlanabilir.

2. Araştırma görevi için grupları belirleme

Tartışmanın uzatılması gerekmez. Bunun için son derste yeterince zaman olacaktır. Öğretmen şimdi öğrencilerle hangi konuları incelemek istediklerine karar verir. Topladıkları malzeme kılavuz bilgi vazifesi görür– hangi konular tartışılmaktadır? Yakın geçmişte hangi kararlar alınmıştır?

Öğrenciler iki ila dört kişilik gruplar oluşturur. Dördüncü ders için sunumları hazır olmalıdır. Sonuçlarını sınıfla paylaşılmak üzere çoğaltılmış olan ✍ öğrenci çalışma kağıdı 6.2 üzerinde sunarlar.

Öğrencilerin konu seçiminde kriterlere ihtiyaçları vardır:

- *Bilgiye erişim*: mevcut karar alma süreçlerinde, öğrenciler gazetelerde ve internette bol miktarda bilgi bulabilir. Diğer yandan, döngü tamamlanmamış olduğundan, sadece ilk evreleri ele alabileceklerdir, örneğin karar veya uygulama aşamasına kadar. Bu nedenle pragmatik bir yaklaşım, son birkaç haftalık gazeteleri gözden geçirmek ve siyasi gündeme damgasını vuran konular hakkında bilgi edinmek olacaktır.
- *Kişisel ilgi*: öğrenciler özellikle acil olduğunu düşündükleri bir konu seçer. İlk derste "sessizlik duvarı"na başvurabilirler. Ancak şunu farketmelidirler ki bilgiye erişim, zannettiklerinden daha zor olabilir.

3. Araştırma görevi

Öğrenciler 2. dersin kalanını ve 3. dersin tamamını araştırmaları için harcarlar. Çalışmalarını bağımsız olarak planlarlar.

Ders 3**Politika döngüsü modelini uygulama****Araştırma görevi**

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Yöntemler: proje çalışması. Siyasi analiz ve muhakeme: siyasi karar alma sürecini tanımlama ve yargılama. Katılım ve eylem: sorumluluk, özgürlüğü hayata geçirme.
Öğrenme amacı	Öğrenciler politika döngüsü modelini anlar ve politik karar verme ile ilgili herhangi bir bilgi parçasına uygulayabilir.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler politika döngüsü modelini somut bir konuya uygulayabilir.
Materyaller ve kaynaklar	☞ Öğrenci çalışma kağıtları 6.1 ve 6.2. Gazeteler.
Yöntem	Proje çalışması.
Zaman bütçesi	1. Grup çalışması. 35 dak 2. Bilgilendirme. 5 dak

Bu ders, grup çalışmasına adanmıştır. Öğrenciler bağımsız olarak çalışır ve çalışmalarından kendileri sorumludurlar. Bu nedenle ihtiyaçları olan tüm bilgileri toplamış olmaları beklenir.

Öğretmen, örneğin istatistikler, okul kitapları, anayasanın kopyaları veya internet erişimi gibi bazı bilgi kaynakları sağlayarak gruplara destek olmak isteyebilir.

Öğretmen öğrencileri işbaşındayken seyrederek; öğretmenin rehberliği olmadan – tıpkı okuldan ayrıldıktan sonra yapacakları gibi – çalıştıkları zamanki beceri eğitimindeki ihtiyaçlarını gösteren güçlü yanlarını ve zayıflıklarını izler.

Öğretmen öğrencileri genel oturum içerisinde kısa bir bilgilendirme turuna çağırır. Öğretmen ve öğrenciler bir sonraki derste sunumları planlar; eğer bitirmemiş bir grup varsa, bu soruna bir çözüm bulmak öğrencilerin sorumluluğundadır.

Öncelikle grup neden "bitirmediklerini" hissettiklerini açıklamalıdır. Henüz okumadıkları ek bir bilgi mi vardır? Yoksa mevcut bilgilerin kısıtlı miktarından mı memnun değildirlir?

En çok tercih edilen seçenek, sorunu grubun sorumluluğu olarak bırakmaktır. Bu çok zorlu gibi görünür ancak yetişkinlerin yaşamındaki gerçekliği temsil eder. Öğrenciler için öğrenme fırsatları sunumlarındaki hatalardan ağır basar. Dört dersten sonra geribildirim gereklidir ve bunun için yeterli zaman sağlanması gerekir. Alternatif çözüm, öğrencilere ek bir ders vermek olabilir. Eğer öğrencilerin büyük bir çoğunluğu çalışmalarını bitirmemişse bu seçenek daha uygundur.

Ders 4

Nasıl yer alabiliriz?

Bir siyasi katılım aracı olarak politika döngüsü

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Yöntemler: sunumlar yapma ve dinleme. Katılım: siyasi katılım için fırsatları belirleme.
Öğrenme amacı	Bir model, karmaşık bütünün bir parçasını incelemek için bir araç olarak hizmet eder. Siyasetin iki yönü vardır: sorunların çözümü ve güç için mücadele. Politika döngüsü modeli ilk yöne odaklanır.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler sonuçları hakkında birbirlerine bilgi verirler. Öğrenciler çalışmalarının süreci ve ürünü üzerinde derinlemesine düşünürler.
Materyaller ve kaynaklar	Öğrencilerin notlarıyla birlikte ↗ Öğrenci çalışma kağıdı 6.2.
Yöntem	Açık alan sunumları, genel tartışma.
Zaman bütçesi	1. Öğrenci sunumları. 15dak 2. Tartışma ve derinlemesine düşünme. 25 dak

Ders tanımı

1. Öğrenci sunumları

Ders öğrencilerin girdileriyle başlar. Gruplar ortada boş bir alan bırakacak şekilde duvar kenarına sıralanmış masalarda oturur. Her grup, kendi gruplarını sırayla temsil edecek ikişer takım sözcüsü tayin eder. Bu sayede tüm öğrenciler diğer grupları ziyaret etme ve onların sonuçları hakkında bilgi edinme imkânı bulur.

Bu merkezi olmayan düzenleme birçok öğrencinin aynı anda aktif olmasını sağlar. Sonuçta hiçbir öğrenci tam bir izlenim edinmiş olmayacaktır. Bu, dikkate degecek kadar uzun sürebilir ve bilgi miktarı hatırlamak için çok fazla olabilir.

Öğretmen öğrencilere katılır ve sorular sormak veya yorum yapmaktan ziyade onları dinler.

2. Tartışma ve derinlemesine düşünme

Öğrenciler genel oturum toplantısı için bir araya gelirler. Birbirlerini görebilsinler diye daire veya U şeklinde oturtulurlar.


Öncelikle öğrenciler ve öğretmen gündem üzerinde hemfikir olmalıdır. Öğretmen öğrencilerin incelediği konular yerine politika döngüsü modeli üzerinde yoğunlaşmayı teklif eder ve derse burada önerildiği şekilde devam edilmeden önce öğrenciler bunu kabul etmelidir.

Öğretmen açık bir soru sorar ve ardından öğrencilere söz verir:

“Politika döngüsü modelini somut bir örneğe
uyguladığınızda neler iyi sonuç verdi ve neler vermedi?”

Öğrenciler araştırma görevindeki tecrübelerinden faydalanarak uzman olarak cevap verirler. Bilgi edinme ya da zaman eksikliği gibi teknik sorunlar üzerinde rapor sunabilirler. Analitik zorluklara da değinebilirler, örneğin belirli bir olayın hangi aşamaya ait olduğu: gündem belirleme, kararlar üzerine tartışma veya kararın sonucuna tepki. Modelin kendisine ilişkin gerçeği kesin olarak yansıtıp yansıtmadığını sorgulayan düşünceleri de olabilir.

Öğrencilerin ortaya attığı her noktayı cevaplamak ya da üzerine yorum yapmak gerekli değildir ama elbette ki öğretmen ve öğrenciler bunu yapmakta ve zamanlarını ona göre planlamakta özgürdür.

Burada politika döngüsü modeli üzerine hakkında düşünmeye değer olan en az üç temel açıklama vardır (bakınız  öğretmenlere yönelik materyaller 6.2). Öğretmen bütün seti sunmak zorunda değildir, bu diğer seçeneklerden biridir. Öğrencilerin yorumlarını yanıtlamak için bir açıklama faydalı olabilir. Aksi halde öğretmen tartışmayı sona erdirecek kısa bir girdi olarak bir veya daha fazlasını seçebilir.

Ders 5

Geri bildirim oturumu (isteğe bağlı)

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Kişinin kendi öğrenme ve yeterlilik geliştirme süreci üzerinde derinlemesine düşünmesi. Yapıcı geribildirim verme. DVE/İHE derslerinin başarısında sınıfın ve öğretmenin ortak sorumluluğu üzerinde derinlemesine düşünme.
Öğrenme amacı	Öğrenme ve öğretme süreçlerini geliştirmede geribildirim önemli bir araçtır.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler çalışmalarını üzerinde derinlemesine düşünür (öğrenme sonuçları ve öğrenme süreci).
Materyaller ve kaynaklar	✍ Öğrenci çalışma kağıdı 6.3 (öğrenci geribildirimi). Değişik renkte keçeli kalemlemlerle kağıtlı sunum tahtaları. ✍ Öğrenci çalışma kağıdı 6.3'ün büyük bir kopyası olan bir kağıtlı sunum tahtası.
Yöntem	Bireysel çalışma, genel sunum ve tartışma.
Zaman bütçesi	1. Bireysel geribildirim. 7 dak 2. Geribildirim sonuçlarının genel sunumu. 13 dak 3. Takip eden tartışma. 20 dak

Öğretmen için bilgi

Bu ünite, bir geribildirim oturumunun bir üniteyi değerlendirmek için nasıl kullanılabileceğini göstermek için bu kılavuzdaki iki örnekten biri¹⁸ olarak seçildi. Bu geribildirim oturumu isteğe bağlıdır ancak aynı zamanda önemle tavsiye edilir.

Öğrenciler – artık öğrenme ve öğretme süreçlerine yoğunlaşarak – projedeki çalışmalarını üzerine geribildirim verir. Zorluklar nelerdi, neler yolunda gitti? Hangi becerilere sahipler ve daha fazla neleri geliştirmek isterler?

Geribildirim oturumu, öğrencilerin görüşlerini birbirlerinin ve öğretmenin görüşleriyle karşılaştırarak DVE/İHE derslerinin etkilerini değerlendiren faydalı bir araçtır. Geribildirim zaman gerektirir ancak harcadığınız zamana da değer zira geribildirimler sayesinde çalışma ortamının iyileşmesi ve ders planlama işinin daha verimli hale gelmesi beklenir. Geribildirim oturumu bir bilgi girdisinden oluşur (1 ve 2. adımlar ve takip eden tartışma (adım 3)).

18. Bakınız ✍ öğrenci çalışma kağıdı 5.6 (ünite 4 ve 5 için).

Ders tanımı

Aşağıdaki süreç geribildirim vermeye alışkın olmayan öğrenciler için önerilir. Biraz geribildirim deneyimi olan sınıflar ve öğretmenler için aşağıda bir alternatif süreç daha verilmiştir.

1. Bireysel geribildirim

Kağıtlı sunum tahtasının kopyası duvara veya tahtaya, öğrencilerin iyi görebilecekleri bir yere iliştilir. Öğretmen dersin amacını açıklar: öğrenciler yeni bir konu ile uğraşmayacaklar, ama deyim yerindeyse kenara çekilip, sonuçlarını ve öğrenme süreçlerini izleyeceklerdir. Alacakları çalışma kağıdındaki soruları dürüst ve adil şekilde cevaplamalıdır. İsimlerini vermek zorunda değildirler.

Takip eden tartışmada sınıf ve öğretmen DVE/İHE derslerinin öğrenme sonuçlarını – işe yarayanları muhafaza edip, fazla işe yaramayanları değiştirerek –nasıl geliştirebileceklerini bulmak için geribildirim bilgilerine bakacaklardır.

Öğrenciler \approx öğrenci çalışma kağıdı 6.3'ün kopyasını alırlar. Öğretmen öğrencilere birbirlerinin çalışma kağıtlarına bakmamaları gerektiğini belirtir – bu belirli yanıtları olan bir test değildir.

Çalışma kağıdının 1. bölümü öğrenme ve öğretmenin farklı yönleri üzerine sekiz açıklamadan oluşur: – politika döngüsü aracı, öğretme ve öğrenme yöntemleri, diğer öğrencilerle ve öğretmenle işbirliği ve etkileşim. Bu sorular dart tahtasına bir nokta koymak suretiyle yanıtlanır – merkezdeki bir nokta (No. 5) “Tamamen katılıyorum” ve dairenin dışındaki bir nokta (No. 1) “Kesinlikle katılmıyorum” demektir.

İkinci bölümde öğrenciler kendilerine göre en “parlak” ve en “sönük” noktaları kaydedebilirler– bu ünite de öğrendikleri en önemli ve ilginç – ve bu nedenle de hatırlanmaya değer olan – şey neydi? Ve özellikle ilginç olmayan, işe yaramayan veya sıkıcı olan – ve bu nedenle çabucak unutacakları şey neydi?

2. Geribildirim sonuçlarının genel sunumu

Öğrenciler sessizce çalışır. İki kişilik bir öğrenci takımı çalışma tablolarını toplar ve kağıtlı sunum tahtasına getirir. Bir öğrenci her çalışma kağıdından dart tahtası sonuçlarını yüksek sesle okur ve diğerleri bunları sunum tahtası üzerindeki büyük kopyaya kaydeder. Bir öğrenci, kesin toplam skoru her kesimden skorları toplayıp katılan öğrenci sayısına bölerek bulabilir.

Kişisel geribildirimler de (bölüm 2) yüksek sesle okunur ve dart tahtasının sağında ve solunda, her biri geribildirim sorusunu belirten başlıklar taşıyan iki büyük kağıtlı sunum tahtasına girilir – örneğin, özellikle neyi ilginç buldum / bulmadım.

Alternatif yöntem

Bu yöntem biraz zaman alır ama bu ilk geribildirim deneyimleri olan öğrenciler için işi kolaylaştırır. Aşağıdaki hususlar söz konusuysa daha doğrudan bir yöntem uygulanabilir:

- öğrenciler bazı geribildirim deneyimlerine sahipse;
- öğretmenin, örneğin kötü notlar vererek veya kişisel sözlü saldırılarla açık eleştiriye cezalandırmayacağına güvenebilirlerse (daha önemli);
- öğrenciler birbirlerinin farklılaşan görüşleri ve öğrenme deneyimlerine saygı göstermek konusunda birbirlerine güvenebilirlerse (daha da önemli) .

Adım 1: Öğrenciler sırayla kağıtlı sunum tahtasına gelir ve düşüncelerini doğrudan posterin üzerine kaydeder. \approx Öğrenci çalışma kağıdı 6.3'ü doldurmazlar. Bunun yerine kırmızı ve yeşil kağıt şeritler alırlar (uygun şekilde işaretlenmiş beyaz kağıt da iş görür) ve kişisel geribildirim ifadelerini kaydederler. Bunlar daha sonra toplanır ve ikişer kişilik öğrenci takımları tarafından sunulur. Tercihen öğrenciler kendileri öne çıkar ve eğer isterlerse üzerinde yorum yaparak kendi ifadelerini okurlar.

Bu şeritler kağıtlı sunum tahtasına iliştilirler ve belli bir noktayı tekrar ederlerse küme oluştururlar. Altyazı ve anahtar kelimeler geribildirim tablosuna bir yapı kazandırır.

Geribildirim girdisi sırasında temel kural: yorumlama yok, tartışma yok

Hangi yaklaşım benimsenirse benimsensin bir tek temel kural uygulanır: hiçbir ifade giriş aşamasında yorumlanmaz. Erken bir tartışma başlarsa, zaman çizelgesi bozulabilir ve herkes için fırsat eşitliği ilkesi gözdür edilird. Öğretmen giriş evresine başkanlık eder ve eğer öğrenciler yorum yapar, güler veya diğerd öğrencilerin yorumlarıyla alay ederse, müdahale eder.

3. Takip eden tartışma

Geribildirim oturumunun gündemi kendiliğinden ortaya çıkar, bu nedenle içeriğın nasıl yapılandırılacağına dair bir tavsiye verilemez. Burada temel geribildirim mesajlarını okumak konusunda sınıfa yardımcı olmak üzere bazı başlangıç noktaları verilmiştir.

Dart tahtası:

- Hangi sorular baskın bir anlaşma ya da anlaşmazlık kümesi gösterir? Neden?
- Hangi sorular bir aşırı uçtan diğerdine doğru bir yayılma gösterir? Neden?

Kişisel geribildirimler:

- Arka arkaya tekrarlanan açıklamalar – kümeler var mı?

Takip eden tartışma aşağıdaki gibi noktalara değinebilir:

- DVE/İHE derslerimizin güçlü noktaları nelerdir? Şimdiye kadar yaptığımız şekilde devam mı etmeliyiz?
- DVE/İHE derslerimizin zayıf noktaları nelerdir? Geliştirmek için neleri değiştirmeliyiz? Ne şekilde?

(Aşağıdaki sorular ≈ öğrenci çalışma kağıdı 6.3'e ek bir çalışma olarak dahil edilebilir).

- Benim kişisel sorumluluğım nedir? Başarımıza kişisel olarak ne gibi bir katkı olabilir?
- Bir öğrenci olarak – kendi şahsım adına – bundan sonra ne öğrenmek isterdim? Hangi görevler ilgimi çeker veya bana en çok yardımı dokunur?

Öğrenciler ve öğretmen –belki de ortaklaşa – geribildirim oturumlarından elde edilen sonuçlardan hangilerinin gelecekteki ders planlamasında ilerletilmesi gerektiğine karar verirler. En önemli şeylerden biri de öğrencilerin– ve hatta belki öğretmenin – sırasıyla profesyoneller ve öğrenciler olarak başarılı olmak için birbirlerine bağımlı olduklarını anlamalarıdır.

📖 Öğretmenlere yönelik materyaller 6.1

Politika döngüsü modelinin örneklerle açıklanması – araba kazalarının sayısını nasıl azaltabiliriz?

Kavramlar ve temel sorular	Notlar
0. Konu Sorun nedir?	Araba kazalarının sayısını nasıl azaltabiliriz?
1. Sorun Gündemi kim belirler? Sorun nedir? Tüm başıoyuncuların kendi sorun tanımlamalarına katılıyor musunuz?	İçişleri Bakanı: daha fazla kaza. Genç sürücüler – tecrübesiz, dikkatsiz. Her yaştan erkek –çok fazla alkol. Sürücüler kulübü: yollarda daha fazla araba; vergiler yol ağını geliştirmek için kullanılmıyor. Çevreciler: CO ₂ -emisyon artışı, benzin kaynakları azalıyor ve daha pahalı hale geliyor – araba taşımacılığına alternatifleri destekleyin.
2. Münazara Bu sorun kimleri ilgilendirir? Başıoyuncuların menfaatleri ve değerleri nelerdir?	Herkes araba kazalarının azaltılmasında hemfikirdir. Ama münazara farklı menfaatler ve hedeflerle ilgilidir: Bakan, tedbirsiz sürücülere baskı uygulamak ister. Sürücüler, şöförler için daha iyi koşullar ister. Çevreciler küresel ısınma konusunda endişelidirler.
3. Karar Sonuç nedir? Bazı menfaatlere öncelik tanınmış mıdır – yoksa bu bir uzlaşma kararı mıdır?	Hükümet iki yasa tasarısı sunmaya karar verir: Hız yapmaya daha ağır cezalar, daha düşük alkol seviyeleri; daha fazla trafik kontrolleri. Dört şeritli otoyollar beş yıl içerisinde standart olacaktır.
4. Uygulama Karar nasıl uygulanıyor? Konuyla kim ilgileniyor veya kim sorumlu? Sorun veya anlaşmazlıklar var mı?	Daha fazla trafik kontrolü, özellikle akşamları ve haftasonları. Otoyol genişletme ve geliştirme düzeni planlanıyor, önce yapım aşamasındaki yollar.
5. Görüşler Hangi şahıslar, başıoyuncular, gruplar vb. sonucu destekliyor ya da eleştiriyor? Değerleri, ideolojileri ve menfaatleri neler?	Sürücüler yapım düzenini iyi karşılar, kontrolleri sorgular (daha fazla para cezaları - daha fazla fon?) Çevreciler derin bir hayalkırıklığı yaşar. Başkentte gösteriler. Tartışma: yeni bir yeşil parti kurma?
6. Tepkiler Nasıl tepki verirler? (Bireysel olarak, toplu olarak) Güç ve baskı uygulama yolları nelerdir?	Çevreciler başkentte gösteriler düzenler. Tartışma: Yeni bir yeşil parti kurma? Tır şöförleri otoyollardaki gecikmelerden şikâyet eder. Bakan, 12 ayda kaza rakamlarında %15'lik düşüş bildirir – bu başarının, uygulanan politikanın doğruluğunu kanıtladığını ifade eder.

<p>7. Yeni sorun <i>veya</i> Politika sonlandırma</p> <p>Siyasi gündem belirlemede yeni bir tartışma başlar mı?</p> <p>Tartışılan sorun yeni midir yoksa aynı mıdır?</p> <p><i>Veya</i> alınan karar süreci bitiren bir çözüme götürmüş müdür?</p>	<p>Bakan: yeni adımlar atmaya gerek yok. Gelişimi gözleyin, 12 ay içinde durumu tartışın.</p> <p>Çevreciler: CO₂ emisyonlarında korkutucu artış.</p> <p>Bira üreticilerinin şikâyetleri: satışlarda %10 düşüş. İşler tehlikede.</p> <p>Endüstri, yol yapımı programının hızlandırılmasını talep eder.</p> <p>...</p>
----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

📖 Öğretmenlere yönelik materyaller 6.2

Politika döngüsü modeli üzerine temel açıklamalar

1. Siyasetin iki yönü vardır: sorunların çözümü ve yetki için mücadele. Bir model olarak politika döngüsü ilk yön üzerinde durur – sorunların çözümü. Yetki yönü de, gündem belirlemenin başoyuncunun oluşturabileceği baskıya bağlı olması şeklinde dahildir. Ancak modelin temel kaygısı siyasetin pratik tarafını açıklamaktır –Max Weber'in sözleriyle, “siyaset, kalın tahtaları delmek gibi güç ve yavaş işleyen bir uğraştır; hem tutku ister hem geniş görüşlülük.” Bu, –siyasi muhalifleri hedef alan kişisel eleştiri, popülizm ve skandal yaratmak da dahil– oy kullananların desteği için rekabetteki propaganda çabalarının tabloyu bozabileceği, fakat bu model sayesinde süzgeçten geçirildiği anlamına gelir.
2. Bu model, kamu yararı kavramı üzerine ilginç bir görüş ortaya koyar. Bir demokraside hiçbir başoyuncu nelerin herkes için iyi olduğunu bilmez – demokrasi ve diktatörlük arasındaki büyük fark budur. Daha ziyade birlikte bulmamız, müzakere ve pazarlık etmemiz, tartışmamız ve sonunda uzlaşmamız gerekir. Eğer hatalıysak veya çözüm adil değilse kısa sürede bunu anlarız ve tekrar denememiz gerekir. Açık bir toplum, kamu yararı üzerine soruları cevaplarken öğretici ve yapılandırmacı bir yaklaşıma ihtiyaç duyar.
3. Haritalar da politika döngüleri gibi birer modeldir. Gerçekliğin bazı yönlerini açıkça gösterirler ama bunu diğer yönleri dışarda bırakarak yapabilirler. Politika döngüsü modeli, biz vatandaşların hangi evrede işe karışıp kendimizi duyurabileceğimiz sorusunu cevaplamak için bir harita olarak görev yapabilir. Parlamento veya hükümet üyesi değilsek, hangi kararın alınacağı konusundaki tartışmada yer almayız– siyasi sistemin **çıktı** yönü budur. Ancak, diğer aşamalar **girdi** yönünün haritasını çizer ve burada biz aktif hale gelebiliriz. Karar hakkında yorum yapabilir, onu destekleyebilir veya protesto edebiliriz ve kesinlikle siyasi gündem belirleme tartışmalarına katılabiliriz. Siyasi sorunlar öylece orada değildir, o şekilde tanımlanmaları ve kabul edilmeleri gerekir (4. dersin konusuna bakınız).

ÜNİTE 7

EŞİTLİK

Üst Orta Öğretim Düzeyi

**Çoğunluk kuralı –
adil bir kural mı?
Demokraside çoğunluk/azınlık
meselesini nasıl çözebiliriz?**

**7.1 Çoğunluk her zaman yönetir - doğru mu?
Bir örnek olay modeli**

**7.2 Çoğunluk ve azınlığın menfaatlerini nasıl
dengeleyebiliriz?**

Bir mikro-toplum için yasa hazırlanması

7.3 Yasa tasarıları

**Çoğunluk / azınlık meselesini çözmek için kurumsal tasarımda fikirleri
karşılaştırma**

7.4 Demokratik bir toplumu yönetmenin iyi yolu nedir?

Adil olan ve işe yarayan nedir?

Ek çalışma: araştırma görevi

**Çoğunluk / azınlık sorunu ülkemizde nasıl ortaya çıkar ve nasıl
halledilir?**

Ünite 7

Eşitlik

Çoğunluk kuralı – adil bir kural mı?

Öğretmenler için giriş

Demokraside, çoğunluk karar verir ve azınlığın bu kararı kabul etmesi gerekir. Çünkü demokratik sistemde kararlar geçicidir ve değişikliğe açıktır, azınlık reddedilmeyi kabul edebilir. Peki ya azınlık "kalıcı azınlık" olursa – sürekli olarak reddedilirse ne olur? Eleştirmenler bu duruma “çoğunluğun tiranlığı” adını verir.

Bu ünite, demokrasilerde temel bir sorun olan bu konuya odaklanır. Eğer toplumdaki gruplar menfaatlerinin sürekli olarak gözardı edildiği gibi bir izlenime kapılırlarsa sosyal uyum tehlikeye gireceğinden, bir çözüm gerektirir.

Öğrenciler, içerisinde kulüp bütçesinin nasıl harcanacağına dair tartışan biri büyük diğeri küçük iki grubun bulunduğu bir spor kulübü hakkındaki bir örnek olay modelini çözümler. Sorun gerçek toplumdakinden daha az karmaşık olsa da meselenin özü aynıdır. Öğrenciler sorunu bir yasa tasarlayarak çözmeye çalışır. Farklı yaklaşımlar mümkündür ve bunlar aynı zamanda anayasaları tasarlamakta da kullanılır – azınlıklara özerklik hakları tanıyarak (federal veya kanton modeli), ve insanlık onuru ve karşılıklı tanıma standartlarını oluşturarak insan hakları, çoğunluğun kararlarının kapsamını sınırlandırmaktadır. Ancak, azınlıklara adil davranılmasını ve çoğunluğun isteğine saygı duyulmasını sağlayacak hiçbir kurallar dizisi yoktur. Demokrasiler sorumluluk ve karşılıklı saygı kültürüne, yani vatandaşların birbirlerine kendi özgür iradeleriyle nasıl davrandıklarına bağlıdır.

Bu nedenle öğrencilerin geliştirdikleri araçlar, onlara kendi ülkelerinde çoğunluk/azınlık meselesinin nasıl ele alındığını daha iyi anlama yeterliliğini verir. Ek çalışma ve uygulama çalışması olarak bir araştırma görevi önerilir.

Yeterlilik geliştirme: bu ciltteki diğer ünitelerle bağlantılar

Bu tablo neleri gösterir

Bu kılavuzun başlığı, *Demokraside yer almak* demokraside aktif olan vatandaşın yeterlilikleri üzerine odaklanmaktadır. Bu matris, kılavuzda bulunan üniteler arasındaki sinerji etkilerine yönelik potansiyeli göstermektedir. Matris, ünite 7’de hangi yeterliliklerin geliştirildiğini gösterir (tabloda gölgelendirilmiş satır). Kalın çizgiyle çerçevelenmiş olan sütun politik karar alma ve eyleme ilişkin yeterlilikleri gösterir – bunlar demokraside yer almakla yakından bağlantılı oldukları için kalın çizgiyle çerçevelenmiştir. Altındaki satırlar bu kılavuzdaki diğer ünitelere olan bağlantıları belirtmektedir: bu ünitelerde, öğrenciye ünite 7’de destek olacak hangi yeterlilikler geliştirilmektedir?

Bu matris nasıl kullanılabilir

Öğretmenler bu matrisi DVE/İHE derslerinin planlanmasına yönelik bir araç olarak farklı şekillerde kullanabilirler.

- Bu matris DVE/İHE’ye yalnızca birkaç ders ayırabilecek olan öğretmenlere yardımcı olur: bir öğretmen sadece bu üniteyi seçip diğerlerini hariç tutabilir, zira bu ünite bazı temel yeterliliklerin zaten belirli ölçüde geliştirildiğini bilmektedir – örneğin, sorumluluk alma, sorun çözümü, müzakere becerileri.
- Bu matris öğretmenlerin pek çok şekilde birbirleriyle bağlantılı olan farklı kapsamlarda, önemli yeterlilikler konusunda öğrencilerin tekrar tekrar eğitim görmelerine yardımcı olan sinerji etkilerinin bilincine varmalarını sağlar. Bu durumda öğretmen çeşitli üniteleri seçer ve birleştirir.

Üniteler	Yeterlilik geliştiriminin boyutları			Tutumlar ve değerler
	Politik analiz ve muhakeme	Yöntemler ve beceriler	Demokraside yer almak Politik karar alma ve eylem	
7 Eşitlik	Demokraside çoğunluk ve azınlık gruplarının haklarının nasıl dengeleneceğine dair temel sorun İnsan hakları azınlıkları ve bireyleri korur Federal ve kantonlara ait kurumsal düzenlemeler azınlık haklarını korur	Siyasi bir sorunu analiz etmek ve çözmek	Fikir ve çözümleri sunmak ve savunmak Bir karar almak	Karşılıklı tanıma
2 Sorumluluk				Karşılıklı tanıma
1 Kimlik			Seçimler yapma ve öncelikleri belirleme	
4 Çatışma	Çıkar çatışması			

5 Kurallar ve yasalar	Demokraside şiddet içermeyen çatışma çözümünü destekleyen kurumsal çerçeveler		Toplumdaki çatışmayı çözmek için kurumsal bir çerçeve tasarlamak.	Çatışma çözümede barışçıl yolların takdir edilmesi
3 Çeşitlilik ve çoğulculuk	Çoğulcu toplum farklı menfaatleri olan azınlık gruplarından oluşur.		Müzakere etmek.	

ÜNİTE 7: Eşitlik – Çoğunluk kuralı - adil bir kural mı? Demokraside çoğunluk/azınlık meselesini nasıl çözebiliriz?

Ders konusu	Yeterlilik eğitimi/öğrenme amaçları	Öğrenci görevleri	Materyaller ve kaynaklar	Yöntem
Ders 1 Çoğunluk her zaman yönetir – doğru mu?	Sorunu analiz etme. “Kalıcı çoğunluk” sorunu.	Öğrenciler “kalıcı çoğunluk” sorununu tanımlar ve çözümler önerir.	≈ Öğrenci çalışma kağıdı 7.1(örnek olay modeli), keçeli kalemler, kağıtlı sunum tahtası.	Bireysel çalışma, grup çalışması, genel tartışma.
Ders 2 Çoğunluk ve azınlığın menfaatlerini nasıl dengeleyebiliriz?	Takım olarak çalışmak, zaman yönetimi; sorun çözme. Kurallar, yasalar ve anayasalar toplumda sorunları çözme ve anlaşmazlığın kaynaklarıyla başa çıkma araçlarıdır. Bu hükümet ve otorite için bir gerektir. Ancak, belirli bazı menfaatlere de hizmet edebilirler.	Öğrenciler bir mikro-toplulukta çoğunluk/azınlık meselesini çözmek üzere bir yasa tasarısı hazırlar.	≈ Öğrenci çalışma kağıtları 7.1-7.3. Kağıtlı sunum tahtaları ve keçeli kalemler.	Grup çalışması.
Ders 3 Yasa tasarısı	Kısa sunumlar yapmak, fikirleri ve mantık yürütme şekillerini karşılaştırmak ve karara varmak. Kurumsal tasarım fizibilite, adaletlilik ve istikrar gibi kriterler içerir.	Öğrenciler kurumsal tasarım kriterlerini inceler. Sunumlar yapar ve fikirlerini karşılaştırırlar.	≈ Öğrenci çalışma kağıdı 7.4 Öğrenci sunumları için matris (karatahta veya kağıtlı sunum tahtaları). Kağıtlı sunum tahtaları. A4 kağıtları. Keçeli kalemler. Tutkal veya yapıştırıcı bant.	Grup sunumları, genel tartışma.
Ders 4 Demokratik bir toplumu yönetmenin iyi yolu nedir?	Karar: kriterleri dengeleme. Demokrasi, adaletlilik ve verimlilik arasındaki diyalektik.	Öğrenciler yasa tasarıları hakkında karara varırlar ve kararlarını açıklarlar.	Karatahta veya kağıtlı sunum tahtası.	Sunumlar, tartışma.
Ek çalışma: Araştırma görevi Ülkemizdeki çoğunluk/azınlık meselesi	Çalışma.	Araştırma görevi: 1. Reddedilmiş olan azınlıklara ilişkin örnekler. 2. Anayasamızda azınlıkların koruması.	Anayasa; ek materyaller (basılı medya, istatistikler, İnternet).	Bireysel çalışma, grup çalışması. Proje sunumları.

Ders 1**Çoğunluk her zaman yönetir mi?****Örnek olay modeli**

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Sorunu analiz etmek.	
Öğrenme amacı	“Kalıcı çoğunluk” sorunu: demokratik sistemde çoğunluk karar verir. Azınlığın hem bu ilkeyi hem de çoğunluk oyuyla oluşturulan kararları kabul etmesi beklenir. Pekiyi, azınlık kalıcı şekilde reddedilirse ne olur?	
Öğrenci görevleri	Öğrenciler “kalıcı çoğunluk” sorununu tanımlar ve çözümler önerir.	
Materyaller ve kaynaklar	☞ Öğrenci çalışma kağıdı 7.1: örnek olay modeli (her öğrenciye birer kopya), keçeli kalemler, kağıtlı sunum tahtası.	
Yöntem	Bireysel çalışma, grup çalışması, genel tartışma.	
Zaman bütçesi	1. Giriş: sorunu belirtmek.	15 dak
	2. Görevi belirlemek.	20 dak
	3. Grup çalışması.	10 dak

Bilgi kutusu

Bu ders öğrencileri çoğunluk/azınlık meselesiyle tanıştırır. Hayali bir örnek olayda sorun, mümkün olan en basit yolla belirtilir. Bir spor kulübü, biri küçük diğeri büyük sadece iki gruptan oluşan bir mikro-topluluk olarak algılanır. Çözülecek sorun – çoğunluk ve azınlığın haklarının nasıl dengeleneceği – toplumun sorunu ve siyasi topluluğun sorunuyla aynıdır.

Ders tanımı

1. Giriş: sorunu belirtmek

Öğretmen dersin bir örnek olayla başlayacağını açıklar. Öğrenci çalışma kağıdı 7.1'i dağıtır ve bir öğrenci hikâyeyi yüksek sesle okur. Dersin başındaki bu sunum tarzı sınıfı, öğrencilerin sessizce okumalarına izin vermekten daha çok biraraya getirir.

Öğretmen bir soru sorar:

“Sorun nedir?”

Öğrencilerden bu soru hakkında birkaç dakika düşüncelerini ve cevabı yazmalarını ister. Bu görev “yavaş düşünenler”e (genellikle dikkatli düşünenler) veya daha içedönük öğrencilere tartışmaya katılma fırsatı verir.

Toplantı turunda öğrenciler notlarından yararlanarak girdilerini verir. Öğretmen dinler ve öğrencileri fikirlerini daha kesin bir şekilde açıklamaları için cesaretlendirir (“aktif dinleme”). 10 kadar öğrenci konuştuğundan sonra öğretmen ortaya çıkan temel açıklamaları tahtaya kaydeder. Daha küçük olan grup ayrımcılık yapmama ilkesine (eşitlik) başvururken, öğrencilerin daha büyük grubun lehine işleyen demokrasinin temel ilkesine başvurmaları beklenir. Öğretmen, öğrencilerin fikirlerini daha sonra tartışmaya yapı ve netlik kazandıracak bu kategorilerle ilişkilendirir:

Küçük topluluk: spor kulübü	
Sorun	Önerilen çözümler
Eşit hakların ihlali Ayrımcılık hissi (Eşit hakların ihlali) Kalıcı galip ve mağluplar (“kalıcı çoğunluk”)	Azınlığın menfaatlerine de saygı gösterilmelidir (uzlaşma) Satranç oyuncuları kulübü terk eder (başarısızlık senaryosu)
Demokrasi sorgulanır Çoğunluk karar verir – kaybedenler katılmaz	Çoğunluğun tanımını değiştirin

Öğrenciler bu tür bir anlaşmazlığın bir çeşit anlaşma gerektirdiğinin bilincinde olmalıdır. Satranç oyuncularının ayrılması herkesin menfaatlerine zarar verecektir. Örneğin, her takım ek masraflarla başa çıkmak zorunda kalacaktır. Bu nedenle hem demokrasi hem de eşitlik ilkelerini karşılayacak bir çözüm için harcanacak çabaya değerdir.

2. Görevi belirleme

a. Sorun

Öğrenciler muhtemelen örnek olay modelinin toplumdaki sorunları gösterdiğini ve bu nedenle çoğunluk/azınlık meselesinin siyasi bir boyutu olduğunu fark edeceklerdir. Gerçeğin yerine modelin incelenmesiyle sorun daha netleşir ve görev de biraz daha kolaylaşır. Bu örnek olay modelinin sonuçları daha sonra gerçekliğe uyarlanabilir – onunla karşılaştırılabilir. Öğretmen, görevin amacını da açıklayacağı için örnek olay ve gerçek arasındaki bu bağlantıya dikkat çeker.

İki ilke dikkate alınmalıdır: **adalet ve demokrasi**.

Bir yandan, çoğunluk/azınlık meselesinin adil olarak çözülmesi gerekir – azınlık sürekli reddedilmeyi ve menfaatleriyle ihtiyaçlarının gözardı edildiğini görmeyi kabul etmeyecektir. Diğer yandan, demokrasi çoğunluğun haklı olarak kararı kendi ellerine almakta ısrar etmesi anlamına gelir. Yani, öğrencilerin bu iki ilkeyi biraraya getiren bir yasa tasarısı hazırlamaları gerekir.

Öğretmen \approx öğrenci çalışma kağıdı 7.2 ve 7.3'ü öğrencilere dağıtır ve onlara çalışma kağıdı 7.2'yi sessizce okumaları için süre tanır. Kısa bir toplantı turunda öğrenciler \approx öğrenci çalışma kağıdı 7.2'de genel hatları çizilen temel yaklaşımları tahtadaki kendi fikirleriyle ilişkilendirir.

b. Beklenen çözüm

Öğrencilerin neyi sunacaklarını bilmeleri gerekir. Öğrenciler küçük gruplar halinde sürekli olarak reddedilme anlamındaki "kalıcı azınlık" senaryosunun üstesinden gelmek üzere bir yasa tasarısı üzerinde çalışacaklardır. Karar alma ve hatta fonların dağılımı üzerine kuralları da dahil edebilirler. Öğrenciler spor kulübünün bir mikro-toplum olduğu ve yasalarının da devletin anayasasını temsil ettiği gerçeğinin bilincinde olmalıdırlar. Öğretmen ve öğrenciler eğer gerekli olursa görevle ilgili diğer soruları açıklamak üzere \approx öğrenci çalışma kağıdı 7.3'e başvurur.

c. Süreç

Son olarak öğretmen görevin teknik yönlerini açıklar. Öğrenciler gruplar oluşturur. Kaynak yöneticileri keçeli kalem ve kağıtlı sunum tahtalarını toplamaya çağırılır ve öğretmen zaman yöneticilerine grupların ikinci dersin sonunda hazır olmalarını sağlamalarını söyler.

Öğretmen \approx öğrenci çalışma kağıdı 7.3'teki temel sorular listesini kağıtlı sunum tahtasına geçirmiştir (aşağıdaki 3. derse bakınız). Öğrencilere, bu temel soruların öğrencilerin fikirlerinin karara bağlanıp karşılaştırılması için kullanılacak kontrol listesi olacağını açıklar.

3. Grup çalışması

Öğrenciler dört ila altı kişilik gruplar oluştururlar. Birinci derste artan zamanı kullanır ve ikinci derste devam ederler.

Öğretmen takım yöneticilerinden grupların kaydettikleri ilerleme hakkında bilgi vermek üzere dersin sonunda kendisiyle buluşmalarını ister.

Ders 2

Çoğunluk ve azınlığın menfaatlerini nasıl dengeleyebiliriz?

Bir mikro-toplum için yasa tasarısı hazırlamak

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Bir takımla çalışma, zaman yönetimi. Sorun çözme.
Öğrenme amacı	Kurallar, yasalar ve anayasalar toplumda sorunları çözme ve anlaşmazlığın kaynaklarıyla başa çıkma araçlarıdır. Bu hükümet ve otorite için bir gerektir. Ancak, belirli bazı menfaatlere de hizmet edebilirler.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler bir mikro-toplulukta çoğunluk/azınlık meselesini çözmek üzere bir yasa tasarısı hazırlar.
Materyaller ve kaynaklar	Kağıtlı sunum tahtaları ve keçeli kalemler. ≈ Öğrenci çalışma kağıtları 7.1-7.3.
Yöntem	Grup çalışması.
Zaman bütçesi	40 dak

Ders tanımı

Öğrenciler gruplar halinde çalışmalarına devam eder.

Öğretmen hangi yöntem ve becerileri başarıyla uyguladıklarına ve nerede yardım ve eğitime ihtiyaçları olduğuna dikkat ederek onları işbaşında izler. Öğretmen öğrencilerin bilgilendirme oturumunda nasıl işbirliği yaptıkları hakkında geribildirim isteyebilir ve verebilir (ders 4). Gruplar mümkün olduğunca yalnız çalışmalı ve öğretmen, öğrenciler "hata yapıyorsa" bile kesinlikle karışmamalıdır. Eğer hatalarını kendileri fark etsinler diye sorumluluk ve özgürlük verilirse daha fazla öğreneceklerdir ve gerekirse toplantı turunda sınıf, hataların çoğunu düzelterek.

Grup tüm karar verme yetkilerini bir kişiye vermek ("diktatörce çözüm") gibi "siyasal anlamda yanlış" çözümler olsa da öğretmen müdahale etmekten kaçınmalıdır. Burada yine tartışma için ilginç girdiler verilir. Öğrenciler çoğu kez sağlıklı veya kabul edilemez buldukları bir düşünceye karşı mücadele edeceklerdir. Öğretmen yeterlilik gelişiminde öğrencilerin başarılarını değerlendirir ve onların öğrenme ihtiyaçlarına ilişkin sonuçlar çıkarır.

Ders 3

Yasa tasarıları

Çoğunluk / azınlık meselesini çözmek için kurumsal tasarımda fikirleri karşılaştırma

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Kısa sunumlar yapmak, fikirleri ve mantık yürütme şekillerini karşılaştırmak ve karara varmak.				
Öğrenme amacı	Kurumsal tasarım, fizibilite, adaletlilik ve istikrar gibi kriterler içerir.				
Öğrenci görevleri	Öğrenciler kurumsal tasarım kriterlerini inceler. Sunumlar yapar ve fikirlerini karşılaştırırlar.				
Materyaller ve kaynaklar	<p>☞ Öğrenci çalışma kağıdı 7.4</p> <p>Öğrenci sunumları için matris (karatahta veya kağıtlı sunum tahtaları).</p> <p>Her gruba beş adet A4 kağıdı ve keçeli kalem; tutkal veya yapıştırıcı bant.</p>				
Yöntem	Grup sunumları, genel tartışma.				
Zaman bütçesi	<table border="1"> <tr> <td>1. Sunumlar: spor kulübü için yasa tasarıları.</td> <td>30 dak</td> </tr> <tr> <td>2. Yasa tasarılarının karşılaştırılması.</td> <td>10 dak</td> </tr> </table>	1. Sunumlar: spor kulübü için yasa tasarıları.	30 dak	2. Yasa tasarılarının karşılaştırılması.	10 dak
1. Sunumlar: spor kulübü için yasa tasarıları.	30 dak				
2. Yasa tasarılarının karşılaştırılması.	10 dak				

Bilgi kutusu

Bu ders konuşma zamanının çoğunu öğrencilere ayırır. Gruplara, sunumlarının hazır olması koşuluyla, görüşlerini ifade etme (katılım) imkânı verilir ve konuşmacılar zaman sınırını dikkate almalıdır (verimlilik). Katılım verimliliğe bağlıdır. Verimli çalışmak demokraside yer almanın önkoşuludur. Bu nedenle, yönetsel beceri eğitimi DVE/İHE'de önemlidir.

Ders tanımı

1. Öğrenci sunumları

Öğretmen gündemin ana hatlarını belirler: grup sözcüleri \approx öğrenci çalışma kağıdı 7.3'teki temel sorulardan yararlanarak sunumlarını yapar. Bu sorular matriste tekrar ortaya çıkar. Fizibilite, adaletlilik ve istikrar gibi kurumsal tasarım kriterlerine başvururlar.

Öğretmen üç adet kağıtlı sunum tahtası veya karatahta üzerine matrisi çizer. Bunları yazmak için harcanan süreyi azaltmak için temel soruları gösteren matrise A4 boyutunda kağıtlar ilişitirir. Bu aynı zamanda öğrencilerin kullanacakları sunum yönteminin de bir tanıtımıdır.

Temel sorular	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Karşılaştırma
Fonların dağıtımı: nasıl?					
Dağıtım kim karar verir?					
Gruplara özerklik?					
Ayrımcılık yapmama?					
...					

Her grubun sunumları için en fazla altı dakika süresi vardır. Gruplar sonuçlarını sırayla sunar. Öğretmen bu sunum oturumuna başkanlık eder. Öğrenciler bütün sunumları dinlemeden tartışmaya başlamamalıdır. Bununla birlikte, sunumu yapanlar gruplarının önerilerinin nedenlerini açıklamalıdır.

Öğretmen sunum yapanları, yüzleri sınıfa dönük durmaları ve sadece öğretmenle göz temasında bulunmamaları konusunda teşvik eder.

Takımın ikinci üyesi bilgileri kaydetmekten sorumludur. Bu öğrenci karatahta ya da tercihen kağıtlı sunum tahtası üzerinde ayrılan bölümlere kısa notlar alır (tepegöz asetatı da kullanılabilir). Öğrenciler, \approx öğrenci çalışma kağıtlarına notlarını alırlar. Bu kayıt bir sonraki derste tartışma için gerekli malzemeyi temin eder.

Öğretmen sunumu yapanları, gruplarının önerilerinin nedenlerini açıklamaya teşvik eder.

2. Yasa tasarılarını karşılaştırmak

Öğrenciler modelleri değerlendirmeden önce karşılaştırırlar. Grup sunumları dikey sütunlara yerleştirilmiş, temel soruları arka arkaya yanıtlarken, öğrenciler şimdi bakış açılarını değiştirirler ve matrisi yatay sıralar boyunca, grupların belirli bir temel soruya verdikleri yanıtları karşılaştırarak okurlar. Son sütunda bu ders evresine başkanlık eden öğretmen, öğrencilerin bulgularını not eder.

Öğrenciler kendi kayıtlarını \approx öğrenci çalışma kağıdı 7.4 üzerinde tutmalıdır.

3. Ev ödevi – tartışma için girdileri hazırlamak

Öğretmen öğrencilere bir sonraki derse onların girdileriyle başlayacaklarını açıklar. Onların görüşüne göre hangi yasa tasarısı en ikna edicidir – ve hangi nedenlerden dolayı?

\approx Öğrenci çalışma kağıdı 7.4 yasanın değerlendirilmesi için temel soruları önerir ve aynı zamanda öğrencilere bu soruları nasıl kullanacaklarına dair talimatlar verir ve DVE/İHE 'nin amacını açıklar.

Ders 4

Demokratik bir toplumu yönetmenin iyi yolu nedir?

Adil olan ve işe yarayan nedir?

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Karar: kriterleri dengeleme.	
Öğrenme amacı	Demokrasi, adaletlilik ve verimlilik arasındaki diyalektik	
Öğrenci görevleri	Öğrenciler yasa tasarıları hakkında karara varırlar ve kararlarını açıklarlar.	
Materyaller ve kaynaklar	Karatahta veya kağıtlı sunum tahtası.	
Yöntem	Sunumlar, tartışma.	
Zaman bütçesi	1. Öğrenciler sonuçlarını sunar ve paylaşır.	20 min
	2. Tartışma.	10 min
	3. Sonuç.	10 min

Bilgi kutusu

Öğrenciler sonuçlarını paylaşır ve herkesçe paylaşılan bir açıklama meydana getirir (“kartopu sistemi”). Bu yaklaşım çoğunluğu görmezden gelip teker teker birkaç öğrenciyi dinlemek yerine bütün öğrencileri kapsar.

Ders tanımı

1. Öğrenciler sonuçlarını sunar ve paylaşır

Öğretmen önce öğrencilerden belirli bir yasa için (veya hiçbiri için) el kaldırarak oy kullanmalarını ister. Daha sonra aynı görüşteki öğrenciler dört veya beş kişilik gruplar oluştururlar. Sonuçlarını paylaşırlar ve bir açıklama oluştururlar. Daha sonra gruplar seçimlerinin nedenleri üstüne kısa bir açıklama sunarlar (bakınız *öğrenci çalışma kağıdı 7.4*).

2. Tartışma

Öğrenciler farklı yasaları oyladıktan sonra grubun modellerinin nasıl değerlendirileceği hakkında farklı görüşlere sahip olurlar. Tartışmada birbirlerinin seçimlerini eleştirel şekilde sorgularlar.

Öğretmen tartışmaya başkanlık eder. Tartışmanın bitiminde öğrenciler bir kez daha oy kullanır. Herhangi bir grup diğerini ikna etmeyi başarmış mıdır? Öğrencilerin çoğunluğu özel olarak bir yasaya mı oy verir?

3. Sonuç

Öğretmen sonuç evresinin amacını duyurur: öğrenciler artık kendi düşünme süreçleri ve sonuçlarının önemini takdir etmek için farklı bir bakış açısıyla bakmaktadır.

Öğretmen bir soru sorar: küçük bir spor kulübü üzerine olan bu örnek olay siyaseti ne yönden temsil eder?

Öğrenciler düşüncelerini birbirleriyle ve öğretmenle paylaşırlar. Öğretmen dinler ve hangi fikirlerin birbirini desteklediğini veya birbiriyle çeliştiğini gösterir.

Öğretmen aşağıdaki noktayı da ekleyerek tartışmayı özetler.

Siyasette bu tür karmaşık meseleler üzerine tartışmalar akademik değil pratiktir. Topluluğun bir seçim yapması gerekir – anayasal bir çerçeve olarak bir yasaya ihtiyaç vardır. Bu yüzden, güçlü ve zayıf yanlarıyla farklı görüş ve alternatifleri değerlendirdikten sonra, bir karar verilmelidir – ideal olan oybirliğini veya mümkün olan en büyük çoğunluğu sağlamaktır. Siyasette bu tür bir mesele üzerine bir tartışma, mevzuat sürecine ve hatta anayasaya karar vermeye karşılık gelir.

Ek çalışma: araştırma görevi

Bu ünite de öğrenciler, anayasa ve yasama sistemlerinin önemli bir unsurunu, hem gerçekte nasıl işlediği hem de nasıl yapılandırıldığı sorularını cevaplayarak çözümlen bir model elde etmişlerdir. Aşağıdaki sorular hakkında bir araştırma yaparlar:

1. Toplumumuzda çoğunluk/azınlık meselesine ilişkin ne gibi örnekler mevcuttur?
2. Örnek olay: anayasamız ve yasalar sistemimiz bu özel konuyu ne şekilde çözer?
3. Çözümle ilgili vardığımız karar nedir?

Bölüm 3

**Siyasette yer almak:
iletişim aracılığıyla
katılım**

**Ünite 8: Özgürlük
Toplum içinde münazara etmek
(Konuşma) özgürlüğü niçin katı kurallar olmadan işlemez?**

**Ünite 9: Medya
Medya aracılığıyla demokraside yer almak
Kapı bekçileri ve gündemi belirleyenler olarak medya yapımcıları
ve kullanıcıları**

ÜNİTE 8

ÖZGÜRLÜK

Üst Orta Öğretim Düzeyi

**Toplum içinde münazara etmek
(Konuşma) özgürlüğü
niçin katı kurallar olmadan işlemez?**

8.1 Hangi konular bize ilginç gelir?

Öğrenciler münazaranın planlanmasında yer alır

8.2 Münazaraya hazırlık

Temel açıklamalar ve münazara stratejileri

8.3 Tartışırız – karar veririz – rapor ederiz

Toplum içinde münazara etmek ve karar almak

8.4 Bir münazara – farklı bakış açıları

Öğrenciler münazara üzerine derinlemesine düşünür

Ünite 8

Özgürlük

Toplum içinde münazara etmek (Konuşma) özgürlüğü niçin katı kurallar olmadan işlemez?

Öğretmenler için giriş

(Konuşma) özgürlüğü niçin katı kurallar olmadan işlemez?

Bazı okuyucular için bu soru biraz garip görünebilir. Ne de olsa özgürlük, istediğimizi söyleyip istediğimizi yapabileceğimiz anlamına gelir. Demokrasi açık ve özgür toplumlar için bir sistemdir. Katı kurallar bize çok farklı bir şeyi hatırlatır – mesela otoriter yönetimini. Öyleyse bu sorunun ardındaki mesaj nedir? Kısacası, özgürlük ve eşitlik birbirine tıpatıp benzer. Hepimiz özgürlük haklarından faydalanırız ama onları uygulayabilmek için eşit şanslara ihtiyacımız vardır – ve kurallar da bunun için vardır. Bu ünite de öğrenciler, bu ilkenin demokraside yer almaya yönelik önemini bir deneyim şeklinde yaşayarak öğreneceklerdir.

Bu ünite niçin münazara üzerine yoğunlaşır

Demokraside yer alan vatandaşlar, tartışmalar ve münazaralarda yer alacaklar ve bunu yaparak da düşünce ve ifade özgürlüğüne yönelik insan haklarını kullanacaklardır. Toplum içerisinde tartışmak öğrenilebilen bir beceridir, yani öğrencilerin okulda eğitime ihtiyaçları vardır. Bu nedenle öğrenciler münazaranın nasıl yürütüldüğünün eğitimini alır ve bu ünite özgürlüğün temel kavramıyla bağlantılıdır. Konuşma ve ifade özgürlüğü burada özellikle önemlidir.

Öğrenciler münazara dersinde ne yapar

Münazarada on bir öğrenci yer alır. Beşer kişilik iki münazara takımı ve bir başkan bulunur. Diğer öğrenciler münazarayı dinler, ama onlar da aktif bir rol oynarlar. İkişer öğrenciden oluşan üç takım, münazara hakkında bir haber metni yazar ve ünitenin son dersinde bunu sınıfa bildirir. Geri kalan öğrenciler dinleyici olarak hareket eder ve savları değerlendirip, sonuçta hangi tarafın kendilerini ikna ettiğine karar verme ve destekledikleri tarafa oy verme rollerini yerine getirirler. Siyasette olduğu gibi bir taraf destekçilerin çoğunluğunu kazanır.

Öğrenciler bu ünite de ne öğrenecek?

Münazarada öğrencilerin her birine eşit ve adil konuşma süresi tanınmasını sağlamak için sıkı kurallar takip edilir. Yani, başkan kendilerine tanınan süreden daha uzun konuşmak isteyen öğrencilerin sözlerini kesecektir. Ancak bu kural, sınırlı bir süre içinde olsa da her konuşmacının ifade özgürlüğü hakkını koruduğu için, gereklidir. Bu nedenle özgürlük sıkı kurallar olmadan işlemez (bu ünitenin alt başlığına bakınız). Bu ilke olmadan hiç bir demokratik sistem işleyemezdi, insan haklarının insanların hayatında pek bir anlamı olmazdı.

Bu ünite de öğretmenin görevi nedir

Bu ünite de, münazara ve gözlem becerilerini geliştirmeleri ve aynı zamanda yaptıklarının sorumluluğunu almaları adına, öğrencilere kendi başlarına çalışmalarını için bol miktarda zaman verilmiştir. 2-4. derslerin tümü öğrenci girdileriyle başlar. Öğrenciler kendi başlarına çalışırken öğretmen bir rehber görevi görür: neleri iyi yapabildikleri ve hangi yeterlilikleri için daha fazla dikkat ve eğitime ihtiyaçları olduğunu anlamak için öğrencileri izler. Eğer isterlerse onlara destek olur ancak görevlerinin çözümlerini vermemelidir.

Yeterlilik geliştirme: bu ciltteki diğer ünitelerle bağlantılar

Bu tablo neleri gösterir

Bu kılavuzun başlığı, *Demokraside yer almak* demokraside aktif olan vatandaşın yeterlilikleri üzerine odaklanmaktadır. Bu matris, kılavuzda bulunan üniteler arasındaki sinerji etkilerine yönelik potansiyeli göstermektedir. Matris, ünite 8’de hangi yeterliliklerin geliştirildiğini gösterir (tabloda gölgelendirilmiş satır). Kalın çizgiyle çerçevelenmiş olan sütun politik karar alma ve eyleme ilişkin yeterlilikleri gösterir – bunlar demokraside yer almakla yakından bağlantılı oldukları için kalın çizgiyle çerçevelenmiştir. Altındaki satırlar bu kılavuzdaki diğer ünitelere olan bağlantıları belirtmektedir: bu ünitelerde, öğrenciye ünite 8’de destek olacak hangi yeterlilikler geliştirilmektedir?

Bu matris nasıl kullanılabilir

Öğretmenler bu matrisi DVE/İHE derslerinin planlanmasına yönelik bir araç olarak farklı şekillerde kullanabilirler.

- Bu matris DVE/İHE’ye yalnızca birkaç ders ayırabilecek olan öğretmenlere yardımcı olur: bir öğretmen sadece bu üniteyi seçip diğerlerini hariç tutabilir, zira bu ünite bazı temel yeterliliklerin zaten belirli ölçüde geliştirildiğini bilmektedir – örneğin, analiz, medyanın dönüşümlü kullanımı ve sorumluluk.
- Bu matris öğretmenlerin pek çok şekilde birbirleriyle bağlantılı olan farklı kapsamlarda, önemli yeterlilikler konusunda öğrencilerin tekrar tekrar eğitim görmelerine yardımcı olan sinerji etkilerinin bilincine varmalarını sağlar. Bu durumda öğretmen çeşitli üniteleri seçer ve birleştirir.

Üniteler	Yeterlilik geliştiriminin boyutları			Tutumlar ve değerler
	Politik analiz ve muhakeme	Yöntemler ve beceriler	Demokraside yer almak Politik karar alma ve eylem	
8 Özgürlük	Temel açıklamaları belirlemek İddiaları ilişkilendirmek ve sıralamak; bir seçim yapmak Medyanın gerçekler üzerinde yaptığı seçici yorumun analizi	Münazara etmek: kısa ve net ifadeler kullanma Takım olarak oynamak Haber metni yazmak	Çoğunluk oyuyla karar almak	Karşılıklı tanımanın etiği
2 Sorumluluk			Demokrasinin işlemesi için sorumluluk, kurallardan bile daha önemlidir (2 ve 7. üniteler)	
7 Eşitlik	Çoğunluk / azınlık meselesini analiz etmek ve çözmek			
5 Kurallar ve yasalar			Yasalar ve kurallar çerçevesi tasarlayarak olası kalıcı çıkar çatışmalarını etkisiz hale getirmek	

6 Hükümet ve siyaset	Siyasi karar alma ve gündem belirlemeyle ilgili münazaraları incelemek		Vatandaşların siyasi karar alma süreçlerinin neresinde müdahale edebileceklerini belirlemek	
9 Medya	Medyanın gerçekler üzerinde yaptığı seçici yorumun analizi	Haber metni yazmak	Medya tarafından iletilen bilginin dönüşümlü kullanımı	

ÜNİTE 8: Özgürlük – toplum içinde münazara etmek (Konuşma) özgürlüğü niçin katı kurallar olmadan işlemez?

Ders konusu	Yeterlilik eğitimi/öğrenme amaçları	Öğrenci görevleri	Materyaller ve kaynaklar	Yöntem
Ders 1 Hangi konular bize ilginç gelir? (3 hafta önceden)	Sorumluluk almak. Sınıfta bir münazara için konu seçimi kriterleri: siyasal ilgi, öğrencilerin ilgilendikleri konular, öğrencilerin anlayış ve deneyimleriyle bağlantılar.	Öğrenciler fikirler üretmek için beyin fırtınası yapar ve münazara konuları üzerine bilgi toplar.	≈ Öğrenci çalışma kağıdı 8.1. Medya aracılığıyla bilgi. Kişisel deneyim ve bulguların kayıtları. Kağıtlı sunum tahtası.	İkişer kişilik takımlarla çalışmak.
Ders 2 Münazaraya hazırlık	Katılım: öğrenciler oylayarak bir seçim yapar. Yöntemler ve beceriler: takım çalışması.	Öğrenciler münazara için rollerini hazırlar.	≈ Öğrenci çalışma kağıtları 8.2-8.5, 9.1. Medya bilgisi. Bir bulvar gazetesi ve kaliteli bir gazete, bir gençlik dergisi.	Grup çalışması, işbirlikçi öğrenme.
Ders 3 Tartışırız – karar veririz – rapor ederiz	Özgürce konuşmak; muhalifle tartışmak; Takım içinde işbirliği. Savların karşılıklı alış verişini gözlemlemek ve değerlendirmek	Öğrenciler ya münazaraya katılırlar ya da dinleyip izlerler. Derinlemesine düşünme dersine hazırlık için gruplara verilen tamamlayıcı görevler.	≈ Öğrenci çalışma kağıtları 8.2-8.5, 9.1.	Münazara. Grup çalışması (oylama). Bilgilendirme.
Ders 4 Bir münazara – farklı bakış açıları	Ortak bir deneyimi analiz etmek ve değerlendirmek. Medya gerçeklik algımızı yapılandırır. Kurallar özgürlük haklarını kullanmak için eşit fırsatları güvence altına alır.	Öğrenciler münazara hakkındaki haber metinlerini karşılaştırır. Öğrenciler münazara deneyimleri üzerine derinlemesine düşünür.	Öğrenciler tarafından yazılmış haber metinleri. 📄 Öğretmenlere yönelik materyaller 9.1.	Sunumlar. Tartışma.

Ders 1**Hangi konular bize ilginç gelir?****Öğrenciler münazaranın planlanmasında yer alır**

Lütfen dikkat: bu ders diğerlerinden üç hafta önceden yapılır

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler. Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir. Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir. Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur. Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler. Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.	
Yeterlilik eğitimi	Sorumluluk almak; bir kriterler dizisi uygulayarak konu ve materyalleri seçmek.
Öğrenme amacı	Sınıfta bir münazara için konu seçimi kriterleri: siyasal ilgi, öğrencilerin ilgilendikleri konular, öğrencilerin anlayış ve deneyimleriyle bağlantılar.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler fikirler üretmek için beyin fırtınası yapar ve münazara konuları üzerine bilgi toplar.
Materyaller ve kaynaklar	Medya aracılığıyla bilgi. Kişisel deneyim ve bulguların kayıtları. Duvarda kontrol listesiyle birlikte öğrencilerin önerilerini sergileyen kağıtlı sunum tahtası (öğrencilerin isimlerinin yanında işaretlemek için birer kutucuk). ☞ Öğrenci çalışma kağıdı 8.1.
Yöntem	İkişer kişilik takımlarla çalışmak.
Zaman bütçesi	Öğrencilerin konuyla ilgilenmesini sağlamak. 15 dak
	Görevin tanıtılması. 10 dak
	İkişer kişilik takımlarla çalışmak. 15 dak
	1 ve 2. dersler arasındaki süre. 3 hafta

Öğretmen için bilgi: bu ders niçin üç hafta önceden yapılır

Bu ders, öğrencilere ikinci ders için girdi hazırlamaları ve 3. dersteki münazara planlamasında yer alabilmeleri için diğerlerinden üç hafta önce yapılır. Bu ders bir ön düzenleyici işlevi görür: öğrenciler görev için gerekli olacak bilgileri önceden elde eder.

Derslerin planlanmasında yer almak toplum içinde yer almaya karşılık gelir. Tüm durumlarda aktif vatandaş bilgilendirilmiş vatandaşdır. Bu açıdan bakıldığında, bu ünitedeki ön düzenleyici, demokrasiye katılımın genel ilkelerinden birini gösterir.

Ön düzenleyici, birinci ve ikinci ders arasında yaklaşık üç haftalık bir zaman dilimi gerektirir. (Öğretmen bu yüzden bu zaman aralığında dersleri nasıl kullanacağına karar vermelidir.) Ön düzenleyici iki aşamadan oluşur:

Aşama 1 (iki hafta): öğrenciler ikişer kişilik takımlar halinde çalışır. 1. aşamanın sonunda her takım, münazara konusu olmaya uygun buldukları ve ilginç olduğunu düşündükleri bir öneri ortaya çıkarır. Sınıf için bilgi malzemesi temin ederler (bir sayfa).

Teslim tarihi 1. aşamanın bitip 2. aşamanın başladığı tarihi belirtir.

Aşama 2 (bir hafta): okuma süresi. 2. aşama bitiminde her öğrenci tüm önerilen konuları bilir ve tüm materyalleri okumuştur. Her öğrenci münazara için bir konu seçmiştir.

Ön düzenleyici için zaman yapısı

Dersler	Ders 1		Ders 2	
Öğrenci aktiviteleri	Aşama 1 Öğrenciler münazara konusu için önerileri üzerinde çalışır.		Aşama 2 Öğrenciler önerileri okur.	
Zaman çizgisi	Hafta 1	Hafta 2	Hafta 3	
Teslim tarihi →				

Ders tanımı

Dersten önceki hazırlıklar

1. adım için, münazara hattı: gerekirse öğretmen, münazara alıştırması için sınıfta yer açmıştır.
- 2.3 no.lu adım için, göreve dair talimatlar: öğretmen sınıftaki duvara iki adet sunum tahtası kağıdı ilişirmiştir.

1. Öğrencilerin konuyla ilgilenmelerini sağlamak

Hazırlık: öğretmen yere bir iple yaklaşık beş metrelik bir çizgi çeker. Öğrencilerin bu çizginin her iki yanında birbirlerine bakacak şekilde durmak için yeterli alana ihtiyacı olacaktır. Eğer sınıf çok küçük veya kalabalıksa, bu alıştırma koridorda da yapılabilir.

Öğretmen öğrencilerden ayağa kalkıp çizginin etrafında daire oluşturmalarını ister. Ardından duyurur: “Her çocuk okulda fazladan bir yıl daha geçirmelidir.”

Öğretmen öğrencilerden çizginin bir yanına – bu açıklamayı destekliyorlarsa sol tarafa, katılmıyorlarsa sağ tarafa – geçmelerini ister. Birkaç dakikayı fikirlerini ve sebeplerini paylaşarak geçirirler.

Daha sonra öğretmen gruplardan savlarını karşılıklı paylaşımlarını ister. Dikkat edilmesi gereken birkaç kural vardır:

1. İki taraf da sırayla savlarını sunar.
2. Konuşmacıların sözü kesilmemelidir.
3. Konuşmacıların demek istediklerini anlatmak için 30 saniyeleri vardır.

Öğrenciler daha sonra münazarayı temsilen savlarını karşılıklı paylaşırlar. Beş dakika sonra ya da daha önce eğer bir tarafın fikirleri biterse, öğretmen münazarayı durdurur ve öğrencilerden – ideal olarak iletişimi desteklemek için ortası açık bir kare şeklinde düzenlenmiş – yerlerine dönmelerini ister.

2. Görevin tanıtılması

2.1 Demokraside yer almak için münazara neden önemlidir

Öğretmen bir önceki aktiviteye değinir – bu bir münazaradır. Kısa bir süre içerisinde karşılıklı birçok fikir ve sav alışverişinde bulunulmuştur. Öğrenciler deneyimleri üzerine yorum yapabilirler.

Öğretmen, demokratik ortamlarda birçok tartışma bu şekilde yürütüldüğünden, öğrencilere münazara becerilerini geliştirmeleri gerektiğini açıklar. Vatandaşlar düşünce ve ifade özgürlüğü gibi insan haklarından yararlanırlar ancak bunları uygulamak için münazara becerilerine ihtiyaçları vardır.

Öğretmen öğrencilerin eğitim görevlerinin tanımını anlayıp kabul ettiklerinden emin olur.

2.2 Açıklama: iyi bir münazara konusu ne olabilir?

Öğretmen konuya değinir – öğrencilerin gösterdiği gibi bu, münazara için iyi bir konu olmuştur. İyi bir münazara konusu ne olabilir?

Öğretmen öğrencilerin fikir ve önerilerini dinleyerek karatahta veya kağıtlı sunum tahtası üzerine anahtar kelimeler şeklinde özetler. Bunların geniş ölçüde öğrenci çalışma kağıdı 8.1 üzerindeki beş kritere (3a-3e) karşılık gelmesi beklenebilir.

Öğretmen gelecek münazaranın daha ilginç olacağını ve öğrencilerin kendi seçtikleri bir konu hakkında tartıştırlarsa daha başarılı olacaklarını anlatır. Bu nedenle, bir sonraki derse kadar geçecek olan üç hafta süre içerisinde bir konu seçmek için fırsatları vardır. O zamana kadar münazarada ele alınacak konuyla ilgili öneriler geliştirmelidirler. Öğrenciler ikinci derste bir seçim yapacaktır.

Öğretmen *☞* öğrenci çalışma kağıdı 8.1'i dağıtır ve öğrencilerin önerdiği kriterlerden faydalanarak onlardan bunları çalışma kağıdında 3a-3e'de bulunan kriterlerle karşılaştırmalarını ister. Eğer öğretmen ve öğrenciler bu kriterleri değiştirmek konusunda hemfikir olurlarsa bunu yapabilirler.

2.3 Görev talimatları: fikirleri kağıtlı sunum tahtasında toplamak

Öğretmen duvardaki kağıtlı sunum tahtalarına gider ve kendisi aşağıdaki düzeneği çizerken öğrencilerden *☞* öğrenci çalışma kağıdı 8.1'i okumalarını ister:

İyi bir münazara konusu ne olabilir?			
Günlük hayat veya okul hayatı	Sosyal veya kültürel konular	Siyasi konular	Diğer konular

Öğrenciler çalışma kağıdını okuduktan sonra öğretmen, kağıtlı sunum tahtasına başvurur. Öğrencilerin dersin başında tartıştıkları konu siyasi bir meseledir – ülkemizde eğitim nasıl düzenlenmelidir. Ancak diğer meseleler de ilginçtir:

- Siyasi konular;
- Sosyal konular;
- Günlük hayata veya okul hayatına dair konular;
- Diğer konular – tüm diğer fikirler için.

Öğrenciler kendi kişisel deneyimlerinden veya o anda siyasi gündemle ilgili bildiklerinden faydalanabilir ya da bilgi için araştırma yapabilirler.

Bu noktada öğrencilerin bazı soruları olmalıdır. Öğretmen öğrencileri fikirleriyle birlikte öne çıkmaları için teşvik eder. Eğer bu çok zor olursa öğretmen şu örneklerle yardım edebilir:

- *Günlük hayat veya okul hayatı*: “Arabaların iyilikten çok zararı dokunur.”
- *Sosyal veya kültürel konular*: “Televizyon toplumda pozitif bir rol oynar.” (veya: İnternet, cep telefonları, vs.)
- *Siyasi konular*: “Kadınlar, erkeklerle aynı muameleyi görmelidir.”

2.4 Görev talimatları: teslim tarihine dikkat etme

Son olarak öğretmen neden bir teslim tarihi olduğunu açıklar. Herkese materyalleri okuma fırsatı vermek için bir teslim tarihi verilmiştir – ilk dersin başlamasından beş okul günü öncesi. Öğrenciler konuyu kendilerinin seçeceğini ancak materyalleri önceden okumuş olmaları gerektiğini anlamalıdır. Aksi halde, bunun ders saati içerisinde ayrılan sürede düzenlenmesi gerektiğinden, demokratik bir oylama yapılamaz. Ders süresince materyalleri okuyacak zaman olmayacaktır.

Öğretmen öğrencilere çalışma sayfalarını ve materyallerini nereye yerleştireceklerini söyler.

Son olarak da öğrencilerin münazarayı hangi konu üzerine gerçekleştirmek istedikleri konusunda karar vermelerinin önemli olduğunu belirtir.

3. İkişer kişilik takımlar halinde çalışmak

Öğrenciler ikişer kişilik takımlar oluşturarak ders boyunca ve çalışma kağıdı üzerinde verilen talimatları izleyip kendi başlarına çalışırlar. Kendi ev ödevlerini belirlerler.

Ders 2

Münazaraya hazırlık

Temel açıklamalar ve münazara stratejileri

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Katılım: öğrenciler oylayarak bir seçim yapar. Yöntemler ve beceriler: takım çalışması.
Öğrenme amacı	
Öğrenci görevleri	Öğrenciler münazara için rollerini hazırlar.
Materyaller ve kaynaklar	✍ Öğrenci çalışma kağıtları 8.2-8.5, 9.1. Medya bilgisi. Bir bulvar gazetesi ve kaliteli bir gazete, bir gençlik dergisi.
Yöntem	Grup çalışması, işbirlikçi öğrenme.
Zaman bütçesi	1. Öğrenciler bir konu seçer. 10 dak 2. Münazara için gruplar oluşturmak. 10 dak 3. Grup çalışması. 20 dak

Bilgi kutusu

Bu ünite iki öğrenci faaliyetinden oluşur: 1. öğrenciler münazara konusu seçerler ve 2. öğrenciler gruplar oluşturur ve farklı rollerde münazaraya hazırlanır: münazara eden iki takım olacaktır ("olumlu" ya da konunun lehinde olan taraf ve "olumsuz" veya konunun aleyhinde olan taraf).

Dersin ana kısmı münazaraya hazırlık için ayrılmalıdır. Bu nedenle sorunsuz ve verimli oylama yapmak önemlidir.

Haber muhabiri grupları için, gerçek bir gazete tarafından yayınlanan kendi öykülerini görmek heyecan verici bir deneyimdir. Öğretmen haber muhabiri takımlara bu fikri önerebilir. Öğrenciler kabul ederse öğretmen onlarla birlikte bir gazeteye nasıl erişileceğine karar verir.

1. Öğrenciler bir konu seçer

Öğretmen bu ilk ders planında başkan olarak görev yapar. Önce öğrencilere bu kadar çok ilginç fikir ürettikleri için teşekkür eder. Ardından öğretmen süreci açıklar.

Öğrencilerin, arkadaşları tarafından üretilen materyal ve fikirleri okumuş olmaları ve münazaranın hangi konu üzerinde yapılmasını istedikleri konusunda bir karar vermiş olmaları beklenir. Oylama işlemi iki öğrenci tarafından yürütülebilir. Biri, öğrencilerin her birine seçimlerini sorar. İkincisi, başlıkları tahtadaki listeye not alır, birkaç kez adı geçenleri işaretler. Daha sonra başlıklar sıraya

konular ve sınıf çoğunluk oyuyla sıralama listesinde ilk üç sırada yer alan konular arasında bir seçim yapar. Daha sonra seçilen konu münazaranın konusu olur.

2. Münazara için grupları oluşturmak

Öğretmen şimdi öğrencilerin münazaraya hazırlanacaklarını duyurur. Münazara belli kuralları izler ve öğrenciler farklı rolleri gerçekleştirecek grupları ve takımları oluştururlar.

Öğrencilere \approx öğrenci çalışma kağıdı 8.2 verilir ve sessizlik içinde bunu okurlar. Daha fazla açıklama gereken yerler varsa netleştirmek için sorular sorarlar ve (tercihen) diğer öğrenciler ya da öğretmen yanıt verir. Öğrenciler farklı takımların canlandığı rolleri anlamalıdır.

Öğrenciler aşağıdaki takımlardan birine katılabilir. Bu tablo hangi grupların münazarada yer alacağını ve hangi çalışma kağıtlarına ihtiyaçları olacağını gösterir. Münazara takımları, münazara günü bir takım üyesinin hasta olması ihtimaline karşı bir yedek üye bulundurmalıdırlar.

İki başkan münazarayı yürütme ve seyircinin oylaması görevlerini aralarında paylaşırlar. Eğer bir başkan hastalanırsa diğeri her iki görevi de üstlenir.

Grup	Üye sayısı (+ yedek üyeler)	\approx Öğrenci çalışma kağıdı No.
Münazara takımı No. 1 (“olumlu”)	5 (+1)	8.3
Münazara takımı No. 2 (“olumsuz”)	5 (+1)	8.3
Birinci ve ikinci başkan	2	8.2, 8.4, 8.5
Muhabir takımlar (kaliteli bir gazete, bulvar gazetesi, gençlik dergisi)	3 x 2	8.6, 9.1
Seyirci	Kalan öğrencilerin tümü	8.5

Bu iş, karatahtada sütunlar oluşturularak veya bir çift kağıtlı sunum tahtasıyla rahatlıkla yapılabilir. Daha sonra öğrenciler seçtikleri grubun altına isimlerini yazarlar. Gruplardan biri fazla kalabalık olmuşsa, sınıf ortaklaşa bu sorunu nasıl çözeceklerine karar verir. Sorun *onlarındır*, öğretmenin değil. Deneyimler, öğrencilerin işbirliği yapmaya istekli olduklarını ve grupların, öğrenciler için memnuniyet verici bir sonuçla çabucak oluşturulduğunu göstermiştir.

3. Münazara için hazırlıklar

Gruplar \approx öğrenci çalışma kağıdı 8.3 (münazara takımları), 8.4 (seyirci) veya 8.5 (basın takımları) kopyasını alırlar. Gruplar dersin ikinci yarısını faaliyetlerini planlamak için harcarlar ve gerekirse kendilerine ufak bir ev ödevi de verebilirler. Öğretmen gözlemci ve rehber görevi görür. Bir rehber olarak, öğretmen gruplara yaklaşmaz, kağıtları okumaz, hatta sonuçların üretimine dahi katılmaz. Gruplar herhangi bir desteğe ihtiyaç duyarsa kendileri öğretmene giderler. Değilse, doğru olduğunu düşündükleri şekilde çalışma sorumluluğu ve özgürlüğüne sahiptirler. Deneyimler, öğrencilerin kendilerine güvenilmesini, güçlü bir teşvik edici olduğu ve cesaret verdiği için dolayı takdir ettiklerini göstermiştir.

Öğretmen haber muhabirlerine söz konusu gazete türünün bir nüshasını verir– bulvar gazetesi, kaliteli bir gazete veya gençlik dergisi. Bu sayede gazetelerinin ne tür bir profile ve okuyucu kitlesine sahip olduğu ve haber metinlerinin nasıl gözükmeye gerektiğine dair bir fikir edinmelerine yardımcı olur.

Eğer mümkünse öğretmen, bir sonraki ders başlamadan önce öğrencilerden masa ve sandalyeleri \approx öğrenci çalışma kağıdı 8.2’de belirtildiği şekilde münazara için hazırlamalarını ister.

Ders 3

Tartışırız – karar veririz – rapor ederiz

Toplum içinde münazara etmek ve karar almak

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Özgürce konuşmak; bir muhalifle tartışmak; takım içinde işbirliği. Savların karşılıklı alış verişini gözlemlemek ve değerlendirmek.						
Öğrenme amacı	Tartışılan konuyla ilgilidir.						
Öğrenci görevleri	Öğrenciler ya münazaraya katılırlar ya da dinleyip izlerler. Derinlemesine düşünme dersine hazırlık için gruplara verilen tamamlayıcı görevler.						
Materyaller ve kaynaklar	≈ Öğrenci çalışma kağıtları 8.2-8.5, 9.1.						
Yöntem	Münazara, grup çalışması (oylama), bilgilendirme.						
Zaman bütçesi	<table border="1"> <tr> <td>1. Münazara.</td> <td>25 dak</td> </tr> <tr> <td>2. İzleyicinin oylaması.</td> <td>10 dak</td> </tr> <tr> <td>3. Ev ödevi: derinlemesine düşünme için girdiler.</td> <td>5 dak</td> </tr> </table>	1. Münazara.	25 dak	2. İzleyicinin oylaması.	10 dak	3. Ev ödevi: derinlemesine düşünme için girdiler.	5 dak
1. Münazara.	25 dak						
2. İzleyicinin oylaması.	10 dak						
3. Ev ödevi: derinlemesine düşünme için girdiler.	5 dak						

Bilgi kutusu

Bu ders tüm ünitenin temel görevi olan münazarayı içerir. Önceki dersteki kapsamlı hazırlık öğrencilere rollerini yerine getirmek için gerekli olan güveni sağlamayı amaçlamıştır.

Münazarayı ve seyircilerin oylamasını yönetmek başkanların sorumluluğundadır.

Öğretmen dersi başlatır ve bitirir, aslen gözlemci olarak hareket eder.

≈ Öğrenci çalışma kağıtları gruplara rollerini nasıl gerçekleştireceklerine dair kural ve talimatlar verir. Bu düzen, göreve dayalı öğrenme için tipiktir: Ders, farklı görevler aracılığıyla son derece yapılandırılmıştır, sıkı bir plan ve kurallar çerçevesinde yürütülmektedir ve öğretmen neredeyse hiç söz almaz. Ancak buna rağmen, öğretmenin aklında bulunan öğrenme amaçları, ders süresince– hatta öğrenciler dersi sahiplendikleri için, tahtanın önünde durarak anlatılan derslerde olduğundan bile daha fazla – varlıklarını korurlar.

Ders tanımı

Öğrenci çalışma kağıdı 8.4 (Başkanların rolü) münazaranın ve seyirci oylamasının nasıl olacağına dair ayrıntılı bilgi verir. Bu nedenle, bu aşamaların tanımı çok kısa olabilir.

1. Münazara

Öğretmen dersin gündemini duyurur: münazara, ardından seyirci oylaması ve bilgilendirme. Eğer gerekirse öğretmen öğrencilerden, masa ve sandalyeleri öğrenci çalışma kağıdı 8.2'de belirtilen oturma düzeninde düzenlemelerini ister.

Sonra ilk başkan devralır. Öğrenciler, münazara takımları, başkan, seyirciler ve basın muhabirleri olarak yerlerini alırlar. Öğretmen seyirciler arasında, tercihen arka sırada oturur. Öğrenciler bakışlarıyla öğretmeni arayıp onunla göz teması kurmaya çalışmamalı, ama onun yerine birbirleriyle göz temasında bulunmalıdırlar. Rollerini gerçekleştirirler ve öğretmen de onları dinler.

2. Seyirci oylaması

İkinci başkan seyirci tartışması ve oylamasını yönetir. Öğretmen burada seyirciden ayrılır ve öğrencileri uzaktan gözlemler. Seyirci kitlesini oluşturan öğrenciler oylarını tartışırken, münazara takımları ve haber muhabirleri onları dinler.

Beş dakika sonra başkan tartışmayı bitirir ve oylamayı yönetir. Başkan oylamayı bitirdikten sonra öğretmen devralır.

3. Ev ödevi: tamamlayıcı ders için girdiler (ders 4)

Öğretmen, başkanlara dersin en büyük bölümünü idare ettikleri için teşekkür eder. Daha sonra öğrencilere ve seyirciye teşekkür eder ve uygun olduğunu düşündüğü şekilde över. Bu noktada eleştirel yorumlar yapılmamalıdır. Dördüncü ders geribildirimde bulunma ve münazara ve oylama dersi üzerinde derinlemesine düşünme imkânı verir ve öğretmen de öğrencilere bunu anlatır.

Haber muhabirleri hariç tüm öğrencilere münazara oturumu, takip eden tartışma ve oylamayla ilgili duygu, izlenim ve görüşlerini sorar ve aşağıdaki temel sorulara değinerek bir sonraki derse giriş olarak kısa bir açıklama hazırlamalarını ister:

1. Tartışma konusuyla ilgili görüşünüzü belirtin. Görüşünüzü oluşturmada en çok hangi savın ikna edici olduğunu açıklayın.
2. Kendi bakış açınızdan kuralların, özellikle de bir dakikalık süre sınırıyla ilgili kuralın, münazarada ne gibi bir etkisi olduğunu açıklayın.

Basın muhabiri takımlarına kendi haber metinlerini oluşturmaya ek olarak bu görev verilmemelidir. Öğretmen altı öğrenciyi, öykülerin nasıl dağıtılacağı konusunda karar vermek üzere çağırır – iki veya üç kopyayı duvarda sergileyerek mi yoksa öğrencilerin her birine birer çalışma kağıdı vererek mi?

Ders 4

Bir münazara – farklı bakış açıları

Öğrenciler münazara hakkında derinlemesine düşünür

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Ortak bir deneyimi analiz etmek ve değerlendirmek.	
Öğrenme amacı	Medya gerçeklik algımızı yapılandırır. Kurallar özgürlük haklarını kullanmak için eşit fırsatları güvence altına alır.	
Öğrenci görevleri	Öğrenciler münazara hakkındaki haber metinlerini karşılaştırır. Öğrenciler münazara deneyimleri üzerine derinlemesine düşünür.	
Materyaller ve kaynaklar	Öğrenciler tarafından yazılmış haber metinleri. 📖 Materials for teachers 9.1	
Yöntem	Sunumlar. Tartışma.	
Zaman bütçesi	1. Tartışma eşliğinde üç haber metni.	15dak
	2. Derinlemesine düşünme: kurallar münazarayı nasıl etkiler?	15 dak
	3. Bilgilendirme.	10 dak

Bilgi kutusu

Öğrenciler iki farklı bakış açısıyla ders üzerinde derinlemesine düşünürler, içerikler bakımından ve kurallar çerçevesi bakımından.. Öğrenciler bu bakış açılarından biriyle diğerinden daha çok ilgilenebilirler ve bu doğrultuda odak noktası, bir konuya daha fazla süre ayrılması şeklinde, yön değiştirebilir.

Bilgilendirme, öğrencilere ünite hakkında bazı genel geribildirimler için fırsat verebilir.

Öğrenciler herkesin ders sırasında bir katkıda bulunmasına olanak tanıyan girdiler hazırlamıştır. Bu nedenle öğretmen öğrencilere daha uzun konuşma süreleri verebilir, ve vermelidir de. Öğrenci girdilerinin ders boyunca sürmesi beklenebilir (öğrenci girdileri için anahtar sorulara bakınız). Öğretmen derse başkanlık eder ve tartışmaları yapılandırmak ve özetlemek için kısa girdiler verir.

Ders tanımı

Ders için gündemi netleştirmek

Öğretmen dersin gündemini sunar ve öğrencilerin ev ödevlerinin temel sorularına karşılık geldiğine dikkati çeker. Eğer öğrenciler kabul ederlerse ve özellikle bir noktada yoğunlaşmayı teklif etmezlerse öğretmen, dersin ilk aşamasını tanıtır.

1. Tartışma eşliğinde üç haber raporu


Öğretmen üç muhabir takımının haber metinlerini sunacaklarını duyurur. Muhabirler farklı gazete türleri için çalıştıklarından, öğrencilerin görevi dinlemek ve karşılaştırmaktır. Haber metinlerini karşılaştırmak için öğrenciler not almaya hazırlıklı olmalıdırlar. Öğretmen görevi, karatahta veya kağıtlı sunum tahtası üzerine basit bir matris çizerek netleştirir:

Haber	No. 1	No. 2	No. 3
Dil			
...			
...			
...			
Karar			

Öğretmen gazetelerden sadece numara vererek söz eder, onları sunmayı öğrencilere bırakır. Dil, metinleri karşılaştırmak için olası bir özelliktir ve öğrenciler fark ettiklerini not almakta serbesttirler. Eğer bir gazete türü ve haber metnini tercih ederlerse, nedenlerini belirtmelidirler.

Öğretmen, öğrencilerin görevleriyle ilgili daha fazla soruları olmadığından emin olduktan sonra sözü üç basın muhabiri takıma verir. Basın muhabiri takımları, metinler arasında herhangi bir tartışma ya da yorum yapılmaksızın, metinlerini sırayla okurlar.

Daha sonra öğrenciler geribildirimde bulunur. Öğretmen dinler ve metinleri karşılaştırırken ve değerlendirirken öğrencilerin hangi kriterleri kullandıklarını açıklamalarını ister.

Öğretmen tartışmayı, bir temel özelliğe dikkati çekerek özetler: basın muhabiri takımlarının üçü de aynı münazaraya katılmış olsalar da okur kitleleri için yarattıkları imgeler önemli ölçüde farklıdır. Bu, medyanın olaya katılmayan herkes için gerçekliği aktardığını gösterir. Ancak, gerçekliği aktararak onu kurgularlar – bazı unsurları seçip ön plana çıkarırlar ve bazılarını dahil etmez veya daha az önem verirler. Öğretmen bu noktayı desteklemek için haber metinlerinin seçilen ayrıntılarına veya öğrenci girdilerine başvurabilir (bakınız  öğretmenlere yönelik materyaller 9.1).

2. Derinlemesine düşünme: kurallar münazarayı nasıl etkiledi?

Öğretmen yine öğrencilerden girdilerini ister. Öğretmen de öğrenciler de dinler. Bazı yorumların oldukça eleştirel olması beklenebilir (süre sınırı “demokratik değildir”, ifade özgürlüğüne imkân tanımaz) ve bazı öğrenciler kuralları destekleyebilir.

Tartışma süresince, öğretmen öğrenciler arasındaki eleştirilenlerden, eğer süre sınırı kaldırılıysaydı ne olabileceğini değerlendirmelerini isteyebilir. Münazara için daha uzun süreye ihtiyaç duyulduğunu ve dersin zaman bütçesinin kesin bir süre sınırı koyduğunu, bu nedenle de kurallarla gerçeklerin dikkate alındığını ve mevcut zamanın, çok küçük dilimler halinde olmakla birlikte, adilce dağıtıldığını fark edeceklerdir. Konuşmacılar süre sınırıyla nasıl başa çıktıkları hakkında yorum yapmalıdırlar: temel noktalar üzerinde yoğunlaşmayı başarmışlar mıdır?

3. Bilgilendirme

Burada öğrenciler bazı genel geribildirimler verir.

Öğretmen eleştiri karşısında ne kendi çalışmasını haklı çıkarmaya çalışmalı ne de eleştirel söylemlere itiraz etmelidir. Faaliyet ve sorumluluğun çok büyük bir kısmı öğrencilerde olduğundan, başarı ve başarısızlık öğretmenin olduğu kadar onların da. Eğer öğrenciler fark etmemişlerse öğretmen buna dikkat çekmelidir.

Öğrenciler münazaradan keyif almışlarsa öğretmen, münazara kulübü şeklinde bir ek çalışma teklif edebilir. Burada, öğrencilerin seçtikleri konulardan bazıları tartışılabilir. Münazara kulüpleri tüm dünyada İngilizce konuşulan ülkelerde ve yabancı dil olarak İngilizce öğreten öğretmenler arasında çok yaygındır. Münazara ile ilgilenen öğretmen ve öğrenciler için internet, mükemmel zenginlikte bir materyal çeşitliliği sunar.

Öğretmenlere yönelik materyaller 8.1 Özgürlük için bir kurallar ve yasalar çerçevesine bağlıdır

Bu üitedeki öğrenme fırsatları

Zamanın yetersizliği yoluyla karşılıklı bağımlılık

Öğretme ve öğrenmenin ve genel olarak hayatımızın en kıymetli kaynağı zamandır. Profesyoneller olarak öğretmenler sürekli olarak sınıftaki mevcut zaman en iyi nasıl kullanılır sorusuna yanıt aramalıdır – ve interaktif öğrenmede bunun sorumluluğunu öğrenciler üstlenir. Bu üitedeki ön düzenleyicinin işe yaraması ancak öğrencilerin - birinci dersten önce- birbirlerinin materyalleri orada olduğu sürece bunları okumak için gereken zamanı kullanma sorumluluğunu kabul etmeleriyle mümkündür. Birinci derste, dört gruba da münazara konusu seçmek için 10 dakikadan fazla süre verilemez. Eğer materyalleri daha önceden okumamışlarsa, aralarından seçim yapacakları güzel fikirlerden biri eksilmiş olur– bu birbirimize nasıl bağlı olduğumuza bir örnektir (karşılıklı bağımlılık).

Sıkı kurallar konuşma özgürlüğünü korur

Münazara sabit bir süre içerisinde yapılmalıdır. Bütün konuşmacılar aynı düşünce ve ifade özgürlüklerinden faydalanır. Bu nedenle mevcut konuşma süresi adil şekilde – yani eşit olarak, açıklama başına bir dakika olarak– dağıtılmalıdır. Sıkı kuralların özgürlüğümüzün korunması için gerekli ve yararlı olması çelişkili görünmektedir. Zaman sınırı iki şekilde çalışır: bize tanınan konuşma süresi güvence altındadır ve adildir. Öte yandan, her konuşmacıyı kısa bir zaman dilimi içerisinde hapseder ve konuşmacılar ne söylemek istedikleri hakkında dikkatlice düşünmelidirler. Temel savlar üzerine yoğunlaşmalı, fazla önemli olmayan her şeyi bir kenara bırakmalı ve değinmek istedikleri noktaları net ve kısa biçimde anlatmalıdırlar.

Özgürlük ve çerçeveleme

Öğrencilerin eylem ve konuşma özgürlükleri iki şekilde çerçevelenmiş, ya da sınırlanmış veya tanımlanmıştır. Birincisi, mevcut öğrenme süresidir– dersler yaklaşık 40 dakikanın sonunda biter ve münazara bir derslik süreye sığdırılmalıdır; bu durumda, o derste başka şeylerin de yapılması gerektiğinden, münazara 20 dakikadan daha fazla sürmemelidir. İkincisi, münazara kurallarına göre konuşmacıların her birine açıklama başına adil ancak kesin olarak bir dakikayla sınırlı bir zaman dilimi verilir. Çerçevelemenin yapısal bir boyutu – hayatımız boyunca zaman sınırlıdır– ve siyasi, insan yapımı bir boyutu vardır: kuralların belirlediği çerçeveler olmasaydı, başkalarının haklarını ihlal etmeden kendi özgürlüklerimizden yararlanmamız mümkün olmazdı. Zamanın azlığı tartışılabilir değildir, ama kurallarla çerçeveleme öyledir.

Okul hayatı

Zamanın evrensel anlamda sınırlılığından kaynaklanan özgürlük ve çerçeveleme diyalektiği, kamu yaşamında olduğu gibi okulda da görülür. Burada, gerçekten de kelimenin gerçek anlamıyla okul, hayattır.

ÜNİTE 9

MEDYA

Üst Orta Öğretim Düzeyi

**Medya aracılığıyla demokraside yer almak
Kapı bekçileri ve gündemi belirleyenler olarak
medya yapımcıları ve kullanıcıları**

9.1 Biz kapı bekçileriyiz!

Ne okumak istediğimize biz karar veririz

9.2 ve 9.3 Biz kapı bekçileriyiz!

Okuyuculara seçmeleri için hangi haberlerin önerileceğine biz karar veririz

9.4 Biz mi medyayı kontrol ediyoruz– yoksa medya mı bizi kontrol ediyor?

Medya – bir iletişim ve güç aracı

Ünite 9

Medya

Medya aracılığıyla demokraside yer almak

Öğretmenler için giriş

1. Medya aracılığıyla demokraside yer alırız

Toplumda ve siyasette yer almak aslında, başkalarıyla iletişime geçmek – medya aracılığıyla bilgi almak ve vermektir. Medya aracılığıyla iletişim kuramayan vatandaşlar topluma veya siyasete katılamazlar.

Medya çok sayıda iletişim yöntemi ve her zamankinden daha fazla bilgi kaynağı sağlar ama aynı zamanda ilettiklerimizi ve bunları nasıl ilettiğimizi de kontrol. Bir medya kültüründe yaşamaktayız. Medya tabanlı ve medya kontrollü modern iletişim her birey için bir sorun teşkil etmektedir.


Medya bir taraftan, medya okuryazarlığında eğitilmiş, bu nedenle medyayı eleştirel ve incelikli bir şekilde ele alabilen ve çok farklı tür ve kalitede bilgi birikimleriyle başa çıkabilen vatandaşlara etkileyici fırsatlar sunar.

Diğer taraftan medya, yayınlarını satın almaya gücü yetmeyen ya da onları kullanmak veya bilginin kalitesini değerlendirmek için gerekli becerilere sahip olmayanların katılımını önler.

2. Medya okuryazarlığı – DVE/İHE'nin temel yeterliliği

Medya okuryazarlığı DVE/İHE'nin yeterliliklerinden biri, belki de *tek* temel yeterliliğidir. İnsan haklarını öğretmek doğrudan medya okuryazarlığıyla bağlantılıdır. Medyanın özgürlüğü ve bilgiye serbest ulaşım hakkı, bu hakları kullanma yeteneğine bağlıdır. Toplumdaki eşit düzeylerde olmayan medya okuryazarlığı fırsat eşitsizliklerinde yeni bir boyut ve dahil olma ile dışlanmanın yeni şekillerini yaratır.

Bu ünite öğrencilere, medya okuryazarlığı geliştirmekte önemli bir adım atmaları için yardım etmeye çalışır. Öğrenciler – medya mesajının hem üreticisi hem de alıcısı olarak – medya aracılığıyla gerçeklere dair imgemizin nasıl oluştuğu deneyimini yaşarlar. Farklı şekillerde, her ikisi de kapı bekçileri ve gündem belirleyiciler olarak hareket ederler; şöyle ki, dünyaya ve özellikle siyasete dair imgemiz, iki filtreden geçtikten sonra dikkatimizi çeken medya mesajlarına dayanır ve bunlarla şekillenir – bu iki filtre, yapımcıların seçimleri ve medya kullanıcıları olarak bizim seçimlerimizdir.

Ünite, medya okuryazarlığının önemli bir yönüne odaklanır: tüm medya mesajları kurgulanmıştır. Ders programları arası öğretime yönelik, örneğin dil konusunda, medyanın kullandığı özel dili incelemek adına çok büyük bir potansiyel vardır (bakınız  öğretmenlere yönelik materyaller 9A – Ne arayacağını öğrenmek, No 1 ve 2).

3. Ünitinin ana hatları

Bu ünite medya aracılığıyla kapı bekçiliği ve gündem belirlemenin nasıl yapıldığına odaklanır. Öğrenciler, hem medya kullanıcısı hem de medya yapımcısı rollerini üstlenerek her iki bakış açısının da deneyimini yaşarlar.

Ders 1: Biz kapı bekçileriyiz! Ne okumak istediğimize biz karar veririz.

Ders 2 ve 3: Biz kapı bekçileriyiz! Okuyuculara seçmeleri için hangi haberlerin önerileceğine biz karar veririz.

Ders 4: Biz mi medyayı kontrol ediyoruz– yoksa medya mı bizi kontrol ediyor? Derinlemesine düşünme.

İlk derste, öğrenciler kendileri adına kapı bekçileri olarak rollerinin farkına varırlar. İki farklı gazete arasında seçim yaparlar ve bir takım bilgileri kabul ederken, bir takım bilgileri de reddederler. Böyle yaparak bilgi seçimi ve bilgiye özgürce erişim insan haklarından yararlanırlar.

İkinci ve üçüncü derslerde öğrenciler temel görevle ilgilenirler, bir duvar gazetesi oluşturacakları küçük bir proje. Şimdi yine kapı bekçileri olarak hareket ederler ama bu defa alıcı olan tarafta değil gönderen taraftadırlar. Özgür ve sansürlsüz basın insan hakkından yararlanırlar.

Dördüncü derste öğrenciler, bir iletişim ve güç aracı olarak medyanın gücü hakkında tartışır ve seçimleri üzerinde derinlemesine düşünürler. Aynı zamanda hem bilginin üreticileri hem de alıcıları tarafından şekillenen dünya görüşümüzün güçlü yapılandırıcı unsurunun da bilincine varırlar.

4. Yapılandırıcı öğrenme ve öğretim

Bu ünite öğrencilere yapılandırıcı öğrenim için zaman ve özgürlük sağlar. Medyanın belirli bir bağlamında, yapılandırıcı öğrenim doğrudan medya aracılığıyla medya mesajlarının oluşturulmasına karşılık gelir. Medya mesajı, belirli bir menfaati ve stratejik bir niyeti olan bir başkası tarafından (“anlatmak veya satmak”) ve kullanıcı tarafından oluşturulur.

Öğretmen kapı bekçiliği, gündem belirleme, medya kültürü, medya özgürlüğü ve serbest bilgi erişimi kavramlarını yapılandırıcı öğrenme içeriğiyle ilişkilendirerek, ders anlatma yoluyla tanıtır (aşağıdaki anahtar kavramları içeren kutuya bakınız).

5. Ortam seçimi

Bu ünite birçok genç insanın ilk tercihi olmayan klasik basılı ortama, yani gazeteye yoğunlaşır. Öyleyse öğrenciler bu ünite de niçin gazete okunmalı ve üretmelidirler?

1. Birinci sebep pragmatik bir sebeptir. Gazeteleri incelemek ve basit bir duvar gazetesi çıkarmak her yerde bulunabilen ve düşük bir bütçeyle elde edilebilen kaynakları gerektirir.
2. Didaktik açıdan, öğrencilere bir miktar medya okuryazarlığı öğretmek için basit bir örnek daha çok işe yarar. Metinleri elde yazarak, keserek, yapıştırıp boyayarak öğrenciler, medya üretiminin köklerine dönmüş olurlar. Ancak basit bir duvar gazetesinin üretiminde bile, editörler tarafından kapı bekçiliği temel olgusuyla birlikte gerçeklere dair imgenin mesaj yoluyla yapılandırılması ilkesi bulunmaktadır.

Elbette ki, bu temel yönler tüm diğer medyalarda da mevcuttur – radyo, TV, tüm fotoğraf kategorileri, İnternet tabanlı iletişim türleri, SMS, vs. Ancak bu medya ortamlarının tümü sadece daha fazla kaynak ve medya üretiminde daha karmaşık bir çaba gerektirmekle kalmaz, aynı zamanda medya analizi ve dekonstrüksiyonunu da gerektirir.

3. Gazete merkezli yaklaşım DVE/İHE'nin bu basımında sarmal ders programı ilkesini takip eder. Öğrencilerin bu ünite de gerçekleştirdiği görev, alt orta öğretim seviyesi için olan cilt III, *Demokrasi içinde yaşamak*, ünite 6'ya karşılık gelir. Üniteler arasındaki fark, öğrencilerin sahip olduğu düşünme yeteneği seviyesidir.

Temel kavramlar

Kapı bekçiliği

Haber editörlerine her gün ulaşan bilgilerden yalnızca küçük bir kısmı son baskıda yer alır. Haber editörleri bildirilmeyecek olanları elerler. Bunun için geçerli olan bir kriter, bu bilginin haber değeri olup olmadığıdır – yeteri kadar ilginç veya yerinde bir bilgi midir? Diğeriyse basit anlamda kullanılabilir alandır. Üçüncü bir kriter de okuyucuların – bilgi ve eğlence arasında, siyaset, iş, spor, ünlülerle ilgili haberler vs. arasında – ne tür bir denge beklentisi içinde olduklarıdır.


Ancak okuyucu da gazetelerin sunduklarının çoğunu ayırıp eler. Deneyimlerimizden biliriz ki genelde haber yazıları ve makalelerin bir kısmını seçer ve sunulanların %5-10'luk bir kısmını okuduktan sonra gazeteyi atarız.

Kapı bekçiliği ilkesi aynı zamanda diğer kitle iletişim araçları için de geçerlidir – TV ve radyo, İnternet ve kitaplar.

Gündem belirleme

Haber editörleri siyasi gündemi güçlü biçimde etkilerler. Belirli sorun ve skandalların kamuoyunun dikkatine sunulmasından sonra bu konular tartışılır ve genellikle siyaset yapanların bir şekilde tepki göstermeleri gerekir. Burada yine okuyucular üzerlerine düşeni yapmalıdır – öne sürülen meselelere nasıl yanıt verirler?


Medya kültürü

Bir medya kültürü içerisinde yaşarız (bakınız  öğretmenlere yönelik materyaller 9A). Geçtiğimiz on yılda her ikisi de özellikle genç nesle çekici gelen İnternet tabanlı, mobil telefon teknolojisiyle desteklenmiş iletişim ve bilgi aktarımı türleri ortaya çıkmıştır. Buna ek olarak, küreselleşme süreci, medyanın artan hâkimiyetini desteklemiştir. Medya mesajları, metin tabanlı bilgidan iletişim ve okuma alışkanlıkları üzerinde güçlü bir etkiye sahip, görüntü tabanlı bilgiye doğru değişmiştir.

Serbest bilgi erişimi ve basın özgürlüğü

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Madde 10.1 (bakınız  öğrenci çalışma kağıdı 2.6)

“Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. ...”

Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi, Madde 19'a da bakınız ( öğrenci çalışma kağıdı 2.5).

Medya yapımcıları ve medyayı kullananlar temel bir insan hakkından yararlanırlar. Bu özgürlüklerin sansürlenmesi diktatörlükler ve demokrasiler arasındaki farkı yaratır. Bu özgürlükler ve bilgisayar ve İnternet'in icadından sonra gördüğümüz teknolojik devrim, bugün içerisinde yaşadığımız medya kültürünün doğmasına neden olmuştur. Bu deneyim kararsız ve modernleşme süreçlerinde tipiktir: eğer potansiyeli kullanabilirsek kazanırız; eğer talepleri karşılayamazsak kaybederiz. Bu nedenle, medya okuryazarlığı DVE/İHE'de temel bir yeterliliklerdir.

Yeterlilik geliştirme: bu ciltteki diğer ünitelerle bağlantılar

Bu tablo neleri gösterir

Bu kılavuzun başlığı, *Demokraside yer almak* demokraside aktif olan vatandaşın yeterlilikleri üzerine odaklanmaktadır. Bu matris, kılavuzda bulunan üniteler arasındaki sinerji etkilerine yönelik potansiyeli göstermektedir. Matris, ünite 9'da hangi yeterliliklerin geliştirildiğini gösterir (tabloda gölgelendirilmiş satır). Kalın çizgiyle çerçevelenmiş olan sütun politik karar alma ve eyleme ilişkin yeterlilikleri gösterir – bunlar demokraside yer almakla yakından bağlantılı oldukları için kalın çizgiyle çerçevelenmiştir. Altındaki satırlar bu kılavuzdaki diğer ünitelere olan bağlantıları belirtmektedir: bu ünitelerde, öğrenciye ünite 9'da destek olacak hangi yeterlilikler geliştirilmektedir?

Bu matris nasıl kullanılabilir

Öğretmenler bu matrisi DVE/İHE derslerinin planlanmasına yönelik bir araç olarak farklı şekillerde kullanabilirler.

- Bu matris öğretmenlerin pek çok şekilde birbirleriyle bağlantılı olan farklı kapsamlarda, önemli yeterlilikler konusunda öğrencilerin tekrar tekrar eğitim görmelerine yardımcı olan sinerji etkilerinin bilincine varmalarını sağlar.
- Bu matris DVE/İHE'ye yalnızca birkaç ders ayırabilecek olan öğretmenlere yardımcı olur: bir öğretmen sadece bu üniteyi seçip diğerlerini hariç tutabilir, zira bu ünite bazı temel yeterliliklerin zaten belirli ölçüde geliştirildiğini bilmektedir – örneğin, medya okuryazarlığının önemini anlamak, temel özgürlüklerden yararlanmak ve eşitlik ile özgürlük arasındaki gerginlik.

Üniteler	Yeterlilik geliştiriminin boyutları			Tutumlar ve değerler
	Politik analiz ve muhakeme	Yöntemler ve beceriler	Demokraside yer almak Politik karar alma ve eylem	
9 Medya	Medya tabanlı iletişim aracılığıyla demokraside yer alıyor. Medya yapımcıları ve kullanıcıları, kapı bekçiliği rolünü gerçekleştirirler.	Medya mesajlarını oluşturmak ve parçalarına ayırmak (dekonstrüksiyon)	Medyayı görüşlerimizi ve menfaatlerimizi yayma aracı olarak kullanma	Özellikle siyasette, gerçeklerin algılanmasında "ikinci bir ağızdan" duymaya karşı bağımlılığımızın farkında olma
7 Eşitlik	Katılmak için eşit fırsatlar medya okuryazarlığına bağlıdır			Güç kaynağı olarak bilginin farkında olma
8 Özgürlük	Medya özgürlüğü ve serbest bilgi erişimi		Kapı bekçiliği ve gündem belirleme: insan haklarını kullanma	Güç ve otoriteyi kontrol etme aracı olarak bilginin farkında olma
3 Çeşitlilik ve çoğulculuk	Görüş ve menfaatlerin çoğulculuğu medya tarafından yansıtılır			
6 Hükümet ve siyaset	Gündem belirleme			

ÜNİTE 9: Medya – Medya aracılığıyla demokraside yer almak

Kapı bekçileri ve gündemi belirleyenler olarak medya yapımcıları ve kullanıcıları

Ders konusu	Yeterlilik eğitimi/öğrenme amaçları	Öğrenci görevleri	Materyaller ve kaynaklar	Yöntem
Ders 1 Biz kapı bekçileriyiz! Ne okumak istediğimize biz karar veririz.	Kendi adlarına kapı bekçiliği yapan öğrenciler, belirli medya ve mesajlarla ilgili kendi tercihlerinin farkına varırlar Hem medya yapımcıları hem de medya kullanıcıları kapı bekçileri olarak hareket ederler.	Öğrenciler belirli bir gazete için kendi tercihleri üzerinde düşünürler.	Aynı gün çıkmış iki farklı gazetenin baş sayfaları. ✍ Öğrenci çalışma kağıtları 9.1-9.3, kağıtlı sunum tahtaları, keçeli kalemler, makas ve tutkal. Yazılı basına ait biriktirilmiş yayınlar.	Genel sunumlar ve tartışma. Ders anlatımı. Grup çalışması.
Ders 2 ve 3 Biz kapı bekçileriyiz! Okuyuculara seçmeleri için hangi haberlerin önerileceğine biz karar veririz.	Takım içerisinde işbirliği yapmak; karar almak, amaçlar ve zaman çizelgesi üzerinde anlaşmak. Takım yönetimi ve denetimi. Medya editörleri gerçeklere dair algımızı şekillendiren haberler oluştururlar.	Öğrenciler kendi duvar gazetelerini oluştururlar. Gazetelerini ve yaptıkları seçimleri karşılaştırırlar.	✍ Öğrenci çalışma kağıtları 9.2 ve 9.3. Kağıtlı sunum tahtaları, keçeli kalemler, makas ve tutkal. Her türden ve her kategoriye ait yazılı basın örnekleri.	Proje çalışması.
Ders 4 Biz mi medyayı kontrol ediyoruz – yoksa medya mı bizi kontrol ediyor? Derinlemesine düşünme.	Seçimler ve bunların etkileri üzerinde derinlemesine düşünme. Medya, iletişim ve kontrolün güçlü bir aracıdır.	Öğrenciler kendi seçimlerini ve kararlarını karşılaştırır ve yansıtır.	Duvar gazetelerinin sergilenmesi. 📄 Öğretmenlere yönelik materyaller 9A.	Raporlar, genel tartışma. Ders anlatımı.

Ders 1

Biz kapı bekçileriyiz!

Ne okumak istediğimize biz karar veririz

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Kendi adlarına kapı bekçiliği yapan öğrenciler, belirli medya ve mesajlarla ilgili kendi tercihlerinin farkına varırlar.
Öğrenme amacı	Hem medya yapımcıları hem de medya kullanıcıları kapı bekçileri olarak hareket ederler. Medya dünyaya dair imgemizi oluşturur. Ne hakkında öğreneceğimize karar verme gücüne sahiptirler (kapı bekçiliği, gündem belirleme). Öte yandan biz medyayı kullananlar, kendi adımıza kapı bekçileriyizdir. Belirli bir medyayı kabul veya reddederiz ve hangi mesajlara dikkatimizi vereceğimize karar veririz.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler belirli bir gazete için kendi tercihleri üzerinde derinlemesine düşünürler.
Materyaller ve kaynaklar	Aynı gün çıkmış iki farklı gazetenin ön sayfaları. Büyük sınıflarda aynı baş sayfanın iki veya üç nüshası bulunmalıdır. ✍ Öğrenci çalışma kağıtları 9.1-9.3, kağıtlı sunum tahtaları, keçeli kalemler, makas ve tutkal. Yazılı basına ait biriktirilmiş yayımlar.
Yöntem	Genel sunumlar ve tartışma. Ders anlatımı. Grup çalışması.
Zaman bütçesi	Aşama 1: Öğretmen kapı bekçiliği kavramını tanıtır. 25 dak Aşama 2: Öğrenciler duvar gazetesi projelerini planlar. 15 dak

Bilgi kutusu

Kullanıcılar olarak öğrenciler, medyadaki değişikliklere, birini tercih edip diğerini reddederek tepki verirler. Tercihleri aracılığıyla öğrenciler kendi adlarına kapı bekçileri olarak hareket ederler ve bundan haberdar edilirler.

Bakış açısını değiştirerek öğrenciler, editörlerin de belirli öncelikleri olduğunu ve seçimler yaptıklarını fark ederler. Hangi seçimler ve hangi sebeplerle? Bu soruyu akıllarında tutarak öğrenciler projelerine başlarlar. Aynı tür seçimler yaparak – medya üretmek medyayı anlayarak– yanıtı bulacaklardır. Bu ünitenin temel görevine girerler.

Öğretmenin ders anlatımı öğrencilerin yapılandırıcı öğrenme süreciyle bağlantılıdır. Öğrenciler bunun kanıtını gördükten sonra öğretmen kapı bekçiliği kavramını tanıtır. Öte yandan, görevleri için temel soruları sağladığından dolayı öğrenciler bu yeni kavramı bir sonraki projelerine uygularlar.

Ders tanımı

Dersin hazırlığı

Bu ünitenin başlama tarihinden üç hafta önce öğretmen öğrencilerden yazılı basını biriktirmelerini ister – gazeteler, dergiler, bültenler, reklam broşürleri, vb. Fotoğraf toplamak da önemlidir. Öğrencilerden bu ünitenin ilk dersinde sınıfa materyallerini getirmeleri istenir.

Kullanılabilir alana bağlı olarak materyaller sıralanır ve sınıfta masaların üzerine serilir. Öğrenciler bu materyalleri 2. ve 3. derste duvar gazetelerinin üzerinde çalışırken kullanacaklardır.

Öğretmen de gazete ve dergi toplar. İlk dersi hazırlarken farklı gazetelerin baş sayfalarından ikişer tane edinmek için bu materyalden yararlanır. Tüm gruplar için baş sayfalar, gruplar arasında karşılaştırmalara ve aynı zamanda sonuçların da toplantı oturumunda karşılaştırılmasına olanak vermek için, aynı tarihe ait olmalıdır. Her gruba farklı gazetelerin baş sayfalarından birer çift verilmelidir. Eğer öğrenciler başa çıkabilirlerse yabancı dillerde baş sayfalar da eklenebilir.

www.newseum.org sitesi birçok Avrupa ülkesinden günlük gazetelerin baş sayfalarının PDF versiyonlarını (A4 formatında) sunmaktadır. Eğer öğretmen bunları kullanırsa, tahtada sergilemek yerine çalışma kağıtları olarak öğrenciler için çoğaltılmalıdır (bakınız aşağıdaki adım 1.1).

Aşama 1: Öğretmen kapı bekçiliği kavramını tanıtır

Adım 1.1: Öğrenciler gazete için tercihlerini gösterirler

Öğretmen iki adet gazetenin baş sayfalarını tahtaya iliştirir. Bunlar tezat oluştururlar, örneğin:

- bulvar gazetesi ve kaliteli bir gazete;
- yerel ve ulusal gazeteler;
- farklı siyasi görüşleri temsil eden gazeteler, örneğin sosyal demokrat ve neo-liberaller.

Eğer aynı baş sayfanın birden fazla kopyası mevcutsa bunlar öğrencilere iyi bir görüş alanı sağlamak açısından aralarında yeterli boşlukla sergilenir. Büyük sınıflarda bu, zaman kazandırır.

Öğrenciler öne çıkar ve sessizlik içinde iki baş sayfayı inceler.

Öğretmen, öğrencilerden tercih ettikleri gazetenin önünde toplanmalarını ister. Öğrenciler iki grup oluştururlar ve eğer gerekirse her iki gazeteden de hoşlanmayan üçüncü bir grup daha oluştururlar. Öğrenciler kısaca gruplar halinde görüş alışverişinde bulunurlar ve genel turda seçimlerinin nedenlerini belirtirler.

Öğretmen dinler ve görüş alışverişini kolaylaştırır, ancak öğrencilerin ifadeleri veya seçimleriyle ilgili yorumda bulunmaz.

Adım 1.2: Ders anlatımı: kapı bekçiliği temel kavramı

Öğretmen kapı bekçiliği kavramı ve iki anlamını tanıtmak üzere kısa bir ders anlatımı sunar. Bunu öğrencilerin adım 1.1'de temin ettikleri içerikle ilişkilendirir. Öğrencilerin de gösterdiği gibi, genellikle belirli bir gazeteye yönelik çok net tercihlerimiz vardır çünkü gazeteler önemli ölçüde farklılık gösterir. Bir gazeteyi tercih ederken, diğerini geri çeviririz. Günlük hayatta bilgi kaynağımız olarak gazete yerine TV veya İnternet gibi bir başka medyayı da kullanmayı tercih edebiliriz. Bu çok önemli açıdan, kapı bekçileri olarak hareket ederiz. Hangi araca ve bu araç sayesinde hangi mesajlara dikkatimizi vereceğimize karar veririz. Medya bize bağlıdır – bizim dikkatimiz olmasa, onların çabaları boşunadır.

Daha sonra öğretmen bakış açısını değiştirir: sadece okuyucular değil, gazetelerin editörleri de kapı bekçileri olarak görev yapar. Bize seçmemiz için nelerin sunulacağına karar verirler. Bu bakımdan, medyaya bağılıyızdır – sadece onların seçtikleri bilgileri alırız.

Bu nedenle kapı bekçiliğinin iki anlamı vardır: medyayı üretenler de kullananlar da hangi mesajların önemli olduğuna karar verirler. Siyasette kapı bekçileri aynı zamanda gündemi de belirler.

Farklı baş sayfalardan açıkça görülebileceği gibi editörler de – farklı olan – seçimlerini yapmışlardır. Fakat hangi nedenlerle? Öğrenciler bu soruyu takip eden projede inceleyeceklerdir.

Aşama 2: Öğrenciler duvar gazetesi projelerini planlar

✍ Öğrenci çalışma kağıtları 9.1-9.3

Adım 2.1 Öğretmen öğrencilere görevlerini bildirir

Öğrenciler dört ila altı kişilik gruplar oluşturur ve editör takımları kurarlar. Sonraki iki dersi duvar gazetesini oluşturmak için harcarlar.

Editörlerin kapı bekçiliği rolünü canlandıracaklar ve aşağıdaki gibi soruları ele alacaklardır:

- Hangi konuları dahil edelim?
- Dikkat çekici konu olarak hangi konuyu seçelim, başyazımız ne olsun?
- Yerimiz kısıtlı olduğundan neyi iptal edebiliriz veya etmeliyiz?

Öğrenciler, bu soruların uygulamada basın özgürlüğünün ne anlama geldiğini gösterdiğinin bilincinde olmalıdırlar – özgürlüğün tadını çıkarmak ama aynı zamanda bazı zor sorunları çözme sorumluluğunu taşımak.

Öğretmen daha sonra işin teknik tarafını anlatır. Öğrenciler iki adet kağıtlı sunum tahtası kullanabilirler. Makalelerini elde yazarlar. Yazılı basına ait biriktirilmiş yayınlar arasında fotoğraf ve şemalar arayabilirler ve ellerindeki medyayı bilgi toplamak için kullanırlar. Ancak, yer ve zamanları kısıtlıdır. Gazeteleri bir sonraki dersin sonunda sergilenmeye hazır olmalıdır.

Öğrenciler kağıtlı sunum tahtasını yerleştirmeye yetecek genişlikte bir yüzey sağlayabilmek için sıralarını birbirlerine yaklaştırırlar.

Adım 2.2 Öğrenciler projelerine başlarlar

Öğrenciler, öğretmen tarafından tarif edildiği gibi çalışma kağıtlarını okumaya başlarlar. Eğer zaman yeterli olursa, sonraki adımları uygularlar.

Ders 2 ve 3**Biz kapı bekçileriyiz!****Okuyuculara seçmeleri için hangi haberlerin önerileceğine biz karar veririz**

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Takım içerisinde işbirliği; karar alma, amaçlar ve zaman çizelgesi üzerinde anlaşma. Takım yönetimi ve denetimi.
Öğrenme amacı	Medya editörleri gerçeklere dair algımızı şekillendiren haberler oluştururlar. Medya, kapı bekçileri ve gündem belirleyicileri olarak gücü ustaca kullanır.
Öğrenci görevleri	Öğrenciler kendi duvar gazetelerini oluştururlar. Gazetelerini ve yaptıkları seçimleri karşılaştırırlar.
Materyaller ve kaynaklar	✍ Öğrenci çalışma kağıtları 9.2 ve 9.3. Kağıtlı sunum tahtaları, keçeli kalemler, makas ve tutkal. Her türden ve her kategoriye ait yazılı basın örnekleri.
Yöntem	Proje çalışması.
Zaman bütçesi	1. Proje çalışması: öğrenciler bir duvar gazetesi düzenler ve üretir. 60 dak 2. Öğrenciler birbirlerinin gazetelerini okur. 20 dak

Bilgi kutusu

İkinci ve üçüncü dersler bu ünitenin özüne, öğrencilerin editörler gibi hareket ettikleri ve kendi gazetelerini ürettikleri bir projeye adanmıştır. Aynı soruları ele alacaklar – hangi konu ve olayları dahil etmeli ve hangilerini dahil etmemeli– ve seçimlerin yapılabilmesi için kriterleri tartışacaklardır. Ayrıca, bir duvar gazetesini bir saatte oluşturmak öğrencilerin işlerini planlama ve zaman yönetimi konularında sahip oldukları becerilerini yüksek düzeyde ortaya koymalarını gerektirir.

Her yerde işe yarayacağı için burada bir duvar gazetesi formatı önerilmektedir. Gazete üretiminin teknik yönleri önemli değildir. Öğrenciler haber metinlerini elde yazabilirler.

Bir duvar gazetesi oluşturmak öğrencileri önceden olduğu gibi, işin kaynağına götürür ve öğrencilerin düzenleme ve söz konusu seçimlerin temel noktalarına odaklanmalarına olanak tanır.

Göreve dayalı bir öğrenme ortamında öğretmen, ek materyal veya bilgisayar erişimine vs. ihtiyaçları olduğu takdirde öğrencileri destekleyecek bir "asistan" olarak görev yapar. Ayrıca, beceri ve yeterlilik gelişim seviyelerini değerlendirmek üzere öğrencileri gözlemler. Öğretmen öğrencilerin tartışmalarını dinler ve henüz yazılırlarken duvar gazetelerini okur. Bu, öğretmene ders 4'te kısa ama önemli bir ders anlatımı hazırlama olanağı verir.

Ders tanımı

Aşama 1: Öğrenciler gazetelerini düzenler ve üretir

☞ Öğrenci çalışma kağıtları 9.1-9.3

Öğrenciler gruplar halinde çalışır. Farklı takım üyelerine baş editörlük, zaman yöneticisi ve sunucu görevlerini atarlar.

☞ Öğrenci çalışma kağıdı 9.3'te önerilen çalışma çizelgesini takip eder veya uyarlarlar.

Eğer ders 2 ve 3 arasında bir ara varsa, proje materyalleri güvenli bir yerde saklanmalıdır. Öğretmen ve öğrenciler bu görevden kimin sorumlu olacağına ilişkin gerekli düzenlemeleri yaparlar.

☞ Öğrenci çalışma kağıdı 9.3'ün rehberliğinde sunumu yapacak olanlar 4. dersteki genel oturum için sunumlarını hazırlar.

Aşama 2: Öğrenciler birbirlerinin gazetelerini okur

Üçüncü dersin ortalarına doğru öğrenciler gazetelerini sınıfta sergiler. Öğrencilerden bir dahaki DVE/İHE dersinden önce birbirlerinin gazetelerini okumaları istenir.

Ders 4

Biz mi medyayı kontrol ediyoruz– yoksa medya mı bizi kontrol ediyor?

Medya – bir iletişim ve güç aracı

Bu matris, öğretmenin dersi planlamak ve anlatmak için ihtiyaç duyduğu bilgileri özetler.

Yeterlilik eğitimi doğrudan DVE/İHE'yi ilgilendirir.

Öğrenme amacı öğrencilerin neyi bildiğini ve anladığını belirtir.

Öğrenci görev(ler)i, yöntemle birlikte, öğrenme sürecinin asıl unsurunu oluşturur.

Materyaller için kontrol listesi, derse hazırlanmayı destekler.

Zaman bütçesi öğretmenin zaman yönetimi için kabataslak bir rehber niteliği taşır.

Yeterlilik eğitimi	Seçimler ve bunların etkileri üzerinde derinlemesine düşünme.	
Öğrenme amacı	Medya, iletişim ve kontrolün güçlü bir aracıdır.	
Öğrenci görevleri	Öğrenciler kendi seçimlerini ve kararlarını karşılaştırır ve üzerinde düşünür.	
Materyaller ve kaynaklar	Duvar gazetelerinin sergilenmesi. 📄 Öğretmenlere yönelik materyaller 9A.	
Yöntem	Raporlar, genel tartışma. Ders anlatımı.	
Zaman bütçesi	1. Öğrenciler seçimlerini ve kararlarını karşılaştırır.	15 dak
	2. Öğrenciler mesajları oluşturmaları üzerine derinlemesine düşünür.	10 dak
	3. Öğretmenin ders anlatımı: gündem belirleme, kapı bekçiliği.	5 dak
	4. Takip eden tartışma.	10 dak

Bilgi kutusu

Öğrenciler bu projedeki deneyimleri üzerinde derinlemesine düşünür. Birbirlerinin gazetelerini bilgi almak adına okumazlar ama resimlerin ve konuların seçiminde yer alan kararlar üzerinde yoğunlaşırlar– medyanın kapı bekçileri ve gündem belirleyicisi rollerini incelerler.

Muhabirler takımlar halinde tartışmalara dair gerekli bilgileri sunar ve öğrenciler deneyimlerini karşılaştırır ve üzerinde derinlemesine düşünürler.

Öğretmen kısa bir ders anlatımıyla– kapı bekçileri ve gündem belirleyicisi olarak medya – kavramlarını tanıtır. Bu, yapılandırmacı öğrenmenin sistematik öğretimle nasıl zenginleştirildiğinin bir örneğidir. Öğrencilerin deneyimi, öğretmenin ders anlatımının yeni bir bakış açısı sağladığı bir bağlam yaratır ve öğrencilerin deneyimlerini daha gelişmiş, daha soyut bir düşünme ve anlayış düzeyinde anlamalarına imkân tanır.

Bu projenin genişletilmesi ve içerdiklerinin uygulanması için farklı seçenekler mümkündür. Bunlar dersin sonunda tartışılabilir.

Ders tanımı

Öğrencilerin bu dersten önce birbirlerinin gazetelerini okumuş olmaları beklenir.

Aşama 1: Öğrenciler seçimlerini açıklar ve karşılaştırır

Her sunucu sırayla takımlarının verdikleri kararı ve bu kararların arkasındaki nedenleri bildirir. Ders notlarının kılavuzluğunda (☞ öğrenci çalışma kağıdı 9.3) sunucular aşağıdaki noktalara değinmelidirler:

- başyazıların seçimi;
- takımın hangi konuları dikkate aldığı ve bazı belli konuların neden dahil edildiği ya da çıkarıldığı;
- fotoğraf seçimleri;
- diğer önemli nokta ve konular.

Sunumlar, gazetelerin içeriklerinden ziyade gündem belirleme ve kapı bekçiliği kararları üzerinde yoğunlaşır. Sunumlar öğretmenin kısa ders anlatımında odaklandığı materyali temin ederken takımların ortak deneyimlerini, medya okuryazarlığının bazı temel kavramlarını da ekleyerek, vurgular. Bu suretle yapılandırmacı öğrenme, kavramsal bilginin sistematik, kısa ders anlatımı aracılığıyla aktarılması için gerekli ortamı sağlar.

Aşama 2: Öğrenciler mesajları oluşturmaları üzerine derinlemesine düşünürler

Öğretmen öğrencilerden takımlarının kararlarının nedenlerini karşılaştırmalarını ister.

- Herhangi bir baskın kriter tanımlayabilir miyiz, örneğin haber değeri gibi?
- Rekabetin özelliklerini – örneğin dikkat çekici unsurlar kullanarak – ne ölçüde dikkate aldık?
- ...

Sunucuların raporları ve seçimlerin karşılaştırılması eleştirel bir tartışma doğurabilir. Öğrenciler medyanın hangi bilgiyi aldığımız veya neleri asla duymadığımız üzerindeki güçlü etkisini sorun haline getirebilirler. Öğretmen tartışmaya başkanlık eder. Kısa bir süre sonra söz alacağı için öğretmenin, öğrencilerin açıklamaları üzerine yorum yapmasına gerek yoktur.

Aşama 3: Öğretmenin ders anlatımı

Adım 3.1 Temel ders anlatımı

☞ Öğretmenlere yönelik materyaller 9A

Yukarıda belirtildiği gibi (bakınız aşama 1) öğretmen bu kısa girdide değinilen noktaları öğrencilerin soruları ve deneyimleriyle oluşturdukları ortamla ilişkilendirir. Bu, aşağıdaki temel açıklamaların sunumunda bir esneklik unsuru gerektirir:

1. Bütün medya mesajları kurgulanmıştır. Mesaj oluşturmanın temel yönlerinden bir öykülere dönüştürülen ufak bir takım bilgileri seçmek ve birçok diğer bilgi parçasını dahil etmemektir. Öğrenciler mesaj oluşturmanın bu yönünü kendi gazetelerini düzenlerken incelemişlerdir.
2. Medyadaki haber editörleri ve yapımcıları, bilgiyi seçerek ve dahil etmeyerek kapı bekçileri ve gündem belirleyicileri olarak hareket ederler. Kamuoyu, siyasi karar alma ve demokraside nasıl yer aldığımız üzerinde güçlü bir etki yaratırlar. Bu etkinin ne ölçüde kontrole dönüştüğü ise bizim kapı bekçiliği görevi üstlenip üstlenmediğimize bağlıdır.

Bu iki nokta, öğrencilerin bu küçük projedeki deneyimleriyle yakından bağlantılıdır. Bu noktalar kesinlikle üzerinde düşünmek için yeterli malzeme sağladığı için öğretmen girdiyi burada

sonlandırabilir veya öğrencilerin sorularına ve gösterdikleri ilgiye bağlı olarak başka noktalar da ekleyebilir. Bu durumda zaman diliminin uzatılması gerekebilir.

Adım 3.2 Ders anlatımına ek çalışmalar

1. Öte yandan, ticari işletmeler olarak medya, dikkatimizi çekmek için birbirleriyle yarışır. Medya yapımcıları izleyicilerinin ilgilerini ve beklentilerini karşılamaya bakar. Ticari başarıları medya kullanıcılarının seçimlerine dayanır.
2. Dünyayı algılamak için medyaya güveniriz. Bu derste öğrenciler klasik bir araç olan gazete üzerine odaklanmıştır. Ancak, yeni medya çeşitleri ortaya çıkmıştır ve bunları farklı amaçlarla kullanırız. Hâlâ başlıca bilgi ve eğlence kaynakları olarak yararlandığımız klasik kitle iletişim araçlarına (yayın araçları) sahibiz – dergiler, gazeteler, TV ve radyo. Bunun yanı sıra İnternet tabanlı yeni medya (web siteleri, e-mail, bloglar, facebook tarzı ağlar, twitter) vardır ve SMS'i de unutmamak gerekir. Bunları birçok amaç için ama özellikle birbirimizle iletişim kurmak için kullanırız ve en iyi öğrencilerin bileceği gibi genç nesil bunlara ebeveynleri ve çoğu öğretmenlerinden daha aşinadır.
3. Günümüzde bir medya kültürü içinde yaşarız. Toplum, kendisini oluşturan üyeler arasında bir etkileşim ağıdır. Sosyal etkileşim büyük ölçüde iletişimdir. İletişim medya tarafından desteklenir, yönlendirilir ve şekillenir ve medya mesajları sadece gerçekleri yansıtmakla kalmaz aynı zamanda saptırır da.

Aşama 4: Takip eden tartışma ve ünitenin sonu

Öğrencilerin, öğretmenin ders anlatımına tepki verme fırsatları olmalıdır.

Kavrama soruları olabilir veya kapı bekçileri ve gündem belirleyiciler olarak kitle iletişim araçlarının gücünü bir sorun haline getirebilirler.

Öğretmen son olarak, örneğin aşağıdaki önerilerden birini yaparak projenin devam edip etmeyeceği ve bunun nasıl olacağı sorusunu gündeme getirir:

- Duvar gazeteleri okulda sergilenebilir.
- Öğrenciler sınıfı ziyaret etmesi için profesyonel bir gazeteci davet edebilirler. Ona gazeteleri gösterebilir, geribildirim isteyebilir ve kapı bekçiliği konusunu tartışabilirler.
- Editörlerden oluşan bir ekip, okulda bu haber projesini devam ettirebilir ve bir okul gazetesi (duvar gazetesi)) çıkarabilir.
- Öğrenciler kamuoyunu en güçlü şekilde şekillendiren ve etkileyen medya üzerine rapor verebilir.
- Öğrenciler rapor ettikleri bir konuya sadık kalabilir ve eyleme geçebilirler. Bu kılavuzdaki diğer ünitelerle bağlantılar yapmak mümkündür.

Öğretmenlere yönelik materyaller 9A Medya eğitimi için beceriler ve stratejiler

Elizabeth Thoman tarafından

Sabah bizi uyandıran saatli radyodan gece geç saatte seyrederken uykuya daldığımız söyleşi programı kadar yalnızca televizyondan değil aynı zamanda gazete başlıklarından, dergi kapaklarından, filmlerden, web sitelerinden, fotoğraflardan, video oyunlarından ve reklam panolarından yüzlerce, belki de binlerce imge ve fikire maruz kalırız. Bazıları bugünün gençlerine *ekran gençliği* adını verir.¹⁹

Yakın zamana kadar, bazıları hayatımızda medyanın artan hâkimiyetini sorguladı. Bunu yapanlar televizyon ve filmlerdeki seks ve şiddet miktarı gibi içerikle ilgili konulara odaklanmaya eğilimliydi. Bazıları sansürü savunurken diğerleri sadece TV'yi kapatmak için ailelere çağrıda bulundu. Ancak gerçek şu ki alıcıyı kapatsanız bile, bir dağın tepesine taşınmadığınız sürece günümüz medya kültüründen kaçamazsınız. Medya artık sadece kültürümüz üzerinde bir etki değildir. Bizim kültürümüzdür.

Medyanın küresel kültürümüzdeki kilit rolünden dolayı sansür asla işe yaramayacaktır. Bunun yerine yapılması gereken, medyanın hepimizin hayatındaki rolünü önemli ölçüde yeniden düşünmektir – geçtiğimiz 150 yıldır fotoğrafın icadından bu yana yazılı kültürden görsel kültüre doğru gerçekleşen paradigma değişiminin farkına varıldığı bir yeniden düşünme ve bir nesneyi veya benzerliği belirli bir zaman ve mekândan ayırıp hâlâ gerçek, gözle görülebilir ve kalıcı kılma kabiliyeti.²⁰

500 yıldır bilgili vatandaşlar ve eğitilmiş yetişkinler olarak topluma tam anlamıyla katılabilmek için basılı yayınları okuma kabiliyetine değer verdik. Günümüzde, doktor ve sağlık hizmetleri toplulukları da dahil olmak üzere, tüm topluluk kurumları, aile ve okul, genç insanların, etkileyici görüntüler, sözcükler ve seslerin bulunduğu bir dünyada yaşamaya hazırlanmaları için alınacak sorumluluğu paylaşmaktadır.²¹ Bunu “medya okuryazarlığı” olarak adlandırabiliriz.

Medya okuryazarlığı nedir?

Tıpkı çağrıştırdığı gibi – her gün televizyon, radyo, bilgisayarlar, gazeteler, dergiler ve tabii ki reklamlar aracılığıyla aldığımız yüzlerce ve hatta binlerce sözlü ya da görsel sembolün yorumlanması ve onlardan kişisel anlamlar yaratma kabiliyetidir.

Seçme ve eleme kabiliyeti, meydan okuma ve sorgulama yeteneği, etrafında neler olduğu konusunda bilinçli olma ve pasif yani savunmasız olmama kabiliyetidir.

“Gençleri etkileyici görüntüler, sözler ve seslerin bulunduğu bir dünyada yaşamak için hazırlamalıyız.”

UNESCO, 1982

Medya araştırmacıları şimdilerde, televizyon ve kitle iletişim araçlarının kültürel ortamımızın içerisine yerleştiğini öyle ki artık medya eğitimi görevini istenmeyen mesajlara karşı bir "koruma" olarak görmememiz gerektiğini söylemektedirler. İnsanların tüm medya ortamlarında yeterlilik kazanması, eleştirel olması ve bilgili olmasına yardımcı olmayı kendimize hedef olarak belirlemeliyiz. Böylece insanlar yapılan yorumların kontrolü altına girmek yerine, gördükleri ve duydukları şeyleri kendileri yorumlayabilirler. *Teaching the Media'nın (Medyayı Öğretmek)* yazarı Len Masterman buna “eleştirel özerklik” adını verir.²²

Diğer tanımlar medya okuryazarlığının ölçülebilir bir bilgi tabanı olmaktan ziyade bir yetenek, bir süreç, tıpkı okuduğunu anlamak gibi sürekli gelişen bir düşünce tarzı olduğuna dikkati çeker. Medya okuryazarı olmak, medya hakkındaki gerçekleri ve istatistikleri ezberlemek değil, daha ziyade,

19. Rushkoff, Douglas, *Playing the Future: How Kids' Culture Can Teach Us to Thrive in an Age of Chaos (Geleceği Oynamak: Çocukların Kültürü Bize Kaos Çağında Başarılı Olmayı Nasıl Öğretebilir)*, 1996.

20. Stewart Ewen'in çalışmasından, özellikle *All Consuming Images: The Politics of Style in Contemporary Culture (Her şeyi Tüketen İmajlar: Çağdaş Kültürde Stil Politikası)*, 1988.

21. UNESCO Halk Eğitiminde Kitle İletişimin Kullanımı Uluslararası Sempozyumu, Nihai Raporundan, Grunwald, 1982.

22. Masterman, Len, *Teaching the Media (Medyayı Öğretmek)*, 1989, bölüm 2.

izledikleriniz, okuduklarınız ya dinlediklerinize dair doğru soruları sormaktır.²³ Medya okuryazarlığının kalbinde sorgulama ilkesi yatar.

Ne arayacağımı öğrenmek

Çocukların (ve yetişkinlerin de) medya hakkında bilmeleri gereken nedir? Yıllar boyunca medya eğitmenleri medya mesajları hakkında – söz konusu mesaj ister TV komedi dizisi, isterse bilgisayar oyunu, müzik videosu, dergi reklamı veya sinemada izlenen bir film şeklinde olsun – herkesin bilmesi gereken beş fikir geliştirmişlerdir.²⁴

1. Tüm medya mesajları “kurgulanmıştır”

Gece haberlerini de izlese, sokakta bir reklam panosunun önünden de geçsek, aldığımız medya mesajı biri tarafından (ya da büyük ihtimalle birkaç kişi tarafından) yazılmış, fotoğraflar çekilmiş ve yaratıcı bir tasarımcı hepsini bir araya getirmiştir. Ancak bu, fiziksel bir süreçten daha fazlasıdır. Olan şu ki, az sayıda insan tarafından "oluşturulan" her ne ise, geri kalan herkes tarafından “olduğu gibi kabullenilir”. Ancak izleyiciler olarak bizler, geri çevrilen sözcükler, resimler ve düzenlemeleri görme veya duyma imkânına sahip olmamışızdır. Yalnızca kabul edilmiş olan ne varsa onu görür, duyar ya da okuruz.

Medyanın nasıl oluşturulduğunu ve dahil edilmeyen unsurların neler olduğunu, ayrıca içinde yaşadığımız dünya hakkında bildiklerimiz ve anladıklarımızın medya tarafından nasıl şekillendirildiğini anlamaları için insanlara yardımcı olmak, aynı zamanda onların küresel ve teknolojik bir toplumda sürdürdükleri yaşamlarında yönlerini bulmalarına da yardımcı olmanın etkili bir yoludur.

2. Medya mesajları kendi kuralları olan yaratıcı bir dil kullanılarak oluşturulmuştur

Gazeteler, TV yarışma programları veya korku filmleri gibi her iletişim türünün kendi yaratıcı dili vardır: korkunç müzik korkuyu artırır, kamera yakın çekimleri samimiyeti anlatır, büyük başlıklar konunun önemine işaret eder. Medya dilinin dilbilgisi, sözdizimi ve mecaz sistemini anlamak, manipüle edilmeye karşı daha dirençli olmamızı sağladığı gibi, medya deneyimlerinden daha çok keyif almamızı ve bu deneyimleri daha fazla takdir etmemizi sağlar. Medyanın nasıl oluşturulduğunu anlamamanın en iyi yollarından biri, bir tür medyayı kendiniz oluşturmaktır – kendi kişisel videonuzu çekin, İzcî birliğiniz için bir internet sitesi yaratın, çocukları sigara içmenin zararlarına karşı uyarmak için bir reklam kampanyası geliştirin.

3. Farklı insanlar aynı medya mesajıyla farklı deneyimler yaşar

Yaşları, yetiştirilme tarzları ve eğitimlerinden dolayı iki insan izledikleri bir filmi aynı şekilde algılamaz veya radyoda dinledikleri bir şarkıyı aynı şekilde dinlemez. Ebeveynler ve çocuklar bile izledikleri TV programlarına farklı şekilde bakarlar! Bu kavram, durumu televizyon izleyicilerinin aleyhine çevirerek, onları edilgen birer “patates çuvalına”na benzetme fikrine döner. Biz bunun bilincinde olmayabiliriz ama her birimiz, hatta henüz yürümeye başlayan çocuklar bile, gördüğümüz, duyduğumuz veya okduğumuz şeyleri “anlandırmaya” çalışırız. Çevremizde olup bitenler hakkında ne kadar çok soru sorarsak, bize iletilen mesajları kabul etmek veya geri çevirmek konusunda o denli tetikte oluruz. Araştırmalar, zaman içinde her yaş grubundan çocukların yaşa uygun beceriler öğrenebildikleri ve bu beceriler sayesinde içinde buldukları medya kültürünü “yorumlayabilecekleri” yeni bir bakış açısı kazandıklarını göstermektedir.²⁵

4. Medya kuruluşları aslen kâr amacı güden işletmelerdir

Gazetelerin sayfalarında önce reklamlar yer alır; kalan alanlara da haberler yerleştirilir. Benzer şekilde, televizyon reklamlarının televizyon izlemenin ayrılmaz bir unsuru olduğunu hepimiz biliyoruz. Birçok kişinin bilmediği bir husus ise televizyon yayınıyla gerçekte satışı yapılan şeyin, yalnızca reklamı yapılan ürün olmadığı, aynı zamanda izleyicilerin de reklamverenlere pazarlandığıdır!

23. Medya Okuryazarlığı Merkezi'nce 1977-93'de yayınlanan *Media & Values* dergisinin misyon bildirisinden.

24. İngiltere ve Kanada'dan medya eğitimi belgelerinden uyarlanmıştır. İlk kez ABD'de Jay Davis *Media & Values* #52/53 tarafından “Five Important Ideas to Teach Your Kids about TV” (“Çocuklarınıza TV'yi Öğretmek için Beş Önemli Fikir”) olarak yayınlanmıştır; Sonbahar, 1990.

25. Hobbs, Renee, *Tuning in to Media: Literacy for the Information Age (Medyayı Anlamak: Bilgi Çağı için Okuryazarlık)*, 1995 video, Medya Okuryazarlığı Merkezi'nce dağıtılmıştır.

İster haberler ister eğlence olsun, ticari televizyonda izlediğimiz programların gerçek amacı bizi yalnızca eğlendirmek değil, daha ziyade televizyon şebekesi veya yerel istasyonunun sponsorlara reklamlardaki ürünlerinin tanıtımını yapmaları için süre satabilmeleri amacıyla hedef kitle yaratmaktır (ve onların kolay kabul eden bir ruh haline girmelerini sağlamak). Her saniye değerlidir! Sponsorlar süre için, izleyecek olanların sayısına ilişkin istasyonun yaptığı tahmine göre ödeme yapar. Sponsorlar aynı zamanda reklam mesajlarında belirli izleyici gruplarını hedefler, örneğin, paralarını reklamı yapılan ürünlere harcayan 20-35 yaş arası kadınlar veya ebeveynlerinin harcamalarını etkileyen 2-7 yaş arası çocuklar.

Böyle olmasını istemiyor olabiliriz ancak doğrusu, araştırmacı George Gerbner'in de söylediği gibi medya unsurlarının çoğu, bize bir şeyler satmak isteyen özel, küresel kuruluşlar tarafından sağlanmaktadır; bize anlatacak bir şeyleri olan aile, kilise, okul ve hatta kişinin anavatanı tarafından değil.²⁶

5. Medyanın kendi içinde yerleşmiş değerleri ve bakış açıları vardır

Medya, kurgulanmış unsurlardan oluştuğu için, en azından kendisini oluşturanlar için nelerin veya kimin önemli olduğuna dair bir altmetin taşır. Medya unsurları aynı zamanda bir hikâyeye anlatırlar (reklamlar bile kısa ve basit bir hikâyeye anlatır) ve hikâyelerin, karakterler, mekânlar ve başlangıç, gelişme ve sonuç bölümleri olan bir konusu olmalıdır. Karakterin yaşam tarzı, tavırları ve tasvir edilen davranışları ile birlikte yaş, cinsiyet veya ırk seçimi, mekân seçimi (kentsel? kırsal? varlıklı? fakir?) ve konu içerisindeki etki ve tepkiler, TV şovları, dizi veya reklamların içerisine değerlerin ne şekilde yerleştirildiğine dair yalnızca bazı örneklerdir.

Tüm medya mesajlarının nasıl "yorumlanacağını" öğrenmek, içlerine yerleştirilmiş olan bakış açılarını keşfetmek için önemlidir. İçinde yaşadığımız, medyanın etkisi altındaki ortamda her gün yönümüzü bulmaya çalışırken bu mesajları kabul edip etmeyeceğimize ancak o zaman karar verebiliriz.

Herhangi bir medya mesajı hakkında sorulabilecek beş temel soru

Ne soracağımı öğrenmek

Bu kavramlardan, herhangi bir medya mesajı hakkında sorulabilecek, sırasıyla beş temel soru ortaya çıkar.²⁷ Bu soruların her birinin daha fazla ayrıntıya inen bir dizi soruyu doğuracağını dikkate alınız:

1. Bu mesajı kim oluşturmuştur ve niçin göndermektedir?
2. İlğimi çekmek için hangi teknikler kullanılmıştır?
3. Bu mesajda hangi yaşam tarzları, değerler ve görüş açıları temsil edilmektedir?
4. Başkaları bu mesajı benden farklı olarak nasıl anlayabilirler?
5. Bu mesaja dahil edilmeyen nedir?

Genellikle sorgulama süreci belirli bir medya "metni"ne uygulanır – yani belirli bir prodüksiyon veya yayına veya bunlardan birinin bir bölümüne: Mighty Morphin Power Rangers'ın bir bölümü, bir Pepsi reklamı, Seventeen dergisinin bir sayısı, bir Budweiser bira reklam panosu, bir gazetenin baş sayfasında yer alan bir banka soygununa ait fotoğraf ve yazılar, Süper Kupa televizyon yayını. (...)

Temel sorgulama

Medyanın etkisi altındaki bir toplumda yaşayan bir yetişkin olmak için bireyin farklı medya türleri arasında ayırım yapabilmesi ve yukarıda belirtilmiş temel kavramlar ve soruların nasıl sorulacağını bilmesi gerekir. Günümüzde çoğu yetişkin edebiyat derslerinde bir şiiri bir denemeden ayırmayı öğrenmiş olsa da günlük bir gazete ile bulvar gazetesi arasındaki farkı anlamayan insanların çoğu şaşkıncıdır.

26. Gerbner, George, "Television Violence and the Art of Asking the Wrong Question," in *The World & I: A Chronicle of our Changing Era*, (Dünya ve Ben: Değişen Çağımızın Kronolojisi'nden "Televizyon Şiddeti ve Yanlış Soru Sorma Sanatı") Temmuz, 1994.

27. Renée Hobbs'a eğitim ve öğretimi sırasında bu temel soruları dile getirmeye çalıştığı için teşekkürler.

Ulusal olaylar ve dünyada gelişen olaylarla ilgili bilgiler giderek artan bir şekilde televizyon ve İnternet aracılığıyla kamuoyuna anında aktarıldığı için bireylerin kendi başlarına bu bilgileri nasıl doğrulayacaklarını, bilgi kaynaklarını nasıl kontrol edeceklerini ve önyargı ya da siyasi “yönlendirme” olup olmadığını saptamak amacıyla aynı bilginin farklı versiyonları arasında nasıl karşılaştırma yapacaklarını öğrenmeleri gerekecektir. (...)

Başarıya Götüren Üç Adım: Etkin Medya Okuryazarlığı Programı'na genel bakış

“Medya Okuryazarlığı” her yaşta vatandaşın medyaya yönelik güçlendirilmesini sağlayan birbiriyle bağlantılı üç yaklaşımı bünyesinde barındıran bir terimdir:

Birinci yaklaşım sadece medya “tüketimimizi” dengelemenin veya idare etmenin önemli olduğunun farkına varmaktır – sağlıklı seçimler yapmaları ve televizyon, video, elektronik oyunlar, filmler ve çeşitli basılı yayınlara ayırabilecekleri süreleri kontrol etmeleri için çocuklara ve ailelere yardımcı olmaktır.

İkinci yaklaşım eleştirel gözlem becerilerini öğretmektir – çerçevenin içinde bulunan şeyleri incelemeyi ve nasıl oluşturulduklarını ve hangi unsurların dahil edilmemiş olabileceğini sorgulamayı öğrenmektir. Eleştirel gözlem becerilerini öğrenmenin en iyi yolları, sorgulamaya dayalı sınıflara veya interaktif grup etkinliklerine katılmak ve herkesin kendisine ait bir medya mesajı yaratması ve üretmesidir.

Üçüncü yaklaşım – sosyal, siyasi ve ekonomik analiz – (içerisinde medya mesajlarını gördüğümüz) çerçevenin arka tarafına geçerek karşılaştığımız medya unsurlarını kimlerin ürettiği ve hangi amaçla üretildikleri gibi daha derin konuları keşfetmeye çalışmaktır. İçinde yaşadığımız kültürde medyanın yarattığı etki nedir ve medyada şiddet, ırkçı stereotipler ve tüketicilik gibi konular karşısında nasıl bir yaklaşım sergiliyoruz?

Hem yetişkinler hem de gençler olarak her birimiz (ve toplum içinde hepimiz) sorgulama, tartışma ve faaliyet projeleri aracılığıyla, medyayla ilgili deneyimlerimizi nasıl algıladığımıza, bunlardan ne gibi anlamlar çıkardığımıza ve kitle iletişim araçlarının küresel tüketici ekonomisini nasıl yönlendirdiğine bakarız. Bu yaklaşım ayrıca kamu politikalarını veya kurumsal uygulamaları sorgulamak veya bunları düzeltmek için çeşitli medya taraftarlığı girişimlerine zemin hazırlayabilir.

Her ne kadar televizyon ve elektronik medya, çağdaş toplumda medya eğitimi desteklemek için en mücbir sebepleri sunuyor gibi gözükse de medya okuryazarlığının ilkeleri ve uygulamaları televizyondan tişörtlere, reklam panolarından İnternete kadar her türlü medya unsuru için geçerlidir.

Kısaltılmış metin

©2003 Medya Okuryazarlığı Merkezi

www.medialit.org/

Daha fazla medya eğitimi modeli için, bakınız www.media-awareness.ca/

DVE /İHE Cilt IV

Demokraside yer almak

Öğrenciler için el kitabı

Öğrenci çalışma kağıtları

- 1.1 Hangi seçimler beni bugün olduğum kişi olmama yol açtı– ve bu seçimleri kim yaptı?
- 1.2 Geleceğimizi şekillendiren üç seçenek
- 1.3 İş seçimindeki kriterlerim
- 1.4 Soru formu: mesleki gölge
- 2.1 İkilem kavramı
- 2.2 İkilemleri analiz etmek ve çözmek için bir araç
- 2.3 Sen olsan nasıl karar verirdin? İkilemlerle ilgili örnek olaylar
- 2.4 İkilem tartışmaları için kayıt sayfası
- 2.5 Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi (10 Aralık 1948)
- 2.6 Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme (11 sayılı Protokol ile 1, 4, 6 sayılı Protokoller (alıntılar) ile değiştirilmiş şekliyle (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi)) (4 Kasım 1950)
- 3.1 Ünite 3 “Çeşitlilik ve çoğulculuk”un planı
- 3.2 Demokraside yer almak – temel kurallar ve ilkeler
- 3.3 Siyasi parti oluşturmak
- 3.4 Demokratik bir politik sistemde çeşitlilik ve çoğulculuk nasıl ele alınır?
- 3.5 Kamu yararı kavramı: demokrasi ve diktatörlüğün ayırıcı özelliği
- 3.6 Sosyal bölünmeler ve siyasi partiler haritası
- 4.1 Örnek olay: balıkçı topluluğunda çatışma
- 4.2 Sürdürülebilir hedefler için bir model
- 4.3 Sürdürülebilirlik modelini balık tutma oyununda uygulamak: “mümkün olabildiğince çok sayıda balığı nasıl yakalarız?”
- 4.4 Balıkların üremesi ve hasat arasındaki en ideal denge nedir?
- 5.1 Kurallar çerçevesinde konferansa yönelik hazırlıklar
- 5.2 Kurumsal tasarımda üzerinde düşünülecek temel sorular
- 5.3 Kurallar çerçevelerini karşılaştırmak
- 5.4 Konferans için prosedürle ilgili kurallar – taslak versiyon
- 5.5 Özet: bu oyunlar aracılığıyla neler öğrenebiliriz?
- 5.6 Ünite 4 ve 5 ile ilgili geribildirimler
- 6.1 Politika döngüsü modeli: politikanın bir topluluktaki sorunları çözme süreci olarak ele alınması
- 6.2 Politika döngüsü – politik karar alma süreçlerini gözlemlemeye ve anlamaya yarayan bir araç

- 6.3 “Hükümet ve siyaset” adlı ünite ile ilgili geribildirim
- 7.1 Çoğunluk kuralı azınlık açısından haksızlık mıdır? Bir örnek olay
- 7.2 Demokrasilerde azınlıkların korunmasına nasıl özen gösterilir?
- 7.3 Görev: spor kulübü için yasa tasarısı hazırlamak
- 7.4 Grup sunumlarının kaydı: bir mikro-topluluk için yasa tasarıları
- 8.1 Münazara konusu için öneriler
- 8.2 Münazaranın kuralları
- 8.3 Münazara eden ekipler için planlama sayfası
- 8.4 Başkanlık eden kişiler için planlama sayfası
- 8.5 İzleyiciler için kayıt sayfası
- 8.6 Haber yazarları için çalışma kağıdı
- 9.1 Bir duvar gazetesi yaratmak – seçimler yapmak
- 9.2 Bir duvar gazetesi üretmeye yönelik ipuçları
- 9.3 İyi bir haber yazısı yazmaya yönelik ipuçları

Öğrenci çalışma kağıdı 1.1

Hangi seçimler beni bugün olduğum kişi olmama yol açtı– ve bu seçimleri kim yaptı?

Bu şema nasıl kullanılır: sizi bugün olduğunuz kişi yapan önemli seçimleriniz düşünün. Şemanın üst yarısına sizin yaptığınız seçimleri kaydedin ve alt yarısına da bir başkası tarafından yapılan seçimleri kaydedin. Bu seçimler arasından bir tanesinin özellikle önemli olduğunu düşünüyorsanız işaretleyin.

Benim seçimlerim

Başkalarının seçimleri

Doğum **Şimdiki Zaman**

Zaman çizelgesi

Öğrenci çalışma kağıdı 1.2

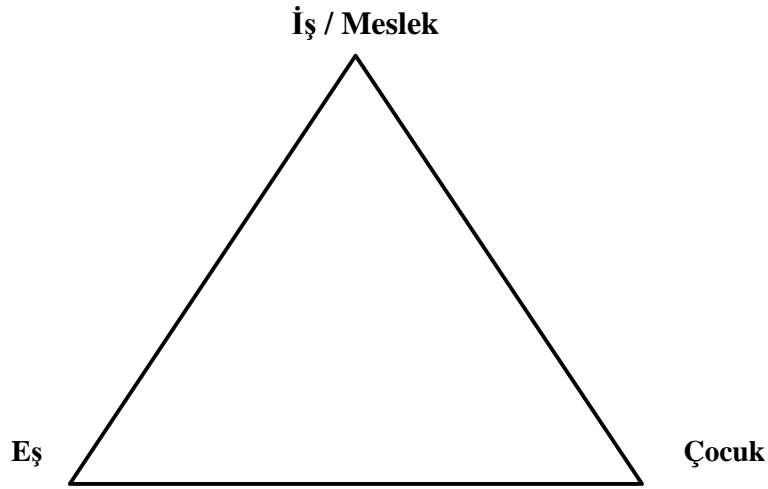
Geleceğimizi şekillendiren üç seçenek

1. İnsan hakları bize ne gibi seçenekler sunuyor?

“Herkes özgürlük hakkına sahiptir...” (AİHS (1950), Madde 5)

“Herkesin, özgürce edinebileceği bir işle yaşamını sağlama fırsatı olacaktır.” (Avrupa Sosyal Şartı (1996), Bölüm 1, No.1)

“Yetişkin her erkeğin ve kadının, ırk, yurttaşlık veya din bakımlarından herhangi bir kısıtlamaya uğramaksızın evlenme ve aile kurmaya hakkı vardır...” (EİHB (1948), Madde 16 (1))



2. Hangi seçenekleri tercih ediyorum? Ebeveynlerim hangi seçenekleri tercih etmişler?

Geleceğimiz için seçenekler		Benim tercihim	Annemim tercihi	Babamın tercihi
Üçü birden	Eş, çocuklar ve iş			
Üç seçenektan ikisi	Eş ve çocuklar			
	Eş ve iş			
	İş ve çocuklar			
Üç seçenektan biri	Eş			
	İş			
	Çocuklar			

Öğrenci çalışma kağıdı 1.3

İş seçimindeki kriterlerim

1. Halihazırda bir iş seçtiyseniz lütfen sebebini burada açıklayınız:

Benim seçtiğim iş	Bu işi seçmemin başlıca sebepleri	Bu işle ilgili itirazlar (eğer varsa)

2. İş tekliflerini kabul veya reddetmek (iş piyasasının bir simülasyonu)

İş teklifi	Bu iş teklifini kabul etme nedenleri	Bu iş teklifini reddetme nedenleri

Öğrenci çalışma kağıdı 1.4

Soru formu: mesleki gölge

Bu soru formu, mesleki gölge projesi için hazırlanırken bir başlangıç noktası olarak işinize yarayabilir. Gerekli olduğunu düşündüğünüz ölçüde bunu uyarlayıp genişletebilirsiniz. Örneğin portfolyonuza eklemek istediğiniz bir rapor yazmaya niyetleniyorsanız, temel sorular içerik çerçevesi için bir kılavuz olarak işinize yarayabilir.

Bir işin ayrıntılı ve yapılandırılmış tanımını açıkça anlaşılır şekilde elde etmek için en iyi araç soru formudur. Bir işi yaparken, örneğin stajyerlik sırasında, kişisel deneyimlerinizi kaydetmek istiyorsanız günlük tutmak daha uygun olacaktır.

1. Çalışma mekânı

- Kiminle ya da kimlerle işbirliği yapacaksınız? Sizin yapacağınız işe bağlı olan kim? Siz kimin yaptığı işe bağlısınız?
- Çalışma mekânınız bu iş/iş kategorisi için tipik bir yer mi?
- ...

2. Kişisel sorumluluk ve çalışma koşulları

- Bu şirket/ofis/...'deki pozisyonunuz nedir?
- Hangi görevleri yapacağınıza ne derece karar verebiliyorsunuz? Bunu yapıyorsanız, nasıl oluyor? Değilse kim size görevlerinizi veriyor?
- Size ne tür bir sorumluluk verildiğini lütfen açıklayınız.
- Zaman kullanımı ve yönetimi konusunda ne derece serbestsiniz? (çalışma süresi, çalışma saatleri, serbest zaman, tatiller.)
- Bir gün/bir hafta içinde ortalama ne kadar süre çalışıyorsunuz?
- Vardiyalı olarak mı çalışıyorsunuz – geceleri – hafta sonları?
- Bu iş için ne gibi bir gelir elde etmeyi umabilirim? Bu konuda herkesin erişebileceği veriler var mı? (Bunun sizin için önemli bir bilgi olduğu belli, ancak insanların çoğu kazançları hakkında ayrıntılı bilgi vermeye istekli değildirler ve buna da şaşmamak gerekir. Bu yüzden bu sorunun sizi niçin ilgilendirdiğini açıklamalısınız ve görüşmeyi yaptığımız kişinin ne gibi bilgiler vermeye razı olacağını öğrenmelisiniz.)
- Hem bu işi yapıp hem de bir aile kurmak mümkün mü? Yarı zamanlı çalışmak mümkün mü?
- ...

3. Faaliyetler ve görevler

- İşinizin özünü oluşturan faaliyetler hangileri?
- Lütfen tipik bir çalışma gününüzün veya haftanızın nasıl geçtiğini anlatınız.
- İşinizin kendine özgü/eşsiz bazı özellikleri var mı?
- ...

4. İşin gerektirdiği hususlar

- Sizin yaptığınız işi yapan birinin hangi konularda başarılı olması gerekir ve daha az önemli olan konular hangileridir?
- Ne derece staj eğitimi almanız gerekir?
- Uzmanlaşmanız gereken temel teknolojiler veya temel beceriler var mıdır?
- İşinizde rekabet olduğunu hissediyor musunuz?
- ...

5. Bir iş seçmek, mesleki deneyim edinmek

- Bu işte yeterli olmak için ne tür bir eğitim gereklidir?
- Lütfen mesleki gelişiminizi tanımlayınız.
- Başkalarına sizin izlediğini yolu izlemelerini tavsiye eder miydiniz? Bu, bugün mümkün olur muydu?
- Bu mesleği seçtiğinizde aklınızda ne gibi fikirler, umutlar ve beklentiler vardı?
- Umutlarınız gerçekleşti mi?
- Eğer ikinci bir şansınız olsaydı yine aynı mesleği seçer miydiniz?
- ...

6. İşle ilgili gelecekteki beklentiler

Gelecekteki iş dünyası ve iş gelişmelerine yönelik tahminler dikkatle okunmalıdır. Ancak gelecekteki insan gücü gelişimiyle ilgili neler söylenebileceğini öğrenmek için biraz çaba sarf ettiğinize degecektir.

- Bugün bu iş için kaç adaya ihtiyaç var? Geleceğe yönelik tahminler yürütmek mümkün mü?
- Gelecekte bu işe başvuracak olan adayların hangi becerilere ve niteliklere sahip olmaları beklenecektir?
- Sizin işinizde görülen yaş grubu ve cinsiyet yapısı nedir? (Bu soruya verilecek yanıt gelecek yıllardaki iş imkanlarını öngörmenize olanak verebilir.)
- ...

7. Diğer bilgi kaynaklarını kontrol etmek

- Ulusal veya yerel iş ve işçi kurumu
- İnternet
- ...

Sonuç

Almış olduğun tüm bilgilerin ışığında, incelediğim iş benim için cazip bir seçenek midir?

Yanıt her ne olursa olsun – evet, hayır veya emin değilim – kararınızın sebepleri nedir?

Seçiminizi yapmanızda size yönlendiren kriterlerin uygun ve yerinde oldukları doğru çıktı mı?

Muhakkak ki yukarıdaki sorulara “evet” yanıtını vermek daha keyifli olacaktır. Ancak yanıtlarınız olumsuz olsa bile, sonuçlar gelecekteki gelişiminiz için önemlidir. Yanlış işi seçmekten kurtuldunuz çünkü varsayımlarınız ve beklentileriniz yeterince sağlam değilmiş, ve sonuçta bir iş seçerken hangi kriterleri uygulamanız gerektiğine dair daha net bir fikir edinmiş oldunuz.

Teşekkürler

Eğer raporunuz başkaları tarafından okunacaksa (ki genelde böyle olur), görüşme yaptığınız kişiye/kişilere ve size destek veren herkese teşekkürlerinizi iletmelisiniz.

Öğrenci çalışma kağıdı 2.1

İkilem kavramı

İkilem nedir?

İkilem, önümüzde iki alternatif seçenek bulunan ve bir karar vermemiz gereken bir durumdur. Bu seçeneklerin her biri arzu etmediğimiz, ya da önemli sebepler göstererek haklı çıkaramadığımız sonuçlar doğuracaktır. Örneğin:

- Ahlaki veya dinî yükümlülükler;
- Rol beklentileri (başkalarının bizden bekledikleri davranış biçimleri, örneğin bir öğretmen, öğrenci, ağabey, arkadaş, veya başkan olarak);
- Yasal talimatlar (haklar ve görevler)
- İnsan haklarına saygı;
- Aile ve arkadaşlarımıza olan kişisel bağlarımız;
- Mali sebepler (para biriktirme ihtiyacı, kâr elde etme fırsatı);
- Pratik sebepler (zor bir sorunun çözümünü desteklemek veya engellemek).

İkilemde kaldığımızda, her ikisi de bizim için önemli olan ilkeler veya hedefler arasında bir çelişkide kalırız. Günlük hayatta ikilemlerle karşılaştığımız gibi siyasette de karşılaşıyoruz. Politik karar alma çoğunlukla ikilemlerle ilgilidir ve her seçeneğin sonuçları geniş kapsamlıdır. Bu nedenle bir ikilemi çözmek için önceliklerimizi tanımlamalıyız – hedeflerden birini tercih edip ve diğerini ihlal ederek. Bazı durumlarda orta yolu bulmak mümkündür.

Örnek olaylar

Lena'nın verdiği söz

Lena sekiz yaşında. Ağaçlara tırmanmaya bayılıyor ve oturduğu mahallede ağaca en iyi tırmanan çocuk o. Günün birinde ağaçtan düşüyor ancak yaralanmıyor. Babası kazaya tanık oluyor ve çok endişeleniyor. Lena'dan bir daha asla ağaçlara tırmanmaması için söz vermesini istiyor. Lena babasına söz veriyor ve sözünde duracağına dair babasıyla el sıkışarak anlaşma yapıyor.

Aynı günün öğleden sonrasında arkadaşlarıyla buluşuyor. En yakın arkadaşı Paula çok endişeli görünüyor. Paula'nın yavru kedisi yüksek bir ağaca tırmanmış ve çok korktuğu için geri inemiyor. Yavru kedi ağaçtan düşmeden derhal bir şeyler yapılması gerekiyor. Mahallenin tüm çocukları içlerinde en iyi ağaca tırmananın Lena olduğunu biliyorlar, ve bu yüzden Paula da arkadaşından yavru kedisini kurtarmasını istiyor.

Ancak Lena babasına bir daha ağaca tırmanmayacağına dair verdiği sözü hatırlıyor. Sizce Lena ne yapmalı?

Mahkûmun ikilemi

İki şüpheli polis tarafından tutuklanmıştır. Mahkûmlardan birinin suçlu bulunması için polisin elinde yeterli kanıt yoktur ve ayrı odalara kapattıkları mahkûmları ziyaret ederek her ikisine de aynı teklifi sunarlar. Eğer içlerinden biri diğerinin aleyhinde dava açarsa (diğerine ihanet ederse) ve karşı taraf sessizliğini korursa (diğeriyile işbirliği yaparsa), ihanet eden taraf serbest kalacak ve sessiz kalan suç ortağı ise 10 yıllık hapis cezasına mahkûm edilecek. Eğer her ikisi de sessiz kalırsa, her iki tutuklu da daha küçük bir suçtan yalnızca altı aylık hapis cezasına mahkûm edilecekler. Eğer her ikisi de karşılıklı olarak birbirine ihanet ederse, her ikisi de beş yıl hüküm giyecek. Tutukluların her birinin diğerine ihanet etmek veya sessiz kalmak arasında bir seçim yapması gerekmektedir. Her ikisine de ihanet ettiği takdirde karşı tarafın soruşturma bitene kadar durumdan haberdar olmayacağı konusunda güvence verilmiştir. Sizce tutuklular nasıl davranmalıdır?

(Kaynak: http://en.wikipedia.org/wiki/Prisoner's_dilemma)

Öğrenci çalışma kağıdı 2.2

İkilemleri analiz etmek ve çözmek için bir araç

Bu bir araç kutusudur, bir kontrol listesi değil. Tüm sorular her örnek olaya uymamaktadır dolayısıyla en çok işe yarayan soruların hangileri olduğunu siz seçmelisiniz.

1. **Bilgi** toplayınız.

- Bu durum kimleri ilgilendiriyor?
- Ne istiyorlar? (Ne gibi hakları, ihtiyaçları, hedefleri veya çıkarları var?)
- İnsanlar hangi rolleri sergiliyorlar?
- Sorun/ikilem nedir?
- Bu durumun benimle ne ilgisi var?
- Yasalar ne diyor? (Uymam gereken yasal yükümlülükler veya kurallar var mı?)
- Bilmediğimiz şey nedir – anlamadığımız şey nedir?
- Eksik olan bilgiyi edinmek için ne büyüklükte bir çaba sarf etmek gerekir?
- ...

2. **Sonuçları** göz önünde bulundurun.

- Alternatif seçenekler nedir?
- Bu seçeneklerin her birinin ne gibi ve kime yönelik bir etkisi olacaktır? (Konuyla doğrudan ilgili olan diğerleri, burada veya başka bir yerde, günümüzde hayatta olan veya gelecekte yaşayacak olan diğer insanlar.)
- ...

3. **Önceliklerinizi** tanımlayın.

Kararımda beni yönlendirmeleri açısından hangi kriterlerin en önemli olduğunu düşünüyorum, örneğin:

- Kararımın doğurduğu sonuçları ne ölçüde anlıyorum?
- Benim için hangi ahlaki veya dinî ilkelerin önemlidir?
- Yasal ve yasal olmayan nedir?
- Diğerlerinin ne gibi beklentileri olmasını umabilirim – ve tersi? (Alıcı tarafta olsaydım bu kararı kabul eder miydim?)
- Arzu edilen ve arzu edilmeyen uzun vadeli etkiler veya yan etkiler hangileridir?
- Aldığım karar geri çevrilemez nitelikte midir (“dönüşü olmayan nokta”), yoksa daha sonra düzeltilir miyim?

4. **Kararınızı** verin.

- Hedeflerden birini tercih edip diğerine karşı mı gelmeliyim?
- Bir orta yol bulma şansım var mı?
- Mevcut koşullar altında, sezgilerim bana ne söylüyor? En çok hangi kararla kendimi özdeşleştirebiliyorum?
- ...

Öğrenci çalışma kağıdı 2.3

Sen olsan nasıl karar verirdin? İkilemlerle ilgili örnek olaylar

1. O çöpi ben atmadım

Çöp konusu okulunuzun önemli sorunları arasındadır. Tartışmalar yapılmış ve bazı sınıflar büyük bir panoya kurallar yazıp resmi bir şekilde altını imzalamışlardır – okulumuzun temiz, dostça bir yer olmasını istiyoruz ve çöplerimizi çevrede bulunan pek çok çöp kutusundan birine atacağız. Siz de başkalarının pisliği ve çöpleriyle uğraşmaktan hiç hoşlanmadığınız için bu girişimi son derece ciddiye almış bulunuyorsunuz.

Öğle teneffüsünde, okul bahçesinde yığın halinde kesekağıtları, meyve kabukları ve hatta yarısı yenmiş bir pizza görüyorsunuz – ve hepsi de boş bir çöp kutusunun yanında, yerde. Etrafta bir sürü öğrenci var, fakat bu pislikten onların sorumlu olup olmadığını bilmiyorsunuz. Ne yaparsınız? Çöpleri toplayıp çöp kutusuna atar mısınız – yoksa olduğu gibi bırakır mısınız?

2. En iyi arkadaşım – uyuşturucu satıcısı

En iyi arkadaşınızın okul çevresinde uyuşturucu sattığından şüpheleniliyor. Bu şüphelerin gerçeklere dayandığını biliyorsunuz. Başöğretmen bu konuyla ilgili ciddi endişeleri var zira diğer öğrencileri, özellikle de yaşı küçük olanları korumak istiyor. Bunun dışında, medyada bu konuyla ilgili haberler çıkmasını istemiyor. İkinizin arkadaş olduğunu biliyor ve bu yüzden sizi odasına çağırıyor.

Bildiklerinizi söylerseniz arkadaşınızın okuldan ayrılması gerekecek ve belki de mahkemeye çıkacak. Kanıt vermezseniz yasaları çiğnemiş olacaksınız ve kendi başınızı da derde sokacaksınız. Bu durumda orta yol bulmak mümkün değildir. Başöğretmene bildiklerinizi ya anlatır ya da anlatmazsınız.

Arkadaşınızın da ne yapacağını bilmediğiniz için durum daha da karmaşık hale gelir. Sessiz mi kalacaktır? Yoksa cezası hafifletilirse itirafta bulunma ihtimali dahi var mıdır?

3. Arkadaşım trene yetişmek istiyor

Soğuk bir kış gününde sabahın 6'sı. Üç ay önce sürücü (ehliyet) sınavından geçtiniz fakat araba sürmekte henüz fazla pratik yapamadınız. Şimdi arkadaşınızı arabayla tren istasyonuna götürüyorsunuz. Yola koyulmadan önce arabanın ön camından bir tabaka buz kazımanız ve daha sonra da yol üstünde bir benzin istasyonunda durmanız gerekti.

Geç kaldınız. Tren istasyonu 3 km mesafede ve arkadaşınızın 10 dakika içinde trene yetişmesi gerekiyor. Ayrıca daha bilet de alacak.

Hız sınırı, şehir içinde olduğunuz için saatte 50 km. Görebildiğiniz kadarıyla yol boş. Arkadaşımız, "Hadi, hızlan biraz," şeklinde bir talepte bulunuyor. Ne yaparsınız?

4. Hangi muzlardan satın alalım?

Süpermarketten biraz meyve satın almak istiyorsunuz. İki çeşit muz satılıyor; her ikisi de kaliteli görünüyor – olgunlaşmış ve mükemmel durumdadır. Bir grup muz diğerinden birazcık daha ucuz. Fiyatı daha pahalı olanın üzerinde "Adil Ticaret" etiketi var ve küçük bir bilgi broşüründen ödediğiniz paranın bir kısmının doğrudan deniş aşırı ülkelerdeki küçük çiftçileri desteklemek için kullanılacağını öğreniyorsunuz. Bu çiftçilerin muz ağaçlarının dikim alanlarını geliştirmek için sermayeye ihtiyaçları var – bizim standartlarımıza göre son derece makul bir miktar. Hangi muzlardan satın alırsınız?

Öğrenci çalışma kağıdı 2.4**İkilem tartışmaları için kayıt sayfası***(öğrenci çalışma kağıdı 2.3' dayanarak)*

Örnek olay No. 1: O çöpü ben atmadım	
Alternatifler	Karar ve sebepleri
Çöpleri çöp kutusuna atmak <i>veya</i> Çöpleri yerde olduğu gibi bırakmak <i>veya</i>?	
Örnek olay No. 2: En iyi arkadaşım – uyuşturucu satıcısı	
Alternatifler	Karar ve sebepleri
Bildiklerimi başöğretmene anlatmak <i>veya</i> Sessiz kalmak <i>veya</i> ...?	
Örnek olay No. 3: Arkadaşım trene yetişmek istiyor	
Alternatifler	Karar ve sebepleri
Saatte 50 km'lik hız sınırına uymak <i>veya</i> Daha hızlı sürmek <i>veya</i> ...?	

Örnek olay No. 4: Hangi muzlardan satın almalıyım?	
Alternatifler	Karar ve sebepleri
Daha ucuz olan muzlardan satın al veya Daha pahalı olan muzlardan satın al veya ...?	
<i>(Başka bir sorun)</i>	
Alternatifler	Karar ve sebepleri
<i>(Başka bir sorun)</i>	
Alternatifler	Karar ve sebepleri

Öğrenci çalışma kağıdı 2.5

Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi (10 Aralık 1948)

Önsöz

İnsanlık topluluğunun bütün üyelerinde bulunan onurun; eşit ve başkasına aktarılamaz hakların tanınması, dünyada özgürlük, adalet ve barışın temeli olduğu,

İnsan haklarının tanınmaması ve hor görülmesi insanlık vicdanını isyana yönelten zorbalıklara yol açmış olduğu ve insanları korku ve yoksulluktan kurtulmuş, söz ve inanç özgürlüğüne kavuşmuş bir dünya kurulması insanoğlunun en yüksek ideali olarak ilan edilmesi olduğu,

İnsanın baskıya, baskı yönetimine karşı son çözüm olarak ayaklanmak zorunda kalmaması için, insan haklarının bir hukuk düzeniyle korunması bir zorunluluk olduğu,

Devletler arasında dostça ilişkilerin geliştirilmesi zorunlu olduğu,

Birleşmiş Milletleri Halkları Antlaşma'da, insanın temel haklarına, insan kişiliğinin onur ve değerine, erkek ve kadınların eşitliğine olan inançlarını bir kez daha açıklamış oldukları ve toplumsal ilerlemeyi kolaylaştırmaya, daha geniş bir özgürlük içerisinde, daha iyi yaşam koşulları oluşturmaya karar verdiklerini bildirmiş buldukları,

Üye devletler, Birleşmiş Milletler örgütü ile işbirliği yaparak, insan haklarına ve temel özgürlüklere bütün dünyaca saygı gösterilmesinin sağlanmasını üstlenmiş oldukları,

Bu hak ve özgürlüklerin herkesçe özdeş biçimde anlaşılması, yukarıdaki üstlenmenin yerine getirilmesi açısından çok büyük önem taşıdığı için,

Genel Kurul

Toplumun her bir birey ve her bir organının, bu Bildirge'yi her zaman göz önünde tutarak, söz konusu hak ve özgürlüklere saygıyı geliştirmek için eğitim ve öğretim yoluyla ve gerek üye devletlerin halkları arasında, gerek üye devletlerin yönetimi altındaki bölgelerin halkları arasında bu hak ve özgürlüklerin evrensel ve etkin biçimde benimsenmesi ve uygulaması için giderek gelişen ulusal ve uluslararası önlemler aracılığıyla harcayacağı çabalarda bütün halklar ve devletler için ortak standart olarak işbu Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi'ni ilan eder.

Madde 1

Bütün insanlar özgür; onur ve hakları yönünden eşit doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler ve birbirlerine karşı kardeşçe davranmalıdırlar.

Madde 2

Herkes, ırk, renk, cins, dil, din, siyasal ya da her hangi bir başka inanç, ulusal ya da toplumsal köken, varlıklılık, doğuş ya da herhangi bir başka ayırım gözetilmeksizin bu Bildirge'de açıklanan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir.

Bundan başka, ister bağımsız ülke uyruğu olsun, isterse bağımlı, özerk olmayan ya da başka bir egemenlik kısıtlamasına bağlı ülke uyruğu olsun, bir kişi hakkında, uyruğu bulunduğu devlet ya da ülkenin siyasal, adli ya da uluslararası durumu bakımından hiçbir ayırım gözetilmeyecektir.

Madde 3

Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır.

Madde 4

Hiç kimse köle ya da kul olarak kullanılamaz; kölelik ve köle alım satımı her türlü biçimiyle yasaktır.

Madde 5

Hiç kimse işkenceye ya da acımasız, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza ya da muameleye uğratılamaz.

Madde 6

Herkes, nerede olursa olsun, kişiliğinin tanınması hakkına sahiptir.

Madde 7

Yasa önünde herkes eşittir ve herkes ayırım gözetilmeksizin yasanın koruyuculuğundan eşit olarak yararlanma hakkını taşır. Herkesin, bu Bildirge'ye aykırı her türlü ayırma ve bu tür ayırım gözetici işlemler için yapılacak her türlü kısıktırmaya karşı eşit korunma hakkı vardır.

Madde 8

Her kişinin, kendisine Anayasa ya da yasa ile tanınan temel haklara aykırı işlemlere karşı ilgili ulusal mahkemelerin etkin koruyucu önlemlerinden yararlanma hakkı vardır.

Madde 9

Hiç kimse, keyfi olarak tutuklanamaz, alıkonulamaz, sürülemez.

Madde 10

Herkes, haklarının ve ödevlerinin ya da kendisine yöneltilen ve ceza niteliği taşıyan herhangi bir suçlamanın saptanmasında, davanın bağımsız ve tarafsız bir mahkemece, tam bir eşitlikle, adil ve açık olarak görülmesi hakkına sahiptir.

Madde 11

1. Bir suç işlemekten sanık herkes, savunması için kendisine gerekli bütün güvencenin sağlanmış bulunduğu açık bir yargılama ile yasaca suçlu olduğu saptanmadıkça, suçsuz sayılır.
2. Hiç kimse, gerçekleştiği sırada ulusal ya da uluslararası hukuka göre suç oluşturmayan eylem ya da ihmalden dolayı mahkum edilemez. Yine hiç kimseye, suçun işlendiği sırada uygulanan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Madde 12

Hiç kimse, özel yaşamı, ailesi, konutu ya da yazışması konularında keyfi müdahaleye, onuruna ve adına karşı saldırıya uğrayamaz. Herkesin, bu müdahale ve saldırılara karşı yasa ile korunmaya hakkı vardır.

Madde 13

1. Herkes, herhangi bir devletin sınırları içinde özgürce dolaşma ve oturma hakkına sahiptir.
2. Herkes, kendi ülkesi dahil herhangi bir ülkeden ayrılma ya da kendi ülkesine yeniden dönme hakkına sahiptir.

Madde 14

1. Herkesin, zulüm karşısında, başka ülkelere sığınma hakkı vardır.
2. Bu hak, adi bir suçla ya da Birleşmiş Milletler ilke ve amaçlarına aykırı eylemlerle ilgili kovuşturmalar halinde, ileri sürülemez.

Madde 15

1. Herkesin bir yurttaşlığa hakkı vardır.
2. Hiç kimse, yurttaşlığından ya da yurttaşlığını değiştirme hakkından keyfi bir biçimde yoksun bırakılamaz.

Madde 16

1. Evlenme çağına gelen her erkek ve kadın, ırk, uyruk ya da din bakımından hiçbir sınırlamaya bağlı olmaksızın evlenme ve aile kurma hakkına sahiptir. Söz konusu kişiler, evlenme konusunda, evlilik süresince ve evliliğin sona ermesinde eşit haklara sahiptirler.
2. Evlenme ancak, evleneceklerin özgür ve tam rızası ile gerçekleştirilebilir.
3. Aile toplumun doğal ve temel ögesidir ve toplum ve devletçe korunur.

Madde 17

1. Herkesin, tek başına ya da başkalarıyla birlikte mal ve mülk edinme hakkı vardır.
2. Hiç kimse keyfi olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılamaz.

Madde 18

Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır; bu hak din ya da inanç değiştirme; dinini ya da inancını tek başına ya da topluca, açık ya da özel olarak öğretim, uygulama, tapınma ve anma bağlamında açığa vurma özgürlüğünü içerir.

Madde 19

Herkesin düşün ve anlatım özgürlüğüne hakkı vardır; bu özgürlük düşüncelerinden dolayı rahatsız edilmemek, ülke sınırları söz konusu olmaksızın bilgi ve düşünceleri her araçta arama, elde etme ve yayma hakkını içerir.

Madde 20

1. Herkesin barışçıl biçimde toplanma ve dernek kurma özgürlüğü vardır.
2. Hiç kimse bir derneğe girmeğe zorlanamaz.

Madde 21

1. Herkesin, doğrudan ya da özgürce seçilmiş kişiler aracılığıyla ülkesinin kamu yönetimine katılma hakkı vardır.
2. Herkes ülkesinin kamu hizmetlerinden eşit olarak yararlanma hakkına sahiptir.
3. Halkın iradesi, hükümet erkinin temelidir; bu irade, gizli ya da buna denk bir yöntemle yapılacak ve genel ve eşit oy verme yoluyla gerçekleştirilecek olan dönemsel ve dürüst seçimle belirir.

Madde 22

Her kişinin, toplumun bir üyesi olarak, sosyal güvenliğe; onuru için ve kişiliğinin özgürce gelişmesi için zorunlu olan ekonomik, toplumsal ve kültürel hakların, ulusal çaba ve uluslararası işbirliği yoluyla ve her devletin örgütleriyle ve kaynaklarıyla orantılı olarak gerçekleştirilmesine hakkı vardır.

Madde 23

1. Herkesin çalışmaya, işini özgürce seçmeye, adil ve elverişli çalışma koşullarına ve işsizlikten korunmaya hakkı vardır.
2. Herkesin hiçbir ayırım gözetilmeksizin, eşit çalışma karşılığı eşit ücrete hakkı vardır.
3. Çalışan herkesin, kendisine ve ailesine insanlık onuruna uygun bir yasayış sağlayan, gerekirse her türlü sosyal güvenlik araçlarıyla da desteklenen bir ücrete hakkı vardır.
4. Herkesin, çıkarlarının korunması için başkaları ile birlikte sendika kurmaya ve kurulu bir sendikaya katılmaya hakkı vardır.

Madde 24

Herkesin, çalışma saatlerinin makul ölçüde sınırlandırılması ve belirli aralıklarla ücretli izin dahil olmak üzere, dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirme hakkı vardır.

Madde 25

1. Herkesin gerek kendisi, gerek ailesi için yiyecek, giyecek, konut, sağlıksal bakım, gerekli toplumsal hizmetler de içinde olmak üzere sağlığına ve esenliğine uygun bir yaşam düzeyine; işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılıkta ya da geçim olanaklarından kendi iradesi dışında yoksul kaldığı başka durumlarda, güvenliğe hakkı vardır.
2. Analık ve çocukluk özel bakım ve yardım hakkı doğurur. Bütün çocuklar, ister evlilik içinde, ister evlilik dışında doğsunlar, eşit sosyal güvenlikten yararlanırlar.

Madde 26

1. Herkesin eğitim hakkı vardır. Eğitim hiç olmazsa ilk ve temel eğitim evrelerinde parasız olmalıdır. İlk eğitim zorunludur. Teknik ve mesleki eğitimden herkes yararlanabilmeli ve yüksek öğretim, başarıya göre, herkese tam bir eşitlikle açık olmalıdır.
2. Eğitim, insan kişiliğinin tam gelişmesini, insan haklarıyla temel özgürlüklere saygının güçlenmesini amaç olarak almalıdır. Eğitim bütün uluslar, ırklar ve dini topluluklar arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu güçlendirmeli ve Birleşmiş Milletlerin barışın sürdürülmesi yolundaki çalışmalarını geliştirmelidir.
3. Ana baba, çocuklarına verilecek eğitim türü için öncelikli seçme hakkına sahiptir.

Madde 27

1. Herkes, toplumun kültürel etkinliklerine özgürce katılma, güzel sanatları tatma, bilim alanındaki ilerlemelerden ve bunların nimetlerinden yararlanma hakkına sahiptir.
2. Herkesin, sahibi bulunduğu her türlü bilim, yazın ya da sanat yapıtlarından kaynaklanan ahlaki ve maddi çıkarlarının korunmasına hakkı vardır.

Madde 28

Herkesin, bu Bildirge'de yer alan hak ve özgürlüklerin tam olarak uygulanmasını sağlayacak bir toplumsal ve uluslararası düzene hakkı vardır.

Madde 29

1. Herkesin, kişiliğinin özgürce ve tam gelişmesine olanak sağlayan topluluğa karşı ödevleri vardır.
2. Herkes, haklarını kullanmak ya da özgürlüklerinden yararlanmak konusunda, salt başkalarının hak ve özgürlüklerinin tanınmasını ve bunlara saygı gösterilmesini sağlamak

amacıyla ve demokratik bir toplumda törenin, düzenin ve genel esenliğin haklı gereklerini karşılamak için yasa ile saptanmış olan sınırlamalara bağlıdır.

3. Bu hak ve özgürlükler, hiçbir biçimde, Birleşmiş Milletler'in amaç ve ilkelerine aykırı olarak kullanılamaz.

Madde 30

Bu Bildirge'nin hiçbir unsuru, içinde açıklanan hak ve özgürlüklerin bir devlet, topluluk ya da bireyce ortadan kaldırılmasını amaçlayan bir etkinlik ya da girişime hak verir biçimde yorumlanamaz.

http://www.meb.gov.tr/belirliGunler/insan_haklari/bildirge.htm

Öğrenci çalışma kağıdı 2.6

Temel Hak ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi 11 sayılı Protokol ile 1, 4, 6 sayılı Protokoller (alıntılar) ile değiştirilmiş şekliyle (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi)

Roma 4 Kasım 1950

Aşağıda imzası bulunan Avrupa Konseyi üyesi hükümetler,

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 10 Aralık 1948'de ilan edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'ni,

Bu bildirin, açıkladığı hakların evrensel ve etkin olarak tanınmalarını ve uygulanmalarını sağlamayı hedef aldığını,

Avrupa Konseyi'nin amacının, üyeleri arasında daha sıkı bir birlik oluşturmak olduğunu ve insan hakları ile temel özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesinin bu amaca ulaşma yollarından biri olduğunu göz önüne alarak,

Dünyada barış ve adaletin asıl temelini oluşturan ve korunması öncelikle, bir yandan gerçekten demokratik bir siyasal rejime, diğer yandan da insan hakları konusunda ortak bir anlayış ve ortaklaşa saygı esasına bağlı olan bu temel özgürlüklere derin bağlılıklarını bir kez daha tekrarlayarak,

Aynı inancı taşıyan ve siyasal gelenekler, idealler, özgürlüklere saygı ve hukukun üstünlüğü konularında ortak bir mirası paylaşan Avrupa devletlerinin hükümetleri sıfatıyla, Evrensel Bildiri'de yer alan bazı hakların ortak güvenceye bağlanmasını sağlama yolunda ilk adımları atmaya kararlı olarak,

Aşağıdaki konularda anlaşmışlardır:

Madde 1 - İnsan haklarına saygı yükümlülüğü

Yüksek Sözleşmeci Taraflar kendi yetki alanları içinde bulunan herkesin, bu Sözleşme'nin birinci bölümünde açıklanan hak ve özgürlüklerden yararlanmalarını sağlarlar.

Bölüm I- Hak ve özgürlükler

Madde 2 - Yaşam hakkı

1. Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın infaz edilmesi dışında, hiç kimsenin yaşamına kasten son verilemez.
2. Ölüm, aşağıdaki durumlardan birinde mutlak zorunlu olanı aşmayacak bir güç kullanımı sonucunda meydana gelmişse, bu maddenin ihlaline neden olmuş sayılmaz:
 - a. Bir kimsenin yasa dışı şiddete karşı korunmasının sağlanması;
 - b. Bir kimsenin usulüne uygun olarak yakalanmasını gerçekleştirme veya usulüne uygun olarak tutulu bulunan bir kişinin kaçmasını önleme;
 - c. Bir ayaklanma veya isyanın yasaya uygun olarak bastırılması

Madde 3 - İşkence yasağı

Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz.

Madde 4 - Kölelik ve zorla çalıştırma yasağı

1. Hiç kimse köle ya da kul durumunda tutulamaz.

2. Hiç kimse zorla çalıştırılmaz ve zorunlu çalışmaya tabi tutulamaz.
3. Aşağıdaki haller, bu madde anlamında “zorla çalıştırma ya da zorunlu çalışma” sayılmaz:
 - a. Bu Sözleşme'nin 5. maddesinde öngörülen koşullara uygun olarak tutulu bulunan bir kimseden, tutulu bulunduğu sırada veya şartlı tahliyeden yararlandığı süre içinde olağan olarak yapması istenilen bir iş;
 - b. Askeri nitelikli herhangi bir hizmet veya vicdanî reddin meşru sayıldığı ülkelerde, vicdanî reddi seçen kişilere zorunlu askerlik hizmeti yerine gördürülebilecek başkaca bir hizmet;
 - c. Toplumun hayat veya refahını tehdit eden kriz veya afet hallerinde gerekli görülen her hizmet;
 - d. Olağan yurttaşlık yükümlülükleri kapsamına giren her türlü çalışma veya hizmet.

Madde 5 - Özgürlük ve güvenlik hakkı

1. Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir. Aşağıda belirtilen haller dışında ve yasanın öngördüğü usule uygun olmadan hiç kimse özgürlüğünden yoksun bırakılamaz:
 - a. Kişinin, yetkili bir mahkeme tarafından verilmiş mahkumiyet kararı sonrasında yasaya uygun olarak tutulması;
 - b. Kişinin, bir mahkeme tarafından yasaya uygun olarak verilen bir karara uymaması sebebiyle veya yasanın öngördüğü bir yükümlülüğün uygulanmasını sağlamak amacıyla yasaya uygun olarak yakalanması veya tutulması;
 - c. Kişinin bir suç işlediğinden şüphelenmek için inandırıcı sebeplerin bulunduğu veya suç işlemesine ya da suçu işledikten sonra kaçmasına engel olma zorunluluğu kanaatini doğuran makul gerekçelerin varlığı halinde, yetkili adli merci önüne çıkarılmak üzere yakalanması ve tutulması;
 - d. Bir küçüğün gözetim altında eğitimi için usulüne uygun olarak verilmiş bir karar gereği tutulması veya yetkili merci önüne çıkarılmak üzere yasaya uygun olarak tutulması;
 - e. Bulaşıcı hastalıkların yayılmasını engellemek amacıyla, hastalığı yayabilecek kişilerin, akıl hastalarının, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılarının veya serserilerin yasaya uygun olarak tutulması;
 - f. Kişinin, usulüne aykırı surette ülke topraklarına girmekten alıkonması veya hakkında derdest bir sınır dışı ya da iade işleminin olması nedeniyle yasaya uygun olarak yakalanması veya tutulması;
2. Yakalanan her kişiye, yakalanma nedenlerinin ve kendisine yöneltilen her türlü suçlamanın en kısa sürede ve anladığı bir dilde bildirilmesi zorunludur.
3. İşbu maddenin 1.c fıkrasında öngörülen koşullar uyarınca yakalanan veya tutulan herkesin derhal bir yargıç veya yasayla adli görev yapmaya yetkili kılınmış sair bir kamu görevlisinin önüne çıkarılması zorunlu olup, bu kişi makul bir süre içinde yargılanma ya da yargılama süresince serbest bırakılma hakkına sahiptir. Salıverilme, ilgilinin duruşmada hazır bulunmasını sağlayacak bir teminat şartına bağlanabilir.
4. Yakalama veya tutulma yoluyla özgürlüğünden yoksun kılınan herkes, tutulma işleminin yasaya uygunluğu hakkında kısa bir süre içinde karar verilmesi ve, eğer tutulma yasaya aykırı ise, serbest bırakılması için bir mahkemeye başvurma hakkına sahiptir.
5. Bu madde hükümlerine aykırı bir yakalama veya tutma işleminin mağduru olan herkes tazminat hakkına sahiptir.

Madde 6 - Adil yargılanma hakkı

1. Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir. Karar alenî olarak verilir. Ancak, demokratik bir toplum içinde ahlak, kamu düzeni veya ulusal güvenlik yararına, küçüklerin çıkarları veya bir davaya taraf olanların özel hayatlarının gizliliği gerektirdiğinde veyahut, aleniyetin adil yargılamaya zarar verebileceği kimi özel durumlarda ve mahkemece bunun kaçınılmaz olarak değerlendirildiği ölçüde, duruşma salonu tüm dava süresince veya kısmen basına ve dinleyicilere kapatılabilir.

2. Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar masum sayılır.
3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:
 - a. Kendisine karşı yöneltilen suçlamanın niteliği ve sebebinden en kısa sürede, anladığı bir dilde ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek;
 - b. Savunmasını hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olmak;
 - c. Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddî olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek;
 - d. İddia tanıklarının sorguya çekmek veya çektirmek, savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını istemek;
 - e. Mahkemede kullanılan dili anlamadığı veya konuşmadığı takdirde bir tercümanın yardımından ücretsiz olarak yararlanmak.

Madde 7 - Kanunsuz ceza olmaz

1. Hiç kimse, işlendiği zaman ulusal veya uluslararası hukuka göre suç oluşturmayan bir eylem veya ihmalden dolayı suçlu bulunamaz. Aynı biçimde, suçun işlendiği sırada uygulanabilir olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.
2. Bu madde, işlendiği zaman uygar uluslar tarafından tanınan genel hukuk ilkelerine göre suç sayılan bir eylem veya ihmalden suçlu bulunan bir kimsenin yargılanmasına ve cezalandırılmasına engel değildir.

Madde 8 - Özel ve aile hayatına saygı hakkı

1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.
2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.

Madde 9 - Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü

1. Herkes düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne sahiptir; bu hak, din veya inanç değiştirme özgürlüğü ile tek başına veya topluca, kamuya açık veya kapalı ibadet, öğretim, uygulama ve ayin yapmak suretiyle dinini veya inancını açıklama özgürlüğünü de içerir.

Din veya inancını açıklama özgürlüğü, sadece yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda kamu güvenliğinin, kamu düzeninin, genel sağlık veya ahlakın ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli sınırlamalara tabi tutulabilir.

Madde 10 - İfade özgürlüğü

1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.

Madde 11 - Toplantı ve dernek kurma özgürlüğü

1. Herkes barışçıl olarak toplanma ve dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hak, çıkarlarını korumak amacıyla başkalarıyla birlikte sendikalar kurma ve sendikalara üye olma hakkını da içerir.
2. Bu hakların kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplum içinde ulusal güvenliğin, kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli olanlar dışındaki sınırlamalara tabi tutulamaz. Bu madde, silahlı kuvvetler, kolluk kuvvetleri veya devlet idaresi mensuplarınca yukarıda anılan haklarını kullanılmasına meşru sınırlamalar getirilmesine engel değildir.

Madde 12 - Evlenme hakkı

Evlenme çağına gelen her erkek ve kadın, bu hakkın kullanımını düzenleyen ulusal yasalara uygun olarak evlenme ve aile kurma hakkına sahiptir.

Madde 13 - Etkili başvuru hakkı

Bu Sözleşme’de tanınmış olan hak ve özgürlükleri ihlal edilen herkes, söz konusu ihlal resmi bir hizmetin ifası için davranan kişiler tarafından gerçekleştirilmiş olsa dahi, ulusal bir merci önünde etkili bir yola başvurma hakkına sahiptir.

Madde 14 - Ayrımcılık yasağı

Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.

...

İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme’ye Ek Protokol

Paris, 20 Mart 1952

...

Madde 1 - Mülkiyetin korunması

Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez.

Madde 2 - Eğitim hakkı

Hiç kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz. Devlet, eğitim ve öğretim alanında yükleneceği görevlerin yerine getirilmesinde, ana ve babanın bu eğitim ve öğretimin kendi dini ve felsefi inançlarına göre yapılmasını sağlama haklarına saygı gösterir.

Madde 3 - Serbest seçim hakkı

Yüksek Sözleşmeci Taraflar, yasama organının seçilmesinde halkın kanaatlerinin özgürce açıklanmasını sağlayacak şartlar içinde, makul aralıklarla, gizli oyla serbest seçimler yapmayı taahhüt ederler.

...

İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'ye Ek Protokol No. 4

Strazburg, 16 Eylül 1963

...

Madde 2 - Serbest dolaşım özgürlüğü

1. Bir devletin ülkesi içinde usulüne uygun olarak bulunan herkes, orada serbestçe dolaşma ve ikametgâhını seçebilme hakkına sahiptir.
2. Herkes, kendi ülkesi de dahil, herhangi bir ülkeyi terk etmekte serbesttir.
3. Bu haklar, ancak ulusal güvenlik, kamu emniyeti, kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlık ve ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, demokratik bir toplumda zorunlu tedbirler olarak ve yasayla öngörölmüş sınırlamalara tabi tutulabilir.
4. Bu maddenin 1. fıkrasında sayılan haklar, belli yerlerde, yasayla konmuş ve demokratik bir toplumda kamu yararının gerektirdiği sınırlamalara tabi tutulabilir.

Madde 3 - Vatandaşların sınır dışı edilmeleri yasağı

1. Hiç kimse, tek başına ya da toplu olarak, uyruğu bulunduğu devletin ülkesinden sınır dışı edilemez.
2. Hiç kimse, uyruğunda bulunduğu devletin ülkesine girme hakkından yoksun bırakılamaz.

Madde 4 - Yabancıların topluca sınır dışı edilmeleri yasağı

Yabancıların toplu olarak sınır dışı edilmesi yasaktır.

...

İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'ye Ek Protokol No. 6

Strazburg, 28 Nisan 1983

...

Madde 1 - Ölüm cezasının kaldırılması

Ölüm cezası kaldırılmıştır. Hiç kimse bu cezaya çarptırılamaz ve idam edilemez.

...

Kaynak: http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/3BAA147F-29C9-48CE-AF64-FB85A86B2433/0/Convention_TUR.pdf

Burası Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin web sitesidir. Avrupa Haklarına ilişkin Avrupa Sözleşmesinin üye devletlerin dillerine yapılmış tercümeleleri PDF formatında mevcuttur.

Öğrenci çalışma kağıdı 3.1**Ünite 3 “Çeşitlilik ve çoğulculuk”un planı**

	Gündem: kamu yararına ilişkin ortak bir tanım üzerinde müzakere etmek	Zaman bütçesi (dakikalar)
Ders 1	Bireysel görüşlerin çeşitliliği: öğrenciler politik önceliklerini tanımlarlar	
	1. Öğrenciler siyasi hedeflerini belirler.	25 dk.
	2. Öğrenciler kararlarını analiz ederler.	15 dk.
Ders 2	Çoğulculuk: öğrenciler hedeflerine ulaşmak için partiler kurarlar	
	1. Öğrenciler partilerinin profillerini tanımlarlar.	15 dk.
	2. Tanıtım faaliyeti: partiler profillerini tanıtırlar	10 dk.
	3. Öğretmen girdisi: kamu yararı kavramı.	5 dk.
	4. Öğrenciler müzakere stratejilerini tartışırlar.	10 dk.
Ders 3	Müzakereler: Siyasi bir hedef (kamu yararı) üzerinde anlaşabilir miyiz (ya da çoğunluk sağlayarak anlaşabilir miyiz?)?	
	1. Öğrenciler hedeflerini tanımlar.	10 dk.
	2. Öğrenciler yuvarlak bir masada müzakere ederler.	5 dk.
Ders 4	Ünite üzerinde derinlemesine düşünme	
	1. Öğrenciler deneyimleri üzerinde düşünürler.	20 dk.
	2. Takip eden tartışma.	15 dk.
	3. Öğrenciler geri bildirimde bulunurlar.	5 dk.

Öğrenci çalışma kağıdı 3.2

Demokraside yer almak – temel kurallar ve ilkeler

Demokraside yer almak kamu yararı için müzakere etmek anlamına gelir

Demokrasilerde herkes – bireyler veya gruplar – katılabilir ve kendi menfaatlerini ve fikirlerini tanıtabilir. Nihai karar hedeflerimizi tam olarak karşılamayabilir ancak katılmazsak hiç kimse menfaatlerimizi dikkate almayacaktır.

Demokrasilerde, kararlar ve çözümlere, menfaatler ve fikirlerin rekabeti ve çekişmesi sonucunda ulaşılır. Tüm partilerin veya çoğunluğun kabul edebileceği şekilde ödün verilerek uzlaşmaya varılır. Bu tür bir karar, şimdilik **kamu yararı**nın bir tanımı olarak değerlendirilebilir.

Çekişme ve siyasi rekabet bir mücadele unsurunu ortaya çıkarır. Bu nedenle, siyasi arenadaki tüm oyuncuların, karşılıklı saygı ilkesine dayanarak, bir kurallar çerçevesi üzerinde anlaşmaya varması çok önemlidir.

Demokrasilerde müzakereler ve çekişmeler için temel kurallar ve ilkeler

1. Açıklık ve karşılıklı saygı:

“Söylediklerine katılmıyorum ama
düşündüklerini ifade etme özgürlüğünü sonuna kadar savunurum.”
Voltaire (1694-1778)

Bunun anlamı, farklı menfaatleri ve görüşleri olan insanları rakibiniz olarak gördüğünüz anlamına gelir, düşmanınız olarak değil. Kavgaya etmiyorsunuz, daha ziyade spor müsabakası gibi bir olayla ilgileniyorsunuz.

2. İnsan hakları herkes için mevcuttur

İnsan hakları şiddete başvurmama ilkesinin doğruluğunu ortaya koyar. Siyasi rekabet sözcükler, savlar, fikirler, cazibe ve zekâ ile yürütülür.

3. Uzlaşmaya istekli olmak

😊😊 Çift taraflı kazanç çözümleri bulmaya çalışın.

😊😊 Eğer bu işe yaramazsa, her iki tarafın da üzerinde anlaşabilecekleri bir konu bulmalarını sağlayın.

😊😊 Kazanan veya kaybeden her kim olursa olsun, kazan-kaybet durumlarından kaçının.

4. Müzakere için ipuçları

Aklınızda hedefinizle ilgili net bir fikir olsun. Ne istediklerini bilen oyuncular çoğunlukla sırf bu sebeple kazanırlar.

Diğer tarafın bakış açısını anlamaya çalışın. Üzerinde anlaşamadığınız konulardan ziyade anlaşabildiğiniz şeylere odaklanın – ortak menfaatler ve ilgi alanları bulun ve bunların üzerinde durun. Fakat sizin için önemli olan noktaları açıkça belli edin. Adil olmadığını veya verimsiz olduğunu düşündüğünüz çözümleri kabul etmeyin ve bunları başkalarına tavsiye etmeyin.

Uzlaşma imkanı olan, yani basit anlamıyla ölçülebilen veya miktarı rakamlarla belirtilebilen sorunlar üzerinde odaklanmaya çalışın – örneğin kaynakların, paranın, arsaların veya sürenin dağılımı. Toplu kimliklerle ilgili tartışmalardan kaçının (ten rengi, etnik köken).

Öğrenci çalışma kağıdı 3.3


Siyasi parti oluşturmak

1. Gündem taslağı

1. Bir başkan, bir sözcü, bir zaman yöneticisi ve iki yazar seçin (aşağıdaki rol yönergelerine bakınız).
2. Gündem taslağı üzerinde anlaşmaya varın – değişikliklerle birlikte ve değişiklik yapılmadan (çoğunluğun oyuyla).
3. Bizi bir araya getiren nedir?
 - Benim en birinci önceliğim nedir? Tartışmaya girmeden tüm üyeler tarafından açıklama yapılacaktır.
4. Partimizin **siyasi profilini** tanımlamak:
 - Bizim siyasi görüşümüz nedir? Dört temel siyasi görüşün birini mi benimsemek istiyoruz? Yoksa arada bir yerde miyiz? Ya da yeni bir görüş mü tanımlamalıyız?
 - Başlıca ilgi alanlarımız hangileri? Örneğin, özellikle özen gösterdiğimiz belirli gruplar var mı? Ya da temel bir sorun veya meseleyi mi tanımlıyoruz? Hangi düzeyde çalışıyoruz – yerel, ulusal, Avrupa çapında, küresel çapta?
 - Partimize ne isim verelim? Profilimizi en iyi hangi isim yansıtabilir? (Adınızı masada veya arkanızdaki duvarda görünecek şekilde sergileyin).
5. **Hedefler:** en birinci önceliğimiz nedir? Daha başka hedeflerimiz var mı?
6. **Strateji:** insanların desteğini nasıl kazanırız?
 - Kimler bizimle aynı hedefleri paylaşıyor – kimler bizimle aynı bakış açısını paylaşıyor?
 - Hangi konularda ödün vermeye razı oluruz? Hangi konularda “direniriz”?

2. Rol yönergeleri

Başkan

Demokratik bir toplulukta, siyasi parti gibi kuruluşların demokratik mikro-topluluklar şeklinde çalışması gerekir (bakınız  öğrenci çalışma kağıdı 3.1). Sizin göreviniz, toplantı sırasında prosedüre uyulduğundan ve insan haklarının gözetildiğinden emin olmaktır. Örneğin, toplantı sırasında herkesin eşit şekilde görüşlerini ifade etme şansına sahip olduğundan emin olmaktır.

Toplantı gündemi sizin sorumluluğunuzdadır. Eğer aynı anda birkaç sorun ele alındığı için tartışma karmaşık bir hal alırsa, grup üyelerinin bu durumun farkına varmalarını sağlamalı ve hangi konunun öncelikli olarak ele alınması gerektiği konusunda tavsiyede bulunmalısınız.

Sözcüler ve yazarlar

Sizler, bir anlam ifade eden ve iyi “satan” “ürün”den sorumlu olan “tanıtım müdürlerisiniz” – partiniz için bir isim, hedefiniz veya hedeflerinizle ilgili açıklayıcı bir ifade. Başkaları sizi kolayca anlayabilecek midir? Dış görünüşünüz onlara cazip gelecek midir?

Partinizin tanıtımını ders 3’te yer verilecek olan bir tanıtım faaliyetinde gerçekleştireceksiniz. Henüz herhangi bir partiye katılmamış olan öğrencilere hoş görünmeye çalışın ve diğer partilerden üyeleri kendi partinize kazandırmaya çalışın, özellikle bakış açısı size en yakın olanları. Size ne kadar süre verileceği konusunda öğretmeninizden bilgi alın.

Gruptakiler, yazarların ve belki de tüm üyelerin reklam faaliyetine ne şekilde katkı sağlayabileceğini düşünmelidir, örneğin bir el ilanı veya poster yaratarak. Öğretmeninizden el altında ne gibi malzemeler bulunduğu dair bilgi edinin veya bunları kendiniz temin edin.

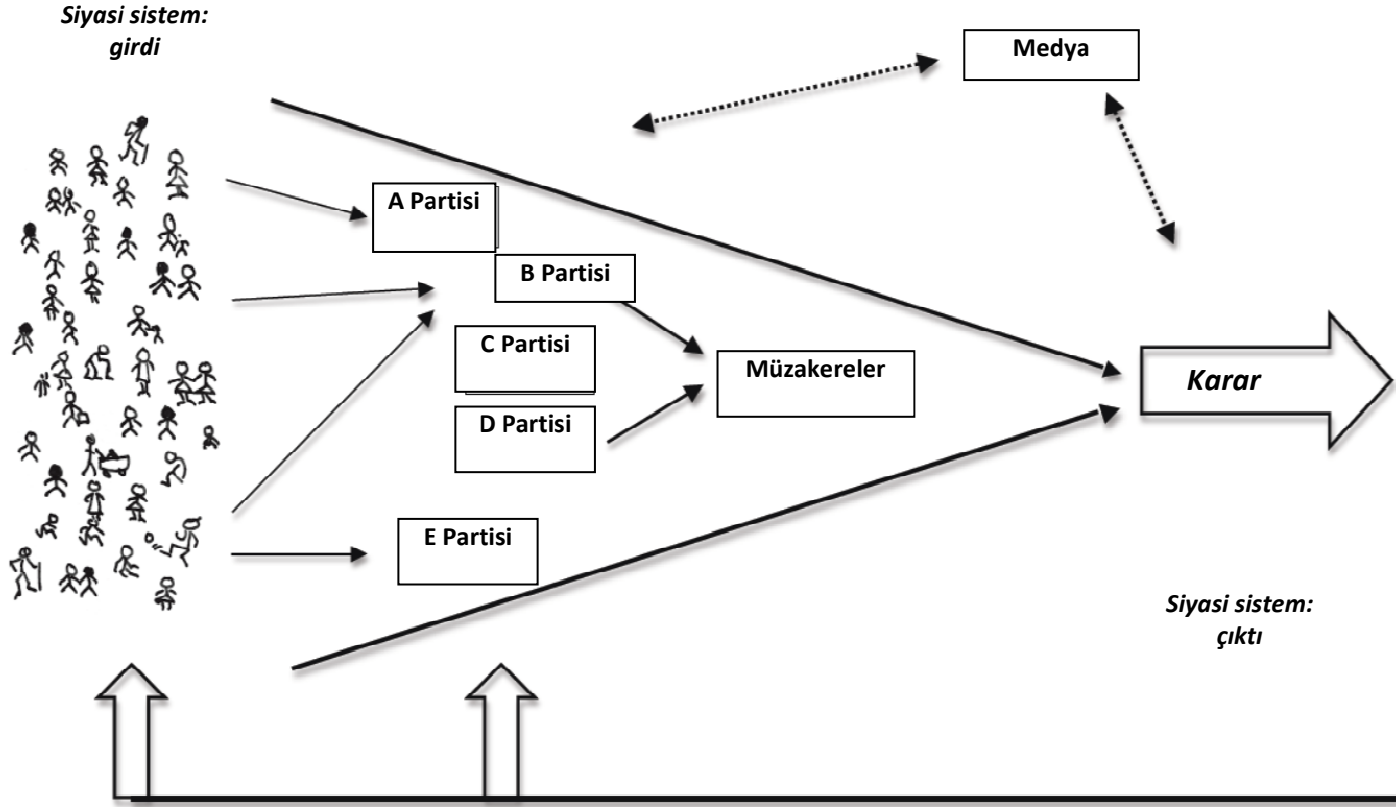
Zaman yöneticisi

Başkanlık yapan kişi “demokrasi yöneticisidir”; siz ise “verimlilik yöneticisi” oluyorsunuz. Sizin göreviniz, grubunuzun her şeyi zamanında yetiştirebilmesini sağlamak için toplantı sırasında harcanan süreyi kollamaktır.

İpuçları: Başlamadan önce, gündeme eklemek üzere bir zaman çerçevesi önerin. Grubunuz süreyi aşacak gibi görünmeye başlarsa müdahale edin ve planınızı nasıl ayarlayacağınız konusunda öneride bulunun. Ne yapılacağına grup karar verir fakat seçenekleri siz temin edersiniz.

Öğrenci çalışma kağıdı 3.4

Demokratik bir politik sistemde çeşitlilik ve çoğulculuk nasıl ele alınır?



Tüm oyuncular ilkeler ve kurallar çerçevesi üzerinde anlaşmaya varır:

- Kişisel onur için karşılıklı saygı;
- İnsan hakları;
- Şiddete başvurmama;
- Menfaatlerin ve hedeflerin rekabeti;
- Uzlaşmaya razı olmak;
- Çoğunluğun oyu;
- Kamu yararı herhangi bir oyuncu tarafından önceden tanımlanmaz; bunun yerine, üzerinde müzakere edilir.

Ders 1

Bireyler çok çeşitli hedefler ve menfaatleri dile getirir.

Ders 2

Temsili yönetim (partiler, lobiler veya STK'ler) veya doğrudan yönetim (referandum) aracılığıyla menfaatlerin arabuluculuğunu yapmak).

Ders 3

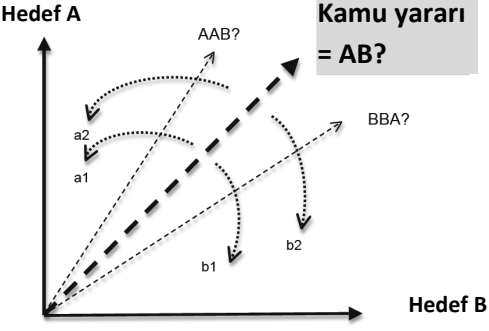
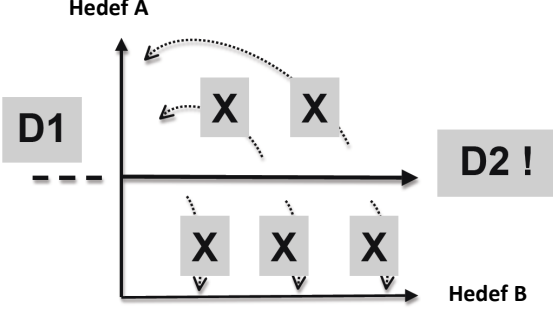
Elde edilen çıktı, toplumun üyelerini etkileyen siyasi bir karardır. Onların verdikleri tepkiler yeni girdilerin oluşmasına yol açar.

Öğrenci çalışma kağıdı 3.5

Kamu yararı kavramı: demokrasi ve diktatörlüğün ayırıcı özelliği

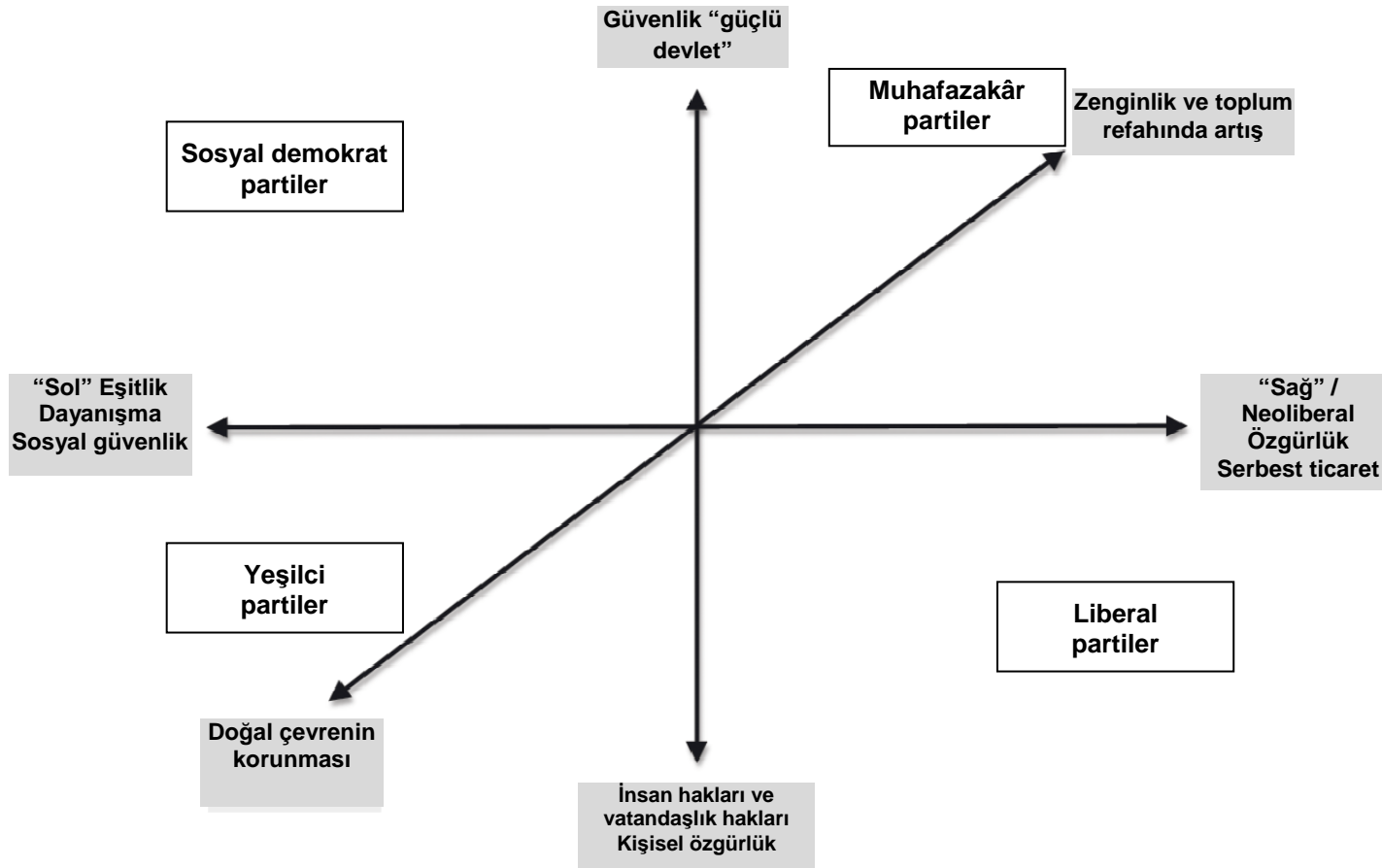
*La multitude qui ne se réduit pas à l'unité est confusion;
l'unité qui ne dépend pas de la multitude est tyrannie.*

[Birlik haline indirgenemeyen çeşitlilik karışıklık yaratır;
Çeşitliliği görmezden gelen birlik ise tiranlıktır.]
Blaise Pascal (1623-62)

Çoğulcu demokrasilerde kamu yararının müzakere edilmesi	Otoriter yönetimler ve diktatörlüklerde kamu yararının
	
<p>Çoğulcu demokrasilerde, kamu yararı üzerinde müzakere edilir ve tartışılır. Hiç kimse sonucu önceden bilmez (AB?). Genellikle deneme ve yanılma söz konusudur, dolayısıyla kararlar düzeltilebilir ve bazen de düzeltilmek zorundadır. Siyaset, çekişmeli münazaralar aracılığıyla toplu halde öğrenme sürecidir; en sonunda, bir karara varılması gerekir.</p>	<p>D1: ilahi sezgiler yoluyla veya bilimsel analiz aracılığıyla (örneğin Marksizm – Leninizm) kamu yararını objektif olarak tanımlamak mümkündür. Yalnızca hükmeden elit kesim bunu yapabilmektedir (D2!). Kamu yararı, direniş ve muhalefetin üstesinden gelmek için güç kullanmak dahil her yolu haklı çıkarır (X). “D1” veya “D2!”nin eleştirmenleri düşman ilan edilir.</p>
<p>Çoğulcu demokrasilerde, gruplar farklı hedefler, menfaatler ve değerleri destekler (A ve B hedefleri). Grupların her biri kendi hedeflerini (a1, a2, b1, b2) savunur ve nihai kararı kendi lehlerine çevirmeye çalışır (AAB? – BBA?). Çoğulculuk, rekabet ve çekişmeye sebep olur. Özgür medya, hararetli münazaraları destekler.</p>	<p>Diktatörlüklerde, alternatif bir yolu destekleyen ya da eleştirilerini dile getiren gruplar veya bireyler susturulurlar (X-sembolü). Katılım hakkı yalnızca yönetim şeklinin destekçilerine tanınır. Medya sansürlenir. Hangi sorunların, menfaatlerin veya hedeflerin siyasi gündeme alınacağına hükümdar karar verir.</p>
<p>Çekişmenin, anlaşma ve uzlaşmaya varmak için gerekli ve üretken olduğu düşünülür. Kararlar eleştirel incelemeye açıktır.</p>	<p>Fikir birliği hükümdar tarafından önceden tanımlanmıştır ve zorla kabul ettirilir. Çekişmeler uyumsuzluk olarak değerlendirilir ve tehlikeli olduğu düşünülür zira kontrol altına alınması güçtür.</p>

Öğrenci çalışma kağıdı 3.6

Sosyal bölünmeler ve siyasi partiler haritası



Her toplumun birkaç temel çatışma kümelenmesi vardır ve bunlara bölünmeler denir.

Sol-Sağ bölünmesi serbest ticaret kapitalist sistemlerin bulunduğu tüm ülkelerde rastlanan bir durumdur. Bu bölünme 19ncü yüzyılda gerçekleşen endüstri devrimine dayanır.

Diğer iki bölünme daha yakın tarihte olmuştur.

Çevre- ekonomik büyüme bölünmesi 1970'li yıllarda gündeme gelmiştir.

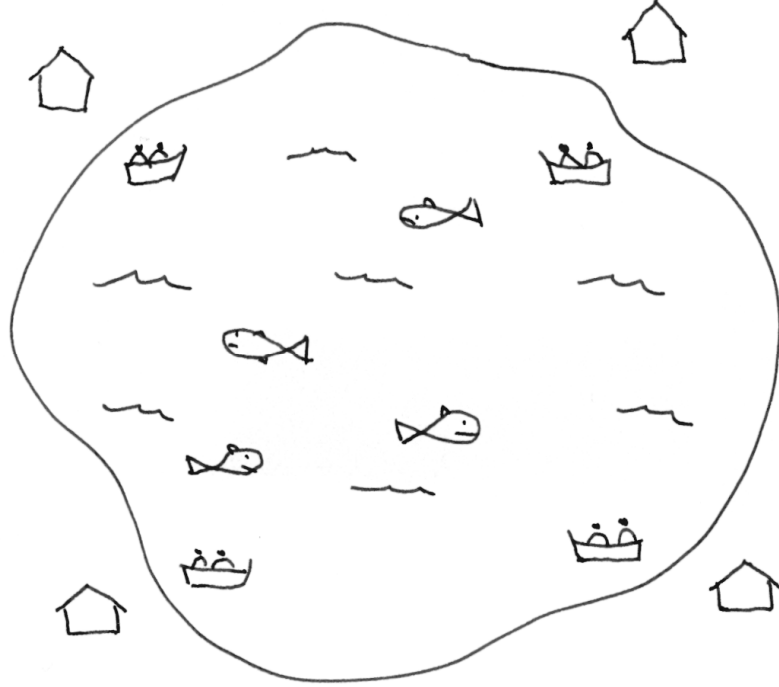
"Güçlü devlet" – vatandaşlık hakları bölünmesi 11 Eylül 2001 tarihinden sonra terörizme karşı verilen mücadeleyle yeniden devreye girmiştir.

Siyasi partiler sistemi bu bölünmeleri tanımlarlar. Grup menfaatlerini temsil ederler ve belirli bölünmelere öncelik verirler.

Her toplumun kendine özgü bölünme bir yapısı vardır. Bir toplumda ne kadar çok bölünme varsa, o toplumu yönetmek o denli zordur.

Öğrenci çalışma kağıdı 4.1

Örnek olay: Balıkçı topluluğunda çatışma



I. Balıkçı topluluğu

Balık dolu büyük bir göl hayal edin. Kıyılarında dört küçük köyde balıkçılar - balıkçı topluluğu - yaşamaktadır. Her köy, balık tutması için bir ekip gönderir. Kapalı sezonda balıkçılar, ağlarını ve teknelerini onarıırken, balık stoklarının çoğalmasına imkan tanırırlar. Yalnızca balıkçılıkla geçinirler. Aileleriyle tüketmediklerini yakındaki pazarda satarlar. Bu gelirle balıkçılar, kendilerini ve ailelerini besler, giydirir ve konut sağlar. Yaşam standartları mütevazı ama yeterlidir.

II. Kaynakların yanlış yönetiminden ötürü çatışma

Geçen iki veya üç yıl içerisinde, balıkçı topluluğunda ciddi bir anlaşmazlık çıkmıştır. Bazı balıkçı ekipleri daha fazla balık tutarak gelirlerini arttırmayı denemişlerdir. Şimdi üreme rakamları düşmüş, balık stokları üç yılda yarıya inmiştir. Balıkçı topluluğu bir sorunlar dizisiyle karşılaşır:

1. tamamen yok olma tehlikesiyle balık stoklarının tükenmesi;
2. toplam balık hasılatında azalma;
3. iki zengin ve iki fakir balıkçı köyü arasındaki uçurum (“kazananlar ve kaybedenler”);
4. balıkçı köyleri arasında şiddetli çatışma tehlikesi.

Bu, ortak kaynakların yanlış yönetiminden ötürü bir anlaşmazlıktır. Birbirini destekleyen üç şey dayanıyor gibi gözükmektedir:

1. Balıkçıları daha fazla balık yakalamak için yüreklendiren bir teşvik vardır;
2. Kesinlikle hiçbir kural yoktur, bu yüzden balıkçılar istediklerini yapabilmektedirler;
3. Balıkçı ekipleri birbirleriyle iletişime geçmezler.

III. Çatışmayı çözümleme ("tanı")

1. Balık stoklarının aşırı toplanması için teşvik

Her balıkçı, topluluğun balık stoklarına dayandığını bilir, bu nedenle de bu stokların tamamen yenilenmesine fırsat verme konusunda hassastır.

Öte yandan, her balıkçı kendi ekibi bir tane fazla balık yakalarsa balık stoklarının muhtemelen zarar görmeyeceğini de bilir. Bunun maliyeti tüm topluluğa yüklenirken – balık stoklarına bakım yapmak –, ekibin gelirinde bir fark yaratabilir. Ek kazançlar ve ek harcamalardaki bu dengesiz dağılım, daha fazla balık yakalayan balıkçıların aleyhine işleyebilir. Bu balık avlama için büyük ölçüde bir teşviktir. Tek bir balıkçı açısından daha fazla balık yakalamak mantıklı görünebilir.

Ek gelir (+100%) Ek harcamalar -25%	Ek kâr (+75%) Ek harcamalar (-25%)	Toplam ek gelir ve kâr 1 numaralı ekibe gider.	Ekip 4 -25%	Ek gelir (+0%) Ek harcamalar (4x -25%)
			Ekip 3 -25%	
			Ekip 2 -25%	
			Ekip 1 -25%	
Ekstra avlamayla 1 numaralı Ekip		Balıkçı topluluğu (dört ekibin hepsi)		

Bir ekip daha fazla balık yakalar: balıkçı topluluğu için ek gelir, ek harcama ve ek kârda dengesiz dağılım

Tüm balıkçılar bu teşviğin farkındadır ve herkesin yaptıklarının etkileri hakkında tamamen bilgilendirilirler. En kötü senaryo büyük ihtimalle herkesin aynı şeyi yapması ve daha fazla balık tutmasıdır. Sonuç olarak balık stokları aşırı şekilde hasat edilir ve artık tamamen yenilenemez. Balıkçılar yalnızca daha fazla seviyede hasat yaparak gelirlerindeki kaybı karşılayabileceklerinden, kısır bir döngü başlamış olur.

2. Kuralların yokluğu

Balıkçılar bu şekilde davranırlar çünkü ortada hiçbir kural – hiçbir rehberlik, güvenlik, topluluk hedefleri, yaptırım yoktur. Gidişata bakılırsa her balıkçı istediğini yapabilir ve ne yakalarsa kendisine aittir.

Bu şartlar altında balıkçının davranışı şaşırtıcı değildir – öte yandan topluluk ve balık stokları üzerindeki etkileri yıkıcıdır.

3. İletişim yokluğu

Şimdiye kadar balıkçılar biraraya gelip durumları hakkında konuşmamışlardır. En iyi olduğunu düşündükleri şekilde hareket ederler ve diğer ekiplerin kararlarına tepki gösterirler.

4. Kaynakların kötü yönetiminin etkisi

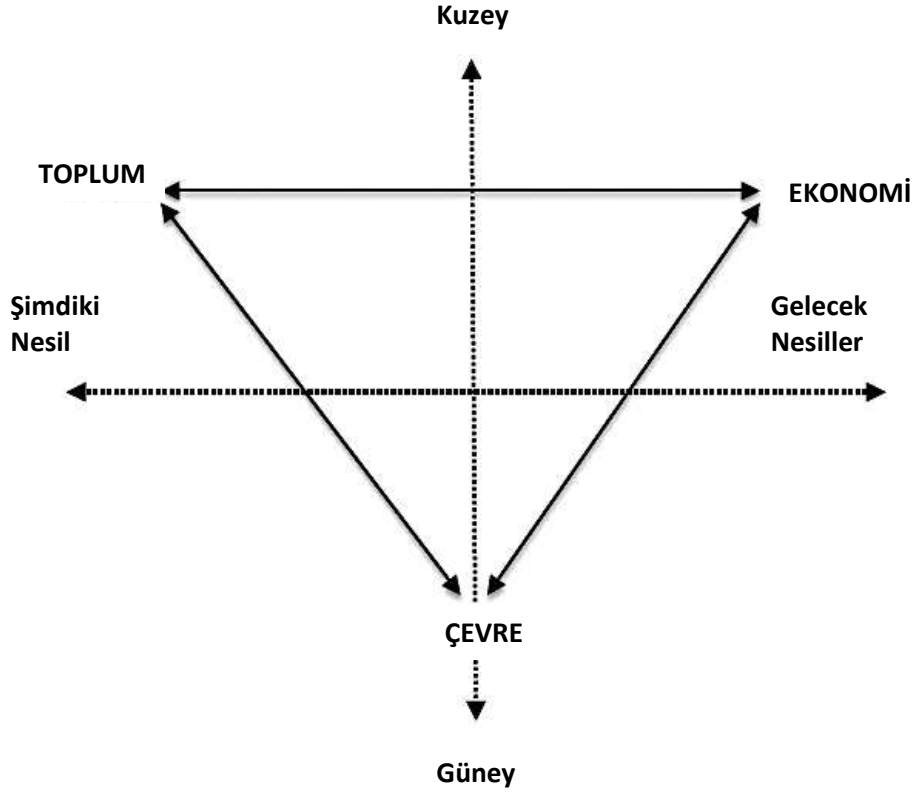
Sürdürülebilirlik modeli balıkçıların kötü yönetiminin verdiği hasarı belirlemeye yardım eder ve alternatif bir politika modeli tanımlamaya da yardımcı olabilir (bakınız *öğrenci çalışma kağıtları* 4.2 ve 4.4).

IV. Çatışmayı çözme

“Tedavi” seçilirken, çatışmanın "tanı"sı göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğrenci çalışma kağıdı 4.2

Sürdürülebilir hedefler için bir model



Bu şemayı nasıl okumalı

Model, üç sürdürülebilirlik hedefini bütünleştirir ve tarihsel ve küresel boyuta yerleştirir:

1. “Çevre”: doğal çevrenin ve kaynakların korunması;
2. “Ekonomi”: ekonomik gelişme (verimlilik, ürün, refah);
3. “Toplum”: sosyal uyum, refahın adil dağılımı;

Çift uçlu oklar gösterdikleri hedeflerin karşılıklı olarak birbirlerini destekleyebileceği veya devre dışı bırakabileceğini belirtir.

Öğrenci çalışma kağıdı 4.3

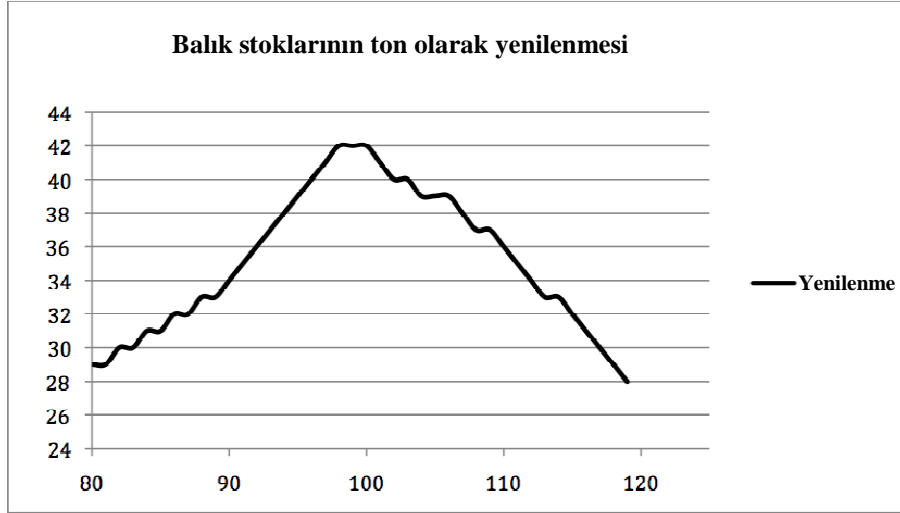
Sürdürülebilirlik modelini balık tutma oyununda uygulamak: “mümkün olduğunca çok sayıda balığı nasıl yakalarız?”

Sürdürülebilirlik modeli hedefleri	Balık tutma oyunundan ne elde etmeliyiz
<p>Ekonomi: Ekonomik gelişme, refahın artışı</p>	
<p>Toplum: Toplumda malların dağılımı</p>	
<p>Çevre: Doğal çevrenin ve kaynakların korunması</p>	
<p>Uzun dönem kararlılığı: Sürdürülebilirlik hedeflerine bugün ve gelecekte ulaşma</p>	
...	

Öğrenci çalışma kağıdı 4.4

Balıkların üremesi ve hasat edilmesi arasındaki en ideal denge nedir?

Balık stokları, av sezonu bitiminde gölde kalan balık miktarına bağlı olarak daha fazla veya daha az miktarda yeni balık üretir. En fazla miktarda yeni balık getiren balık stoğu nedir? Bu sorunun cevabı, sürdürülebilir balıkçılığın anahtarını verir.



Ton olarak mevsim sonu balık stokları

Mevsim sonu stoğu	Yenilenme (yeni balık üretimi)	Yeni sezon naşı stoğu
80	29	109
85	31	116
90	34	124
95	39	134
96	40	136
97	41	138
98	42	140
99	42	141
100	42	142
101	41	142
102	40	142
103	40	143
104	39	143
105	39	144
110	36	146
115	32	147
120	28	148

Bu tablo balık stoklarının üretebileceği **zirve yenilenme oranlarını** gösterir. Bu yenilenme oranları sürdürülebilir balıkçılık için idealdir.

Öğrenci çalışma kağıdı 5.1

Kurallar çerçevesinde konferansa yönelik hazırlıklar

Çizelge

Zaman çerçevesi	Gündem	Malzemeler ve kaynaklar
Ders 1	Çalışma gruplarının oluşturulması. Her grup, her balıkçı köyünden bir üye içerir.	Çalışma kağıtları 5.1, 5.2.
Ders 1 Ders 2	Gruplar kurallar çerçevesi taslağını çıkarır. Gruplar sunumlarını hazırlar. Topluluk üyeleri konferansın usul kuralları ve oylamasını belirler.	Çalışma kağıtları 5.2, 5.4. Kağıtlı sunum tahtaları ve keçeli kalemler.
Ders 3	<i>Genel toplantı:</i> Gruplar taslaklarını sunar. Topluluk üyeleri kurallar çerçevesi taslaklarını karşılaştırır ve değerlendirir. Topluluk üyeleri hangi çerçeveyi benimsemeleri gerektiğini tartışır.	Çalışma kağıdı 5.3.
Ders 4 Konferans	<i>Konferans:</i> Topluluk üyeleri seçtikleri model için kısa bir tanıtım konuşması sunar. Oy çokluğu ile bir kurallar çerçevesi benimserler. Orijinal çerçeve belgesini imzalarlar. <i>Yansıtma</i> Öğrenciler deneyimlerini yansıtırlar.	Çalışma kağıdı 5.4. Beyaz A4 kağıtları, dolma kalem, keçeli kalemler.

Neden bir karar alma oyunu oynamalısınız?

Yukarıdaki çizelgede uygulanan yöntem bir karar alma oyunudur. Bu yöntemin seçilmesinin nedeni aşağıdadır.

Oyun bir model işlevi görür. Gerçekliğin önemli taraflarını resmeder ve bunları, birçok başka ayrıntıyı dışarda bırakarak net bir şekilde gösterir. Her devletin bir tür temel çerçevesi, karar alma ve çatışma çözme kurallarını ortaya koyan bir anayasası vardır. Böyle bir çerçeve olmadan topluluk üyelerinin çatışmalarını çözmede hiçbir destekleri olmayacak ve şiddete başvuracaklardır.

Demokraside yer aldığınızda ülkeniz anayasasının size vermiş olduğu haklardan yararlanırsınız. Ülkenizde böyle bir kurallar ve kanunlar çerçevesinin nasıl çalıştığını anlamamanın en iyi yolu, bu tür bir çerçeveyi kendinizin yaratmasıdır. Bu karar alma oyunu size bu görevi verir.

Öğrenci çalışma kağıdı 5.2

Kurumsal tasarımda üzerinde düşünülecek temel sorular

Bir kurallar çerçevesi tasarladığınızda, bazı temel seçimler yaparsınız. Hangi yönetim (karar alma) modelini tercih edeceğinize ve yakalanan balıkların kimin olduğuna siz karar verirsiniz. Bu temel biçimlerle farklı kombinasyonlar yaratabilir ve çok farklı çözümlere ulaşabilirsiniz.

	Yönetişim	Hiyerarşi (devlet otoritesi)	İşbirlikçi ağ
Mülkiyet			
Özel mülkiyet			
Kamu mülkiyeti			

Aşağıdaki bölümler, farklı seçenekler hakkında biraz daha bilgi verir.

1. Bir yönetim modeli seçme

Temel etken	Devlet	Yerel ağlar
Temel kavramlar	Güç ve otorite	Kişisel ilişkiler, iletişim ve ortak çıkarlar
Çerçevenin tasarım ilkesi	Hiyerarşi (tepeden aşağı)	Ortaklık (eşit göz hizası)
Güçlü yönler	Barış ve Güvenlik Kanunlar açıkça onların nasıl davranacağına izin verir veya yasaklar Eğer kurallar çiğnenirse uygulanmaları zorunlu kılınabilir	Problem çözme ve insanların çıkarlarına hizmet etmede yüksek uzmanlık ve esneklik Doğaçlama ve çabucak tepki verme özgürlüğü
Zayıflıklar ve tehlikeler	Gücün kötüye kullanılma tehlikesi Kararlılık Kişisel girişim için zayıf teşvikler	“Veto-oyuncuları” kararları engelleyebilir Çiğnendikleri takdirde kuralların uygulanmaya zorlanması güçtür
Çözümler	Demokrasi ve insan hakları Hukukun üstünlüğü Anayasada denetimler ve dengeler	Ahlaki yaptırımlar Sorumluluk kültürü

2. Mülkiyet sorunu: balık hasatı kime aittir?

İki temel seçenek ve düşünmek için bazı kriterler:

	Özel mülkiyet	Kamu mülkiyeti
Mülkiyet kuralları	Her balıkçı ne yakalarsa ona sahiptir Yakaladıklarını istediği şekilde değerlendirir	Her balıkçı yakaladıklarını kamu temsilcisine getirir Balıklar daha sonra topluluk üyelerine dağıtılır
Balıkçılar için teşvik		
Toplam balık üretimine etkisi		
Balık stoklarına etkisi		

3. Kurumları tasarlarken dikkate alınacak diğer sorular

- Ulaşılması gereken bir hedef belirlemek istiyor musunuz?
- Karar alma yetkisi kimdedir?
- Kuralları uygulamaya koymak için araçlar sağlamak istiyor musunuz?
- Gücün kötüye kullanımı tehlikesi var mı?

...

Öğrenci çalışma kağıdı 5.3

Kurallar çerçevelerini karşılaştırmak

Karşılaştırma kriterleri	Taslağımız	Diğer modeller		
		No. 1	No. 2	No. 3
A. Temeller				
Hiyerarşi				
Ağ oluşturma				
Özel mülkiyet				
Kamu mülkiyeti				
Yorumlar				
B. Kurallar				
Hedefler				
Karar gücü				
Kuralın yaptırımı				
Yetkinin kötüye kullanılması				
...				
Yorumlar				

Öğrenci çalışma kağıdı 5.4

Konferans için prosedürle ilgili kurallar – taslak versiyon

Usul kurallarının kabulü

1. Topluluk kullanılan bütün oyların %50 veya daha fazlasıyla usul kuralları dizisi taslağını kabul eder.
2. Eğer bu taslağa hiçbir değiştirme önerilmezse, tek bir blok oyla kabul edilebilir. Değişikliklerin ayrıca oylanması gerekir.

Başkan

3. Çoğunluğun oyuyla bir topluluk üyesi başkan olarak seçilmiştir. Başkan, çerçeve taslaklarını oylamada yer alabilir ancak, sözcü olarak görev yapamaz (kural no. 5).

Son tanıtım açıklamaları

4. Topluluk üyeleri el kaldırarak taslak model için tercihlerini gösterirler. Modelleri için lobi yapabilecek taraflar oluştururlar.
5. Sözcü, iki dakikadan fazla sürmeyecek şekilde kendi tarafı adına tanıtıcı bir açıklama yapar.
6. Oylama işlemi süresince daha fazla tartışmaya izin verilmez.

Oylama usulü

7. Oylama: topluluk üyeleri taslağı oylamayla kabul eder. Bütün oylar eşit sayılır. Üyeler ellerini kaldırarak oylama yapar.
8. İki aşamalı karar: taslakların oylanması iki turda yapılır.
 - 8.1 İlk tur: topluluk üyeleri taslardan biri için oy kullanır.
 - 8.2 İkinci tur: en yüksek oyları alan iki taslak, ikinci defa oylanır. Topluluk en yüksek oyu alan taslağı kabul eder.
 - 8.3 Eğer iki taslak da eşit miktarda oy alırsa, oylama tekrarlanmadan önce bir tartışma yapılır.

Belgeleme ve yetkilendirme

9. Taslağın yazarı, kurallar belgesinin sonuna konferansın tarihi ve yerini girer.
10. Tüm topluluk üyeleri belgeyi imzalar.

Öğrenci çalışma kağıdı 5.5

Özet: bu oyunlar aracılığıyla neler öğrenebiliriz?

1. Topluluğun gelişimi: bir sorunlar ve çözümler dizisi

Sorun	Çözüm
Nasıl hayatta kalabiliriz?	Sahip olduğumuz doğal kaynaklardan – balıklardan - yararlanmalıyız.
Aşırı avlanmayla çatışmayı nasıl çözebiliriz?	1. Sürdürülebilirlik kavramına ihtiyacımız vardır. 2. İletişim ve karar alma süreçlerimizi düzenlemek için bir kurallar çerçevesine ihtiyacımız vardır.
1. Sürdürülebilirliği nasıl tanımlarız?	Birçok hedef arasında bir dengeye ihtiyacımız vardır. Gerçekte, gelecek için sürdürülebilirliği garantilemek için stokların tüketilmeden üretebileceği kadar çok balık üretmeliyiz.. Hasılatı adil bir şekilde dağıtmalıyız.
2. Ne tür kurallara ihtiyacımız vardır?	Çerçevemizi tasarlarken, farklı ilkeler arasında seçim yapmamız gerekir – bir devleti tanıma veya bir denkleme ağı geliştirme.
Yetkinin kötüye kullanımını nasıl önleriz?	Tek bir kişiye çok fazla yetki verilmemelidir. Anayasa şu yöntemleri uygular: denetim ve dengeler, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve medeni haklar statüsü kazandırma, görev sürelerini sınırlandırma, halk oylamaları, kantonal ve federal özerklik, özgür basın ve medya.
Hangi kurallar çerçevesini alacağımıza kim karar verir?	Hepimiz birlikte. Çerçevelerin taslaklarını çıkarır, daha sonra da bir seçim yapar ve oylamaya sunarız.
Bu süreci adil ve etkin bir biçimde nasıl düzenleriz?	Bir gündem belirleriz. Daha öncesinde üzerinde anlaşmamız gereken bir usul kuralları çerçevesine ihtiyacımız vardır.

2. Sonuçlar

1. Siyaset, toplumun hayatta kalmasını ve refahını etkileyen sorunları kontrol altına alma çabasıdır. Kurallar çerçeveleri gibi oluşumlar, sorunları çözme araçlarıdır. Eğer amaçlarına iyi hizmet etmiyorlarsa değiştirilebilirler ve değiştirilmelidirler.
2. Çatışma her zaman sosyal ve siyasi yaşamın bir parçasıdır. Çatışma yok edilemez olsa da, yıkıcı potansiyelini kontrol etmek mümkündür.
3. Balık tutma oyunu ve karar alma oyunu tasarımları modeller gibi iş görürler. Bir sorunlar ve çözümler dizisi olarak, toplumun gelişimini tanımlamada tarihi gerçekliğe oldukça yaklaşırlar.
4. Gerçeklik, oyunlardan iki önemli yönden ayrılır. İlk olarak, doğal kaynaklarımız hakkında, oyunda mevcut olduğu gibi kesin veriler yoktur. İkincisi, demokrasilerin demokratik kökenleri yoktur. Demokrasi ve insan hakları konferanslarla değil, çatışmalar yoluyla oluşturulmuştur.

Öğrenci çalışma kağıdı 5.6

Ünite 4 ve 5 ile ilgili geribildirimler

Bu soru formu kişisel öğrenme deneyiminiz üzerinde düşünmenizde size destek olacak bir araçtır. Ayrıca öğretmen için de gelecekte DVE/İHE derslerini geliştirebileceği önemli bir bilgi parçasıdır. Daha fazla yere ihtiyacınız olursa kağıdın arkasına yazabilir ya da daha fazla kağıt ekleyebilirsiniz.

1. En çok keyif aldığım şey:

2. En beğenmediğim şey:

3. Öğrendiğim en önemli ve/veya en ilginç şey:

4. Bundan sonra üzerinde çalışmak istediğim şey:

5. DVE/İHE'de oyunların kullanılmasına ilişkin fikrim:

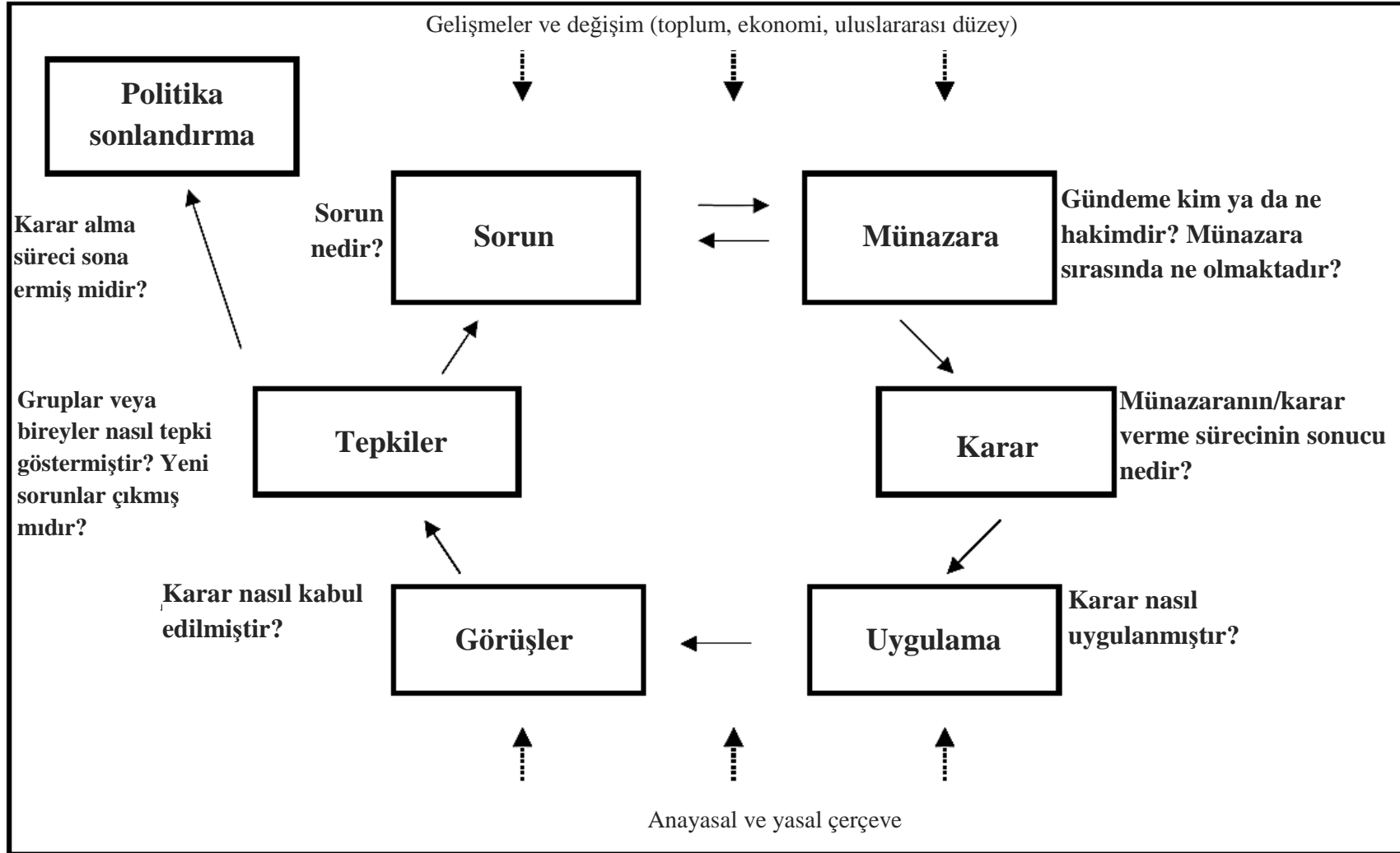
6. Öğretmenler için öneriler:
 - a) İşe yarayan neydi – neyin değiştirilmemesi gerekir?

 - b) İyileştirilmesi için Öneriler

7. Diğer noktalar – başka ne söylemek isterim:

Öğrenci çalışma kağıdı 6.1

Politika döngüsü modeli: bir toplulukta sorunları çözme süreci olarak politika



Öğrenci çalışma kağıdı 6.2

Politika döngüsü – politik karar alma süreçlerini gözlemlemeye ve anlamaya yarayan bir araç

Kavramlar ve temel sorular <i>Gerekirse soruları uyarlayın</i>	Notlar	Bilgi kaynakları
1. Konu Sorun nedir?		
2. Sorun Gündemi kim belirler? Sorun nedir? Tüm kahramanlar kendi sorun tanımları üzerinde hemfikir mi?		
3. Münazara Kim yer alır? Kahramanların çıkar ve değerleri nelerdir?		
4. Karar Sonuç nedir? Belli çıkarılara öncelik verilmiş midir – yoksa bir uzlaşma kararı mıdır?		
5. Uygulama Karar nasıl uygulanır? Kim yer alır veya sorumludur? Sorun veya çatışmalar var mıdır?		
6. Görüşler Hangi bireyler, kahramanlar, gruplar, vb. sonucu destekler ya da eleştirir? Onların değerleri, ideolojileri, çıkarları nelerdir?		
7. Tepkiler Nasıl tepki verirler? (Bireysel olarak, toplu olarak?) Güç ve baskı uygulama yöntemleri nelerdir?		
8. Yeni sorun, eski sorun ya da bir çözüm? Yeni bir gündem belirleme münazarası var mıdır? Sorun nedir? Eski midir yoksa yeni mi? Yoksa karar süreci sonlandıran bir çözüme mi yol açmıştır?		

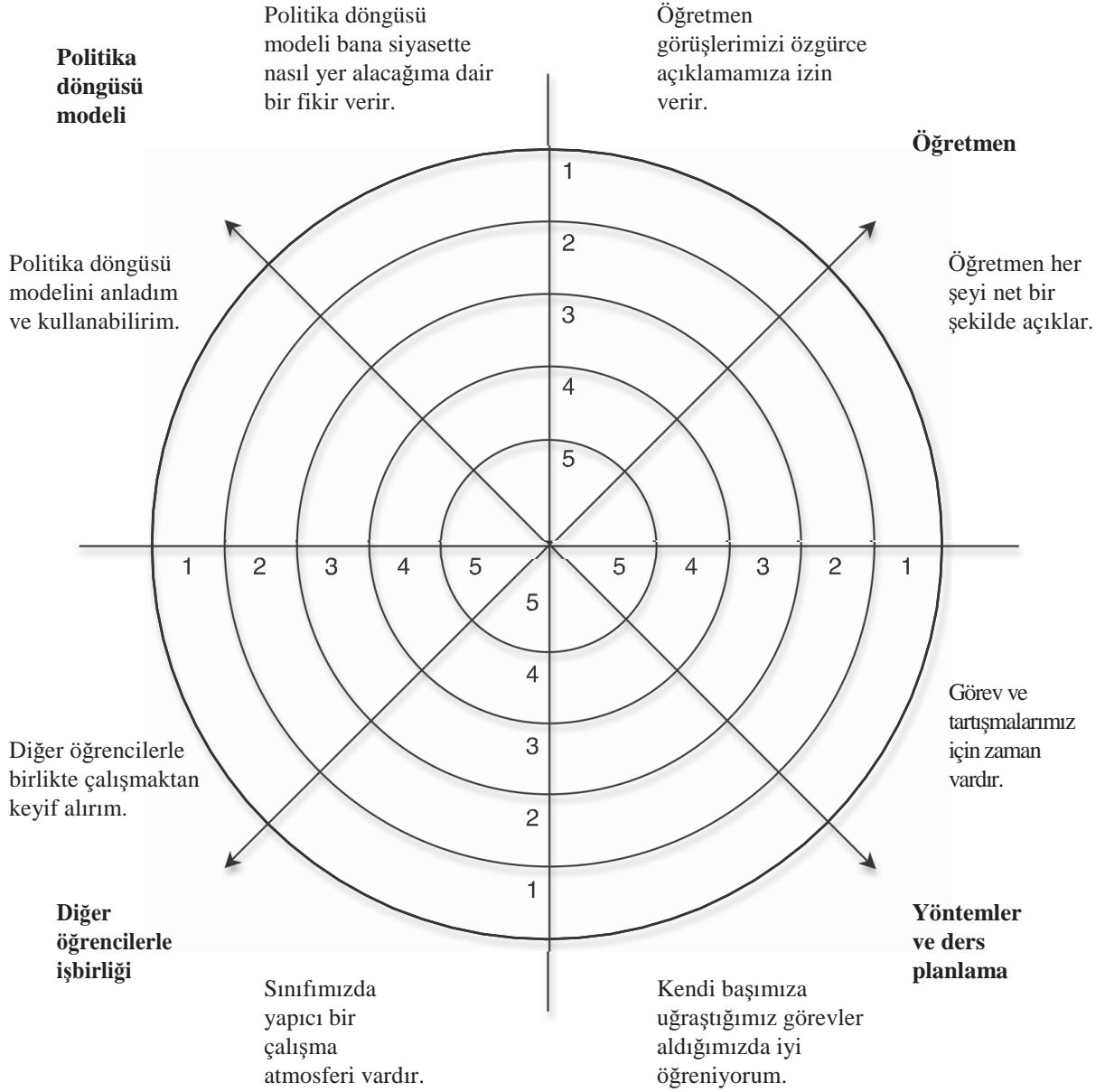
Öğrenci çalışma kağıdı 6.3

“Hükümet ve siyaset” adlı ünite ile ilgili geribildirim

Ders:

Tarih:

1. Dart tahtası (5: Tamamen katılıyorum – 1: Kesinlikle katılmıyorum)



2. Kişisel geribildirimim

2.1 Öğrendiğim en önemli ve/veya en ilginç şey:

2.2 Neyi ilginç veya yararlı bulmadım:

Öğrenci çalışma kağıdı 7.1

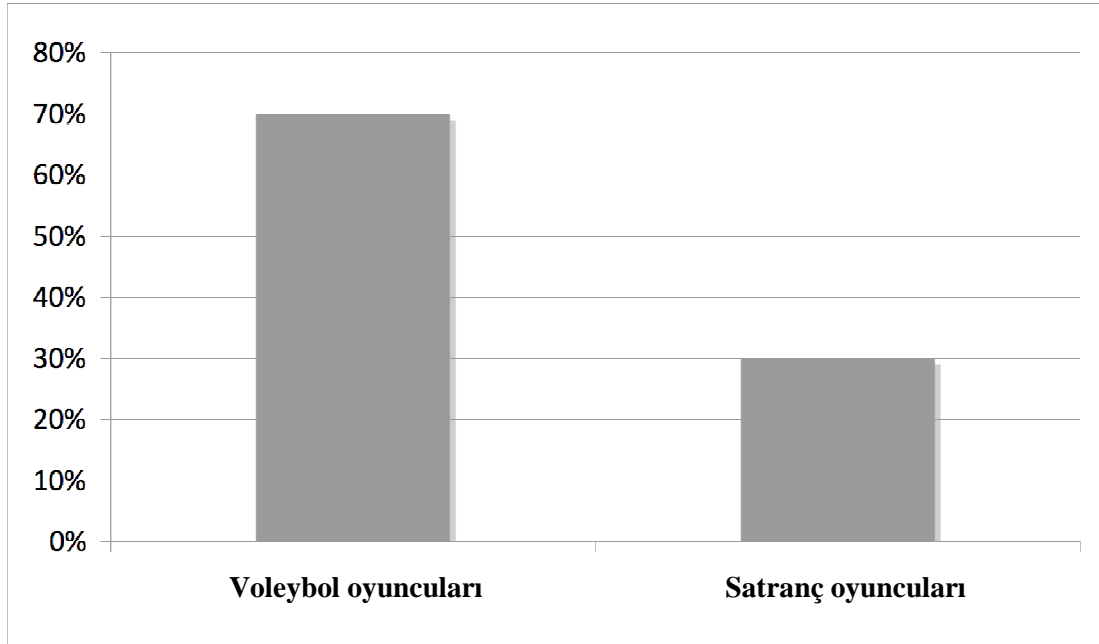
Çoğunluk kuralı azınlık açısından haksızlık mıdır? Bir örnek olay

Bir spor kulübünde çok sayıda hevesli voleybol oyuncusu ve az sayıda aynı oranda hevesli satranç oyuncuları vardır. Her iki grup da şampiyonluk yarışlarında yer alır ve yeni üyeler çekmede başarılı olmuşlardır. Her üye kulübe yıllık katkı olarak aynı miktarda ödeme yapar. Yılda bir kez parayı nasıl harcayacaklarına çoğunluğun oyuyla karar verdikleri bir toplantı düzenlenir. Voleybol oyuncularının, düzenli olarak yeni top sağlanması, takım için yeni aletler ve voleybol sahasının yenilenmesini de içeren uzun bir istekler listesi vardır. Satranç oyuncularının yeni başlayanlar için eğitim malzemeleri, bazı kitap ve dergiler ve ayrıca artan üye sayıları için daha büyük bir oda, daha fazla satranç takımı, masa ve sandalyelere ihtiyaçları vardır.

Voleybol ve satranç oyuncularının sözcüleri durumlarını açıklarlar. Daha sonra çoğunluğun oyuyla bir karar alınır. Her yıl, satranç grubu, voleybol grubu tarafından oy çoğunluğuyla ezilir. Bütün para voleybol projelerine harcanır ve satranç oyuncuları ellerindekiyle yetinmek zorunda kalır.

Satranç oyuncuları artık sabırsızlanmakta ve sinirlenmektedirler. Ne de olsa onların katkısı da voleybol projelerine gitmektedir. İkinci sınıf üyeler olduklarını düşünmektedirler ve bazı satranç oyuncuları çoktan iki farklı kulübe ayrılma düşüncelerini yaymaya başlamıştır.

Çoğu voleybol oyuncusu başarılarını sallamaktadır. Çoğunluk yönetir – demokrasi budur. Ve eğer oylarınız reddedilirse – bu oyunun bir parçasıdır. Ancak bazı voleybol oyuncuları bu görüşün çok basit olduğunu düşünmektedir ve adil oyun satranç oyuncularının da çıkarlarının gözetilmesi anlamına gelmektedir. Ama nasıl?



Spor kulübünün üyelik yapısı – çoğulculuğun basit bir örneğidir. Çoğulcu toplumlar, aynı tür bir yapıya sahiptirler, ama tabii ki daha karmaşıktır. Farklı grupların birbirleriyle rekabet edebilen farklı çıkarları vardır. Toplum karmaşıklaştıkça çıkar çatışması potansiyeli de fazlalaşır. Demokrasi ve insan hakları bu çatışmaları adil bir şekilde, yani barışçıl olarak çözecek araçlar önerir.

Örnek olay David Miller, *Siyasi Felsefe. Çok kısa bir giriş*. Oxford, 2003, s. 5'dan uyarlanmıştır.

Öğrenci çalışma kağıdı 7.2

Demokrasilerde azınlıkların korunmasına nasıl özen gösterilir?

Çoğunluk ve azınlıkların haklarının nasıl dengeleneceği sorunu, küçük kulüplerden devlet düzeyine kadar toplumun her seviyesinde çekirdek bir meseledir. Bir yandan, demokraside çoğunluğun isteğine saygı duyulmalıdır. Öte yandan, azınlıkların çıkarlarına da saygı gösterilmelidir. Eğer ayrımcılığa uğradıklarını düşünen sürekli kaybeden bir grup varsa, bu topluluk içerisinde ciddi bir tartışmaya yol açabilir.

Demokrasilerin anayasalarında iki çözüm yaygın olarak uygulanır – ikisi de çoğunluğun ne karar alabileceğine sınırlar kurar. Bir tanesi daha küçük oluşumlara özerklik hakkı tanıyarak (federal veya kantonal model) çoğunluğun yetkisini sınırlamaktır. Diğer çözüm, insan haklarını medeni haklarla birleştirmektir. Böylece bu haklar, çoğunluk onlara saygı göstermek zorunda olduğundan, bireyleri ve azınlık gruplarını korurlar.

1. Federal/kantonal model

Azınlık grupları devlet içerisinde bölgesel oluşumlar meydana getirirler – federal devletler ya da kantonlar. ABD, Almanya veya Belçika federalizm örnekleriyken İsviçre, kantonal modele bir örnektir. Bu daha küçük oluşumlar içerisinde çoğunluk karar verir ve bu birinin kendi bütçesini kontrol etme veya ulusal mevzuata katılımı da içerebilir. Demokratik anayasalar bu alt oluşumlara sağladıkları özerklik miktarında bakımından farklılık gösterir.

Bu fikir, çoğunluğun tanımını değiştirerek daha da ileri götürülebilir. Eğer belli kararlar çoğunluğun % 50- 75'inden fazla yeterli çoğunluğu ve hatta %100'ünü gerektirirse, azınlık grupları siyasi kararları etkileyebilir ve hatta veto hakkına bile sahip olabilirler.

2. Azınlık hakları olarak insan hakları

İnsan hakları çoğunluğun neye karar vereceğine sınırlar koyarak azınlık hakları vazifesi görürler. Örneğin, **4 Kasım 1950 tarihli Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi**'nden şu maddeleri alalım:

Madde 5, Özgürlük hakkı ...

Herkes özgürlük hakkına sahiptir ...

Madde 14, Ayrımcılık yasağı

Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.


Madde 5 ve 14 insan haklarının iki temel ilkesine değinir – özgürlük ve eşitlik.

Avrupa Konseyi üyesi olan bir ülkede insan hakları ihlal edilen vatandaşlar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurabilirler.

İnsan hakları, anayasanın bir parçası haline geldikten sonra nedeni haklar olurlar. Bu durumda, artık hukuk sisteminin parçası haline geldiklerinden, daha güçlü şekilde korunurlar, ancak sadece o devletin vatandaşlarına uygulanırlar. Bazı ülkelerde, bu medeni hakları korumak üzere bir anayasa mahkemesi kurulmuştur. Anayasa değişiklikleri, azınlık grupları kendi aleyhlerinde işleyebilecek değişiklikleri önleyebilirler diye, genellikle basit bir çoğunluktan daha fazlasına ihtiyaç duyarlar.

Öğrenci çalışma kağıdı 7.3

Görev: spor kulübü için yasa tasarısı hazırlamak

1. Aşağıdaki soruları çözecek bir kurallar dizisi taslağı yapın (Madde 1, Madde 2, Madde 3, vb. ...):
 - Fonlar gruplar arasında nasıl dağıtılmalıdır?
 - Fonların nasıl dağıtılacağına kim karar verir?
 - Gruplara özerklik hakları verilmeli midir?
 - Ayrım gözetmeme ilkesi – çoğunluk ve azınlıkların haklarını ve çıkarlarını korumak için nasıl uygulanmalıdır?
 - ... (eğer isterseniz, önemli olduğunu düşündüğünüz başka sorular da ekleyiniz).
2. Bu sorulara değinen tüzüğünüzün bir sunumunu hazırlayın. Eğer gerekliyse matrise ekleyebileceğiniz bir A4 kağıdına notlar halinde kurallarınızı yazın.
3. Bu sorular, diğer grupların sonuçlarıyla sizinkileri karşılaştıracağınız bir kontrol listesi görevi görecektir (bakınız  öğrenci çalışma kağıdı 7.4).

Öğrenci çalışma kağıdı 7.4

Grup sunumlarının kaydı: bir mikro-topluluk için yasa tasarıları

Grubunuzun sonuçlarını bu forma kaydedin ve diğer grupların fikirlerini sunum oturumuna dahil edin.

Temel sorular	Grup 1	Grup 2	Grup 3	Grup 4	Grup 5	Karşılaştırma
Fonların dağıtımı						
Dağıtıma kim karar verir?						
Gruplar için özerklik						
Ayırım gözetmeme ilkesi (çoğunluk/azınlık)						
...						

Taslak tüzükleri değerlendirme - temel sorular

1. *Hakkaniyet*: Bu tüzük çoğunluk/azınlık sorununu adil şekilde çözer mi?
2. *Demokrasi*: Bu tüzük çoğunluğun egemenliği ilkesi gözetir mi?
3. *Etkinlik*: Karar almada kurallar sorunsuz çalışacak mı?
4. *Dengeleme ve/veya önceliklendirme*: Tüzük farklı çıkarlar ve ilkeler arasında uzlaşma sağlamış mıdır, yoksa birine diğerine göre öncelik mi tanımıştır?
5. ...

Bu sorular nasıl uygulanır

Her soruyu sırasıyla cevaplamaya çalışın. Eğer isterseniz daha fazla soru dahil edin.

Eğer bir soruyu dışarıda bırakıp diğerlerine odaklanmaya karar verirsiniz, bunun nedenlerini belirtin.

Kararınızı, nedenleriyle birlikte yazın.

Bu talimatlar için nedenler

Görüşünüzü oluşturmakta özgürsünüz. Düşünce ve ifade özgürlüğü insan haklarıdır. "Yanlış" ya da "doğru" görüş olmadığını savunur.

Birbirimizin görüşlerini anlamaya yardımcı olmak için nedenlerimizi bildirmeliyiz. Ve burada, kalite bakımından farklılıklar bulunmaktadır. Bazı argümanlar daha inandırıcı, diğerlerinden daha dikkatli düşünülmüştür.

Demokraside yer alırken, hedeflerimiz için diğer insanların desteğini istediğimizde, dikkatli düşünme ve iyi tartışma becerileri önemlidir. Bu nedenle bu görev aracılığıyla bunları geliştirebilirsiniz.

Öğrenci çalışma kağıdı 8.1

Münazara konusu için öneriler

Göreviniz

1. Önce aklınıza gelen bütün fikirleri toparlayın ve not edin (beyin fırtınası).
2. Fikirlerinizi kategorilere ayırın.
3. Daha sonra aşağıdaki kriterlere göre hepsini kontrol edin:
 - a. Bir seçim yapılmasını veya bir karar alınmasını gerektirirler mi?
 - b. Belirli bir seçim ya da kararın aleyhine veya lehine tartışmak için iyi nedenler var mıdır?
 - c. Siz ve sınıftaki diğer öğrenciler bu mesele hakkında bir şeyler biliyor musunuz?
 - d. Bu konunun sınıfınızdaki öğrencilerin ilgisini çekeceğini düşünüyor musunuz?
 - e. Siz ve diğer öğrenciler gerekli bilgilere sahip misiniz veya sağlayabilir misiniz? (Belki günlük deneyimleriniz yoluyla birçok şey biliyorsunuz; veya kitaplar, gazeteler ya da İnternet gibi diğer kaynaklardan veri ya da rapor toplayabilirsiniz.)Eğer a.–e. sorularına hayır cevabı verirsiniz, öneriniz uygun değildir.
4. Fikirlerden bir ya da ikisini seçip eğer gerekirse malzeme toplayın. Sorunu bir tez veya evet/hayır sorusu şeklinde ifade edebilirsiniz.
5. Önerinizi isimlerinizle birlikte, kağıtlı sunum tahtasına, ait olduğu kategorinin altına girin. Süre dolmadan, herkesin katkını okuyabilmesi için sonuçlarınızı teslim edeceğinize emin olun.
6. Not kağıdını aşağıdaki gibi kesin, doldurun ve öğretmeninizin gösterdiği yere bırakın. Malzemelerinizi ekleyin.
7. Dersten önce kağıtlı sunum tahtasını ve diğer öğrencilerin malzemelerini okuyun.



Not kâğıdı: Münazara konusu için öneriler

İsimler:

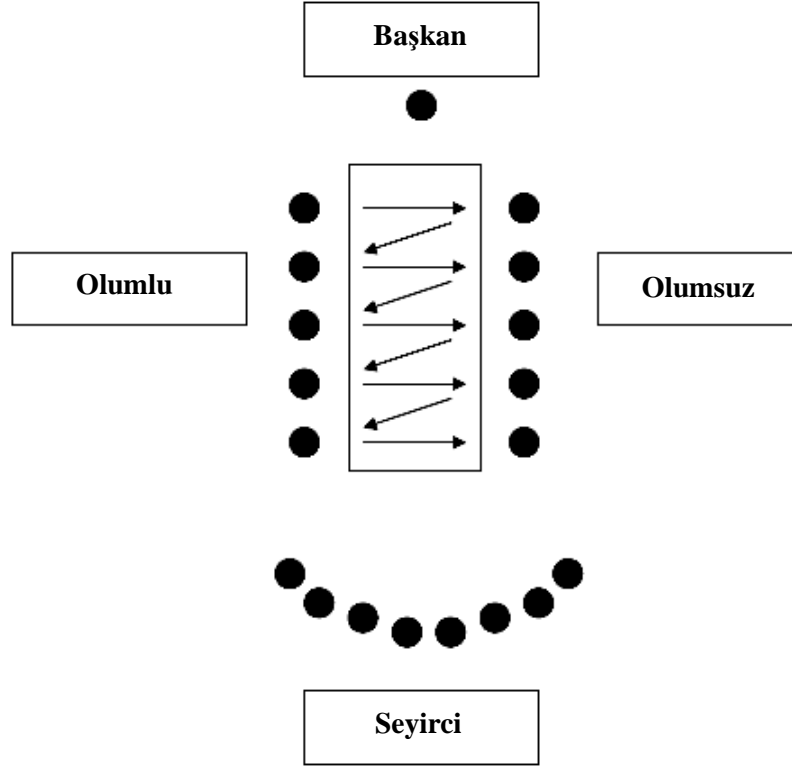
Konu	Kategori (günlük hayat, okul hayatı, vb.)	Malzemeler

Öğrenci çalışma kağıdı 8.2

Münazaranın kuralları

Oturma düzeni

Başkan masanın başında oturur. Münazaranın iki tarafı karşılıklı oturur. Seyirciler masanın biraz uzağında oturmalı ve her iki tarafı da görebilmelidir. Eğer gerekirse, münazara taraflarının birinin arkasına yerleştirmektense, seyirciler için birkaç sıra şeklinde ek oturacak yer konabilir.



Konuşmacı düzeni

Oklar münazaranın ilk turunda konuşmacıların sırasını belirtir. İkinci turda, konuşmacıların sırası, olumlu tarafın ilk konuşmacısı konuşana kadar basitçe ters çevrilir. Daha sonra olumsuz tarafın konuşmacısı son sözü söyler; takım bu açıklamayı yapması için bir üyesini seçebilir – ancak bu, kendisine kesintisiz iki dakika konuşma süresi vereceğinden ve bu diğer takıma haksızlık olacağından, ilk konuşmacıları olmamalıdır.

Münazara için kurallar

1. Olumlu tarafın başkanın hemen yanında oturan ilk konuşmacısı başlar. Daha sonra, şemadaki okların belirttiği gibi olumsuz tarafın ilk konuşmacısı cevap verir. Böylece her iki tarafın sözcüleri sırayla konuşmuş olur. Olumsuz tarafın en son konuşmacısı konuştuğundan sonra, münazaranın ikinci turu, bu defa ters taraftan başlar.
2. Olumlu tarafın ilk konuşmacısı konuştuğundan sonra, olumsuz takımdan bir konuşmacı (ama ilk konuşmacıları değil) son kez söz alır.
3. Konuşmacıların sırası değiştirilmemelidir.
4. Her konuşmacının en fazla bir dakika süresi vardır. Başkan dikkatlice süreyi kontrol eder. Konuşmacının son 10 saniyesi kaldığında işaret verir, konuşma süresi bittikten sonra konuşmacı, cümlesini tamamlayabilir ve sonra durması gerekir. Boş geçen zaman başka bir konuşmacıya aktarılamaz.
5. Konuşmacının sözünü kesmek yasaktır.
6. Seyirciler münazarada yer almamalıdır.
7. Münazaradan sonra, seyircilerin izlenimlerini ve görüşlerini paylaşmak için beş dakikalıkları vardır. Daha sonra el kaldırarak oy verirler.
8. Oylamada, evet ve hayır oyları sayılır. Çoğunluk oylamayı kazanır.

Münazara konuşmacıları için ipuçları

1. Olumlu tarafın ilk konuşmacısı hariç, açıklamanızın hemen hemen ilk yarısını diğer tarafın iddiasını çürütmek için harcayın ve sonra yeni bir noktaya değinin.
2. (İlk konuşmacılar için.) Talebinizi belirtin – hangi kararı görmek istediğinizi söyleyin.
3. Münazaraya hazırlanırken, fikirler üzerine beyin fırtınası yapın. Daha sonra, konularınızı hangi sırayla sunmak istediğinize karar verin ve bunları konuşmacılara paylaşın. Özellikle sağlam ve etkileyici bir konuyla başlayın ve bitirin (bakınız öğrenci çalışma kağıdı 8.2).
4. Temel iddiayı "iyice anlaşılana kadar" tekrarlayın veya çeşitlendirin.
5. En son konuşmacı, üç veya dört noktanın altını çizerek kendi taraflarının iddiasını özetlemelidir. Münazaradan sonra seyircinizin aklında ne kalmalıdır? Eğer münazara bir kararın alınmasıyla ilgiliyse, münazaradan sonra oy verirlerken seyircinize neyin hitap edeceğini iyice netleştirin.
6. Özgürce konuşun. İddianızı notlardan okumayın, onun yerine rakiplerinizi ve seyirciyle göz teması kurun.
7. Rakiplerinize saygılı davranın. Konuşmacıyı asla aşağılamayın, iddialarının üzerine gidin.

Seyirciler için ipuçları (bakınız öğrenci çalışma kağıdı 8.5)

1. Münazaradan önce, her iki tarafın sunabileceği ya da sunması gereken iddiaları tahmin etmeye çalışın. Bu size, münazarayı dinlerken bir referans çerçevesi sağlayacaktır.
2. Taraflarca sunulan iddialar üzerine - mümkünse bir cümle içinde - notlar alın.
3. İddiaları çürütmeleriyle, çizgi ve oklar yardımıyla bağlantılayın ve bir yorum yazın. Hangi iddia sizi ikna etti? (2 ve 3. adımlar birçok dinleyici arasında paylaşılabilir.)
4. Özellikle hangi iddinin sizi etkilediğini belirtin.
5. Münazaradan sonra sonuçlarınızı grupta paylaşın. Daha sonra iki tarafca sunulan önerileri oylayın.

Öğrenci çalışma kağıdı 8.3

Münazara eden ekipler için planlama sayfası

Konuşmacının adı	İddia	Notlar
<i>Lütfen çalışma kağıdı 8.2'de gösterilen şemadaki düzeni koruyun.</i>		
1.	<i>Önerilen: talebinizi belirtin</i>	
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10. *	<i>Son söz (temel noktaların özeti)</i>	

*Son söz – konuşmacılar

Olumlu tarafın ilk konuşmacısı son sözü söyler (bakınız *ö* öğrenci çalışma kağıdı 8.2'deki şema).

Daha sonra olumsuz tarafın konuşmacısı takip eder. takım bunu yapması için bir üyesini seçer ancak bu, kendisine kesintisiz iki dakika konuşma süresi vereceğinden ve bu diğer takıma haksızlık olacağından, ilk konuşmacıları olmamalıdır.

Öğrenci çalışma kağıdı 8.4

Başkanlık eden kişiler için planlama sayfası

Başkanın ilk görevi – münazaraya başkanlık etmek

Başkan münazarayı yürütür ve münazaracıların, münazara kurallarına uyduklarını ve birbirlerine adil ve saygılı bir şekilde davrandıklarını garanti altına alır (bakınız *☞* öğrenci çalışma kağıdı 8.2). Başkan tarafsızdır ve münazara takımlarından birine doğru eğilim göstermez.

Başkan özellikle zaman tutucudur. Hiçbir konuşmacı bir dakikadan fazla konuşmamalıdır. Uygulamada bu, bir dakika bittikten sonra konuşmacı cümlesini tamamlayabilir ve daha sonra durmalıdır anlamına gelir. Eğer gerekirse, başkan kibarca ancak kesin bir şekilde konuşmacıyı böler ve diğer takımdan bir sonraki konuşmacıya söz verir.

Donanım

- Kronometre veya saniyeleri doğru gösteren bir kol saati. Cep telefonları kronometre fonksiyonu sunar.
- Not kağıdı ve kurşun kalem.
- A7 boyutunda sarı ve kırmızı kağıt parçası ya da karton.
- Fazladan *☞* öğrenci çalışma kağıtları 8.2, 8.5.

Münazara boyunca başkanın görevi

1. Münazarayı açar:

- Takımlara, seyircilere ve haber muhabirlerine hoşgeldiniz der.
- Herhangi bir tarafa yardımcı olabilecek ayrıntılara girmeden münazaranın ana hatlarını belirtir.
- Takımlara hatırlatma: adil oyun, kurallara uyma.
- Süre alma kuralları duyurusu: 50 saniye sonra, başkan işaret verir.
- Bir dakika sonra, başkan adil oyunu garantilemek için, konuşmacıyı durdurur..

2. Münazara boyunca:

- Başkan sessizce münazarayı dinler.
- Başkan konuşma süresini takip eder ve 50 saniye işaretini verir. (Büyük çoğunlukla, başkanın bütün yapması gereken budur.)
- Başkan, konuşmacılar bir dakikalık konuşma sürelerini aşarlarsa müdahale eder.
- Başkan, eğer münazaracılar veya seyirciler bir şekilde konuşmacının sözünü keserse, müdahale eder.
- Çok ciddi kötü veya haksız davranış durumlarında, başkan konuşmacıya sarı ve/veya kırmızı kart gösterir. Kırmızı kart, konuşmacının münazardan ayrılması gerektiği anlamına gelir.

3. Münazaradan sonra:

- Başkan münazaranın kapandığını duyurur.
- Başkan münazacılar ve seyirciye teşekkür eder.

Münazaradan sonra başkanın rolü

Münazaradan sonra, seyirciler münazara üzerine kısa bir takip tartışması (beş dakika) yapar ve hangi tarafın daha ikna edici iddialar sunduğunu oylar.

Başkanın ikinci görevi – seyircilerin oylama ve tartışmasını yönetmek

1. Takip tartışması

- Başkan seyircinin şimdi münazara hakkında görüş alış verişinde bulunacakları beş dakikaları olduğunu duyurur. Sandalyeler öğrencilerin birbirlerinin yüzlerini görmelerine olanak verecek şekilde daire veya yarım daire şeklinde yeniden düzenlenir.
- Seyirci topluluğunun her üyesi, münazara boyunca notlar almış ve hangi grubun daha ikna edici bir performans sergilediği sorusu üzerinde düşünmüştür. Başkan ellerini kaldırmalarını ister – oylama testi.
- Farklı görüşlerde öğrenciler söz alır. Başkan, zaman kısıtlı olduğundan, görüşlerini hemen hemen münazaracılarla aynı şekilde takas etmelerini ister.
- Beş dakika sonra başkan tartışmayı bitirir.

2. Oylama

- Başkan oylamayı duyurur. Oylanacak konuyu ve soruyu tekrarlar: hangi takım sizi daha fazla ikna etmiştir – olumlu takım mı yoksa olumsuz takım mı? Bu noktada daha fazla tartışmaya izin verilmez. Başkan bir öğrenciden oylama sonuçlarını tahtaya veya kağıtlı sunum tahtasına not etmesini ister.
- Başkan önce olumlu tarafı daha etkileyici bulan öğrencilerden ellerini kaldırmalarını ister. Onları sayar ve daha sonra aynı şekilde olumsuz tarafın oylamasını yapar.
- Son olarak çekimser öğrenciler – her iki takım için de oy kullanmayan – çağrılır ve sayılır.
- Başkan, oylama sonucunu okur ancak üzerine bir yorum yapmaz. Seyircilere tartışma ve oylama için teşekkür eder ve oturumu kapar.

Öğrenci çalışma kağıdı 8.5 İzleyiciler için kayıt sayfası

1. Beyin fırtınası: hangi iddiaları bekleriz?

Olumlu	Olumsuz	Notlar

2. Münazaranın kaydı

Olumlu	Olumsuz	Notlar

3. Benim oyum (nedenleri belirtin)

--

Öğrenci çalışma kağıdı 8.6

Haber yazarları için çalışma kağıdı

Görev

Üç adet ikili takım oluşturun.

Münazara üzerine bir haber hikayesi yazın ve makalenizi bir sonraki derste sunun. Eğer mümkünse, iki veya üç kopyasını duvara asın.

Her takım farklı türde bir gazete/sürelî yayın için çalışır:

- bulvar gazetesi;
- kaliteli gazete;
- gençlik dergisi.

Üç gazetenin profili – okuyucular ne bekler

İyi bir haber hikayesi yazmanın bazı genel kuralları vardır – bakınız *ö* öğrenci çalışma kağıdı 9.1.

Ancak diğer yandan, her gazete farklı bir kitleye seslenir, yani eğer okuyucuların size iş sağlayan gazeteyi almasını istiyorsanız, haber hikayenizin bu hedef kitleye ilgi çekici gelmesi gerekir. Bu da, aynı münazara hakkında rapor vermenize rağmen, haber hikayelerinizin birbirinden oldukça değişik olacağı anlamına gelir. Bunun gerçek bir gazete yapıldığı yola bakınız.

Gazete türü	Okuyucular ne bekler				
	*** başlıca öncelik / ** önemli / * olsa iyi olur				
	Eğlence	Resimler	Bilgi (konu ve iddialar)	Gençlerin bakış açısı	“kişisel bir dokunuş”
Bulvar gazetesi	**	**	**	*	***
Kaliteli gazete	*	**	***	*	*
Gençlik dergisi	**	**	**	***	*

Öğrenci çalışma kağıdı 9.1

Bir duvar gazetesi yaratmak – seçimler yapmak

Görev talimatları

Kendi duvar gazetenizi çıkaracaksınız. Bu çalışmayı fikirleriniz hakkında düşünerek hazırlayın. Hangi hikâye, makale ve resimleri önerirsiniz? Son seçeneklerinizi tartışırken size yardımcı olacağından, nedenlerinizi belirtin.

Dikkat edilecek noktalar (kriterler)	Önerileriniz	Nedenleriniz
<p>1. Haber değeri</p> <p>Hikayenin önemi nedir?</p> <p>Hikaye okuyucularınızın bilmesi gereken önemli veya kritik bilgiler içeriyor mu?</p>	1. Baş haber?	
<p>2. Baş haber</p> <p>Baş haber, potansiyel okuyucuların dikkatini çekecek cazibede olmalıdır.</p> <p>Baş haberi fotoğraflarla destekleyebilir misiniz?</p>	2. Diğer hikayeler?	
<p>3. Fotoğraflar</p> <p>Bir hikaye yerine altmetinli bir resim düşünün.</p>	3. Öncü (yorum) – hangi haber üzerine?	
<p>4. İçeriklerin dengesi</p> <p>Örnekler:</p> <p>tanıdık/bilinmeyen olumlu/olumsuz son dakika/“beşeri ilgi” başarı hikayeleri/ çatışma hikayeleri</p>	4. Fotoğraflar – hangi hikayelerle ilgili?	
	5. Daha az önemli hikaye ve konular – neler eksiltilebilir?	

Medya Okuryazarlığı Merkezi (2005), Dünyayı Değiştirebilecek Beş Temel Soru, Ders 1c, s. 21 (uyarlama)'ya dayanır; www.medialit.org.

Öğrenci çalışma kağıdı 9.2

Bir duvar gazetesi üretmeye yönelik ipuçları

Aşağıdaki görevleri farklı takım üyelerine veriniz (aşağıdaki bilgilendirme notlarına bakınız):

- toplantınıza başkanlık edecek bir baş editör;
- gazete üretimini denetleyecek bir zaman yöneticisi;
- takip genel oturumunda kararlarınızı açıklayacak bir sunucu.

Taslak çizelge

1. Bu taslak çizelgeyi uygulayın veya değiştirin.
2. Hangi konuların seçilip hangilerinin çıkarılacağını tartışın ve karara bağlayın (≠ öğrenci çalışma kağıdı 9.1).
3. Takımın her üyesine araştırma ve/veya yazılı görev verin. Çalışmanız için bir çizelge üzerinde anlaşmaya varın.
4. Haber hikayeleriniz – araştırma, yazma, malzeme ve resim toplama- üzerinde çalışın.
5. Duvar gazetenizi biraraya getirin.
6. Gazetenizi sınıfta sergileyin.

Bilgilendirme notları

Baş editör

Takımınızdaki tartışma ve karar almaya başkanlık edersiniz.

Herkesin görüş ve düşüncelerini takımla paylaşma fırsatına sahip olacağından emin olun. Birinin dinlenmediğini gördüğünüzde müdahale edin.

Gazetenize hangi hikayelerin dahil edilmesi gerektiğini önerin.

Takımın etkili bir şekilde çalıştığından emin olun. Temel etkenlere -bilgi toplama ve yazma - yeterli zaman ayırarak gerçekçi bir çalışma çizelgesi teklif edin.

Zaman yöneticisi

Gazete üretiminin çizelgesini denetlersiniz.

Eğer takımın çizelgenin gerisinde kaldığını ve bitirmeye ilgili sorunları olacağını tespit ederseniz, takım üyeleriyle konuşun ve baş editöre bilgi verin.

Takıma zamanında bitirmek için yapabileceklerini önerin.

Sunucu

Takip dersinde lütfen diğer takımlara neden:

- belirli bir konuyu baş haber olarak seçtiğinizi;
- başka hangi konuları dahil etmeyi düşündüğünüzü ve neden sonunda onları seçtiğiniz veya çıkarttığınızı;
- neden fotoğrafları seçtiğinizi;
- takımınızın tartıştığı diğer konuları açıklayan kısa bir sunum yapın.

Öğrenci çalışma kağıdı 9.3

İyi bir haber yazısı yazmaya yönelik ipuçları

Yazmaya başlamadan önce

Hikâyenizin amacı üzerinde düşünün: bir haber hikayesi büyük ihtimalle izleyiciyi bilgilendirmek için olacaktır.

Biraz araştırma yapın ve notlar almayı ve yararlı alıntıları yazmayı unutmayarak röportajlar düzenleyin.

Yazarken

Gerçekten neler olup bittiğini göstermek için aktif fiiller kullanın.

Önce gerçekten ilginç olan bilgilerden bahsedin.

Aşağıdaki anahattı izleyin.

İlk paragraf

Komik, zekice ya da şaşırtıcı bir deyimle başlayarak okuyucuyu bağlamaya çalışın. Çeşitliliğe gidin – makalenize bir soru veya kışkırtıcı bir ifadeyle başlamaya çalışın. İlk bir veya iki cümlede, kim, ne, ne zaman, nerede ve neden sorularına değinin.

İkinci/üçüncü/dördüncü paragraflar

Bir K dört N 'yi açarak okuyucuya ayrıntıları verin:

- Kimler yer aldı?
- Ne oldu?
- Nerede oldu?
- Ne zaman oldu?
- Neden oldu?

Röportaj yaptığınız kişilerden bir veya iki alıntı dahil edin. Üçüncü şahısla yazın (o veya onlar). Tarafsız kalmayı unutmayın ve asla kendi görüşünüzü açıkça belirtmeyin. Başkalarının görüşlerini bildirirken tırnak işaretleri kullanın.

Son paragraf

Toparlayın ve okuyucuyu havada bırakmayın. Bir alıntı veya çekici bir ifade ya da düzgün bir özetlemeyle bitirmeye çalışın.

(kısaltılmış)

Kaynak: Medya Farkındalığı Ağı

Orijinal belge: Ders planı, Bir günlük muhabir

Yazar: Ginie Waller

www.media-awareness.ca

Avrupa Konseyi yayınları satış acenteleri Agents de vente des publications du Conseil de l'Europe

BELÇİKA

La Librairie EuropGenne - The
European Bookshop Rue de
l'Orme, 1
B-1040 BRUXELLES
Tel.: +32 (0)2 231 04 35 Faks: +32
(0)2 735 08 60
E-posta: order@libeurop.be
http://www.libeurop.be

Jean De Lannoy
Avenue du Rot 202 Koningslaan
B-1190 BRUXELLES
Tel.: +32 (0)2 538 43 08
Faks: +32 (0)2 538 08 41
E-posta: jean.de.lannoy@dl-servi.com
http://www.jean-de-lannoy.be

BOSNA HERSEK

Robert's Plus d.o.o.
Marka Marulića 2/V
BA-71000, SARAJEVO
Tel.: + 387 33 640 818
Faks: + 387 33 640 818
E-posta: robertsplus@bih.net.ba

KANADA

Renouf Publishing Co. Ltd.
1-5369 Canotek Road
OTTAWA, Ontario K1J 9J3,
Canada Tel.: +1 613 745 2665
Faks: +1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866) 767-6766
E-posta: order.dept@renoufbooks.com
http://www.renoufbooks.com

HIRVATİSTAN

Robert's Plus d.o.o.
Marasovičeva 67
HR-21000, SPLIT
Tel.: + 385 21 315 800, 801, 802, 803
Faks: + 385 21 315 804
E-posta: robertsplus@robertsplus.hr

ÇEK CUMHURİYETİ

Suweco CZ, s.r.o. Klecakova 347
CZ-180 21 PRAHA 9
Tel.: +420 2 424 59 204 Faks: +420 2 848
21 646
E-posta: import@suweco.cz
http://www.suweco.cz

DANİMARKA

GAD
Vimmelskafte 32
DK-1161 KØBENHAVN K Tel.: +45 77 66
60 00 Faks: +45 77 66 60 01
E-posta: gad@gad.dk http://www.gad.dk

FİNLANDİYA

Akateeminen Kirjakauppa
PO Box 128
Keskuskatu 1
FIN-00100 HELSINKI
Tel.: +358 (0)9 121 4430
Faks: +358 (0)9 121 4242
E-posta: akatilaus@akateeminen.com
http://www.akateeminen.com

FRANSA

La Documentation française
(diffusion/distribution France entière)
124, rue Henri Barbusse
F-93308 AUBERVILLIERS CEDEX
Tel.: +33 (0)1 40 15 70 00
Faks: +33 (0)1 40 15 68 00
E-posta: commande@ladocumentationfrancaise.fr
http://www.ladocumentationfrancaise.fr

Librairie Kleber
1 rue des Francs Bourgeois
F-67000 STRASBOURG
Tel.: +33 (0)3 8815 78 88
Faks: +33 (0)3 8815 78 80
E-posta: francois.wolfermann@librairie-kleber.fr
http://www.librairie-kleber.com

ALMANYA

AVUSTURYA
UNO Verlag GmbH
August-Bebel-Allee 6
D-53175 BONN
Tel.: +49 (0)228 94 90 20
Faks: +49 (0)228 94 90 222
E-posta: bestellung@uno-verlag.de
http://www.uno-verlag.de

YUNANİSTAN

Librairie Kauffmann s.a.
Stadiou 28
GR-105 64 ATHINAİ Tel.:+30
210 32 55 321 Faks.: +30 210
32 30 320
E-posta: ord@otenet.gr
http://www.kauffmarin.gr

MACARİSTAN

Eura Info Service kft,
1137 Bp. Szent István krt. 12
H-1137 BUDAPEST
Tel.: +36 (06)1 329 2170
Faks: +36 (06)1 349 2053
E-posta: euroinfo@euroinfo.hu
http://www.euroinfo.hu

İTALYA

Licosa SpA
Via Duca di Calabria, 1/1
I-50125 FIRENZE
Tel.: +39 0556 483215
Faks: +39 0556 41257
E-posta: licosa@licosa.com
http://www.licosa.com

MEKSİKA

Mundl-Prensa México, S.A, De CV.
Rio Pânuco, 141 Delegacion Cuauhtemoc
06500 MEXICO, D.F.
Tel.:+52 (01)55 55 33 56 58
Faks: +52 (01)55 55 14 67 99
E-posta: mundiprensa@mundiprensa.com.mx
http://www.mundiprensa.com.mx

HOLLANDA

De Lindeboom Internationale Publicaties b.v.,
M.A, de Ruyterstraat 20 A
NL-7482 BZ HAAKSBERGEN
Tel.; +31 (0)53 5740004
Faks: +31 (0)53 5729296
E-posta: books@delindeboom.com
http://www.delindeboom.com

NORVEÇ

Akademika
Postboks 84 Blindern
N-0314 OSLO
Tel.: +47 2 218 8100
Faks: +47 2 218 8103
E-posta: support@akademika.no
http://www.akademika.no

POLONYA

Ars Polona JSC
25 Obbroncow Street
PL-03-933 WARSZAWA
Tel.: +48 (0)22 509 86 00
Faks: +48 (0)22 509 86 10
E-posta: arspolona@arspolona.com.pl
http://www.arspolona.com.pl

PORTEKİZ

Livraria Portugal
(Dias & Andrade, Lda.)
Rua do Carmo, 70
P-1200-094 LISBOA
Tel.: +351 21 347 42 82/85
Faks: +351 21 347 02 64
E-posta: info@livrariaportugal.pl
http://www.livrariaportugal.pl

RUSYA FEDERASYONU

Ves Mir
9a, Kolpacnhyi per.
RU-101000 MOSCOW
Tel.: +7 (8)495 623 6839
Faks: +7 (8)495 625 4269
E-posta: orders@vesmirbooks.ru
http://www.vesmirbooks.ru

İSPANYA

Mundi-Prensa Libros, s.a.
Castello, 37
E-28001 MADRID
Tel.:+34 914 36 37 00
Faks: +34 915 75 39 98
E-posta: libreria@mundiprensa.es
http://www.mundiprensa.com

İSVİÇRE

Van Diermen Edltions - ADECO
Chemin du Lacuez 41
CH-1807 BLONAY
Tel.:+41 (0)21 943 26 73
Faks: +41 (0)21 943 36 05
E-posta: info@adeco.org
http://www.adeco.org

İNGİLTERE

The Stationery Office Ltd
PO Box 29
GB-NORWICH NR3 1GN Tel.:
+44 (0)870 600 5522 Faks:
+44 (0)870 600 5533
E-posta: book.enquiries@tso.co.uk
<http://www.tsoshop.co.uk>

ABD ve KANADA

Manhattan Publishing Company
468 Albany Post Road
CROTON-ON-HUDSON, NY 10520, USA
Tel.: +1 914 271 5194
Faks: +1 914 271 5856
E-posta: info@manhattanpublishing.com
<http://www.manhattanpublishing.com>

Avrupa Konseyi Yayınları

F-67075 Strasbourg Cedex

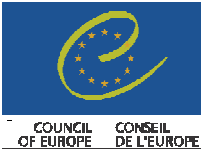
Tel.: +33 (0)3 80 41 25 81 - Faks: +33 (0)3 88 41 39 10 - E-posta: publishing@coe.int - Website: <http://book.coe.int>

Bu Demokratik Yurttaşlık Eğitimi (DVE) ve İnsan Hakları Eğitimi (İHE) öğretmenleri, DVE/İHE ders kitabı editörleri ve program geliştiricileri için bir rehberdir. Her biri DVE / İHE temel kavramları üzerine yoğunlaşan ortalama dört derslik dokuz öğretim ünitesi bulunur. Ders planları adım adım talimatlar verir ve öğrenci çalışma kâğıtları ve öğretmenler için arkaplan bilgileri de içerir. Böylece rehber, kursiyerler veya öğretmenlik mesleğine yeni başlayanlar ve DVE/İHE'de hizmet içi eğitimlik eğitimi alan öğretmenler için uygundur. Rehberin tamamı üst ortaöğretim öğrencileri için (10 ila 12 arasındaki sınıflar), tam bir okul yılı programı sunar, ancak her ünite aynı zamanda kendi içinde bir bütün olduğundan rehber, kullanımda büyük bir esnekliğe de olanak tanır.

DVE/İHE'nin hedefi, demokratik topluma katılmaya istekli ve bunu yapabilecek aktif vatandaşdır. Bu nedenle DVE/İHE eylem ve görev tabanlı öğrenimi şiddetle vurgular. Bu üst ortaöğretim seviyesi için kılavuz demokratik karar almak ve dinamik çoğulcu toplumların zorluklarını yenebilmek için gençlere imkan veren temel yeterlilikler üzerinde yoğunlaşır. DVE/İHE'nin temel kavramları, yaşam boyu öğrenme araçları olarak öğretilir.

Bu eser, aşağıdaki toplam altı ciltten oluşan bir serinin dördüncü cildir:

- DVE/İHE Cilt I: *Demokrasi Eğitimi: Öğretmenler için demokratik vatandaşlık ve insan hakları eğitimi konusunda arka plan materyalleri*
- DVE/İHE Cilt II: *Demokrasi ile büyüme: İlköğretim için DVE/İHE Ders Planları*
- DVE/İHE Cilt III: *Demokrasiyle Yaşamak: Alt ortaöğretim aşaması için DVE/İHE ders planları*
- DVE/İHE Cilt IV: *Demokraside yer almak: Üst orta öğretim düzeyi için DVE/İHE ders planları*
- DVE/İHE Cilt V: *Çocuk haklarını keşfetmek: İlköğretim düzeyi için yönelik dokuz kısa proje*
- DVE/İHE Cilt VI: *Demokrasiyi öğrenmek: Demokratik vatandaşlık ve insan hakları eğitimi için bir modeller derlemesi*



www.coe.int

Görsel anlamda tüm Avrupa kıtasını kaplayan Avrupa Konseyi'nin 47 üye ülkesi vardır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve bireylerin korunmasıyla ilgili diğer referans metinlerine dayanarak ortak demokratik ve yasal ilkeler belirlemeye çalışır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında 1949'da kurulduğundan bu yana Avrupa Konseyi, uzlaşmayı simgelemiştir.

ISBN 978-92-871-6833-7



9 789287 168337

€9/US\$38

<http://book.coe.int>
Avrupa Konseyi Yayınları